ΜΟΥΣΕΙΟΝ ΚΑΙ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΤΗΣ ΕΥΑΓΓΕΛΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΧΕΙΡΟΓΡΑΦΩΝ

ΤΗΣ ΕΝ ΣΜΥΡΝΗι ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ. ~~ΤΗΣ ΕΥΑΓΓΕΛΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ~~

~~ΜΕΤΑ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΟΣ ΠΕΡΙΕΧΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΤΙΝΑ ΑΝΕΚΔΟΤΑ~~

ΥΠΟ

Α. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ ΤΟΥ ΚΕΡΑΜΕΩΣ

Ἐπιμελητοῦ τῆς Βιβλιοθήκης καὶ τοῦ Μουσείου τῆς Εὐαγγελικῆς Σχολῆς.

Δαπάνῃ Ἀνωνύμου.

ΣΜΥΡΝΗ

ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ Ο «ΤΥΠΟΣ».

(Ἐντὸς τῆς Εὐαγγελικῆς Σχολῆς ἀριθ. 8).

1877.

Ο

ΜΟΥΣΕΙΟΝ ΚΑΙ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΤΗΣ ΕΥΑΓΓΕΛΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΧΕΙΡΟΓΡΑΦΩΝ

ΤΗΣ ΕΝ ΣΜΥΡΝΗΙ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ ΤΗΣ ΕΥΑΓΓΕΛΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ

ΜΕΤΑ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΟΣ ΠΕΡΙΕΧΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΤΙΝΑ ΑΝΕΚΔΟΤΑ

ΥΠΟ

Α. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ ΤΟΥ ΚΕΡΑΜΕΩΣ

Ἐπιμελητοῦ τῆς Βιβλιοθήκης καὶ τοῦ Μουσείου τῆς Εὐαγγελικῆς Σχολῆς.

ΣΜΥΡΝΗ

ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ Ο «ΤΥΠΟΣ».

(Ἐντὸς τῆς Εὐαγγελικῆς Σχολῆς ἀριθ. 8).

1877.

Ἅμα τῇ ἱδρύσει τῆς Εὐαγγελικῆς Σχολῆς περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ δεκάτου ὀγδόου αἰῶνος ἤρξατο καὶ ἡ ἐν αὐτῇ σύστασις Βιβλιοθήκης εἰς ἣν προσεφέροντο ἐνίοτε καί τινα χειρόγραφα.

Ἐξετάσας πρό τινος τοὺς παλαιοὺς καταλόγους τῆς εἰρημένης Βιβλιοθήκης, παρετήρησα ὅτι ἐλλείπουσι δυστυχῶς ἀρκετὰ χειρόγραφα, ἐξ ὧν ἓν ἐπιγραφόμενον «περὶ ἱεροχυρήκων,» ἕτερον «Θουκυδίδης» καὶ μάλιστα τὸ «Σημειωματάριον» τοῦ Ἱεροθέου Δενδρινοῦ, ἐν ᾧ ὁ ἀοίδιμος οὗτος ἀνὴρ ὡς πρῶτος ἱδρυτὴς τῆς Εὐαγγελικῆς Σχολῆς ἐσημείου ἴσως διάφορα ἱστορικὰ περὶ αὐτῆς. Φαίνεται λοιπὸν ὅτι ἀφῃροῦντο αὐτὰ κατὰ διαφόρους καιροὺς ἐκ τῆς τότε Βιβλιοθήκης. Ἐνταῦθα ἀναφέρω τὸ ἑξῆς, ὅπερ ἀποδεικνύει πραγματικῶς τὴν διασπορὰν τῶν χειρογράφων τούτων. Εὑρισκόμενος κατὰ τὰς ἡμέρας τοῦ Πάσχα τοῦ 1876 ἐν Παλαιᾷ Φωκαίᾳ καὶ καταγράψας τὰ ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ τῆς ἐκεῖ σχολῆς σωζόμενα χειρόγραφα, μετὰ μεγάλης ἀπορίας παρετήρησα τεῦχος ἀνῆκον πρότερον τῇ Βιβλιοθήκῃ τῆς Εὐαγγελικῆς Σχολῆς· διότι ἐν ἀρχῇ αὐτοῦ φέρει τὴν ἐπιγραφὴν «τοῦ κατὰ τὴν Σμύρνην Ἑλληνομουσείου.» 1) Διεσώθησαν λοιπὸν μέχρις ἡμῶν ἑξήκοντα μόνον χειρόγραφα. Ἀφ' ἧς δὲ ἐποχῆς (1873—1876) ἡ μικρὰ ἐκείνη τῆς Σχολῆς Βιβλιοθήκη ἐγένετο δημοσία καὶ οἱ ὀλίγοι αὐτῆς τόμοι ἀνῆλθον εἰς 15000 περίπου, τὰ εἰς αὐτὴν περιελθόντα νέα χειρόγραφα εἰσὶν 80· ὥστε ἡ Βιβλιοθήκη τῆς Εὐγγελικῆς Σχολῆς περιέχει μέχρι σήμερον ἐν συνόλῳ 140 χειρόγραφα, ἐκτὸς διαφόρων ἐγγράφων καὶ φιρμανίων. Κατέταξα δὲ αὐτὰ ἐν τῇ Βιβλιοθήκῃ εἰς ἰδιαίτερον ἁρμάριον κατὰ τὸ σχῆμα αὐτῶν μεταβαλών, πρὸς οἰκονομίαν χώρου, τὸ χρονολογικὸν σύστημα, ὅπερ ἐφήρμοσα ἐν ἀρχῇ. Εἰς τὴν σύνταξιν δὲ τοῦ καταλόγου αὐτῶν ἠκολούθησα, ὡς οἷον τε, τὴν συντομίαν, ἀποφυγὼν τὰς λεπτὰς παρατηρήσεις, αἵτινες γίνονται μᾶλλον παρὰ τῶν ἐκδοτῶν τῶν χειρογράφων. Ἠρκέσθην λοιπὸν μόνον εἰς τὴν διάκρισιν τοῦ σχήματος, τῆς ἐποχῆς καὶ τοῦ περιεχομένου· ἐν ὑποσημειώσεσι δὲ προσέθηκα καί τινας βιβλιογραφικὰς σημειώσεις, αἵτινες ἀμφιβάλλω ἂν θὰ εὐχαριστήσωσιν ἁπανταχοῦ τοὺς ἀναγνώστας, στερούμενος τῶν εἰς τοιαύτην ἐργασίαν ἀναγκαιούντων πολυτόμων καὶ πολυδαπάνων βιβλίων.

Σμύρνῃ. Κατὰ Δεκέμβριον τοῦ 1876.

Α. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ ΚΕΡΑΜΕΥΣ.

1) Ἔκθεσις περὶ τῶν ἐν τῇ Βιβλιοθήκῃ τῆς Π. Φωκαίας ἑλληνικῶν χειρογράφων. Σμύρνη, 1876. σ. 5. χειρ. ς'.

Α—1

(1). Κῶδιξ εἰς μέγα τέταρτον, ἐκ φύλλων περγαμηνοῦ 261· ἐποχῆς δὲ τοῦ δωδεκάτου αἰῶνος. Περιέχει Σειρὰν εἰς τὴν ὀκτάτευχον: ἤτοι

Φύλλον 1 σελ. ά. τεμάχιον τῆς πρὸς Φιλοκράτην ἐπιστολῆς τοῦ Ἀριστέου 1).

Φύλλ. 2 τετράγωνόν τινα ζωγραφίαν εἰκονίζουσαν τὸν Θεὸν ταῖς χερσὶν αὐτοῦ τὸ Σύμπαν κρατοῦντα· ὑπὸ δὲ ταύτην, ἐρυθροῖς γράμμασι, τὴν σημείωσιν «Τάδε ἔνεστιν 2) ἐν τῇ δὲ τῇ βίβλῳ παλαιᾶς Διαθήκης 3) οὕτως· Γένεσις, Ἔξοδος, Λευϊτικὸν, Ἀριθμοὶ, Δευτερονόμιον, Ἰησοῦς, Κριταὶ, Ῥοὺθ ταῦτά ἐστιν ἐν τῷ πρώτῳ βιβλίῳ Παλαιᾶς.».

Φύλλ. 3—260 τὰ ἐν τῇ ἀνωτέρω σημειώσει μνημονευόμενα τεύχη τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης σὺν τοῖς σχολίοις τῶν ἐπισημοτέρων τῆς Ἐκκλησίας Θεολόγων, κεκοσμημένα ἑκασταχοῦ πλείσταις εἰκόσι, πάσας σχεδὸν τὰς τῆς Πεντατεύχου καὶ τῶν ἄλλων βιβλίων σκηνὰς εἰκονιζούσαις.

Φύλλ. 260. «Πόσαι παραδόσεις εἰσὶ τῆς θείας Γραφῆς, εἴτουν ἀπὸ τοῦ Ἑβραϊκοῦ εἰς τὸ Ἑλληνικὸν ἑρμηνεῖαι, καὶ τίνες οἱ ταύτην ἑρμηνεύσαντες»

Φύλλ. 261α «Ποσάκις καὶ πότε ἐπορθήθησαν οἱ ἐξ Ἰσραήλ.»

Φύλλ. 261β σημείωσιν περὶ τῶν ἐν τῇ Γραφῇ ξἀπαντωμένων ὀνομάτων τοῦ Θεοῦ· μεθ' ἣν, ἐρυθροῖς γράμμασι, τὸ ἑπόμενον τοῦ ἀντιγραφέως σημείωμα «Χριστὲ δίδου μογήσαντι τεὴν πολύολβον ἀρωγήν.» Μετὰ τοῦτο δὲ, ἐν νεωτέρᾳ τοῦ κώδικος γραφῇ, τὰ ἑπόμενα μόλις ἀναγινώσκονται. «Ἀφιερώθη ἡ παροῦσα δέλτος παρὰ τοῦ δούλου τοῦ Θεοῦ Βισυρίω . . . . εἰς τὸν πάνσεπτον καὶ θεῖον ναὸν τοῦ ὁσίου καὶ μακαρίου πατρὸς ἡμῶν Νίκωνος τοῦ . . . . ὑπὲρ μνήμης κοιμήσεως τῆς ψυχῆς αὐτοῦ καὶ τῶν . . . . αὐτοῦ . . . . μηνὶ Ὀκτωβρίῳ γ'. ἔτος ϛψξή. Ἐκοιμήθη ὁ δοῦλος τοῦ Θεοῦ Ἰωάννης ὁ Πα . . . . μηνὶ ἰουλλίῳ εἰς τὸν Κύριον. Ἐκοιμήθη ὁ δοῦλος τοῦ Θεοῦ . . . . Ἰωάννης . . . μηνὸς . . . πρώτη ἔτους ϛψξδ.» 1)

Ἐδωρήθη τῇ Βιβλιοθήκῃ παρὰ τῆς ἐκκλησίας τῆς Ἁγ. Φωτεινῆς 2).

1) Περὶ ἧς ὅρα *Fabricii, Bibliotheca Graeca. Hamburgi*, 1708—28. *II*, σ. 317. — *Hoffmann, lexi. bibliographicum. Lipsiae*, 1836. *I*, σ. 256. — Κ. Οἰκονόμου, περὶ τῶν Ο'. ἑρμηνευτῶν. Ἐν Ἀθήναις, 1845 Δ'. σ. 944.

2) Χειρ. ἔνεστιν.

3) Χειρ διαθήκις.

1) Τὸ πρῶτον φύλλον τῆς Σειρᾶς ταύτης, ὅπερ περιεῖχε τὸ πρῶτον τῆς Γενέσεως ἐδάφιον μετὰ τῶν εἰς αὐτὸ σχολίων, ἐλλείπει· φαίνεται δὲ ὅτι βέβηλος χεὶρ περιηγητοῦ ἢ ἄλλου τινὸς ἀφῄρεσε τοῦτο.

2) Περὶ ὁμοίων κωδίκων ὅρα *Fabricii, Bibl. Gr. VII*, σ. 729—735. Τὰ ἐν τῷ κώδικι τούτῳ περιεχόμενα ἐξεδόθησαν ὑπὸ Νικηφόρου τοῦ Θεοτόκου ἐν Λειψίᾳ τῷ 1772 ἐξ ὁμοίου

Α—2.

(2). Εἰς δεύτερον, ἐκ σελίδων τριακοσίων καὶ δέκα ὀκτὼ, ἐποχῆς δὲ τοῦ δεκάτου ὀγδόου αἰῶνος· περιέχονται δ' ἐν αὐτῷ.

Α'. «Ἐκλογαὶ ἀπὸ διαφόρων διδασκάλων, παρὰ τοῦ σοφωτάτου καὶ λογιωτάτου ἀρίστου ἰατροῦ Γεωργίου Κορέσση συλλεγεῖσαι»

Β' «Κυρίου Γεωργίου Κορεσσίου, διάλεξις μετά τινος τῶν Φράρων.»

Αἱ ἐκλογαὶ εἰσὶν ἀνέκδοτοι εἰσέτι· ἡ δὲ διάλεξις ἐξεδόθη μετά τινων συγγραμμάτων ἑτέρων θεολόγων ἐν Κωνσταντινουπόλει τὸ 1682. *)

Α—3.

(3) Εἰς δεύτερον, ἐκ φύλλων τετρακοσίων πέντε καὶ ἐποχῆς τοῦ δεκάτου ὀγδόου αἰῶνος· περιέχει δὲ

Α'. «Τοῦ σοφωτάτου, καὶ λογιωτάτου ἄκρου θεολόγου καὶ ἰατροῦ κυρίου Γεωργίου Κορεσσίου τοῦ Χίου, περὶ τῆς ἐξοχῆς τῆς θεολογίας» ἐν πεντακοσίοις ἐννενήκοντα καὶ ἓξ σελίσι· διήρηται δὲ εἰς τέσσαρα βιβλία, ὧν τὸ μὲν πρῶτον, περὶ τῆς ἐξοχῆς τῆς θεολογίας πραγματεύεται, τὸ δεύτερον, περὶ τῆς ἐνσάρκου οἰκονομίας, τὸ τρίτον, περὶ προορισμοῦ καὶ χάριτος, τὸ δὲ τέταρτον, περὶ τῶν φυσικῶν ἰδιωμάτων τοῦ Θεοῦ. Προτέτακται δὲ τῆς συγγραφῆς ἐπιστολὴ τοῦ συγγραφέως πρὸς »τὸν ἀπὸ Βερροίας πατριάρχην Κύριλλον· τελευτᾷ δὲ τὸ βιβλίον οὕτως· «Ὅτι δὲ κατά τι καὶ διὰ τῶν ἔργων δικαιοῦται, ὁ Ματθαῖος (ΙΒφ, 2.) ἐδήλωσεν εἰπὼν «ἐκ τῶν λόγων σου δικαιωθήσῃ, καὶ ἐκ τῶν λόγων σου καταδικασθήσῃ·» καὶ ὁ Κύριος «ποσάκις ἠθέλησα συναγαγεῖν τὰ τέκνα σου·» καὶ ὁ Χριστὸς «ἐδίψησα καὶ οὐκ ἐποτίσατέ με· ἀλλ' ἔτι καὶ τὰ ἔργα φέρει πρὸς τὴν δικαίωσιν πολλάκις εἴρηται κἀμοὶ τῷ Γεωργίῳ Κορέσσῃ διαλεκτικῆς ὁμιλίας τοῖς ἀντιθέταις μεταδιδόντι δεδήλωται.» 1)

Β'. «Τοῦ αὐτοῦ ἄκρου θεολόγου Κορέσση περὶ τῆς τῶν ἀγγέλων δημιουργίας.» Διήρηται εἰς κεφάλαια δέκα καὶ πέντε. 2)

Γ'. «Πραγματεία περὶ τῶν μυστηρίων διαλαμβάνουσα.» Ἄρχεται «Τινὲς τὸ μυστήριον βούλονται εἶναι αἰσθητὸν σημεῖον ἱεροῦ πράγματος » Τελει. «τεσσαράκοντα καὶ οὐ τρεῖς ἐτίθησαν ἐν τῇ ἑβραΐδι διαλέκτῳ ἤγουν τρεῖς δεκάδες ἡμερῶν.»

Δ'. «Ἀχλά 1631 ἐν μηνὶ Ἀπριλλίῳ κέ. Ἀπολογία Γεωργίου Κορεσίου θεολόγου τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας πρὸς τὸν ἐν τῇ Ἀγγλίᾳ τῶν σοφῶν Σύλλογον ὡς ἐκ μέρους τῶν τῆς

χειρογράφου εὑρισκομένου παρὰ τῷ τότε ἡγεμόνι τῆς Βλαχίας Γρηγορίῳ τῷ Γκίκᾳ· σημειῶσαι δὲ ὅτι ὁ κώδιξ οὗτος τῆς ἁγ. Φωτεινῆς ἦν γνωστὸς ἐξ ἀκοῆς τῷ Θεοτόκῃ· διότι ἐν τῷ προλόγῳ αὐτοῦ λέγει ὅτι «καὶ τῷ πανιερωτάτῳ Σμύρνης Μητροπολίτῃ δι' ἀξιολόγων σπουδάσας ἀνδρῶν ἀπέστειλα· ἐλέγετο γὰρ κἀκεῖ παραπλήσιον διασώζεσθαι τεῦχος.» Καὶ ὁ *Pocock* λέγει περὶ αὐτοῦ ταῦτα ἐν τῇ περιηγήσει του «*The greek metropolitan has a very fine manuscript of the Pentateuch, supposed to have been wrote the year eight hundred*(!!), *with a large commen on it ; it is on parchment exceedingly well written,and adorned with several paintings, which are well executed for tlose times.*» Ὅρα *description of the Est. London*, 1743—45. *III*, σ. 38. Ὁ δ' ἐν τῇ «Χρυσαλλίδι» (τομ. Δ'. σ. 12 ·) γράψας τινὰ περὶ αὐτοῦ ἔσφαλεν εἰπὼν ὅτι τὰ ὕστατα αὐτοῦ φύλλα ἐλλείπουσι.

1) Ὅρα Ροδοκανάκιδος, περὶ Κορεσσίου ἐν Πανδώρᾳ, 1872. σ. 525.

1) Τοῦ θεολογικοῦ τούτου συγγράμματος ἀντίγραφον σώζεται ἐν τῇ Παρισινῇ δημοσίᾳ βιβλιοθήκῃ. (Βλ. Πανδώρας. τομ. 22 σ. 564.) Ἕτερον ἐν τῇ ἐν Κ(πόλει Βιβλιοθήκῃ τοῦ Π. Τάφου. (Βλ. Σάθα, Μεσ. Βιβλ. Α'. σ. 298·. Καὶ τρίτον ἐν τῇ Φωκαϊκῇ Βιβλιοθήκῃ (Βλ. Παπαδοπούλου Κεραμέως, Ἔκθεσ π τ. ἐν τῇ Βιβλ. τ Π. Φωκαίας Ἑλληνικῶν χειρογράφων. Σμύρνη, 1876. σ. 4.)

2) Τὸ πρῶτον κεφάλαιον ἐξέδωκα ἐν Ἰωνίᾳ ἀριθ. 12.

κᾶν.» Ἀρχ. «Πράξεων καὶ λόγων ἅμιλλαν ὁρῶ ἐπὶ τῆς παρούσης πανηγύρεως.»

30) «Μαρτύριον τοῦ ἁγίου μεγαλομάρτυρος Ἀρτεμίου.» Ἀρχ. «Μετὰ τὴν τοῦ Κυρίου καὶ σωτῆρος ἡμῶν εἰς οὐρανοὺς ἀνάληψιν.»

31) «Φανέρωσις τῶν ἁγίων ἑπτὰ παίδων τῶν ἐν Ἐφέσῳ.» Ἀρχ. «Ὁ τῶν πάντων δεσπότης καὶ δημιουργός.»

32) «Ὑπόμνημα εἰς τὸν ἅγιον Ἰάκωβον, τὸν ἀπόστολον καὶ ἀδελφόθεον.» Ἀρχ. «Οὐχ οὕτως ἡδύ τι τῷ φιλαρέτῳ.»

33) «Μαρτύριον τοῦ ἁγίου Ἀρέθα καὶ τῶν σὺν αὐτῷ μαρτυρησάντων.» Ἀρχ. «Ἔτους πέμπτου τῆς βασιλείας Ἰουστίνου τοῦ φιλοχρίστου βασιλέως.»

34) «Μαρτύριον τοῦ ἁγίου καὶ ἐνδόξου μεγαλομάρτυρος Δημητρίου.» Ἀρχ. «Εἶχε μὲν τὰ Ρωμαίων σκῆπτρα Μαξιμιανός.»

35) «Διήγησις θαυμάτων τοῦ ἁγίου καὶ πανενδόξου Δημητρίου.» Ἀρχ. «Μαριανός τις ἀνὴρ τῶν ἐν γένει καὶ πλούτῳ λαμπρῶν.»

36) «Λέοντος ἐν Χριστῷ βασιλεῖ αἰωνίῳ βασιλέως, ἐγκώμιον εἰς τὸν ἀοίδιμον στεφανίτην Δημήτριον.» Ἀρχ. «Θαυμαστὸς ὁ Θεὸς ἐν τοῖς ἁγίοις αὐτοῦ.»

37) «Βίος καὶ πολιτεία τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Ἀβραμίου, καὶ Μαρίας τῆς τούτου ἀνεψιᾶς, συγγραφεὶς ὑπὸ τοῦ μακαρίου Ἐφραὶμ τοῦ Σύρου.»

38) «Μαρτύριον τῆς ἁγίας μεγαλομάρτυρος Ἀναστασίας τῆς Ρωμαίας.» Ἀρχ. «Κατὰ τοὺς καιροὺς τοῦ παρανόμου καὶ ἀσεβοῦς Διοκλητιανοῦ.»

39) «Περίοδοι τῶν ἁγίων Ἀναργύρων Κοσμᾶ καὶ Δαμιανοῦ.» Ἀρχ. «Τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ βασιλεύοντος, πᾶσα πλάνη καὶ δαιμόνων λατρεία ἐλύθη.»

40) «Διήγησις εἰς τὸν θρῆνον τοῦ προφ[illegible] Ἱερεμίου περὶ τῆς Ἱερουσαλήμ, καὶ εἰς [illegible] ἅλωσιν ταύτης, καὶ περὶ τῆς ἐκστάσεως [illegible]εγ.» Ἀρχ. «Ἱερεμίας οὗτος ὁ μέγ[illegible] π[illegible]φήτης.»

41) «Παντελέοντος διακόνου καὶ χαρτοφύλακος τῆς μεγάλης ἐκκλησίας διήγησις τῶν παμμεγίστων θαυμάτων τῶν ἁγίων Ἀρχαγγέλων.» Ἀρχ. «Μεγάλαι καὶ πολλαὶ καὶ ποικίλαι τῆς ἀσωμάτου.»

42) «Παντολέοντος διακόνου τῆς μεγάλης ἐκκλησίας τῶν Εὐσεβίου, ἐγκώμιον εἰς τὸν θεῖον ἀρχιστράτηγον Μηχαήλ.» Ἀρχ. «Ὁ τῶν ἀΰλων πνευμάτων Κύριος.»

43) «Μαρτύριον τοῦ ἁγίου καὶ ἐνδόξου μεγαλομάρτυρος Μηνᾶ.» Ἀρχ. «Ἔτους δευτέρου τῆς βασιλείας Γαΐου.»

44) «Τιμοθέου ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας περὶ τῶν θαυμάτων τοῦ ἁγίου μάρτυρος Μηνᾶ.» Ἀρχ. «Ἄνθρωπός τις ἦν ἐκ τῆς χώρας τῶν Ἰσαύρων.»

45) «Λεοντίου ἐπισκόπου Νεαπόλεως τῆς Κύπρου, λόγος εἰς τὸν βίον τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας τοῦ ἐλεήμονος.» Ἀρχ. «Ὁ μὲν σκοπὸς εἷς ἐστιν, ἡμῶν τε καὶ τῶν πρὸ ἡμῶν φιλοπόνων καὶ ὁσίων ἀνδρῶν.»

46) «Βίος καὶ ἐνάρετος πολιτεία, εἴτοι ἐξορία τε καὶ τελείωσις τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως τοῦ Χρυσοστόμου.» Ἀρχ. «Ἀδελφοί, ἀψευδὴς ὁ θεὸς ὁ διὰ τοῦ προφήτου λέγων.»

47) «Λόγος ἐν ἐπιτομῇ τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου.» Ἀρχ. «Τὸ μὲν γένος Ἀντιοχεὺς ἦν ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος.»

48) «Διήγησις ἐν ἐπιτομῇ τῶν μετὰ τὴν ἀποβίωσιν τελεσθέντων τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου καὶ οἰκουμενικοῦ μεγάλου φωστῆρος· καὶ περὶ τῆς ἀνακομιδῆς τοῦ τιμίου αὐτοῦ λειψάνου.» Ἀρχ. «Ἧκεν ἡμῖν ἡ λαμπρὰ καὶ χαρμόσυνος καὶ ποθουμένη πανήγυρις τοῦ θείου διδασκάλου πατρός.»

49) Ἐγκώμιον εἰς τὸν ἅγιον ἀπόστολον καὶ εὐαγγελιστὴν Φίλιππον.» Ἀρχ. «Ἀποστολικῆς μνησθῆναι ἠξιωμένος χάριτος.»

50) «Σημεῖον ἤτοι θαῦμα γενόμενον ὑπὸ τῶν ἁγίων τοῦ Χριστοῦ μαρτύρων καὶ ὁμολογητῶν, Σαμωνᾶ, Γουρία καὶ Ἀβίβου, εἰς Εὐφημίαν τῆς κόρης.» Ἀρχ. «Νῦν και-

ρὸς εὐπρόσδεκτος μετὰ τοῦ πνευματοφόρου προφήτου.»

51) «Ὑπόμνημα εἰς τὸν ἅγιον ἀπόστολον καὶ εὐαγγελιστὴν Ματθαῖον.» Ἀρχ. «Ἤδη μὲν τὴν παρὰ τοῦ πλάσαντος ἡμᾶς δοθεῖσαν φυλάττοντες ἐντολήν.»

52) «Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Γερμανοῦ ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως, ἐγκώμιον εἰς τὰ εἰσόδια τῆς ὑπεραγείας Θεοτόκου.» Ἀρχ. «Ἰδοὺ καὶ πάλιν ἑτέρα πανήγυρις.»

53) «Γεωργίου μητροπολίτου Νικομηδείας, λόγος εἰς τὴν ἐν τῷ ναῷ εἴσοδον τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου.» Ἀρχ. «Καλὰς ἡμῖν ὑποθέσεων ἀρχὰς ἡ παροῦσα πανήγυρις δείκνυσι.»

54) «Λεοντίου πρεσβυτέρου μοναχοῦ καὶ ἡγουμένου μονῆς τοῦ ἁγίου Σάββα τῆς Ρωμαίων πόλεως, διήγησις εἰς τὸ(ν) βίον καὶ τὰ θαύματα τοῦ ὁσίου καὶ μακαρίου Γρηγορίου, ἐπισκόπου γεναμένου τῆς Ἀκραγαντίνων ἐκκλησίας, ἤτοι τῆς Σικελῶν ἐπαρχίας.» Ἀρχ. «Φοβερὸν καὶ ἀκατάληπτον θαῦμα καὶ τῆς οἰκουμένης ὠφέλιμον.»

55) «Τοῦ ἁγίου ἱερομάρτυρος Ἐφραὶμ ἐπισκόπου Χερσῶνος, περὶ τοῦ θαύματος τοῦ εἰς τὸν παῖδα γενομένου παρὰ τοῦ ἁγίου ἱερομάρτυρος Κλήμεντος ἐπισκόπου Ρώμης.» Ἀρχ. «Θαυμαστὸς ὁ Θεὸς ἐν τοῖς ἁγίοις αὐτοῦ.»

56) «Μαρτύριον τοῦ ἁγίου Ἰακώβου τοῦ Πέρσου.» Ἀρχ. «Κατ' ἐκεῖνον τὸν καιρὸν ὁ μακάριος Ἰάκωβος.»

57) «Περίοδοι καὶ τελείωσις τοῦ ἁγίου ἀποστόλου καὶ πρωτοκλήτου Ἀνδρέου.» Ἀρχ. «Ἅπερ τοῖς ὀφθαλμοῖς ἡμῶν ἐθεασάμεθα πάντες.»

58) «Βίος καὶ πολιτεία ψυχωφελὴς πάνυ τοῦ ἁγίου Φιλαρέτου τοῦ Ἐλεήμονος.» Ἀρχ. «Βίον θεάρεστον καὶ πολιτείαν ἄμεμπτον.»

59) «Μαρτύριον τῆς ἁγίας μεγαλομάρτυρος Βαρβάρας.» Ἀρχ. «Κατ' ἐκείνους τοὺς καιροὺς βασιλεύοντος Μαξιμιανοῦ.»

60) «Βίος καὶ πολιτεία τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Σάββα.» Ἀρχ. «Οὐδὲν οὕτω κινεῖσαι ψυχὴν εἰς ἀρετῆς ἐπιθυμίαν.»

61) «Βίος καὶ πολιτεία τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν καὶ θαυματουργοῦ Νικολάου ἐπισκόπου Μύρων τῆς Λυκίας.» Ἀρχ. «Εὐλογητὸς εἶ Κύριε ὁ θαυμαστὰ καὶ ἐξαίσια ἔργα ποιῶν.»

62) «Λόγος εἰς τὸν χρισματισμὸν τῆς συλλήψεως τῆς ὑπεραγίας δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου.» Ἀρχ. «Οὐδὲν ἡδύτερον ἢ χαριέστερον.»

63) «Μαρτύριον τῶν ἁγίων καὶ ἐνδόξων τοῦ Χριστοῦ μαρτύρων Μηνᾶ Ἑρμογένους καὶ Εὐγράφου.» Ἀρχ. «Μετὰ τὴν ἐπὶ γῆς τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ παρουσίαν.

64) «Βίος καὶ πολιτεία τῶν ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν καὶ θαυματουργοῦ Σπυρίδωνος ἐπισκόπου Τιμιθοῦντος.» Ἀρχ. «Μέγιστον εἰς ψυχῆς ὠφέλειαν βίος γενναίων καὶ φιλοθέων ἀνδρῶν.»

65) «Μαρτύριον τῶν ἁγίων τοῦ Χριστοῦ μαρτύρων Εὐστρατίου, Αὐξεντίου, Εὐγενίου, Μαρδαρίου, καὶ Ὀρέστου.» Ἀρχ. «Βασιλεύοντος Διοκλητιανοῦ καὶ Μαξιμιανοῦ.»

66) «Μαρτύριον τοῦ ἁγίου ἱερομάρτυρος Ἐλευθερίου.» Ἀρχ. «Αἰλίου Ἀδριανοῦ Ρωμαίοις μὲν βασιλεύοντος.»

67) «Ὑπόμνημα εἰς τὸν προφήτην Δανιὴλ καὶ εἰς τοὺς τρεῖς παῖδας.» Ἀρχ. «Ἄρτι Ναβουχοδονόσορ ὁ βασιλεὺς Ἀσσυρίων.»

68) «Μαρτύριον τῶν ἁγίων τριῶν παίδων, Ἀνανίου, Ἀζαρίου, Μισαὴλ, καὶ Δανιὴλ τοῦ προφήτου, συγγραφὲν ὑπὸ Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου.» Ἀρχ. «Βούλομαι τοίνυν, ἀγαπητοί, ὑφήγησιν ἀγαθὴν διηγήσασθαι.»

69) «Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως τοῦ Χρυσοστόμου, λόγος εἰς τὸ μὴ πλησιάσαι θεάτροις, καὶ εἰς τὸν Ἀβραάμ.» Ἀρχ. «Πολλοὺς εἶμαι τῶν πρώην καταλιπόντων ἡμᾶς.»

70) «Τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Ἐφραὶμ τοῦ Σύρου, Κυριακῇ τῶν ἁγίων προπατόρων

λόγος εἰς τὸν δίκαιον Ἀβραάμ.» Ἀρχ. «Ἀποικίζει ὁ Θεὸς τὸν δίκαιον Ἀβραάμ.»

71) «Ἠλιοῦ μοναχοῦ, λόγος προεόρτιος τῇ Κυριακῇ πρὸ τῆς Χριστοῦ γεννήσεως.» Ἀρχ. «Ὁ Θεὸς τῶν Πατέρων ἐπίλαμψόν μοι.»

72) «Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου ἀρχιεπισκόπου Ναζιανζοῦ, λόγος εἰς τὴν ἁγίαν τοῦ Χριστοῦ γέννησιν.» Ἀρχ. «Χριστὸς γεννᾶται δοξάσατε.»

73) «Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Πρόκλου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως, λόγος εἰς τὰ γενέθλια τοῦ κυρίου καὶ Θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.» Ἀρχ. «Σήμερον ὁ Χριστὸς γεννᾶται ἀγαπητοί.»

74) «Τοῦ αὐτοῦ Πρόκλου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως λόγος εἰς τὴν ἁγίαν Θεοτόκον καὶ εἰς τὴν παραμονὴν τῆς Χριστοῦ γεννήσεως.» Ἀρχ. «Ὁ μὲν καλὸς καὶ σοφὸς ἐπαινέτης.»

75) «Τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου μοναχοῦ καὶ πρεσβυτέρου τοῦ Δαμασκηνοῦ, λόγος εἰς τὴν γέννησιν τοῦ κυρίου καὶ θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.» Ἀρχ. «Ὁπόταν τὸ ἔαρ ἐπέλθῃ τὰ τῶν σωμάτων στοιχεῖα.»

76) «Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ, ἐγκώμιον εἰς τὴν πανάχραντον καὶ Θεοτόκον παρθένον ἁγνήν.» Ἀρχ. «Νῦν τῆς βασιλίδος βασιλικὴ καὶ περίξενος ἑορτή.»

77) «Ἰωάννου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως τοῦ Χρυσοστόμου, λόγος εἰς τὰ ἅγια νήπια τὰ ὑπὸ τοῦ Ἡρώδου ἀναιρεθέντα.» Ἀρχ. «Ἤθελον μὲν ἀεὶ καὶ πάντοτε τὸν πνευματικὸν ὑμῖν ἀφηγήσασθαι λόγον.»

78) «Ἰωάννου πρεσβυτέρου Εὐβοίας, λόγος εἰς τὰ ἅγια νήπια.» Ἀρχ. «Πάλιν ὁ τάλας ἐγώ.»

79) «Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Γρηγορίου ἐπισκόπου Νύσσης, περὶ θεότητος Υἱοῦ καὶ Πνεύματος, καὶ εἰς τὸν Ἀβραάμ.» Ἀρχ. «Οἷόν τι πάσχουσι πρὸς τοὺς πολυανθεῖς.»

80) «Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Γρηγορίου ἐπισκόπου Νύσσης, ἐγκώμιον εἰς τὸν ἅγιον πρωτομάρτυρα Στέφανον.» Ἀρχ. «Ὡς καλὴ ἡ τῶν ἀγαθῶν ἀκολουθία.»

81) «Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Πρόκλου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως, ἐγκώμιον εἰς τὸν ἅγιον πρωτομάρτυρα καὶ ἀρχιδιάκονον Στέφανον.» Ἀρχ. «Ὁ μὲν αἰσθητὸς ἥλιος ὑπὲρ γῆς.»

82) «Βίος καὶ πολιτεία τῆς ὁσίας μητρὸς ἡμῶν Μελάνης τῆς Ρωμαίας.» Ἀρχ. «Ἓν ἄρα καὶ τοῦτο τῆς μεγίστης.»

Σημ. Ἐδωρήθη παρὰ τῆς ἐκκλησίας τῆς ἁγ. Φωτεινῆς.

Α—5.

(5) Εἰς φύλλον μικρόν, ἐκ χιλίων πεντακοσίων καὶ πεντήκοντα δύο σελίδων συγκείμενον, ἐποχῆς δὲ τοῦ ιή αἰῶνος· περιέχει δὲ

Α΄. «Τοῦ σοφωτάτου Γεωργίου Κορέσση καὶ θεολόγου τῆς μεγάλης ἐκκλησίας, εἰς τὰ τοῦ Ἀριστοτέλους περὶ φυσικῆς ἀκροάσεως ὑπομνήματα» ἐν 309 φύλλοις. Τοῦ ἀνεκδότου τούτου βιβλίου ἀπόκειται ἀντίγραφον καὶ ἐν τῇ πατριαρχικῇ τῶν Ἱεροσολύμων Βιβλιοθήκῃ. 1)

Β΄. «Τοῦ αὐτοῦ Κορεσσίου «περὶ φυσικῆς ἀκροάσεως τῷ θέλοντι μαθητευθῆναι.»

Γ΄. «Τοῦ αὐτοῦ ζητήματα περὶ οὐρανοῦ »

Δ΄. Τοῦ αὐτοῦ «περὶ ψυχῆς.»

Ε΄. Τοῦ αὐτοῦ «περὶ προβλημάτων εἰς τὰς έ αἰσθήσεις.»

ΣΤ΄. Τοῦ αὐτοῦ ζητήματα ἰατρικὰ καὶ φιλοσοφικά.»

Τὸ ὀγκωδέστατον τοῦτο χειρόγραφον τεῦχος ἀνῆκε πρότερον τῷ τῆς Εὐαγγελικῆς Σχολῆς διδασκάλῳ Ἱεροθέῳ, ὡς δηλοῖ τὸ ἐπὶ τοῦ πρώτου αὐτοῦ φύλλου ἐπιγράμμα

Γεωργίου πόνημα Χίου Κορέσση
Ἱεροθέου κτῆμα δ' Ἰθακησίου.

1) Α. Δημητρακοπούλου, Προσθῆκαι καὶ διορθώσεις. σ. 40.

Α—6.

(6) Εἰς 4ον, ἐκ 314 φύλλων περγαμηνοῦ καὶ ἐποχῆς τοῦ ιγ' αἰῶνος· περιέχει δὲ τοὺς ἑξῆς λόγους Γρηγορίου τοῦ Ναζιανζηνοῦ μετὰ τῆς ἑρμηνείας Νικήτα τοῦ ἐκ Σερρῶν. 1) Ἐκ τῆς ἀρχῆς τοῦ τεύχους ἐλλείπουσί τινα φύλλα.

α) Εἰς τὸ ἅγιον Πάσχα.

β) Εἰς τὴν νέαν κυριακὴν καὶ εἰς τὸν μάρτυρα Μάμαντα.

γ) Εἰς τὴν ἁγίαν Πεντηκοστήν.

δ) Εἰς τοὺς Μακκαβαίους.

ε) Εἰς Κυπριανὸν τὸν μάρτυρα.

ς) Εἰς τὸν ἐξισωτὴν Ἰουλιανόν.

ζ) Εἰς τὴν ἁγίαν Χριστοῦ γέννησιν.

η) Λόγος ἐπιτάφιος εἰς τὸν μέγαν Βασίλειον. Κατὰ τὴν σωζομένην ἀρίθησιν τῶν φύλλων ὁ λόγος οὗτος φθάνει μέχρι τοῦ 200 φύλλου· τὰ ἀπὸ 201—216 φύλλα ἐλλείπουσι· περιεῖχον δὲ τὴν ἀρχὴν τῆς ἑρμηνείας τοῦ εἰς τὰ Φῶτα λόγου, φθάνοντος μέχρι τοῦ 278 φύλλου.

ι) Εἰς τὸν ἅγιον Γρηγόριον Νύσσης ἐπίσκοπον καὶ περὶ φιλίας.

ια) Εἰς τὸν ἅγιον Ἀθανάσιον, εἰ καὶ ὕστερον ἐγράφη.

ιβ) Εἰς τὴν τῶν ρν' ἐπισκόπων παρουσίαν.

ιγ) Περὶ φιλοπτωχίας.

Ἕπεται ἡ ἀρχὴ τοῦ εἰς τὸν ἑαυτοῦ πατέρα λόγου· φαίνεται δὲ ὅτι τὰ τελευταῖα τοῦ τεύχους φύλλα ἐγράφησαν εἰς μεταγενεστέραν ἐποχήν.

Α—7.

(7) Εἰς 8ον, ἐκ φύλλων 363 καὶ ἐποχῆς τοῦ ιη' αἰῶνος. «Τοῦ σοφωτάτου κυρίου Θεοφίλου τοῦ Κορυδαλέως εἰς φιλοσοφίαν προδιοίκησις.» 2)

1) Ἡ ἑρμηνεία αὕτη ἐδημοσιεύθη λατινιστὶ ἐν τῇ ἐκδόσει τῶν ἁπάντων τοῦ Γρηγορίου ὑπὸ Βιλλίου. Βλ. *Fabricii, Bibl.Gr.VII*, σ. 539.

2) Ἐξεδόθη τῷ 1779 ἐν Βενετίᾳ ἐπιστασίᾳ Κυπριανοῦ ἀρχιμανδρίτου Κυπρίου ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν «Εἴσοδος φυσικῆς ἀκροάσεως κατ' Ἀριστοτέλην» Ὁ μακαρίτης Δημητρακόπουλος ἀγνοῶν φαίνεται ὅτι ἡ περὶ φυσικῆς ἀκροάσεως πραγματεία τοῦ Κορυδαλέως εἶναι ἡ αὐτὴ ἡ ἐπὶ τῶν χειρογράφων ἐπιγεγραμμένη «εἰς τὴν φιλοσοφίαν προδιοίκησις,» ἐσημείωσεν ὅτι μεταξὺ τῶν ἀνεκδότων τούτου συγγραμμάτων πρέπει νὰ καταλεχθῇ καὶ τὸ τελευταῖον τοῦτο βιβλίον. Ὅρα Προσθηκῶν καὶ Διορθώσεων σ. 41.

Α—8.

(8) Εἰς φύλλον μικρὸν καὶ ἐποχῆς τῶν ἀρχῶν τοῦ παρόντος αἰῶνος· συνίσταται δὲ ἐκ τριῶν τετραδίων.

Α) «Διάταξις τῆς ἱεροδιακονίας ἤγουν πῶς εἰπηρετεῖ ὁ διάκονος μετὰ τοῦ ἱερέως ἔντε τῷ μεγάλῳ ἑσπερινῷ, τῷ ὄρθρῳ τε, καὶ τη λειτουργίᾳ, συντεθεῖσα παρὰ τοῦ ἁγιωτάτου, καὶ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου κυρίου Φιλοθέου.» 1)

Β'. «Εὐχαὶ τοῦ λυχνικοῦ.

Γ'. «Ἀκολουθία εἰς διαφόρους λιτάς.

Δ'. «Τάξις γινομένη ἐπὶ χειροτονίᾳ ἀναγνώστου ἢ ψάλτου. τάξις γινομένη ἐπὶ χειροτονίᾳ ὑποδιακόνου. Τάξις γινομένη ἐπὶ χειροτονείᾳ διακόνου.

Ἐδωρήθη παρὰ τοῦ ἐν Σμύρνῃ ἑλληνικοῦ Νοσοκομείου.

Α—9.

(9) Εἰς φύλλον μικρόν, ἐκ σελίδων 500 καὶ ἐποχῆς τοῦ ιη' αἰῶνος· περιέχει δὲ «τοῦ σοφωτάτου ἐξ ἀπορρήτων ἑρμηνείαν εἰς τὴν περὶ γενέσεως καὶ φθορᾶς τοῦ Ἀριστοτέλους πραγματείαν.» Κατὰ παραδρομὴν τῶν ἀντιγραφέων φέρεται τοῦτο ἐπ' ὀνόματι τοῦ Ἀλεξάνδρου Μαυροκορδάτου, διότι οὐδέποτε ὁ σοφὸς οὗτος ἀνὴρ τοιαύτην συνέγραψε πραγματείαν. Ἀλλὰ καὶ ἂν οἱ τὰ περὶ αὐτοῦ φιλολογήσαντες, ὡς γνήσιον τοῦ Μαυροκορδάτου σύγγραμμα τοῦτο παραδέχον

1) *Fabricii, Bib. Gr. X*, σ. 470.

ται 1), ὅμως πάλιν οὐκ ἔστι τοῦ Μαυροκορδάτου· διότι ἐὰν παραβάλῃ τις αὐτὸ πρὸς τὸ ἐν Βενετίᾳ (1780) ἐκδοθὲν ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν «γενέσεως καὶ φθορᾶς πέρι» ἐπ' ὀνόματι τοῦ Θεοφίλου Κορυδαλέως, θέλει παρατηρήσει ὅτι εἶναι αὐτὸ τοῦτο τὸ ἐν τοῖς χειρογράφοις ἐπ' ὀνόματι τοῦ Ἀλεξάνδρου Μαυροκορδάτου φερόμενον.

Εἰς τὸ τέλος τοῦ τεύχους ὑπάρχει ἡ σημείωσις «ἠρξάμεθα ταυτησὶ τῆς πραγματείας, ἀπριλίου κή αψπ'.» Ἐδωρήθη δὲ παρὰ τῆς Ἐκκλησίας τῆς ἁγίας Φωτεινῆς.

Α—10

(10) Εἰς φύλλον μικρόν· ἐκ δύο τευχῶν διῃρημένων εἰς τέσσαρας τόμους· ἐποχῆς δὲ τοῦ ιή αἰῶνος. «Μελετίου ἐκκλησιαστικὴ ἱστορία» 2)

Α—11

(11) Εἰς φύλλον μικρόν· ἐποχῆς τοῦ ιή αἰῶνος· περιέχει δὲ καλῶς καὶ καθαρῶς γεγραμμένην «ἔκθεσιν συνοπτικὴν τῆς ὅλης συλλογιστικῆς πραγματείας ἐκδοθεῖσαν παρὰ τοῦ λογιωτάτου καὶ σοφωτάτου Κορυδαλέως κυρίου Θεοφίλου, μητροπολίτου Ἀθηνῶν·» 3) Ἀντεγράφη δὲ «κατ' ἔτος αψμά ἀπριλίου ἑ» κατὰ τὴν ἐν τῷ τέλει αὐτοῦ σημείωσιν πρὸ τῆς ὁποίας ὑπάρχουσιν οἱ ἑπόμενοι στίχοι» εἰς τὸ πανάγιον τελεταρχικὸν καὶ ζωαρχικὸν πνεῦμα.»

Τὸ πνεῦμα τὸ ζῶν, ἡ θεόδροσος χύσις
Τὸ ζωτικὸν φῶς, ἡ πνοὴ τῶν ἀγγέλων
Τὸ δημιουργὸν τῶν δε τῶν ὁρωμένων
Ἡ πάνσοφος δύναμις, ἡ κοινὴ δόσις,
Ἐν ᾧ πνέω, ζῶ, φθέγγομαι, γράφω, λέγω,
Ἡ καινοποιὸς καὶ παράκλητος χάρις
Ἡ τῶν ἀγαθῶν ἄφθονος χορηγία
Καὶ συστατικῶν τῶν ἀφανῶν κτισμάτων
Τὸ τῶν ἐπιστημῶν τε καὶ τεχνῶν κράτος,
Μένοις μεθ' ἡμῶν πανταχοῦ πάντα χρόνον.

Εἶναι πεπλουτισμένον καὶ διὰ διαφόρων σχολίων καὶ σημειώσεων ἐν τοῖς περιθωρίοις.

Α—12

(12) Εἰς φύλλον μικρὸν καὶ ἐποχῆς τοῦ ιή. αἰῶνος.

Α' «τοῦ σοφωτάτου κυρίου Θεοφίλου, τοῦ Κορυδαλέως προγυμνάσματα ἐν τῷ περὶ ψυχῆς τοῦ Ἀριστοτέλους.»

Β' «τοῦ σοφωτάτου κυρίου Θεοφίλου τοῦ Κορυδαλέως ὑπομνήματα σινοπτικὰ εἰς τὴν περὶ οὐρανοῦ πραγματείαν.» 1)

Εἰς τὸ τέλος «ἐν Σμύρνῃ αψμγ'. Μαΐου ιά. Γεώργιος Κρὴς ὁ τοῦ ἰατροῦ.» 2)

---

1) Ὡς λ. χ. ὁ Μελέτιος, (Ἐκκλ. ἱστ. *III*, σ. 48), Ζαβίρας (Ἑλλ. Θέα. σ. 168, Κ. Σάθας (Νεοελλ. Φιλολ. σ. 381), Ε. Σταματιάδης (Βιογραφίαι, σ. 24)

2) Πλείονα περὶ τοῦ χειρογράφου τούτου καὶ τῆς ἱστορίας τοῦ περιεχομένου αὐτοῦ ὅρα εἰς τὸν ἐν φύλ. 41 καὶ 42 τῆς «Ἰωνίας» ἐκδοθέντα πρόλογόν μου εἰς τὴν Ῥητορικὴν τοῦ Μελετίου.

3) Ἐξεδόθη ἐν Βενετίᾳ τῷ 1729 ὑπὸ τὴν ἐπιγραφήν. «Εἰς ἅπασαν τὴν λογικὴν τοῦ Ἀριστοτέλους ὑπομνήματα καὶ ζητήματα ὑπὸ τοῦ σοφωτάτου καὶ λογιωτάτου Κυρίου Κυρίου Θεοφίλου τοῦ Κορυδαλέως ἐκτεθέντα, νῦν δὲ πρῶτον τύποις, ἐκδοθέντα, καὶ μεθ' ὅσης οἷόν τε ἦν τῆς ἀκριβείας διορθωθέντα παρὰ κυρίου Ἀλεξάνδρου Καγκελλαρίου. Ἐνετίῃσι, αψκθ'.»

1) Ἀμφοτέρων τῶν ἀνεκδότων τούτων συγγραμμάτων ποιεῖται μνείαν ὅ τε Ζαβίρας (Ν Ἑλ. σ. 315) καὶ Δημητρακόπουλος (Προσθ. καὶ Διορ. σ. 41). Σώζονται δὲ ἀντίγραφα καὶ ἐν τῇ ἐν Κ[πόλει Βιβλιοθήκῃ τοῦ Π. Τ. (Σάθα Β. Μ. ά. σ. 299, 331) καὶ ἐν τῇ ἐν Π. Φωκαίᾳ (ὅρα σ. 5. τῆς ἐκθέσεως τῶν ἐν αὐτῇ διατηρουμένων χειρογράφων.) Ἐκ τοῦ ἀντιγράφου δὲ τούτου τῆς Εὐαγγελικῆς Σχολῆς ἐξέδωκα ἐν «Ἰωνίᾳ» (φυλλ. 15 καὶ 16) μέρος τοῦ κεφαλαίου «περὶ τοῦ τίνι τρόπῳ κέχρηται ὁ Ἀριστοτέλης ἐν τῇ περὶ ψυχῆς αὐτοῦ πραγματείᾳ.

2) Τούτου ὁ τάφος κεῖται ἐν τῇ ἐνταῦθα ἐκκλησίᾳ τοῦ ἁγίου Γεωργίου, ὡς δηλοῦται ἐκ τῆς ἐπί τινος τῶν ἐν τῷ προαυλίῳ αὐτοῦ μαρμάρων ἐπιγραφῆς «Γεωργίου Κρητὸς τοῦ ἰατροῦ. 1780.» Μετὰ τὸν θάνατόν του τὰ πλεῖστα τῶν βιβλίων του περιῆλθον εἰς τὴν κατοχὴν τῆς Εὐαγ. Σχολῆς, διότι βιβλία τινα τοῦ ἰατρικοῦ αὐτῆς τμήματος φέρουσι συχνὰ τὴν ἐπιγραφὴν *ex libris Georgii Minotti cretensis.*» Ἕτερα φέρουσι μάλιστα καί τινα πρὸς αὐτὸν ἐπιγράμματα· Ἐπὶ

Α—13.

(13) Εἰς 4ον, ἐκ φύλλων 256 καὶ ἐποχῆς τοῦ ΙΣΤ' αἰῶνος, περιέχει δὲ ἀνωνύμως τὰς ἑπομένας ἐπιστολιμαίας θεολογικὰς πραγματείας, αἵτινες κατά τινας μὲν ἀποδίδονται εἰς Ἰωάννην τὸν Ζωναρᾶν, κατ' ἄλλους δὲ εἰς Μιχαὴλ τὸν Γλυκᾶν.

Προηγεῖται ὁ πίναξ ἐν πέντε σελίσι.

1) «Τῷ τιμιωτάτῳ μοναχῷ κυρῷ Ἰωάννῃ τῷ Συναΐτῃ, εἰ χρὴ συγκαταβαίνειν τοῖς πταίουσι, καὶ μὴ κατὰ λόγον ἐπιτιμᾶν τὰ προσήκοντα.» Ἀρχ. «Ὦ θεία καὶ ἱερὰ κεφαλή.» Τελ. «Καὶ γὰρ ὁ καιρὸς λέγειν οὐ συγχωρεῖ.»

2) «Τῷ τιμιωτάτῳ μοναχῷ κυρῷ Μαξίμῳ τῷ Ἀσμενιώτῃ, εἰ χρὴ προσέχειν τοῖς λέγουσιν, ὅτι πρὸς καιρὸν εἶχε τὸ σῶμα καὶ κατ' ἀρχὰς ὁ ἄνθρωπος καὶ ὅτι φυσικοῖς ὑπέκειτο καὶ πρὸ τῆς παραβάσεως πάθεσι, καὶ βρῶσιν αἰσθητὴν ἐν παραδείσῳ ἤσθιε, καὶ ὅτι συκὴ τὸ ξύλον τῆς γνώσεως ἦν, ὡς ἐκεῖνοι φαμέν.» Ἀρχ. «Ὅτι μὲν γὰρ ὁ πρῶτος ἐκεῖνος ἄνθρωπος θανάτου καὶ φθορᾶς ὑπέρτερος ἦν ἀπ' ἀρχῆς.» Τελ. «Ἀρκεῖ τοσαῦτα τοῖς γὰρ ἐχέφροσι κατὰ σὲ καὶ εἷς λόγος ἀρκεῖ πρός γε τὴν τοῦ κρείττονος εὕρεσιν.»

3) «Τῷ αὐτῷ καὶ περὶ τοῦ ποῖος ἦν ὁ Ἀδὰμ, ἀπ' ἀρχῆς, κατά γε δόξαν ὁμοῦ καὶ λαμπρότητα.» Ἀρχ. «Εἰ δὲ καὶ τοῦτο μαθεῖν ἐπιζητεῖς, ὁσιώτατε ἄνερ,» Τελ. «στολὴν γὰρ τὴν πρώτην εἰπὼν, ἔδειξε προφανῶς, μηδὲν ἄλλο τὴν ἀνάστασιν εἶναι, ἢ πρὸ τὸ ἀρχαῖον τῶν πεπτωκότων ἀποκατάστασιν.»

4) «Τῷ αὐτῷ τίνος ἕνεκεν ὁ διάβολος διὰ τοῦ ὄφεως, καὶ οὐ δι' ἑτέρου τῶν ζώων προσέβαλε τῷ Ἀδὰμ, τῆς Γραφῆς ὅπου δήποτε μὴ σαφῶς οὕτω λεγούσης 1), καὶ εἰ ἀληθῶς, τίνος ἕνεκεν 2) ἡ Γραφὴ τοῦτο τέλεον ἔκρυψεν»; Ἀρχ. «Ἐπειδὴ τοῦ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐν εὐαγγελίοις ἠκούσατε λέγοντος» Τελ. Ἐφ' ᾧ καὶ τοῖς ἁγίοις πατράσιν ἀσύμφωνος γέγονε ἡ περὶ τούτων ἐξέτασις.»

5) «Τῷ τιμιωτάτῳ μοναχῷ κυρῷ Ἰωάννῃ τῷ Ἀσπιώτῃ, περὶ τοῦ ὁποῖα τῇ φύσει τὰ τῶν ἀνθρώπων σώματα, ἐκ νεκρῶν ἐγερθήσονται, καὶ εἰ βρῶσιν αἰσθητὴν ἐσθίειν ἐκεῖσε μέλλουσιν, ὡς τινὲς ἐπιφέρουσι.» Ἀρχ. «Ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ καὶ Θεὸς» Τελ. «δίδου σοφῷ ἀφορμὴν καὶ σοφώτερος ἔσται.»

6) «Ἔτι καὶ τοῦτο ἠπόρηται, εἰ ἄρσεν καὶ θῆλυ τὰ τῶν ἀνθρώπων ἐγερθήσονται σώματα.» Ἀρχ. «Ἐφ' οἷς ἠπόρηκας ὁσιώτατε ἄνερ κτλ.» Τελ. «ἀλλ' ὑπὲρ ἡμῶν ἡ τούτου κατάληψις»

7) «Τῷ αὐτῷ, εἰ χρὴ προσέχειν τῆς λέγουσιν, ὅτι οἱ γνωρίζουσιν ἀλλήλοις οἱ ἀνιστώμενοι τότε ἄνθρωποι, εἰ δὲ καὶ γνωρίσουσι δικαίους μετὰ ἁμαρτωλῶν 3) γνωρίσουσι, οὐ μὴν καὶ ἁμαρτωλοὺς οἱ δίκαιοι.» Ἀρχ. «Εἰ δ' ἔτι καὶ περὶ τοῦ γενησομένου τότε κοινοῦ ἀναγνωρισμοῦ μαθεῖν βούλεσαι.» Τελ. «οὐαὶ οἱ παρ' ἑαυτοῖς σοφοὶ καὶ ἐνώπιον αὐτῶν ἐπιστήμονες.»

τὸ τοῦ *Boerhaave, praelectiones academiae tom. VI. Uenetiis*, 1745 ὑπάρχει τὸ ἑξῆς ἐπίγραμμα. «Σὸν καὶ τό δε τὴν ἐπίγνωσιν κτησαμένου καὶ οὐ πρὸς τὴν ὤνησιν μόνον ἀφορῶντος, Γεώργιε Κρήτης τὸ θρέμμα. «Ἐπὶ τοῦ ἀντιτύπου δὲ τῆς ἐν Φραγκφούρτῃ τῷ 1620 γενομένης ἐκδόσεως τῶν ἁπάντων τοῦ Ἱπποκράτους, ὑπάρχει γεγραμμένον τὸ ἑξῆς ἐπίγραμμα.

Ἰδμοσύνην καὶ τύχην δεξιὴν θεός σοι δώῃ τῷ συγγραφεῖ
ὁμοίαν ἐν τῇ ἀκεστορίῃ, Γεώργιε ἀκεστορίδης, καὶ
Κρήτης τῆς περιφήμου θρέμμα, καὶ γένος Μηνῶτε·

μεθ' ὃ ἡ σημείωσις «Ἀφιερώθη εἰς τὸ ἑλληνικὸν σχολεῖον τῆς Σμύρνης παρὰ τοῦ σιὼρ δωτώρου Γεωργίου Μηνώτου τοῦ Κρητὸς κατὰ τὸ αψ.', ἔτος μηνὸς Φευρουαρίου ά »

1) Χειρ λεγούσης.
2) Χ. ἕνεκεν.
3) Χ. ἁμαρτωλῶν.

8) «Τῷ τιμιωτάτῳ μοναχῷ κυρῷ Ἡσαΐᾳ, περὶ τοῦ εἴτε προκόπτειν οἱ δίκαιοι μέλλουσιν, κατά γε γνῶσιν, καὶ δόξαν εἴτε καὶ μὴν μετὰ τὴν ἐκεῖσε ἀποκατάστασιν.» Ἀρχ «Πρῶτον μὲν οὖν ἐπὶ τούτοις ἀναγκαῖον.» Τελ. «Μὴ οὖν ἐπὶ πλέον ἀμφίβαλλε, τοιαύτης οὔσης καὶ περὶ τούτου τὰς ἀποδείξεις καὶ τοσαύτας εὐξάμενος»

9) «Τῷ αὐτῷ, εἰ χρὴ προσέχειν τοῖς λέγουσιν, ὅτι φθαρτός ἐστιν ὁ παράδεισος καὶ ὅτι μετὰ τὸν σταυρὸν, αὐτίκα οὐκ εἰσῆλθεν 1) εἰς αὐτὸν ὁ ληστής» 2) Ἀρχ. «Εἰ δὲ καὶ περὶ αὐτοῦ βούλει τοῦ παραδείσου μαθεῖν.» Τελ. «καὶ τοῖς ἀγνοοῦσιν 3) ὡς ἔθνος ὑποτυπώσασθαι.»

10) «Τίνος ἕνεκα ἐν ἐσχάτοις 4) καιροῖς, ἐσαρκώθη ὁ κύριος καὶ διατὶ 5) μὴ πολλῷ πρότερον, εἰς τὸν κόσμον ἐλήλυθεν· καὶ γὰρ εἰ προλαβὼν ἐποίησεν τοῦτο, οὐκ ἂν ἐξ ἀγνοίας 6) ὁ ἀπειρόκακος πληθὺς ἐκεῖνος λαὸς, ἐν ἀσεβείᾳ κατέλυσε τὴν ζωήν.» Ἀρχ. «Καὶ τούτου τοῦ κραταιοῦ καὶ ἁγίου ἡμῶν βασιλέως.» Τελ. «καὶ ὑπερηγήσατο τοῦ θεοῦ τοῦτο καθ' οὓς οἶδε τρόπος οἰκονομήσατο.»

11) «Τῷ τιμιωτάτῳ μοναχῷ κυρῷ Γρηγορίῳ τῷ Ἀκροπολίτῃ, περὶ τοῦ εἴτε σφαιροειδὴς ἐστὶ καὶ ἀκίνητος ὁ οὐρανὸς, εἴτε καὶ μὴ κατὰ τὸν θεῖον Χρυσόστομον.» Ἀρχ. «Ὅτι μὲν οὖν ὁ τὴν γλῶτταν χρυσοῦς καὶ θεῖος Ἰωάννης.» Τελ. «κατά γε τέως τὸ δοκοῦν ἐμοὶ τοὺς ἐν ἑνὶ καὶ τῷ αὐτῷ λαλήσαντας πνεύματι.»

12) «Ἔτι καὶ τοῦτο ἠπόρηται εἰ κατὰ τὴν πρώτην ἡμέραν παρήγαγεν ὁ Θεὸς τὸ φῶς, τίνος ἕνεκεν κατὰ τὴν τετάρτην τοὺς φωστῆρας ἐδημιούργησεν;» Ἀρχ. «Ὁ μὲν οὖν χρυσορρήμων καὶ θεῖος Ἰωάννης ἐν τῇ εἰς τὴν ἑξαήμερον.» Τελ. «ὕστερον δὲ καὶ ἡλίῳ δοθεὶς ὡς πολλάκις ἄνωθεν διείληπται»

13) «Τῷ τιμιωτάτῳ μοναχῷ κυρῷ Ἡσαΐᾳ, εἰ κατ' εἰκόνα τοῦ Θεοῦ ὁ ἡμέτερος ἔκτισται νοῦς, πῶς ἐν τῷ μὲν συνετὸς ὁ τοιοῦτος ἐστὶν, ἐν τῷ δὲ ἀσύνετος; καὶ τίνος ἕνεκεν εἴδει καὶ ἡλικίᾳ καὶ τοῖς λοιποῖς πρὸς ἀλλήλους διενηνόχασιν;» Ἀρχ. «Ὅτι μὲν οὖν κατ' εἰκόνα τοῦ Θεοῦ.» Τελ. «ἡ γὰρ δοκοῦσα τοῖς πολλοῖς ἀνισότης ἰσονομίαν ἐπὶ πᾶσι παραδόξως χαρίζεται.»

14) «Τῷ αὐτῷ περὶ τοῦ πῶς δεῖ πρὸς Ἰουδαίους ἀπαντᾶν ἡνίκα καὶ μᾶλλον ἐκεῖνοι τὸ κατὰ Χριστὸν ἐπιχειροῦσι διαστρέφειν μυστήριον.» Ἀρχ. «Τοιοῦτόν τι πάσχειν ἔοικας, δσιώτατε ἄνερ.» Τελ. ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων ἀμήν.

15) «Ἔτι καὶ τοῦτο ἠπόρηται, εἰ τὸ τῶν Ἑβραίων γένος ἐν ἐσχάταις ἡμέραις ἐπιστρέψει πρὸς Κύριον.» Ἀρχ. «Ὅτι δὲ καὶ προσελεύσεται ἡ τῶν Ἰουδαίων συναγωγὴ ἐν Χριστῷ.» Τελ. «Τί χρὴ καὶ λέγειν ἐπὶ τοιούτης ἤδη καὶ τοσούτοις μάρτυσιν.»

16) «Ἐξήγησις τῶν ἐν τῷ θείῳ τελουμένων λουτρῷ.» Ἀρχ. «Εἰ καὶ κατὰ τὸ θεῖον λουτρὸν ἐπεξεργάσασθαι βούλει.» Τελ. «Ὅσοι γὰρ φησὶν εἰς Χριστὸν ἐβαπτίσθημεν εἰς τὸν θάνατον αὐτοῦ ἐβαπτίσθημεν.»

17) «Τῷ τιμιωτάτῳ μοναχῷ κυρῷ Ἡσαΐᾳ, εἰ χρὴ προσέχειν τοῖς λέγουσιν ὅτι τὸ μοναχικὸν ἀμφιεννύμενος σχῆμα, τηνικαῦτα τῶν πλημμελιῶν αὐτοῦ, τέλεον ἐπαλάσσεται καὶ ἐν τῷ τέλει τῆς ζωῆς αὐτοῦ τοιούτου φθάσῃ λαβεῖν.» Ἀρχ. «Ὅτι μὲν οὖν διορατικός τις καὶ θεῖος ἀνήρ.» Τελ. «ὑποτυπώσασθαι τὴν ἀλήθειαν.»

18) «Τῷ τιμιωτάτῳ μοναχῷ καὶ δομεστίκῳ κυρῷ Ἡσαΐᾳ, περὶ τοῦ ὁποῖον ἀπαντᾷ 1) τέλος ταῖς ψυχαῖς χωριζομέναις τοῦ σώματος, καὶ ὅπου περ αὗται 2) ἀπέρχονται.» Ἀρχ. «Καὶ περὶ μὲν τῶν δικαίων τί χρὴ καὶ λέγειν.» τελ. «ἀρκεῖ τοσαῦτα· ἡ γὰρ τρύχουσα ἡμᾶς νόσος πλείω λέγειν οὐ συγχωρεῖ.

1) Χ. οὐκεισῆλθεν.
2) Χ. ληστῆς.
3) Χ. ἀγνωοῦσιν.
4) Χ. ἐνεσχάτοις.
5) Χ. διὰ τί.
6) Χ. ἐξαγνοίας.

1) Χ. ἀπαντᾶ.
2) Χ αὔται.

19) «Τῷ αὐτῷ, εἰ χρὴ προσέχειν τοῖς λέγουσιν, ὅτι αἱ ἀπελθοῦσαι τῶν ἁγίων ψυχαί, κατά τινα τόπον ἀναπαυόμεναι, οὐ δέονται αὐτοπροσώπως ὑπὲρ ἡμῶν τῷ Χριστῷ παρίστάμεναι, οὔτε ἐνταῦθα ὅλως ἐφίστανται· καὶ περὶ ψυχῆς.» Ἀρχ. «Οἱ ἀπελθόντες ἅγιοι καθὼς ἐδιδάχθημεν.» Τελ. «Ὦ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων ἀμήν.»

20) «Τῷ τιμιωτάτῳ μοναχῷ κυρῷ Ἀγαπίῳ τῷ Ἐγκλείστῳ, περὶ τοῦ πῶς ἡ μετάστασις τῆς ἀειπαρθένου γέγονεν, καὶ εἰ ἀληθῶς ἐκ τοῦ τάφου ἐγήγερται κατὰ τὴν ἐκ νεκρῶν τοῦ Κυρίου καὶ Σωτῆρος ἡμῶν ἔγερσιν.» Ἀρχ. «Περὶ δὲ τῶν συμβεβηκότων τῷ ἀειπαρθένῳ.»

21) «Τῷ μεγαλοδοξωτάτῳ μεγάλῳ Ἑταιριάρχῃ, κυρῷ Ἰωάννῃ τῷ Δούκᾳ, [πῶς ὑπέσχετο δοῦναι τοῖς μαθηταῖς ὁ Χριστὸς τὴν ἐπὶ δώδεκα θρόνων καθέδραν.» Ἀρχ. «Κἂν τούτῳ διαπορουμένης τῆς εὐγενείας σου.» Τελ. «τοῖς ὁμογενέσιν αὐτῶν ὡς προείρηται τὴν κατάκρισιν 1) δέξονται.»

22) «Τῷ τιμιωτάτῳ μοναχῷ, καὶ δομεστίκῳ κυρῷ Ἡσαΐᾳ, εἰ κατὰ τὸ ὡρισμένον ὡς γέγραπται ἑκὼν 2) ἐλήλυθεν 3) ὁ Χριστὸς διὰ τὴν τοῦ κόσμου σωτηρίαν, τίνος ἕνεκεν ἀγανακτεῖ κατὰ τῶν σταυρωσάντων αὐτὸν καὶ διατί 4) τοῦ Πατρὸς δέεται λέγων ἀνάστησόν με καὶ ἀνταποδώσω αὐτοῖς;» Ἀρχ. «Ὅτι μὲν οὖν δι' ἡμᾶς ὁ θεῖος λόγος ἄνθρωπος γέγονε.» Τελ. «ἀνάστησόν με καὶ ἀνταποδώσω αὐτοῖς.»

23) «Τῷ τιμιωτάτῳ μοναχῷ κυρῷ Ὀνουφρίῳ, περὶ τοῦ τί χρὴ καὶ λέγειν ἐπὶ τῶν ἀπίστων μὲν ὄντων 5), πορευομένων δὲ ὅμως κατ' ἐντολήν.» Ἀρχ. «Ὁ θεῖος Ἀναστάσιος περὶ τούτου καὶ τάδε φησίν.» Τελ. «καὶ τῷ αἰωνίῳ περὶ μετ' ὀργῆς ὅτι πολλῆς ἐμβαλλόμεθα.»

24) «Τῷ οἰκειωτάτῳ ἀνθρώπῳ τοῦ κραταιοῦ καὶ ἁγίου ἡμῶν αὐθέντου, καὶ βασιλέως κυρῷ Νικηφόρῳ τῷ Σιναΐτῃ, εἰ χρὴ προσέχειν τοῖς λέγουσιν ὅτι τὸ διδόναι τῶν λοιπῶν εὐποιιῶν καὶ προσφορῶν κρεῖττον, καὶ ὅτι τὴν ἐλεημοσύνην ποιοῦντα οὐ χρὴ κατά τι παρατηρεῖσθαι, ὡς ἐκεῖνοί φασι.» Ἀρχ. «Εἰ δὲ καὶ παντὶ τῷ αἰτοῦντί σε» Τελ. «καταλάξειεν ἂν ἡμᾶς τῷ οἰκείῳ πατρὶ κἂν ὑπὲρ μέτρον αὐτὸν παρωργίσαμεν.»

25) «Ἔτι καὶ τοῦτο ἠπόρηται, εἰ μετὰ τὴν δωδεκαετίαν, αὐτίκα παρ' ἡμῶν πλημμελούμενα, εἰς κρίσιν ἀχθήσονται.» Ἀρχ. «Ὅτι μὲν οὖν ὁ ἡμέτερος νοῦς.» Τελ. «πολλῷ μᾶλλον μετὰ δωδεκαετίαν καθὰ δὴ καὶ φθάσαντες εἴπομεν.»

26) «Ἔτι καὶ τοῦτο ἠπόρηται περὶ τῶν γιγάντων ἐκείνων, εἴτε μόνον εὐσθενεῖς ὑπῆρχον εἴτε καὶ ὑπερμέγεθα σώματα ἔφερον» Ἀρχ. «Ὁ μὲν οὖν θειότατος Κύριλλος» Τελ. «τοῖς οὖν οἰκονομικῶς περί τινων λεγομένοις ὡς δόγμασιν χρῆσθαι οὐκ εὔλογον.»

27) «Τῷ τιμιωτάτῳ μοναχῷ κυρῷ Μαξίμῳ τῷ Μενιώτῃ, εἰ χρὴ προσέχειν τοῖς λέγουσιν, ὅτι λαβὼν ὁ Χριστὸς ἄζυμα ἐν τῇ ἑσπέρᾳ τῆς μεγάλης πέμπτης ἕως καὶ τῆς ἑορτῆς τοῦ Πάσχα τηνικαῦτα δῆθεν τοῖς οἰκείοις πάσχα ἐτέλεσεν.» Ἀρχ. «Ὁ περὶ τῶν ἀζύμων λόγος, ὦ θεία καὶ ἱερὰ κεφαλή» Τελ. «ἐν Χριστῷ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων ἀμήν.»

28) «Τῷ αὐτῷ περὶ χρήσεων τινῶν, ὅτι ἐκ μόνου τοῦ Πατρὸς, οὐ μὴν δὲ ἐκ τοῦ Υἱοῦ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐκπορεύεται, καὶ ὅτι οὐ ταὐτὸν ἀποστολὴ καὶ ἐκπόρευσις.» Ἀρχ. «Εἰ δέ σοι καὶ περὶ τῆς ἀρρήτου τοῦ παναγίου Πνεύματος ἐκπορεύσεως.» Τελ. «ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας ἀμήν.»

29) «Τῷ τιμιωτάτῳ μοναχῷ κυρῷ Ὀνουφρίῳ, εἰ χρὴ προσέχειν τοῖς λέγουσιν, ὅτι ἐπὶ πᾶσιν, καὶ διὰ πάντων ὁ διάβολος ἐστίν, πρωταίτιος ἐν ἡμῖν τῶν κακῶν.» Ἀρχ. «Ὁ μὲν οὖν, ἠγιασμένε μου πάτερ σπορεύς.» Τελ. «εἴπερ ὀλισθήσας εἰς βόθρου ὅπως δήποτε, πέσειεν.»

30) «Τίνος ἕνεκεν ὁ Χριστὸς καὶ διατὶ παρὰ τῇ Γραφῇ λίθος καλεῖται καὶ μάργα-

1) Χ. κατάκρησιν.
2) Χ. ἑκών.
3) Χ. ἐλύλυθε.
4) Χ. διά τί.
5) Χ. ὄντων.

ρος» Ἀρχ. «Καὶ λίθος μὲν ἁπλῶς οὕτω καλεῖται.» Τελ. «διάφορα ἐντεῦθεν καὶ τὰ ὀνόματα ἔσχηκεν.»

31) «Τὰ δὲ κατὰ τὸν ἀδάμαντα πῶς ἐκληπτέον.» Ἀρχ. «Ἔστι καὶ λίθος ἀδάμας οὕτω καλούμενος.» Τελ. «σπλάγχνα τε οἰκεῖα μαλάσσεται καὶ τὴν ἐν οὐρανῷ 1) ἐντεῦθεν βασιλείαν χαρίζεται.»

32) «Τι δ' ἂν τις εἴπῃ καὶ περὶ τῆς μαγνίτιδος» Ἀρχ. «Ὅρα καὶ ἑτερόν τι παράδοξον.» Τελ. «ἐπανακαλεῖται δὲ πάλιν αὐτὴν αἵματι τραγείῳ ἐπιχρισθεῖσαν.»

33) «Τί χρὴ καὶ λέγειν, τὴν τοῦ Κυρίου γενέσθαι σύλληψιν.» Ἀρχ. «Καὶ τοῦτο μετὰ τῶν ἄλλων εἰδέναι.» «Ἐπεὶ γὰρ τούτῳ καὶ ἡ παρὰ φύσις τῶν γυπῶν κυοφορία θαυμασίως οὕτω θεῷ προητοίμασται.»

34) «Πῶς δὲ ἐκληπτέον καὶ τὸ τοῦ ἐν ἁγίοις Θεοδώρου τοῦ Στουδίτου τροπάριον, τὸ οὑτωσὶ λέγον 2) «βαθει τῶν κριμάτων σου, Χριστὲ, πανσόφως προώρισας ἑκάστου τέλος ζωῆς, τὸν τόπον καὶ τὸν τρόπον, δι' οὓς ἐκάλυψε τάφος, πάσῃ χώρα, ἐν τῃ κρίσει σῶσον πανοικτίρμον» Ἀρχ. «Πρὸς τὸ εὐσεβέστερον δῆθεν τινὲς ὑποκλίναντες.» Τελ. «προώρισται ἐκληπτέον 3).»

35) «Τῷ πανσεβάστῳ σεβαστῷ κυρῷ Κωνσταντίνῳ τῷ Παλαιολόγῳ, εἰ χρὴ προσέχειν τοῖς λέγουσιν, ὅτι προωρισμένα εἰσὶ τὰ καθ' ἡμᾶς πάντα, αἱ ἀρεταὶ αἱ εὐπραγίαι, αἱ πειρασμοί, καὶ αὐτὸς ὁ θάνατος.» Ἀρχ. «Εἰ δὲ καὶ ἀπαιδεύτους τὰ θεῖα καὶ ἀκινήτους τινὰς οἱ τοῦ προορισμοῦ καὶ τῆς εἱμαρμένης 4) λόγοι διαταράτουσι.» Τελ. «νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων ἀμήν.»

36) «Τῷ αὐτῷ εἰ 5) χρὴ προσέχειν τοῖς λέγουσιν ὅτι ὅρῳ ὑπόκειται ἡ ἑνὸς ἑκάστου τῶν ἀνθρώπων ζωή.» Ἀρχ. «Ὅτι μὲν οὖν οὐκ εὐσεβὲς εἶναι δοκεῖ.» Τελ «δίδου σοφῷ ἀφορμὴν καὶ σοφώτερος ἔσται.»

37) [Πῶς 1) ἐξ ἀντιφράσεως τοῦ οὐρανίου σώματος τὸν ἐναποληφθέντα 2) ἐντὸς ἀέρα, σκότος βυθοῦ διεδέξατο.] Ἀρχ. «Ὅτι μὲν οὖν, ὁσιώτατε ἄνερ.» Τελ. «Εἰ μὴ γένησθε ὡς τὸ παιδίον τοῦτο, οὐ μὴ εἰσέλθητε εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν.»

38) [Εἰ χρὴ τὴν μαθηματικὴν ἐπιστήμην ἀποτρόπαιον ἡγεῖσθαι παντάπασιν.] Ἀρχ. «Τὰ τῆς μαθηματικῆς ἐπιστήμης.» Τελ. «Ὅτι μηδὲ κατὰ λόγον ὀρθὸν αὐτοῖς ἀποχρώμεθα.»

39) [Ἀναπολογητικὸν ἐκ μέρους πρὸς τὴν ἐγχειρισθεῖσαν γραφὴν τοῦ κραταιοῦ, καὶ ἁγίου βασιλέως κυροῦ Μανουὴλ τοῦ Κομνηνοῦ, τὴν ἀπολυθεῖσαν πρός τινα μοναχὸν, διά γε τὸ τῆς ἀστρολογίας μάθημα, καὶ φιλονεικοῦσαν τὸ τοιοῦτο συστήσασθαι μάθημα, φυσικαῖς καὶ γραφικαῖς ἀποδείξεσιν.] Ἀρχ. «Τολμῶν ὑπομιμνήσκω τὸ προγεγονὼς γράμμα τῆς βασιλείας σου.» Τελ. «ἀδουλέσχατος τολμήσας ὑπέμνησα.»

40) [Εἰ προαγορεύειν κἄν τε εἴτε καὶ μήν.] Ἀρχ. «Τοῦ προφήτου καὶ βασιλέως.» Τελ. «τοσαῦτα ἤδη καὶ περὶ τοῦδε τοῦ κεφαλαίου τὰς ἀποδείξεις δεξάμενος.»

41) [Εἰ χρὴ προσέχειν τοῖς λέγουσιν, ὅτι καὶ ὁ μέγας Παῦλος εἷς ἐστὶ τῶν δώδεκα τοῦ Χριστοῦ μαθητῶν.] Ἀρχ. «Εἰ δὲ καὶ περὶ τοῦ μακαρίου Παύλου ἠπόρηκας.» Τελ. «ὡς ὁ λόγος ἤδη φθάσας ἐγνώρισεν.»

42) «Τῷ τιμιωτάτῳ μοναχῷ κυρῷ Ὀνουφρίῳ, περὶ τῆς τετραμόρφου ὀπτασίας, ἣν ὁ προφήτης εἶδεν Ἰεζεκιὴλ, καὶ ὅπως αὐτὴν οἱ Εὐαγγελισταὶ ἐξελάβοντο.» Ἀρχ. «Ἔδει μὲν ἡμᾶς, ἀδελφὲ Ὀνούφριε.» Τελ. «τὸ ἱκανὸν φάγε ἵνα μὴ πλησθεὶς ἐξεμέσῃ.»

---

1) Ἐν τῷ περιθωρίῳ διορθοῦται εἰς ο ὐ ρ α ν ῷ.

2) Χ. λέγων.

3) Χ. ἐκληπτέον.

4) Χ. ἡμαρμένης.

5) Χ. Τὸ εἰ λείπει ἐν τῷ κειμένῳ.

---

1) Οἱ ἐν ἀγκύλαις τίτλοι τῶν ἀριθμῶν 37, 38, 39, 40 καὶ 41 ἀντεγράφησαν ἐκ τοῦ ἐν ἀρχῇ τοῦ χειρογράφου πίνακος, ἐπειδὴ ἐλλείπουσιν ἐκ τοῦ κειμένου.

2) Χ. ἐν ἀποληφθέντα.

43) «Τῷ μεγαλοδοξωτάτῳ κυρῷ Ἀνδροπούλῳ τῷ Παλαιολόγῳ περὶ τοῦ πῶς ὁ Θεολόγος λαμπροτέραν τὴν ἡμέραν τῶν Φώτων ἐκάλεσεν τῆς τοῦ Χριστοῦ γεννήσεως, ἣν ὁ χρυσορρήμων Ἰωάννης τῶν λοιπῶν ἑορτῶν ὀνομάζει μητρόπολιν.» Ἀρχ. «Εἰ δὲ καὶ σὺ μετὰ τῶν ἄλλων, εὐγενέστατε ἄνερ.» Τελ. «Οὕτω τοίνυν εὐγενέστατε, τὰ τῶν ἁγίων ἐκλαμβάνων ῥητὰ τῆς ἀκριβείας οὐκ ἐμπέσῃς ποτέ.»

44) «Τῷ τιμιωτάτῳ μοναχῷ κυρῷ Ἀλυπίῳ τῷ ἐγκλείστῳ 1) περὶ τοῦ τίς 2) τε καὶ πόθεν ἡ κατὰ τὴν ἁγίαν τοῦ Χριστοῦ γέννησιν τεσσαρακοστὴ, καὶ πόθεν ἡ κατὰ τὴν ἁγίαν τοῦ Χριστοῦ γέννησιν, καὶ διατὶ σὺν τῷ τρίτῳ γάμῳ μὴ καὶ τέταρτος συγκεχώρηται.» Ἀρχ. «Πολλοὶ μὲν οὖν καὶ πολλάκις.» Τελ. «ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας ἀμήν.»

45) «Τῷ τιμιωτάτῳ μοναχῷ κυρῷ Μελετίῳ τῷ Κριτοπούλῳ, εἰ χρὴ προσέχειν τοῖς λέγουσιν, ὅτι οὐκ ἐπάναγκες τὸ ἐν τετραδοπαρασκευαῖς νηστεύειν τοῦ Κυρίου λέγοντος, οὐ τὰ εἰσερχόμενα ἀλλὰ τὰ ἐξερχόμενα κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον.» Ἀρχ. «Ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ἡνίκα πρὸς αὐτὸν οἱ Φαρισαῖοι ἔλεγον.» Τελ. «οὐδὲ γὰρ ἐσμὲν ἐκείνου σοφώτεροι.»

46) «Τῷ τιμιωτάτῳ μοναχῷ κυρῷ Ἡσαΐᾳ, εἰ χρὴ κρέας ἐσθίειν ἐν ἡμέρᾳ τετράδα τυχὼν ἢ παρασκευὴν δεσποτικῶν ἐμπιπτουσῶν ἑορτῶν καὶ εἰ 3) ἐπάναγκες ἡμῖν τοῦτο, καθά τινες οἴονται.» Ἀρχ. «Καὶ σήμερον ἐρωτηθέντες 4) παρὰ τῆς σῆς ὁσιότητος.» Τελ. «ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας ἀμήν.»

47) «Τῷ τιμιωτάτῳ μοναχῷ κυρῷ Νείλῳ, εἰ χρὴ προσέχειν τοῖς λέγουσιν, ὅτι μετὰ τὸ ἐξεικονισθῆναι τὸ ἔμβρυον, τὴν νοερὰν ψυχὴν δέχεσθαι.» Ἀρχ. «Καὶ περὶ μὲν τῶν ἔξωθεν.» Τελ. «ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας ἀμήν.»

1) Χ. ἐγλείστῳ.
2) Χ. τουτίς.
3) Χ. ἡ.
4) Χ ἐρωτιθέντες.

48) «Τῷ αὐτῷ, περὶ τὸ τί χρὴ καὶ λέγειν περὶ τῆς ἐξόδου τῶν ἐν Κυρίῳ τελευτώντων καὶ τί αὐτοὶ τῶν ὧδε ἀπαίρουσι καὶ ὅτι τοῦ 1) ἁμαρτάνειν ἡμεῖς ἐσμὲν αἴτιοι, οὐ μὴ ἡ φύσις αὕτη.» Ἀρχ. «Οἱ ἅγιοι διὰ τὴν ἀνάγκην ἐκείνην.» Τελ. «μηδὲ τὴν φύσιν αὐτὴν αἰτιώμεθα.»

49) «Τῷ αὐτῷ, τί χρὴ καὶ λέγειν ἐπὶ ταῖς γινομέναις εὐποιΐαις τῶν ἀπελθόντων ἕνεκεν, καὶ εἰ παντελῶς ἀπαλλάττειν αὗται ἰσχύουσι τῶν ἁμαρτημάτων.» Ἀρχ. «Ὅτι μὲν οὖν οὐ χρὴ κατά τι διστάζειν.» Τελ. «ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων ἀμήν.»

50) «Τῷ τιμιωτάτῳ μοναχῷ κυρῷ Ἡσαΐᾳ περὶ τοῦ πῶς δεῖ 2) τὸ εὐαγγελικὸν καὶ θεῖον ἐκλαμβάνειν ῥητὸν, τὸ λέγον 3) οὗτος ἥμαρτεν ἢ οἱ γονεῖς αὐτοῦ ἵνα τυφλὸς γεννηθῇ.» Ἀρχ. «Εἰ δὲ καὶ τοῦτο πρὸς τοῖς ἄλλοις ἠπόρηται.» Τελ. «ταῦτα γὰρ αἰτιάσεως πάσης ἀνώτερα.»

51) «Τῷ τιμιωτάτῳ μοναχῷ κυρῷ Λεοντίῳ τῷ ἐγκλείστῳ, εἰ χρὴ προσέχειν τοῖς λέγουσιν, ὅτι μετάνοιαν περὶ τὸ τέλος ὁ Σολομῶν ἐχρήσατο» Ἀρχ. «Εἰ δέ τις καὶ περὶ τοῦ σοφοῦ Σολομῶντος.» Τελ. «τοκεστὸν γάρ φησι τῷ μαθητῇ ἐὰν ὡς ὁ διδάσκαλος αὐτοῦ γένηται.»

52) «Τῷ μεγαλοδοξωτάτῳ μεγάλῳ ἑταιριάρχῃ καὶ σεβαστῷ κυρῷ Ἰωάννῃ τῷ Δούκα, εἰ χρὴ προσέχειν τοῖς λέγουσιν ὅτι ἡ τοῦ Κυρίου μήτηρ ἐγκυμονοῦσα τὸ τοῦ ἐλεγμοῦ ὕδωρ ἔπιεν.» Ἀρχ. «Ὅτι μὲν οὖν, ὦ θεία καὶ ἱερὰ κεφαλή.» Τελ. «ἡ γὰρ τρύχουσα ἡμᾶς νόσος πλείω γράφειν οὐ συγχωρεῖ.»

53) «Τῷ τιμιωτάτῳ μοναχῷ κυρῷ Χαρίτωνι, εἰ χρὴ προσέχειν τοῖς λέγουσιν, ὅτι ὁ ἱερεὺς ὁ Χριστὸς παρὰ Ἰουδαίοις κεχειροτόνηται.» Ἀρχ. «Ὅτι μὲν οὖν εὕρηται χάρτης.» Τελ. «νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων ἀμήν.»

Εἰς τὸ τέλος ὑπάρχουσι τὰ ἑξῆς ἐν εἴδει ἐ-

1) Χ. τοῦτο.
2) Χ. δή.
3) Χ λέγων.

πιγράμματος, ἴσον ἀπαράλλακτον. «Ἧδε τέρμα εἴληφεν ἡ βίβλος αὕτη, χειρὶ τινὸς τοὔνομα οὐ λέγω ταύτῃ, ᾧ καὶ ὁ εἰδὼς τοῦτον συγγνώμην δοῦναι, ἕνεκα (;) τῶν σφαλμάτων τῆς αὐτῆς θείας βίβλου, ἣν (κα)κόγραφος χειρὶ ὁ ταύτην πρότων γράψας, δίδου συγνώμην συγχωρίσεως Κύριε τῷ αἰτουμένῳ, θεράποντι σῷ ἐξ ἀπαλλῶν ὠνύχων.» Μετὰ ταῦτα δὲ ἐν νεωτέρᾳ γραφῇ «Ἰωάννου ἱερέως τοῦ Δικυνίδου πατριαρχικοῦ ἐξάρχου νῦν δὲ αὐτοῦ, οἰκονόμου Μονεμβασίας πρώτου ἱερέως.»

Α—14.

(14) Εἰς δεύτερον, ἐκ φύλλων χάρτου 128, καὶ ἐποχῆς τοῦ ιή αἰῶνος: περιέχει δὲ

Α′ ἀνωνύμως τὴν ὑπὸ Ἰωάννου Ζωναρᾶ συνταχθεῖσαν ἑρμηνείαν τῶν ἀναστασίμων κανόνων τῆς Ὀκτωήχου ἐν 246 φύλλοις. 1)

Β′ δὲ ἐπίσης ἀνωνύμως τὴν ὑπὸ Θεοδώρου τοῦ Προδρόμου ἑρμηνείαν εἰς τοὺς ᾀσματικοὺς κανόνας τοῦ τε Κοσμᾶ καὶ Δαμασκηνοῦ. 2)

Α—15.

(15) Εἰς δεύτερον, ἐποχῆς τοῦ ις′ αἰῶνος· σύγκειται δὲ ἐκ φύλλων χάρτου 258 ἐξ ὧν τὰ μὲν πρῶτα ἑπτὰ περιέχουσι τὸν πίνακα τοῦ τεύχους, τὰ δὲ λοιπὰ συγγράμματά τινα τοῦ Διοσκορίδου· ἤτοι

α) Τὸ περὶ ἰατρικῆς ὕλης.

β) «Πεδακίου Διοσκορίδου Ἀναζαρβέως, περὶ τῶν ἰοβόλων ζώων προφυλακτικὰ καὶ θεραπεῖαι.»

γ) Τὸ «περὶ λυσσῶντος κυνὸς καὶ τῶν ὑπ᾿ αὐτοῦ δεδηγμένων» ἀτελές.

Τὸ κείμενον εἶναι κεκοσμημένον διὰ πολλῶν κεχρωματισμένων εἰκόνων παριστανουσῶν τινὰ τῶν περιγραφουμένων ὑπὸ τοῦ Διοσκορίδου φυτῶν· ἡ κατάταξις δὲ τῆς ὕλης διαφέρει λίαν τῇ τῶν ἐκδόσεων. Ἐν νεωτέρᾳ τοῦ Διοσκορίδου ἐκδόσει εἶναι χρεία νὰ συγκριθῇ καὶ ὁ σμυρναϊκὸς οὗτος κῶδιξ καὶ σημειωθῶσιν αἱ πολλαὶ αὐτοῦ διαφοραί.

Α—16.

(16) Εἰς δεύτερον, ἐκ φύλλων 304 καὶ ἐποχῆς τοῦ ιζ′ αἰῶνος· περιέχει δὲ τὰ ἑξῆς συγγράμματα τοῦ Συμεὼν Θεσσαλονίκης.

Α′. «Ἐκκλησιαστικὸς διάλογος ἐν Χριστῷ τοῦ ταπεινοῦ Συμεὼν ἀρχιεπισκόπου Θεσσαλονίκης κατὰ πασῶν τῶν αἱρέσεων καὶ περὶ τῆς μόνης πίστεως τοῦ κυρίου καὶ θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, τῶν ἱερῶν τελετῶν τε καὶ μυστηρίων πάντων τῆς ἐκκλησίας, οὐδὲν αὐτῶν ἴδιον κεκτημένος ἀλλ᾿ ἐκ τῶν ἁγίων Γραφῶν καὶ τῶν Πατέρων, ἀπολογίαν διδοὺς ἑκάστῳ τῶν κατὰ καιροὺς ἠρωτηκότων.»

Β′. «Τοῦ αὐτοῦ ἑρμηνεία περὶ τοῦ θείου ναοῦ καὶ τῶν ἐν αὐτῷ, ἱερέων τε πέρι καὶ διακόνων, ἀρχιερέων τε καὶ περὶ τῆς θείας μυσταγωγίας.»

Γ′. «Ἔκθεσις τοῦ αὐτοῦ ἀναγκαιοτάτη περὶ τῶν τοῦ ἱεροῦ συμβόλου ῥήσεων, ὅθεν συνελέγησαν καὶ κατὰ τίνων εἰσί.»

Δ′. «Τοῦ αὐτοῦ ἑρμηνεία συνοπτικὴ κατὰ δύναμιν εἰς τὸ τῆς ὀρθοδόξου καὶ ἀμωμήτου ἡμῶν πίστεως τῶν χριστιανῶν θεῖον καὶ ἱερὸν σύμβολον.»

Ε′. «Τοῦ αὐτοῦ ἀποκρίσεις πρός τινας ἐρωτήσεις ἀρχιερέως ἠρωτηκότος αὐτόν.»

---

1) Ἀντίγραφον ταύτης σώζεται ἐν Ἄθωνι (Νικοδήμου, Ἑορτοδρόμιον, ἐν Βενετίᾳ, 1836 σ. ιή) καὶ ἐν τῇ κατὰ Μαδρίτην Βιβλιοθήκῃ τῆς Ἐσκουριάλης (*Miller, catalogue*. σ. 436. ψ—*III*—11). Ὅρα δὲ περὶ αὐτοῦ καὶ *Fabr. Bibl. Gr. VIII*, σ. 821. *X*, σ. 243.

2) Ταύτην ἐξέδοτο Νικόδημος ὁ ἁγιορείτης ἐν παραφράσει καὶ προσθήκαις ἐκ χειρογράφου ἀνευρεθέντος« ἐν τῇ ἱερᾷ καὶ βασιλικῇ μονῇ τοῦ Ξηροποτάμου.» Ὅρα Ἑορτοδρομίου σ. ιή. Περὶ ἀμφοτέρων δὲ τῶν συγγραφέων τούτων ἐπιθι τὸ σπουδαιότατον βιβλίον τῶν κ. *W. Christ* καὶ *M. Paranikas, Anthologia Graeca carminum christianorum. Lipsiae, 1871* σ. *XLIV—VII* καὶ *XLIX*.

ΣΤ' «Τοῦ αὐτοῦ περὶ ἱερωσύνης πρός τινα τῶν εὐλαβῶν μοναχῶν, ἱερᾶς διακονίας ἠξιωμένον ἔτι καὶ τοῦ ἀρχιερέως εἰς τὸν τοῦ πρεσβυτέρου τελοῦντος τότε βαθμόν.»

Ἐν τέλει τοῦ Ε'. συγγράμματος ὑπάρχει ἡ ἑξῆς τοῦ ἀντιγραφέως σημείωσις. «Ἐν Ἀλεξανδρείᾳ αχϐ' ἀπὸ τῆς τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐνσάρκου οἰκονομίας, κοσμογενείας δὲ ζρι' ἔτους, κζ' Ἰουνίου. Εὔχεσθέ μοι οἱ ἀναγινώσκοντες· εἰ δέ που τι διορθώσεως δεόμενον εὕροιτε κατὰ τὸ δοκοῦν ὑμῖν διορθώσατε· εὑρήσετε δὲ πάντως ὅτι πλεῖστα. Ὧ γ' ἐγὼ ἐνέτυχον πρωτοτύπῳ πάνυ ἀδιόρθωτον ἦν, σχολὴ δέ μοι ἀπῆν διορθοῦν ἅμα καὶ γράφειν. Καὶ ταῦτα βιαζομένῳ διὰ πολλὰς (ἃς οἶδε Θεὸς) ἀνάγκας. Εἰ δέ ποτε κἀγὼ ἐντύχοιμι πρωτοτύπῳ ἑτέρῳ που οὐκ ἂν ὀκνήσαιμι τουτί γε ποιῆσαι, εἰ καὶ ὅσον οἷόν τ' ἦν πολλὴν κατεβαλόμην ἐπιμέλειαν ὅτε ἀντέγραφον τουτί. Μάξιμος ἀρχιδιάκονος Ἀλεξανδρείας.» 1)

Α—17.

(17) Εἰς δεύτερον μικρόν, καὶ ἐποχῆς τοῦ ιή αἰῶνος.

Φύλλ. 1—73. «Τοῦ σοφωτάτου,καὶ λογιωτάτου κυρίου Θεοφίλου τοῦ Κορυδαλέως, τοῦ ὕστερον διὰ τοῦ θείου καὶ μοναχικοῦ σχήματος Θεοδοσίου μετονομασθέντος συνοπτικαὶ ἀποσημειώσεις εἰς τὸ ά. τῶν περὶ οὐρανοῦ βιβλίον, ᾧ εἰς ῥᾳοτέραν κατάληψιν προλεγόμενά τινα ἐκτίθεται εἰς ἅπασαν τὴν περὶ οὐρανοῦ πραγματείαν ἀνήκοντα.» 2) Ἀρχ. «Οἷόν τις νέηλυς εἰς πόλιν μεγίστην τέ καὶ μεγαλοπρεπεστάτην.» Τελ. «ὧν οὐδέτερον ἐπὶ Θεοῦ τῆς ἁπλουστάτης καὶ μοναδικῆς φύσεως νοουμένης τε καὶ νοούσης.»

Φύλλ. 75—149. «Τοῦ σοφωτάτου, καὶ λογιωτάτου κυρίου κυρίου Νικολάου Κουρσούλου τοῦ Ζακυνθίου,συνοπτικαὶ ἀποσημειώσεις εἰς τὰ δύο βιβλία τῶν περὶ γενέσεως καὶ φθορᾶς.» 1) Ἀρχ. «Ἀπορία τοῖς ἐξηγηταῖς οὐ σμικρὰ περὶ τοῦ σκοποῦ τῆς πραγματείας ταυτησὶ καθέστηκεν.» Τελ. «Καὶ ταῦτα ἅλις περὶ γενέσεως καὶ φθορᾶς.»

Φύλλ. 150—213. «Τοῦ σοφωτάτου, καὶ λογιωτάτου κυρίου Γερασίμου Βλάχου τοῦ Κρητός, τοῦ κατ' ἀμφοτέρας τὰς διαλέκτους κοινοῦ διδασκάλου καὶ κήρυκος τοῦ ἱεροῦ Εὐαγγελίου, σχολαστικὰ ζητήματα εἰς τὰ τρία βιβλία τῶν μετεωρολογικῶν τοῦ Ἀριστοτέλους, ὧν εἰς σαφεστέραν κατάληψιν καὶ προλεγόμενά τινα ἐκτίθεται εἰς τὴν πραγματείαν ἀνήκοντα.» 2) Ἀρχ. «Ἡ τῶν μετεωρολογικῶν ἐπιστήμη, μετεώρους τοὺς ἀνθρώπους καθίστησι.» Τελ. «καὶ περὶ μὲν τῶν μετεωρολογικῶν ἅλις.»

Φύλλ. 214—222. «Ἀριστοτέλους περὶ κόσμου.»

Φύλλ. 222—238. «Ἀνωνύμου φιλοσοφία ἀναιροῦσα τὸ ψεῦδος τῶν φιλοσόφων, καὶ δεικνύουσα τὴν ἀλήθειαν τῆς χριστιανικῆς διδασκαλίας.» Ἀρχ. «Οὐκ οἶδ' ὅπως τινὲς τῶν πάλαι.» Τελ. «ἐφεξῆς δὲ ῥητέον περὶ τῶν ἐν σώματι θεωρουμένων αἰσθήσεων.»

Α—18.

(18) Εἰς δεύτερον μικρόν, καὶ ἐποχῆς τοῦ ιή. αἰῶνος.

Φύλλ. 1 περιέχει ἐν τῷ μέσῳ τὸ ἑξῆς «ἡρωελεγεῖον ἐπίγραμμα εἰς τὴν βίβλον.»

Βρύουσι ῥέεθρα γλυκερώτατα τῇ δε σοφίης
ἅ πάρος γ' ἄμμιν, δῶκεν Ἀριστοτέλης

1) Πάντα τὰ συγγράμματα ταῦτα τοῦ Συμεὼν εἰσὶν ἐκδεδομένα ἐν τῇ ἐν Ἰασίῳ τῷ 1683 δημοσιευθείσῃ συλλογῇ τῶν ἁπάντων αὐτοῦ.

2) Ἀνέκδοτοι. Ζαβίρα, ἐνθ. ἀν. σ. 345. Ἀντίγραφα σώζονται ἐν τῇ ἐν Κ[πόλει Βιβλιο. τοῦ Π. Τάφου (ὅρα Σάθα, Μεσ. Βιβλ. Α'. σ. 299), ἐν τῇ τῆς Π Φωκαίας (ὅρα Ἐκθέσεως σ. 5. ἀρθ. ζ'.) καὶ ἐν τῇ τῶν Ἱεροσολύμων Πατριαρχικῇ Βιβλιοθήκῃ (ὅρα Δημητρακοπούλου,Προσθῆκαι καὶ διορθώσεις. σ. 41.)

1) Ἀνέκδοτοι. Ὅρα Σάθα, Νεοελ. Φιλ. σ. 251.

2) Ἀνέκδοτα. Ὅρα Σάθα, Νεολλ. Φιλ. σ. 338.

φέρτερα δ' οὖν νέκταρος θέλγει νάματα
ταῦτ' ὅσον
κεῖν' ἣν γλυκαίνων, σῶμα, τὸ δ' αὖτ' νόον.

Μεθ' ὃ τὴν ἑξῆς τῶν ἀντιγραφέων σημείωσιν «αψμϐ' φευρουαρίου δ', ἤρξαντο τῆς παρούσης πραγματείας ὅ,τε Παΐσιος ἱεροδιάκονος, ὁ Γεώργιος Κοθώνης, καὶ Δημήτριος Βλαχούτσης.»

Φύλλ. 2—123 Θεοφίλου τοῦ Κορυδαλέως σχολαστικαὶ παραφράσεις εἰς τὸ Α, Β, Γ, Δ τῶν μετὰ τὰ φυσικά. 1)

Φύλλ. 125—298« Τοῦ σοφωτάτου Μιχαὴλ Ἐφεσίου τοῦ Ψελλοῦ σχόλια εἰς τὰ μεταφυσικὰ τοῦ Ἀριστοτέλους ἀρχομένων τῶν σχολίων ἀπὸ τοῦ Ε(—τοῦ Ν.)» Εἰς τὸ τέλος αὐτοῦ ἡ σημείωσις «1731 δεκεμβρίω 13 ἐτελειώθη τὸ παρὸν βιβλίον διὰ χειρὸς Ῥίζου Μαζοῦ τοῦ ἐξ Ἄρτης καὶ τῷ Θεῷ δόξα καὶ προσκύνησις εἰς τοὺς αἰῶνας ἀμήν.» Μετ' αὐτὴν δὲ τὸ ἑξῆς. . .

Εἰς τὴν βίβλον καὶ εἰς τὸν Ἀριστοτέλην ἰαμβικόν.

Βίβλος καλλίστη, ἣν ἔχεις χερσὶν ἔτα,
μυεῖται τὰ ἄδυτα, τοῦ Σταγειρίτου,
ῥήματα θείων ὑφερεῦντα τῶν ὄντων,
ὑπόστασιν ὕπαρξιν, ἠὲ τῶν τρόπους,
διαφοράς τε τῶν σοφῶς τούτων πέρι,
εἰπόντων, ἢ τοὔμπαλιν δόξασαμένων.
Ὦ δόξας ἐκθεὶς, καὶ σοφῶς βασανίσας,
ἀναίνετ' ἃς μὲν, ἃς δὲ αὖθις εὐθύνει,
ἐφ' οἷς ἀρίστως γνωμοδοτεῖ προφρόνως,
οἰκείαν στησάμενος, δόξαν γαθέην
Θείας τὸ πρῶτον, τοῦ Πλάτωνος ἰδέας
ἀφ' ὑψηλῆς μυνῆς γε βάσιος μάλα,
κάτω ῥίγνυσι γᾶς ἐπὶ ἐξαισίως,
καὶ ὑποβάλλει διασύρων εἰκότως
τοῖς οὐδὲ ὑπάρχουσι, μὴ διδοὺς στάσιν.
Πυθαγορείων κᾶτα ἀδολεσχίαν,
καὶ φληνάφους ῥήσεις τε, τῶν τὴν δυάδα
ἀρχὴν λεγόντων, καὶ ἀπεκφηναμένων,
ὄντων ἁπάντων, αἰθερίων χθονίων
κἀλληγορίης τερθρίαν τὴν τοῦ λόγου
μόνον λόγου 'γείρεσθαι οὕνεκα ἔφη.
Πρωταγόραν κεῖνον δὲ, τὸν κενὸν πανὺ,
ὃς . . . ., πάντα τὸν κόσμον πέλειν
. ἀντέφασκεν αὐτὸν μὴ ὄντα λέγειν,
καθεῖλεν ἐξώθησε, τὴν ἄλλως λίαν.
στόμα ἀνοίγειν ἀποφήνας λαλέειν.
Ὄντως μεθ' ἄγε, ἀκολουθήσεις πάσας,
ἀριθμέων ἵστησι, τοῖς μαθητέα,
τὰ τοιάδε κρίνουσι, κάρτα προφρόνως,
ἓν καὶ ὂν ἰσότητα, ταυτότητα αὖ,
ὅμοιον ἀνόμοιον, ἠδ' ὅσα ἄλλα,
τῷ ὄντι παρέπονται, ἰδιωμάτων
μεθ' ὧν ἑρμηνεύσεις τε, καὶ ἀναπτύξεις,
ὁποῖον πρώτως, κυρίως ἀκροτάτως,
ἁπαξαπάντων ὡς ἁπλούστατον πέλει,
καὶ τοῦτο οὐδὲν, ἄλλο τῶν ὄντων λέγει,
εἰμὴ γε ἡ ὕψιστος, πανυπερτάτη
οὐσία ὑπέρφωτος, ἡ ἀΐδια,
καὶ μακάριστος, καὶ ὑπερτάτη ἄγαν,
ἡ κινέουσα, ἀκινήτως τὰ κάτω,
καὶ συνέχουσα, ποιέουσά τ' ἐμμένειν.
Ὡς ἄρα φαίνεται, ἐξυμνεῖ θεῖον μέγα,
θεηγορῶν κάλιστα ὡς τῶν πατέρων,
εἷς τῶν ἀρίστων, τῇ δε ὁ Σταγειρίτης,
πέρας δίδωσι τῆς βίβλου ταύτης πάσης,
καὶ κλῆρον ἀφίησι, ταύτην ὡς τέκνοις,
ἄμμιν ὄφλημα, ἐξυμνεῖν κυδαλίμως,
λόγοισι τοῦτον, καὶ στεφάνους ἐμπλέκειν,
στέφειν τε κάρην, τὴν ἀνευροῦσαν τόσα,
βασανίσασαν, τὰ φύσιος κρυφία
χ' ἀναπτάσαν μέχρι τε τῶν ἀϊδίων
ὄντων ἀρρήτων, ἀκαταλήπτων πάνυ.

Ἐδωρήθη παρὰ τοῦ ἐν Σμύρνῃ Ἑλληνικοῦ Νοσοκομείου.

Α—19.

(19) Εἰς δεύτερον μικρὸν, ἐκ φύλλων 496 καὶ ἐποχῆς τῶν πρώτων ἐτῶν τοῦ ἐνεστῶτος αἰῶνος. «Πηδάλιον τῆς νοητῆς νηὸς, τῆς μιᾶς, ἁγίας Καθολικῆς, καὶ ἀποστολικῆς τῶν ὀρθοδόξων ἐκκλησίας, ἤτοι

1) Ἀνέκδοτοι. Ὅρα Ζαβίρα, Νέα Ἑλλὰς σ. 315. Ἀντίγραφα αὐτοῦ σώζονται καὶ ἐν τῇ ἐν Κ[πό]λει βιβλιοθήκῃ τοῦ Μετοχίου τοῦ Π. Τάφου. Σάθα, Μεσ. Βιβλ. Α'. σ. 299.

ἅπαντες οἱ θεῖοι καὶ ἱεροὶ κανόνες τῶν τε ἁγίων καὶ πανευφήμων ἀποστόλων, τῶν ἁγίων οἰκουμενικῶν Συνόδων, καὶ τῶν τοπικῶν καὶ τῶν κατὰ μέρος θείων πατέρων, ἑλληνιστὶ ἐκτιθέμενοι, διὰ δὲ τῆς καθ' ἡμᾶς κοινοτέρας διαλέκτου ἑρμηνευόμενοι, νῦν πρῶτον τύποις ἐκδοθέντες καὶ μετ' ἐπιμελείας διορθωθέντες, διὰ φιλοτίμου δαπάνης τοῦ τιμιωτάτου καὶ εὐγενεστάτου ἄρχοντος . . . εἰς κοινὴν τῶν ὀρθοδόξων ἁπάντων σοφῶν τε καὶ ἁπλουστέρων ὠφέλειαν.»

Δῆλον δὲ ἐκ τοῦ τίτλου ὅτι τὸ χειρόγραφον τοῦτο τεῦχος εἶναι ἀντίγραφον τοῦ ἐν Λειψίᾳ τῷ 1800 ἐκδοθέντος Πηδαλίου παρ' Ἀγαπίου ἱερομονάχου τοῦ Κρητὸς καὶ Νικοδήμου τοῦ Ἁγιορείτου.

Α—20.

(20) Εἷς δεύτερον μικρὸν, ἐκ φύλλων 348 καὶ ἐποχῆς τοῦ ιή αἰῶνος. Περιέχει δὲ ἀνωνύμως τὴν Εὐγενίου τοῦ Βουλγάρεως Θεολογικὴν συγγραφὴν, ἣν ἐκ πλημμελοῦς ἀντιγράφου ἐξέδοτο ὁ ἐν Βιέννῃ ἐλλόγιμος ἀρχιμανδρίτης κ. Ἀγαθάγγελος Λοντόπουλος. Προτέτακται δὲ τῆς συγγραφῆς «τοῦ σοφολογιωτάτου ἐν διδασκάλοις κυρίου κυρίου Ἀθανασίου τοῦ Παρίου προοίμιον εἰς ἅπασαν τὴν θεολογικὴν ταύτην πραγματείαν, ἐν τέσσαρσι βιβλίοις διῃρημένην παρὰ τοῦ συγγραφέως, ἐν οἷς ὑποσημειώσεις τοῦ αὐτοῦ κυρίου Ἀθανασίου.» 1)

Α—21.

(21) Εἷς 2ον, ἐκ φύλλων 126 καὶ ἐποχῆς τοῦ ις' αἰῶνος.

Φύλλ. 1—52 περιέχουσι τὰς εἰς τὴν ἑξαήμερον ὁμιλίας Βασιλείου τοῦ Μεγάλου 2), ἀρχομένας ἐν τῷ τεύχει ἔκ τινος χωρίου τῆς δευτέρας τῶν ὁμιλιῶν τούτων, ἤτοι ἐκ τοῦ «μέντοι καὶ μήπω φωτὸς γεννηθέντος.»

Φύλλ. 53—65. «Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Βασιλείου ἀρχιεπισκόπου Καισαρείας Καππαδοκίας λόγος (Αος καὶ Βος) περὶ τῆς τοῦ ἀνθρώπου γενέσεως» 1)

Φύλλ. 66—120 «Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Γρηγορίου ἐπισκόπου Νύσσης, εἰς τὰ ἐπίλοιπα τῆς ἑξαημέρου»

Φύλλ. 121—124. «Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Βασιλείου ἀρχιεπισκόπου Καισαρείας Καππαδο[κίας εἰς] τὴν ἀρχὴν τοῦ κατὰ Ἰωάννην Εὐαγγελίου.»

1) Περὶ τοῦ χειρογράφου τούτου ἔπιθι καὶ τὸ ἐν «Ὁμήρῳ» 1877 σ. 28—31 δημοσιευθὲν ὑπ' ἐμοῦ ἄρθρον.

2 Ὅρα περὶ αὐτῶν *Fabr. B. Gr. VIII*, σ. 69. — Κ. Κοντογόνου, ἱστορία φιλολογικὴ καὶ κριτικὴ τῶν Πατέρων. Β'. σ. 376.

Α—22.

(22) Εἷς φύλλον μικρόν· σύγκειται δὲ ἐκ σελίδων 12 περιεχόντων «*Recueil de quelques notes sur les cotons en laine redigè à Smyrne le 15 juin 1819*.»

Ἐδωρήθη παρὰ τοῦ κ. Ε. Α. *de Andria*.

Α—23.

(23) Εἷς δεύτερον, ἐκ φύλλων ἑκατὸν ὀκτὼ καὶ ἐποχῆς τοῦ ιή αἰῶνος· περιέχει δὲ τὰς ἐν Κ[πόλει τῷ 1804 ἐκδοθείσας ἐπιστολὰς Ἀλεξάνδρου Μαυροκορδάτου τοῦ ἐξ Ἀπορρήτων ἐν τεύχει ἐπιγεγραμμένῳ «Ἐπιστολάριον.»

Α—24.

(24) Εἷς δεύτερον, ἐκ φύλλων 142 καὶ ἐποχῆς τοῦ ιή αἰῶνος. «Ἀλεξίου Σπανοῦ τοῦ ἐξ Ἰωαννίνων 2) περὶ τῆς ποιητικῆς, εἴτουν στιχουργίας.» Ἰδοὺ τὸ προοίμιον τῆς ἀνεκδότου ταύτης μετρικῆς.

«Περὶ τῆς ποιητικῆς ὡς ἐν προοιμίῳ βουλομένοις ἡμῖν ὀλίγ' ἄττα προανακρούσασθαι, ἔδοξε διὰ τοῦ ὁρισμοῦ δηλῶσαι ταύτης τὴν ἰδιότητα, ὅπως εἰς κατάληψιν ὡς

1) *Fabr.* ἔνθ. ἀνωτ. σ. 70

2) Ὅρα περὶ αὐτοῦ Ζαβίρα, Ἑλλ. Θέατ. σ. 180—Κ. Σάθα, Νεοελλ. Φιλολ. σ. 465.

οἷόν τε οἱ νέοι εὐμαρέστερον εἰσέλθωσι· πάσης γὰρ ἐπιστήμης ἢ τέχνης καὶ παντὸς πράγματος ἡ ὀντότης καὶ ἀξιότης διὰ τοῦ ὁρισμοῦ κατάδηλος γίνεται. Ἔστι τοίνυν ἡ ποιητικὴ τέχνη, ὡς ἐκ τοῦ ά καὶ β΄ κεφ. ἐν τῷ περὶ ποιητικῆς τοῦ Ἀριστοτέλους συνάγεται μίμησις πράξεως σπουδαίας ἢ φαύλης ἢ ὁμοίας πράγμασι διαφόροις, τέλος ἔχουσα τὴν προτροπὴν διαφόρως ἐπὶ τὸ βέλτιον. Ἐν ταύτῃ τῇ προτεθείσῃ τῆς ποιητικῆς τέχνης περιγραφῇ, γένους μὲν χώραν ἐπέχει ἡ μίμησις, οὐ γὰρ ἡ ποιητικὴ μόνη μίμησίς ἐστιν, ἀλλὰ καὶ ἄλλαι, οἷον ἡ αὐλητική, ἡ κιθαριστική, ἡ ὀρχηστική, κατὰ τὸν Ἀριστοτέλην ἐν κεφ. ά περὶ ποιητικῆς, διαφορᾶς δὲ τόπον ἐπέχει τὰ λοιπά. Καὶ διὰ μὲν τῆς σπουδαίας πράξεως δηλοῦνται πάντα τὰ ἡρωϊκὰ ποιήματα, διὰ δὲ τῆς φαύλης, αἱ κωμῳδίαι, αὗται γὰρ ἀεὶ περὶ φαύλας ὑποθέσεις καταγίνονται, εἰς ἔλεγχον τῶν ταύτας μετερχομένων· διὰ δὲ τῆς ὁμοίας, αἱ τραγῳδίαι, αὗται γὰρ περί τε τὰς σπουδαίας καὶ φαύλας πράξεις καταγινόμεναι, τὰς συμφορὰς τῶν ἀνθρώπων παριστῶσιν ἐν πράγμασι διαφόροις· πασῶν δὲ τέλος τὸ σκοπιμώτατον τοὺς ἀκούοντας ἐπὶ τὸ βέλτιον προτρέπειν, διὸ καὶ τὸ διαφόρως ἐν τῇ περιγραφῇ προστεθείσεται ὅτι ὁ μὲν ῥαψῳδῶν δι' ἐπαίνων μετέρχεται, ὁ δὲ κωμῳδῶν διὰ ψόγων, ὁ δὲ τραγῳδῶν διὰ τῶν συμφορῶν, οἱ πάντες δὲ κοινῶς κατὰ μίμησιν τῶν πραχθέντων· ὅθεν καὶ κατὰ τὸν Ἀριστοτέλην ἐν κεφαλαίῳ γ΄ περὶ ποιητικῆς, καὶ δράματα καλεῖσθαί τινες αὐτά φασὶν ὅτι μιμοῦνται δρῶντας.

«Αὕτη ἡ ποιητικὴ τέχνη τοῖς πάλαι τῶν ἑλλήνων σοφοῖς φιλοσοφία τις πρώτη ἐδόκει, εἰσάγουσα εἰς τὸν βίον τὸν ἄνθρωπον, διδάσκουσα πᾶν πάθος καὶ ἦθος, καὶ πᾶσαν πρᾶξιν μεθ' ἡδονῆς· ὅθεν καὶ τοὺς παῖδας διὰ ταύτης ἐπαίδευον πρῶτον, σωφρονιστὰς τοὺς ποιητὰς τεκμαιρόμενοι, οἷα δὴ τῇ ποιητικῇ πᾶσαν πρᾶξιν, μάθησίν τε καὶ τέχνην ἅπασαν ἐκπεριεχομένην παριστῶσι πρὸς τοὺς ἀνθρώπους ἅπαντα μείλιχα, εὐπαράδεκτα, ἡδέα, καὶ τὸ ἄπιστον πολλάκις ἐκ φύσεως πιστὸν εἶναι τεχνευομένη καὶ τὸ ψευδὲς ὥσπερ ἀληθὲς μετερχομένη· ὃ δὴ καὶ Ἡσίοδος ἀποφαινόμενος λέγει ἐν Θεογονίᾳ

Ἴδμεν ψεύδεα πολλὰ λέγειν ἐτύμοισιν ὁμοῖα
Ἴδμεν δ' εὖτ' ἐθέλωμεν, ἀληθέα μυθήσασθαι.

Ὅθεν καὶ ὁ Θεολόγος Γρηγόριος ταυτησὶ τῆς ποιητικῆς τέχνης τὸ συμφέρον καὶ τὴν λυσιτέλειαν ἣν παρέχει τοῖς ταύτην μετερχομένοις νέοις ἐμφαίνων ἐν τοῖς ἐμμέτροις δι' ἰαμβικῶν οὕτω φησὶ στίχων

Τί οὖν πέπονθα; τοῦτ' ἴσως θαυμάζετε
πρῶτον μὲν ἠθέλησα τοῖς ἄλλοις καμὼν
οὕτω παιδεῦσαι τὴν ἐμὴν ἁμαρτίαν
ὡς ἂν γράφων γε ἀλλὰ μὴ πολλὰ γράφω
καμὼν τὸ μέτρον· δεύτερον δὲ τοῖς νέοις,
καὶ τῶν ὅσοι μάλλιστα χαίρουσι λόγοις
ὥσπερ τι τερπνὸν τοῦτο δοῦναι φάρμακον
πειθοῦς ἀγωγὸν εἰς τὰ χρησιμώτερα
τέχνῃ γλυκάζων τὸ πικρὸν τῶν ἐντολῶν.

Καὶ παρακατιὼν

Τίς οὖν βλάβη σοι τοὺς νέους δι' ἡδονῆς
σεμνῆς ἄγεσθαι πρὸς Θεοῦ κοινωνίαν;
οὐ γὰρ φέρουσιν ἀθρόαν μετάστασιν.
Νῦν μέν τις ἔστω μῖξις εὐγενεστέρα
πῆξιν δ' ὅταν τὸ καλὸν ἐν χρόνῳ λάβῃ,
ὑποσπάσαντες ὡς ἐρείσματ' ἁψίδων
τὸ κομψόν, αὐτὸ τ' ἀγαθὸν φυλάξωμεν.
Τουτὶ τί ἂν γένοιτο χρησιμώτερον;
σὺ δ' οὐ τὰ ὄψα τῷ γλυκεῖ παραρτύεις;
ὦ σεμνὲ καὶ σύναφρυ καὶ συνηγμένε
τί οὖν κακίζεις τὴν ἐμὴν εὐμετρίαν,
τοῖς σοῖς μέτροις σταθμώμενος τὰ τῶν πέλας;

«Τὸ εἶναι ταύτης τῆς ποιητικῆς τέχνης συνέστηκεν ἐκ τριῶν τουτωνί, ἱστορίας, διαθέσεως καὶ ἡδονῆς· ἐξ ἱστορίας μὲν ὅτ' ἐστὶν ἡ ἀλήθεια, οἷον ὁ περὶ τῶν νέων κατάλογος τοῦ Ὁμήρου, ἤτοι τὰ βιωτικά· ἐκ διαθέσεως δέ, ὅτ' ἡ ἐνέργεια καὶ ἡ πρᾶξις, ὡς ὅτε μαχομένους παρεισάγει τοὺς ἥρωας, Ἕλληνας τε δηλαδὴ καὶ Τρῶας· ἐξ ἡδονῆς δέ, ἡνίκα εἰσὶν οἱ μῦθοι, ὡς ὅταν εἰσάγει

τοὺς περὶ θεῶν μύθους, δι' αὐτῶν καθηδύνων τὴν ποίησιν. Ἰδέας δὲ λόγων ταύτης τῆς ποιητικῆς τρεῖς ἔφηναν οἱ παλαιοί, τὴν μιμητικήν, ἣν καὶ δραματικὴν φασι, τὴν ἀμίμητον καὶ μικτήν· καὶ κατὰ μὲν τὴν μιμητικὴν ὁ Ὅμηρος πρῶτος συνεγράψατο, εὐδοκιμῶν συνεχῶς τῶν εἰς μίμησιν ὑποκειμένων προσώπων· κατὰ δὲ τὴν ἀμίμητον Θέογνις καὶ Φωκυλίδης, ἀμφότεροι γὰρ ἠθικῶς μετερχόμενοι πράξεις, ἤθη ἢ τρόπους, μηδενὸς κατὰ μίμησιν ὑπέφηνον· κατὰ τὴν μικτὴν δὲ Ἡσίοδος, εἴς τε τὸν Πέρσην ἠθικῶς ἔργα καὶ ἡμέρας συνεγράψατο, καὶ τὴν ἀσπίδα Ἡρακλέους κατὰ μίμησιν.

«Ταύτην δὲ τὴν ποιητικὴν τέχνην εἰς τρία εἴδη τὰ γενικώτατα διαιροῦσιν, εἰς ῥαψῳδίαν, κωμῳδίαν καὶ τραγῳδίαν· καὶ τῇ μὲν ῥαψῳδίᾳ ἐμπεριλαμβάνουσι πάντα τὰ ἡρωϊκὰ ποιήματα, οἷον τὰ τοῦ Ὁμήρου, Ἀππιανοῦ, Ἀπολλωνίου, καὶ ἄλλων τοιαῦτα καὶ τοὺς τῶν τοιούτων ποιητὰς ῥαψῳδοὺς ἔλεγον· ἐκλήθη δὲ ῥαψῳδία, ὡς δοκεῖ τοῖς δοκιμοτέροις, διὰ τὸ κατὰ συνθήκην τεχνικὴν ῥάπτεσθαι τὴν ᾠδήν, περὶ ἧς εὐνοίας εἰσάγεται Ἡσιόδου ῥῆσις τοιαύτη ἐν μέτρῳ ἡρωϊκῷ

Ἐν Δήλῳ τότε πρῶτον ἐγὼ καὶ Ὅμηρος ἀοιδοὶ
μέλπομεν ἐν νεαροῖς ὕμνοις ῥάψαντες ἀοιδήν.

ἐν ταῖς παρεκβολαῖς Εὐσταθ. Ἰλ. α, καὶ ἐν τοῖς σχολίοις Πινδάρου Νεμ. εἴδει β', ἔνθα ὁ αὐτός τε Πίνδαρος ἐκ τοῦ ῥάπτειν τὴν ᾠδὴν κληθῆναι τὴν ῥαψῳδίαν ἀποφαίνεται οὕτω γράφων

ὅθεν περ καὶ Ὁμηρίδαι
ῥαπτῶν ἐπέων τὰ πολλ' ἀοιδοί.

«Τινὲς ἔμπης καὶ παρὰ τὴν ῥάβδον ἐθέλουσι ῥαψῳδίαν κληθῆναι, ὥσπερ τις ῥαβδῳδία οὖσα, ἀκολουθοῦντες Καλλιμάχῳ οὕτως εἰπόντι «καὶ τὸν ἐπὶ ῥάβδῳ μῦθον ὑφαινώμενον, διηνεκὲς ἀείδω δεδαημένος» εἰς τὰς Παρεκβολὰς Εὐσταθ. Ἰλ. α, καὶ ἐν τοῖς σχολίοις Πινδάρου Νεμ. εἴδει β'. Καταγίνεται δὲ αὕτη ἡ ῥαψῳδία περὶ τὰς ἡρωϊκὰς πράξεις καὶ ἱστορίας, καὶ μύθους τῶν ἑλλήνων θεῶν, εἰς πᾶσαν ἄλλην ἀρετὴν καὶ ἀξιότητα ἐναρέτων ἀνδρῶν, καὶ τοῦ παντὸς κόσμου· τῇ δὲ κωμῳδίᾳ ἐμπεριλαμβάνονται ἅπασαι αἱ κωμῳδίαι, οἷον τοῦ Ἀριστοφάνους καὶ Μενάνδρου, καὶ ὃν φασὶν Ὁμήρου Μαργίτην· ἐκλήθη δὲ οὕτως, ἢ ὅτι κατὰ τὸν καιρὸν τοῦ κώματος ἤτοι τοῦ ὕπνου, ἢ ὅτι ἐν τοῖς κώμοις τοῦ Διονύσου πρῶτον εὑρέθη, ἢ ὡς φαίνεται ἐν τοῖς ὑπομνήμασι τοῦ Ἀριστοφάνους «τὴν κωμῳδίαν ηὑρῆσθαί φασι ὑπὸ Σουσαρίωνος· τὴν δὲ ὀνομασίαν ἔχει ὁ μὲν ὅτι ἐπὶ τὰς κώμας πεμόντες ᾖδον καὶ ἐπεδείκνυντο μήπω πόλεων οὐσῶν, ἀλλ' ἐν κώμαις οἰκούντων τῶν ἀνθρώπων, οἱ δὲ ἀντιλέγοντές φασι μὴ κώμας καλεῖσθαι παρ' Ἀθηναίοις ἀλλὰ δήμους, καὶ κωμῳδίαν αὐτὴν καλοῦσιν, ἐπεὶ ἐν τοῖς ὁδοῖς ἐκώμαζον.» Ταύτην ὁ Ἀριστοφάνης Ἀχαρν. καὶ τρυγῳδίαν καλεῖ οὕτω γράφων «μέλλω περὶ τῆς πόλεως τρυγῳδίαν ποιῶν.» Καλεῖ ταύτην τραγῳδίαν, κατὰ τὸν αὐτοῦ ὑπομνηματιστὴν εἰς τὸ αὐτό, διὰ τὸ τοῖς νικῶσι κωμικοῖς τρύγα δίδοσθαι, τουτέστι νέον οἶνον· καταγίνεται δὲ αὕτη ἡ κωμῳδία περὶ γέλωτας καὶ σκώμματα. Τῇ δὲ τραγῳδίᾳ ἐμπεριλαμβάνονται πᾶσαι αἱ τραγικαὶ πράξεις, οἷον αἱ τοῦ Αἰσχύλου, Σοφοκλέους, Εὐριπίδους καὶ ἄλλων· ἐκλήθη δὲ οὕτω ἀπὸ τοῦ τράγου ἢ τρύγα, τουτέστι νέον οἶνον λαμβάνειν, ἢ ἀπὸ τοῦ τρυγὶ χρίεσθαι τὰ πρόσωπα κατ' ἀρχὰς τοὺς ὑποκριτάς, ἢ ἀπὸ τοῦ τετραγώνως ἵστασθαι, τετραγῳδία, ἢ ἀπὸ τοῦ τραχείας ᾠδὰς ἔχειν τοὺς θρήνους τραχῳδία, τραγῳδία, ἢ ἀπὸ τοῦ τραγᾷν, ὃ δηλοῖ τὸ βαρέως βοᾷν, ἐπὶ τοὺς θρήνους. Τὸν ἀγῶνα δ' αὕτη ποιεῖται περὶ τὰς μεγίστας συμφοράς. Τούτων δὲ καὶ τῶν τριῶν εἰδῶν τῆς ποιητικῆς τέχνης πρῶτος ὑφηγητὴς Ὅμηρος ἐφάνθη κατὰ τὸν Ἀριστοτέλη κεφ. γ' τῆς ποιητικῆς οὕτω λέγοντα «Τῶν μὲν οὖν πρὸ Ὁμήρου οὐδενὸς εἴχομεν εἰπεῖν τοιοῦτον ποίημα, εἰκὸς εἶναι πολλούς· ἀπὸ

δὲ Ὁμήρου ἀρξαμένοις ἐστὶ καὶ μετὰ τοῦτα· ὥς περ δὲ καὶ τὰ σπουδαῖα μάλιστα ποιητὴς Ὅμηρος ἦν (μόνος γὰρ οὐχ ὅτι ἦ, ἀλλ' ὅτι καὶ μιμήσεις δραματικὰς ἐποίησεν) οὕτω καὶ τὰ τῆς κωμῳδίας σχήματα πρῶτος ὑπέδειξεν, οὐ ψόγον ἀλλὰ τὸ γελοῖον δράματι ποιήσας· ὁ γὰρ μαργίτης ἀνάλογον ἔχει, ὥς περ Ἰλιὰς καὶ Ὀδυσσεία πρὸς τὰς τραγῳδίας, οὕτω καὶ οὗτος πρὸς τὰς κωμῳδίας.»

«Οἱ νεώτεροι τὴν ποιητικὴν τέχνην διαιροῦσι καὶ εἰς ἕτερα πλείω εἴδη παρὰ τὰ τρία ταῦτα, εἰς τὴν λυρικήν, διθυραμβικήν, ἰαμβογραφικήν, ὑμνογραφικήν, ἐπιθαλαμογραφικήν, ἐπιγραμματογραφικήν, ἐλεγειογραφικήν, μονωδίαν, καὶ εἰς ἄλλα πλείω εἴδη, ἅττα περιττά ἐστι καὶ γράφειν, ἐπεί περ εἰς ὅσα ἂν εἴδη τὴν διαίρεσιν ταύτην πάντα ἐπὶ τὰ ἀνωτέρω τρία εἴδη ὑπάγονται. Ὑπὸ μὲν τὴν ῥαψῳδίαν ὑπάγεται ἡ μονῳδία, ἥτις μονοπροσώπως τὰ γεγονότα ἢ τὰ γενησόμενα διεξέρχεται. Ἡ ἐπιθαλαμογραφία, ἥτις ἐγκώμια γράφει εἰς τοὺς νυμφίους, ἅπερ ἐπιθαλάμια λέγεται, ὧν τινὰ μὲν ᾄδεται ἑσπέρας, ἅττα λέγεται κατακοιμητικά, ᾄδεται δὲ ἐφ' ἑσπέρας ἕως μέσης νυκτός, τινὰ δὲ ὄρθρια, ἃ καὶ διεγερτικὰ προσαγορεύεται· ταῦτα δὲ τὰ ἐπιθαλάμια πρὸ τοῦ θαλάμου αἱ παρθένοι ᾖδον, ἵνα τῆς παρθένου ὑπὸ τοῦ ἀνδρὸς βιαζομένης, ἡ φωνὴ μὴ ἐξακούηται, λανθάνῃ δὲ διακρυπτομένη διὰ τῆς τῶν παρθένων φωνῆς· ἡ ὑμνογραφία, ἥτις ὕμνους εἰς θεοὺς γράφει· ἡ ἐπιγραμματογραφία, ἥτις καὶ ἀναθηματικὴ λέγεται, γράφει εἰς ἀνδριάντας, εἰκούς, ἀξίους τε ἄνδρας, βίβλους, καὶ εἰς τὰ ἐν ναοῖς ἀναθήματα, καὶ εἰς ἕτερα τοιαῦτα, ἐπιγράμματα· ἡ λυρική, ἥτις περιέχει πάντα τὰ διὰ λύρας ᾀδόμενα ποιήματα· ὑπὸ δὲ τὴν κωμῳδίαν ὑπάγεται ἡ διθυραμβική, ἥτις πολυστρόφως πλέκει εἰς Διόνυσον ᾄσματα, ὀρχήσεις μετὰ μέθης ἀσελγῆ ᾄσματα, καὶ πορνικὰ ᾄδουσα· διθυραμβικὴ δὲ ἐκλήθη ἀπὸ τοῦ Διονύσου τοῦ διὰ δύο θυρῶν ἐκβάντος, τῆς τε γαστρὸς τῆς Σεμέλης καὶ τοῦ μηροῦ τοῦ Διός, ἢ ἐν διθύρῳ ἄντρῳ τῆς Νύσσης τραφέντος· ἡ ἰαμβογραφική, ἥτις περὶ τὰς λοιδορίας καταγίνεται δι' ἰάμβων (ἰαμβίζειν γὰρ ἐστὶ τὸ ὑβρίζειν, καὶ ἴαμβος ἔμμετρός ἐστι λοιδορία) καταχρηστικῶς δὲ καὶ δι' ἑτέρου οἱουδή τινος μέτρου· ὑπὸ δὲ τὴν τραγῳδίαν ὑπάγεται ἡ σατυρική, ἥτις περὶ τὰς συμφορὰς τῶν ἀνθρώπων καταγίνεται· διαφέρει ἔμπης τῆς τραγῳδίας ὅτι ἡ μὲν τραγῳδία θρήνους μόνον καὶ οἰμωγὰς περιέχει· ἡ δὲ σατυρικὴ συγκιρνᾶται ταῖς ὀλοφύρσεσι καὶ ἱλαρότητι καὶ ἀπὸ δακρύων εἰς χαρὰν τελειοῖ· σατυρικὴ δὲ ἐκλήθη ἀπὸ τῶν Σατύρων, τῶν εὑρόντων αὐτὴν γεωργῶν καὶ εὐτελῶν ἀνθρώπων ἢ διὰ τὸ τοὺς ᾄδοντας ταύτην ἀρχομένους μιμεῖσθαι τοὺς Σατύρους. Τὰς ἀρχὰς δὲ αὕτη ἡ σατυρικὴ κατὰ τὸν Εὐστάθ. Ὀδυσ. Σ ἔλαβεν ἐκ τῆς τοῦ Ὁμήρου Ὀδυσσείας «λογιστέον δὲ φησὶ καὶ ὡς ἐκ τῆς ὀδυσσειακῆς εὐμεθόδου συλλογραφίας ὅπερ παρήκοι παραμιγνείσης ἀστεῖα σπουδαίοις, εἰκὸς ἐπινοηθῆναι τοῖς ὕστερον τὴν σατυρικὴν ποίησιν, ἧς τὴν μέθοδον δηλοῖ ὁ μέχρι νῦν εὑρισκόμενος Εὐριπίδειος, κύκλωψ· ἔστι δὲ κατὰ τοὺς παλαιοὺς σατυρικοῦ ἴδιον τὸ μέσον εἶναι τραγικοῦ καὶ κωμικοῦ, ὃ δὴ κατάρξας ὑπέδειξεν Ὅμηρος ἡρωϊκῇ σεμνότητι καὶ ἐμβριθείᾳ παραμιγνὺς εὐτράπελον γαληνότητα.» Ἡ ἐλεγειογραφία, ἥτις ὀλοφύρους καὶ οἴκτους ἐν ἐλεγείῳ τῷ μέτρῳ γράφει κυρίως, καταχρηστικῶς δὲ καὶ ἐν ἑτέρῳ.

«Ταύτης δὲ τῆς ποιητικῆς τέχνης ὑποκείμενον περὶ ὃ καταγίνεται πάντα τὰ γεγονότα καὶ πράγματα καὶ τὰ δυνάμενα γενέσθαι. Τρόποι δὲ δι' ὧν ἡ ποιητικὴ συντελεῖται τρεῖς εἰσί· πρῶτος ἡ τῶν συλλαβῶν ποσότης, β′ τὰ μέτρα, καὶ γ′ τὸ ποίημα, τουτέστιν ὁ ἡδυσμένος λόγος, ὁ ἔχων ῥυθμόν, ἁρμονίαν, καὶ μέλος, καὶ ὅ,τι ἄλλο παρόμοιον, περὶ ὧν ἅπασα ἡμῖν ἡ ἑξῆς πραγματεία τολιπεύεται, εἰς τρία διαιρεθεῖσα κατὰ τὸν ἀριθμὸν τῆς ποιητικῆς τέχνης τῶν ῥηθέντων τρόπων, παρὰ διαφόρων συγγραφέων μεθ' ὅσης τῆς ἐπιμελείας συλλεχθεῖσα, ἑνὶ ἑκάστῳ κανόνι τε καὶ λέξει παράδειγμα ὑπὸ ποιητῶν ἔχουσα, οὐχ ὡς ἐ-

κείνου μόνου τοῦ ποιητοῦ (οὗτινος ὁ στίχος εἰς παράδειγμα εἰσάγεται) οὕτω χρησαμένου, ἀλλ' εἰς ἐμπέδωσιν τοῦ λόγου ἑνὸς μόνου στίχου παριστάνουσα, οὗ περ ἡμεῖς τὰ ἐκείνων ποιήματα ἀναγινώσκοντες, ἔνδειξιν καὶ ἀσφάλειαν τῶν ἐν τῇ παρούσῃ πραγματείᾳ ἐρανισθέντων ζητοῦντες εὑρίσκομεν. Δεῖ δὲ τὸν βουλόμενον ἐντελῶς κατὰ ποιητὰς γράφειν, τέτταρα ταῦτα ἐν πᾶσι τῆς ποιητικῆς εἴδεσιν ἐπιμελέστατα φυλάττειν· ά παλαιὰν ἱστορίαν, β' μῦθον ἀλληγορικόν, γ' λέξιν ποιὰν καὶ ἀξιωματικήν, δ' καὶ τελευταῖον τὸ προσῆκον μέτρον. Ἡμῖν πάντας τοὺς ἀναγινώσκοντας ταύτην τὴν πραγματείαν συγγνώμην παρέχειν ἡμαρτηκόσι τύπον ἐγνωκότας, τὸ ἡμέτερον ἐλλειπὲς διὰ τῆς ἑαυτῶν ἐπιεικείας ἀναπληροῦντες· ἔστι γὰρ μεγάλη, καὶ ὡς εἰπεῖν, ἄπειρος σχεδὸν ἡ τῶν ποιητῶν ἀπολελυμένη ἄδεια, ὅθεν καὶ δηλίου δεῖται κολυμβητοῦ κατὰ τὴν παροιμίαν.»

Α—25.

(25) Εἰς 2ον ἐκ φύλλων 209 καὶ ἐποχῆς τοῦ ιζ' αἰῶνος· περιέχει δὲ ἀνωνύμως τὰς ἑξῆς εἰς τὸν Ἀριστοτέλη πραγματείας Θεοφίλου Κορυδαλέως, φιλοκάλως γεγραμμένας καὶ μετὰ πολλῶν ἐν τοῖς περιθωρίοις σχολίων

Φύλλ. 1—48. Ἔκθεσις εἰς τὴν λογικὴν πραγματείαν

Φύλλ. 49—98. Ὑπόμνημα εἰς τὰς ί κατηγορίας τοῦ Ἀριστοτέλους.

Φύλλ. 99—119. «Εἰς τὸ περὶ ἑρμηνείας τοῦ Ἀριστοτέλους ὑπόμνημα.»

Φύλλ. 120—142α. «Εἰς τὰ πρότερα ἀναλυτικά.»

Φύλλ. 142β—161. «Εἰς τὰ ὕστερον ἀναλυτικά.»

Φύλλ. 162—209 περιέχουσιν ἁπάσας τὰς ἀνωτέρω πραγματείας συνοπτικώτερον ἐν ἐρωτήσεσι καὶ ἀποκρίσεσι· προηγεῖται δὲ αὐτῶν τὸ ἑξῆς προοίμιον «Οὐδὲν οὕτω τοῖς ἀνθρώποις τίμιον ἐν τῷ μετὰ σώματος βίῳ, ἀλλ' οὐδ' ἐπωφελές, μᾶλλον δ' ἀναγκαῖον εἰς εὐζωΐαν, ὡς ἡ φιλοσοφία, τοῖς τε καὶ μικρὸν νοῦ μετεσχηκόσι καὶ ὁπωσοῦν εἰς ἔννοιαν ἐλθοῦσι καλοῦ, ὡμολόγηται. Εἰς δὲ φιλοσοφίαν ἐπίβασιν εἴσοδός ἐστι μία ἡ διὰ τῆς λογικῆς μεθόδου φέρουσα, οὕτως ἀναγκαία, ὡς τῷ αὐτῷ μέτρῳ τὴν φιλοσοφίαν τοῖς μαθητιῶσι μετρεῖσθαι ὅσῳ καὶ τῆς μεθόδου ταύτης ἔτυχεν ἕκαστος εὐμοιρήσας· ὅτου χάριν καὶ ὑμῖν γλιχομένοις ἐπὶ τὰ ἀνακτόρια προχωρῆσαι τῆς φιλοσοφίας τῆς τοιαύτης μεθόδου δεῖ, ἣν τό γε νῦν ἔχον εἰσαγωγικότερον ὑμῖν ἐκθησόμεθα, ἐφ' ὅσον τό γε ἀγύμναστον τῆς ὑμετέρας καταλήψεως καὶ τὸ κατεπεῖγον τῆς ὥρας ἀπαιτεῖ· ἵνα δὲ τὸ συνοπτικὸν ὑμῖν μὴ καὶ συνεπτυγμένον εἰς τὸ παντελὲς γένηται καὶ ἐκτὸς σαφηνείας δεῖν ἔγνων παραδοτέα εἶναι τὰ δοκοῦντα κατ' ἐρώτησιν καὶ ἀπόκρισιν.»

Ἐν ἀρχῇ τοῦ τεύχους ἄνω μὲν ἐν τῷ περιθωρίῳ ὑπάρχουσιν αἱ ἑξῆς σημειώσεις τοῦ ἀντιγραφέως «Τριάς, παράσχοις τέρμα τῷ δε τῷ πόνῳ. Ἶσον θεῷ προτίθημι τὸν στέργοντά με, τὴν γνῶσιν αὐτῷ τῶν ὅλων δωρουμένη.» Κάτω δὲ τὸ ἑξῆς σημείωμα ἑνὸς τῶν πρώτων τοῦ τεύχους κατόχων. «Καὶ τόδε πρὸς τοῖς ἄλλοις Ἀθανασίου Λινδίου καὶ τῶν φίλων· ἠγοράσθη δὲ παρὰ τῆς μονῆς τοῦ Ξηροποτάμου παρὰ τοῦ προηγουμένου κὺρ Μακαρίου.» Εἰς δὲ τὸ τέλος τοῦ ὕστερον ἀναλυτικὰ ὑπομνήματος ὑπάρχει τὸ ἑξῆς ἰαμβικόν

Ἐνυπόστατε Πατρὸς τοῦ Θεοῦ Λόγε,
ὁ πᾶσι διδούς, σὴν χάριν αἰτουμένοις,
νέμω δόξαν σοι, καταξιώσαντί με,
ἰδεῖν πρῶτον νῦν, τοῦ πονήματος τούτου,
καὶ τοῦ ἑξῆς τυχεῖν με, εἴθε ὡσαύτως.

Ἐδωρήθη παρὰ τοῦ κ. Ἠλία Χανιώτου.

Α—26.

(26) Εἰς 2ον μικρόν, ἐκ φύλλων 395 καὶ ἐποχῆς τοῦ ιή αἰῶνος· περιέχει δὲ ἄνευ τίτλου καὶ ἀνωνύμως τὸ ἐν Βουκορεστίῳ ἐκ-

δοθὲν τῷ 1768 ὑπόμνημα Νεοφύτου πελοποννησίου τοῦ Καυσοκαλυβίτου εἰς τὸ τέταρτον βιβλίον τῆς τοῦ Θεοδώρου τοῦ Γαζῆ γραμματικῆς· τὸ περιεχόμενον εἶναι ἀτελὲς κατὰ τὸ τέλος.

Α—27.

(27) Εἰς δεύτερον μικρὸν, ἐκ φύλλων 68, καὶ ἐποχῆς τοῦ παρόντος αἰῶνος Ἀνωνύμου *Journal de voyages en Barbarie et au Levant* 1817—1821.

Ἐδωρήθη παρὰ τοῦ κ. *Et A. de Andria.*

Α—28.

(28) Εἰς δεύτερον μικρὸν, ἐκ φύλλων 10 καὶ ἐποχῆς τοῦ ιζ' καὶ ιή αἰῶνος.

Α' «Ἐπιστολὴ τοῦ παναγιωτάτου κὺρ Γενναδίου, πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως τοῦ Σχολαρίου, πρὸς τὸν τιμιώτατον ἐν μοναχοῖς κὺρ Μάξιμον, καὶ πρὸς τοὺς ἐν Σινᾷ Ὄρει ἱερομονάχους καὶ μοναχούς.» 1)

Β' Αὐτοβιογραφικὴ σημείωσις Μελετίου τοῦ Τενεδίου πατριάρχου καθιστάντος τῷ 1768 *), μεθ' ἣν ἕπονται αἱ ἑξῆς τοῦ αὐτοῦ χρονολογικαὶ σημειώσεις. «Τῷ αψοδ', ἰουλίου ιέ Θεοῦ συναιρουμένου ἐγένετο εἰρήνη τῶν πολέμων ὁποῦ εἶχον αἱ δύω βασιλεῖαι τῶν τε ὀθωμανῶν καὶ τῶν ῥώσσων, γενομένης τῆς συμφωνίας ἐν Σούμλᾳ. Ἐκράτησαν δὲ οἱ τοιοῦτοι φοβεροὶ πόλεμοι ἀπὸ τὸ αψξή ἔτος σεπτεμβρίου κέ ἐξ ὅτου ἐκηρύχθησαν μέχρι τοῦ αψοδ' ἰουλίου ιέ ἤτοι εἰς χρόνους πέντε, μῆνας ἐννέα καὶ ἡμέρας εἴκοσι καὶ μιᾶς. Ὅσα δὲ δεινὰ καὶ χαλεπὰ ἐδοκίμασαν οἱ δυστυχεῖς καὶ ἐλεεινοὶ χριστιανοὶ ἐν αὐτοῖς τοῖς πολέμοις, αἰχμαλωσίας φημὶ, σφαγὰς, παντελεῖς γυμνώσεις, ὑστέρησιν πατρίδος, καὶ ἐξομώσεις, καὶ ἄλλα μυρία δεινὰ, καὶ πέρα δεινῶν, ἐῶμεν λέγειν διὰ τὸ μὴ ἐπιδέχεσθαι γραφεῖν. Κατὰ δὲ τὸ αψοέ ἔτος, ἰουλίου ή ἐγένετο ἡ ἐλευθερία μας διὰ βασιλικοῦ προσκυνητοῦ ὁρισμοῦ, καὶ μετοικίσθημεν ἀπὸ τῆς Μιτυλήνης εἰς τὴν πατρίδα μας Τένεδον. Ἐλθόντες κατὰ τὴν εἰκοστὴν τετάρτην τοῦ αὐτοῦ, δὲν ἐλλείψαμεν τὸ νὰ γράφωμεν συνεγῶς καὶ ἀδιαλείπτως τῷ τε πατριάρχῃ κὺρ Σωφρονίῳ, τῇ ἱερᾷ Συνόδῳ, τοῖς ἐπιτρόποις τοῦ κοινοῦ, καὶ ἄλλοις πολλοῖς ἰδίως ἀρχιερεῦσί τε καὶ ἄρχουσι, δεόμενοι θερμῶς νὰ μᾶς ἐλευθερώσουν ἀπὸ ἐντεῦθεν, καὶ νὰ ἀπέλθωμεν εἰς Βασιλεύουσαν διά τινας κατεπειγούσας ἀναγκαίας μας χρείας, μόλις μετὰ παρέλευσιν ἔτους ἑνὸς, μηνῶν ἐννέα καὶ ἡμερῶν δύω, ἤτοι τῷ αψοζ' ἀπριλλίου κς', ἡμέρᾳ δ' οἴκτῳ χαμφθέντες, ἐλάβομεν τὸν τῆς ἐλευθερίας μας βασιλικὸν ὑψηλὸν προσκυνητὸν ὁρισμὸν, διαλαμβάνων ὅτι νὰ ἀπέλθωμεν εἰς τὴν νῆσον τῆς Ἀντιγόνου εἰς τὴν μονὴν τοῦ ἁγίου Γεωργίου, μετὰ διορίας ἡμερῶν ἑξήκοντα καὶ μιᾶς, καὶ πάλιν νὰ ἐπιστρέψωμεν εἰς τὴν ἰδίαν μας πατρίδα, ἢ λάβωσι πέρας αἱ ὑποθέσεις μας ἢ οὔ· καὶ εἴθε νὰ λάβωσιν ἀγαθὸν πέρας ἐντὸς ὀλίγου, καὶ νὰ ἐπανακάμψωμεν πάλιν εἰς τὰ ἴδια, ὄντες κατὰ πάντα εὐχαριστημένοι εἰς τοῦτο.»

Α—29.

(29) Εἰς δεύτερον μικρὸν, ἐκ φύλλων 75 καὶ ἐποχῆς τοῦ ιζ' αἰῶνος.

«Τοῦ σοφωτάτου καὶ λογιωτάτου κυρίου Θεοφίλου τοῦ Κορυδαλέως, ἔκθεσις τῆς λογικῆς πραγματείας» κατ' ἐρώτησιν καὶ ἀπόκρισιν. Πρβλ. τὸ τέλος τοῦ 25 χειρογράφου.

Α—30.

(30) Εἰς δεύτερον μικρὸν, ἐποχῆς δὲ τοῦ ιή αἰῶνος.

«Στοιχεῖα τῆς μεταφυσικῆς τοῦ ἀββᾶ

1) Ἐξεδόθη ὑπὸ Νεκταρίου ἐν τῇ ἐπιτομῇ τῆς ἱεροκοσμικῆς ἱστορίας. Ἐνετίῃσιν, 1729 σ. 225—232.

*) Ἐξεδόθη τῷ 1864 ὑπὸ Γ. Ἀριστείδου ἐν Πανδώρᾳ τομ. ΙΑ'. σ. 572 κ. ἑ.

Ἀντωνίου τοῦ Γενουηνσίου, ἐκ τῆς Ἰταλίδος μεταφρασθέντα εἰς τὴν ἑλληνίδα, παρὰ τοῦ κυρίου Ἀθανασίου τοῦ Παρίου.» 1) Προηγοῦνται «τοῦ μεταφραστοῦ προλεγόμενα τῆς μεταφυσικῆς, τὰ κατ' αὐτὴν εἰς πλάτος διεξιόντα καὶ προδιαλευκαίνοντα.»

Εἰς τὸ τέλος ὑπάρχει ἡ ὑπογραφὴ τοῦ ἀντιγραφέως «Ἀντωνίου τοῦ ἐξ Ἰθάκης Κασσιανοῦ.»

Α—31.

(31) Εἰς 4ον, ἐκ φύλλων 146 καὶ ἐποχῆς τοῦ ιέ αἰῶνος.

Φύλλ. 1—118 περιέχουσιν ἀνεπιγράφως, (διότι ἐκ τῆς ἀρχῆς ἐλλείπουσί τινα φύλλα) σειρὰν εἰς τὸν μακάριον Ἰὼβ παρὰ Νικήτα τοῦ Σερρῶν· ἄρχεται δὲ ἀπὸ τοῦ ά ἐδαφίου τοῦ β' κεφαλαίου· εἰς τὸ τέλος αὐτῆς ὑπάρχει τὸ ἑξῆς σημείωμα τοῦ ἀντιγραφέως «Θεοῦ τὸ δῶρον, ὁ δὲ πόνος ταπεινοῦ Κωνσταντίνου ἱερέως·»

Φύλλ. 119—121 τὸ προοίμιον τῆς σειρᾶς ταύτης μετὰ τοῦ ἑξῆς τίτλου τοῦ ὅλου συγγράμματος «Συλλογὴ ἐξηγήσεων διαφόρων ἁγίων εἰς τὸν μακαριώτατον καὶ καρτερικώτατον Ἰὼβ, συντεθεῖσα παρὰ τοῦ ἱερωτάτου μητροπολίτου Ἡρακλείας κυρίου Νικήτα τοῦ Σερρῶν.» 2)

Φύλλ. 122—146 «Σχόλια εἰς τὴν Πορφυρίου εἰσαγωγὴν ἀπὸ φωνῆς Ἀμμωνίου τοῦ Ἑρμείου· προλεγόμενα εἰς τὴν φιλοσοφίαν πᾶσαν.» 3)

1) Ἐξεδόθησαν ἐν Βιέννῃ τῷ 1802. Ὅρα Μάμουκα παρὰ Κ. Σάθα, Νεοελλ. Φιλολ. σ. 639. Ἀντίγραφον δὲ τούτων σώζεται ἐν Φωκαίᾳ. Ὅρα Ἔκθ. περὶ τῶν ἐν τῇ Βιβλιοθήκῃ τῆς Π. Φωκαίας ἑλλ. χειρογράφων. σ. 7 ἀριθ. ιγ'.

2) Ἐξεδόθη τὸ πρῶτον ἐν Λονδίνῳ τῷ 1637 παρὰ Πατρικίου τοῦ Ἰουνίου. Βλ. *Fabr. Bibl. gr. VII*, σ. 738. Τῷ δὲ 1792 μετετυπώθη ἐν Βενετίᾳ παρὰ τοῦ ἡμετέρου Ἰωάννου Μαρμαροτούρη ἐπιμελείᾳ Γεωργίου Χρυσοφοῦ.

3) Ἐξεδόθη πλειστάκις. Βλ. *Fab. Bibl. Gr. IV*, σ. 163. Ἀντίγραφα δὲ τῶν σχολίων τούτων σώζονται καὶ ἐν τῇ κατὰ Μαδρίτην Βιβλιοθήκῃ τῆς Ἐσκουριάλης. Βλ *Miller*, *Catalogue* σ. 171, 490.

Α—32.

(32) Εἰς δεύτερον μικρὸν, ἐκ σελίδων 302 καὶ ἐποχῆς τοῦ ις' αἰῶνος· περιέχει δὲ 52 λόγους τοῦ κατὰ τὴν δωδεκάτην ἑκατονταετηρίδα ἀκμάσαντος ἐπισκόπου τῆς Ταυρομενίας, Θεοφάνους τοῦ Κεραμέως· 1) μεθ' οὓς ἕπονται τρεῖς «ὁμιλίαι τοῦ Χαλκηδόνος» ὧν ὁ μὲν ά ἐξεφωνήθη τῇ κυριακῇ μετὰ τὴν Χριστοῦ γέννησιν, ὁ β' τῇ κυριακῇ πρὸ τῶν Φώτων, καὶ ὁ γ', ἀτελὴς ὤν, τῇ κυριακῇ δ' μετὰ τὰ Φῶτα.

Α—33.

(33) Εἰς δεύτερον μικρὸν, ἐκ φύλλων 138, καὶ ἐποχῆς τοῦ ις' αἰῶνος· περιέχει δὲ Κυρίλλου Ἀλεξανδρείας τὴν εἰς τὸ Ἰωάννου Εὐαγγέλιον ἑρμηνείαν. 2)

Α—34.

(34) Εἰς 4ον, ἐκ φύλλων 230 περγαμηνοῦ καὶ ἐποχῆς τοῦ ιβ' αἰῶνος. Ἐλλειπές· περιέχει δὲ τοὺς ἑπομένους λόγους Γρηγορίου τοῦ Ναζιανζηνοῦ.

1) Λόγος ς' τοῦ αὐτοῦ εἰς Κυπριανὸν τὸν μάρτυρα ἐξ ἀγροῦ ἐπανήκοντα μετὰ μίαν τῆς μνείας ἡμέραν.

1) *Fabr. B. G. X*, σ. 231. — *C. Matthaei, de Theophane Cerameo. Dresdae*, 1782 Ἡ πρώτη τῶν ἁπάντων αὐτοῦ ἔκδοσις ἐγένετο τῷ 1644 ἐν Παρισίοις παρὰ Φραγγίσκου Σχόρσου. Βλ. *Hoffmann, Lexicon Bibliogr. III* σ. 709 Χειρόγραφον δὲ ἀντίτυπον τῶν λόγων αὐτοῦ σώζεται ἐν τῇ ἐν Κ[πολει Βιβλιοθήκῃ τοῦ Π. Τάφου καὶ ἐν τῇ κατὰ Μαδρίτην Βιβλιοθήκῃ. Βλ. *Miller, Catalogue des Manuscrits*, σ. 496·—Κ. Σάθα, Μεσ. Βιβλιοθήκη. Α' σ. 296.

2) Βλ. *Fabr. B. G. VIII*, σ. 564. Τὸ ἀντίγραφον τοῦτο λίαν διαφέρει τῶν ἐκδόσεων· φαίνεται δὲ ὅτι εἶναι ἐπιτομή τις τοῦ ὅλου ἔργου τοῦ Κυρίλλου.

2) [Τοῦ αὐτοῦ εἰς τοὺς λόγους] καὶ εἰς ἐξισωτὴν Ἰουλιανόν.

3) Λόγος θ' τοῦ αὐτοῦ εἰς τὴν πάνσεπτον καὶ πανσεβάσμιον γέννησιν τοῦ κυρίου καὶ Θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριςοῦ.

4) Λόγος ί τοῦ αὐτοῦ ἐπιτάφιος εἰς τὸν μέγαν Βασίλειον.

5) Λόγος ιά τοῦ αὐτοῦ εἰς τὰ ἅγια Φῶτα.

6) Λόγος ιβ' τοῦ αὐτοῦ εἰς Γρηγόριον, τὸν ἀδελφὸν Βασιλείου, ἐπιστάντα μετὰ τὴν χειροτονίαν.

7) Λόγος ιδ' τοῦ αὐτοῦ εἰς Ἀθανάσιον ἀρχιεπίσκοπον Ἀλεξανδρείας.

8) Λόγος ιέ τοῦ αὐτοῦ συντευκτήριος εἰς τὴν τῶν ρν' ἐπισκόπων παρουσίαν.

9) Λόγος ις' τοῦ αὐτοῦ περὶ φιλοπτωχίας.

10) Λόγος ιζ' τοῦ αὐτοῦ ἀπολογητικὸς τῆς εἰς Πόντον φυγῆς ἕνεκεν καὶ αὖθις ἐπανόδου ἐκεῖθεν διὰ τὴν τοῦ πρεσβυτέρου χειροτονίαν, ἐν ᾧ τὸ τῆς ἱερωσύνης ἐπάγγελμα καὶ ποῖον εἶναι δεῖ τὸν ἐπίσκοπον.

11) Φύλλα εἴκοσι καὶ ἓν ἐν τῷ τέλει ἀνήκοντα εἰς διαφόρους τοῦ Γρηγορίου λόγους.

Α—35.

(35) Εἰς 4ον, ἐκ φύλλων 97 καὶ ἐποχῆς τοῦ ις' αἰῶνος. Ἐκ τῆς ἀρχῆς καὶ τοῦ τέλους ἐλλείπουσί τινα φύλλα.

Θεοδώρου τοῦ Γαζῆ γραμματική.

Α—36.

(36) Εἰς 4ον, ἐκ φύλλων 9 καὶ ἐποχῆς τοῦ παρόντος αἰῶνος.

«*Instruction sur le commerce des huiles de la Cannée*» μεθ' ἣν ἕπεται ἐπιστολή τις ἐκ Σμύρνης γαλλιστὶ περὶ τοῦ ἐν Κυδωνίαις τῆς Μικρᾶς Ἀσίας ἐμπορίου τοῦ ἐλαίου. Ἡ πρώτη πραγματεία ἐγράφη «*à la Cannée 5 mars* 1818.» Ἡ δὲ ἐπιστολὴ τὴν 19 Μαρτίου 1818.

Ἐδωρήθη παρὰ τοῦ κ. Ε. Α. *de Andria*.

Α—37.

(37) Εἰς δεύτερον μικρὸν, ἐκ φύλλων 112 καὶ ἐποχῆς τοῦ ιή αἰῶνος.

Τέχνη ῥητορικὴ «τοῦ σοφωτάτου καὶ θεολογικωτάτου καὶ ἐν ἰατροῖς ἀρίστου καὶ καθηγεμόνος ἐν τῇ Μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ Γεωργίου Κορέσση.»

Ἐπί τινος ἐν ἀρχῇ φύλλου ἀναγινώσκεται τὸ ἑπόμενον ἐπίγραμμα

Τῆς κατὰ Σμύρνην Σχολῆς ἐστι καὶ τόδε
ἧς ὁ σχολαρχῶν Ἱερόθεος πέλει
τρόφιμος Μουσῶν πασῶν, ὡς οὐδεὶς ἄλλος,
ἐξωρμημένος πατρίδος Ὀδησσῆος,
Ἰθάκης νήσου, κλεινῆς, εὐναιομένης,
φύτλην, γενεὴν, καὶ φρόνησιν οὐχ ἥσσων
Λαερτιάδου, δὸς δ' εἰπεῖν καὶ κρείσσων.

Α—38.

(38) Εἰς 4ον, ἐκ φύλλων 245 καὶ ἐποχῆς τοῦ ιέ αἰῶνος Λόγοι διάφοροι «Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως Ἰωάννου τοῦ Καλέκα.» 1)

Εἰς τὸ τέλος τοῦ γ' λόγου ἐν νεωτέρᾳ γραφῇ ὑπάρχει ἡ ἑξῆς σημείωσις «Τοῦ ταπεινοῦ καὶ ἱερομονάχου Μαυρομάτη, ὅπερ ἔλαβεν ἐκ τῆς μονῆς τοῦ προφήτου Ἡλιοῦ εἰς ἀνάγνωσιν αψθ' δεκεμ. κέ.»

Ἐδωρήθη παρὰ τοῦ ἐν Σμύρνῃ Ἑλληνικοῦ Νοσοκομείου.

Α—39.

(39) Εἰς δεύτερον μικρὸν, ἐκ φύλλων 87 καὶ ἐποχῆς τοῦ ιή αἰῶνος· περιέχει δὲ

Α' «Ἴσον ἀπαράλλακτον τῆς διαθήκης τῆς θεολογικῆς ὁμολογίας τοῦ σοφωτάτου καὶ ἀοιδίμου φωστῆρος καὶ μεγάλου πατρὸς διδασκάλου κυρίου Ἀναστασίου Γορδίου, τοῦ ἐκ κώμης μεγάλων Βρανιανῶν, ὅστις ἐξέλειπε τῆς παρούσης ζωῆς ἑβδόμῃ τοῦ ἰουνίου μηνὸς, ἐν ἡμέρᾳ σαββάτῳ, ὥρα έ καὶ

1) Βλ. *Fabricii, Bibl. Gr. X.* σ. 495.

ἐτάφη ἐν τῇ γῇ τὸ ἱερὸν καὶ καθαρώτατον αὐτοῦ σῶμα τῇ θ' ὥρᾳ τῆς κυριακῆς ἐν τῇ μονῇ τῆς ἁγίας ὁσιομάρτυρος Παρασκευῆς, τῇ καὶ σχολῇ αὐτοῦ τῇ κειμένῃ εἰς τὴν τοποθεσίαν τῆς ῥηθείσης κώμης, ἐν τῷ νάρθηκι, ἐν τῷ μνημείῳ τοῦ μακαριωτάτου καὶ γέροντος αὐτοῦ κυρίου Εὐγενίου, πολλῶν πατέρων καὶ ἱερέων πλῆθος χριστιανῶν ἀναδραμόντων, καὶ πάντων ὀδυρομένων τὴν ἀποδημίαν καὶ στέρησιν τοῦ καλοῦ πατρὸς καὶ φωστῆρος, ὅτι πάντων προΐστατο εὐεργετῶν καὶ πάντας νουθετῶν ὁ ἀείμνηστος ὡς ἄλλος οὐδεὶς τοῦ νῦν καιροῦ· ἦν δὲ ὡς ἐτῶν ἑβδομήκοντα πέντε.» 1)

Πρὸ τοῦ συγγράμματος τούτου ἐν ἰδιαιτέρῳ φύλλῳ ὑπάρχει ἡ ἑξῆς ἐπιγραφὴ «Βιβλίον κυρίου Ἀναστασίου Γορδίου τὸ ὁποῖον ἀντιγράφεται εἰς τοὺς 1756, αψνς' ἐν Νήσῳ Κυθήρων εἰς χώραν Μυλοποτάμου.» Ἕπεται ἐπίγραμμα κατ' ἀλφάβητον. 2)

Β' «Τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου τοῦ καὶ ἐπιστηθίου, ἐξήγησις εἰς τὸ δέκατον τρίτον κεφάλαιον τῆς ἀποκαλύψεως παρὰ τοῦ σοφωτάτου διδασκάλου Πανταζῆ τοῦ Λαρισσαίου, 3) κατὰ τὸ χιλιοστὸν ἑπτακοσιοστὸν ὀγδοηκοστὸν ἔννατον ἔτος. Ἀντιγράφεται δὲ νῦν κατὰ τὸ χιλιοστὸν ὀκτακοσιοστὸν δέκατον ἔτος, ἐν τῇ νήσῳ Κυθήρων 1810, αωι.»

Γ' «Χρησμὸς τοῦ ἁγίου Ταρασίου πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως·» μετὰ τῆς ἀναπτύξεως τοῦ αὐτοῦ Πανταζῆ.

Δ' «Ἕτερος χρησμὸς Στεφάνου Ἀλεξανδρέως τοῦ καὶ οἰκουμενικοῦ διδασκάλου, ἐν ἔτει ἑπτακοσιοστῷ πεντηκοστῷ ἐπὶ βασιλείας Ἡρακλείου» μετὰ τῆς ἀναπτύξεως τοῦ αὐτοῦ.

Ε' «Ἕτερος χρησμὸς τοῦ σοφωτάτου βασιλέως Λέοντος» σὺν τῇ ἐξηγήσει τοῦ αὐτοῦ διδασκάλου.

1) Πλείονα περὶ τοῦ χειρογράφου καὶ συγγράμματος τούτου τοῦ Γορδίου ὅρα εἰς τὸ ἐν «Ὁμήρῳ» 1877 σ. 76—78 ἐκδοθὲν ὑπ' ἐμοῦ ἄρθρον ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν «Ἀναστάσιος Γόρδιος,» ἐν ᾧ κατέλεξα καὶ πάντα τὰ γνωστά μοι τούτου ἀντίγραφα.

2) Ἐξεδόθη ἔνθ. ἀνωτέρω σ. 77.

3) Βλ. Σάθα, Νεοελλ. Φιλολ. σ. 604.

Α—40.

(40) Εἰς 4ον, ἐκ φύλλων 215 καὶ ἐποχῆς τοῦ ιζ' αἰῶνος.

Φύλλ. 1—188 περιέχουσι «Δαβὶδ προφήτου καὶ βασιλέως» ψαλμοὺς ρν'.

Φύλλ. 159α ψαλμὸν ἐπιγραφόμενον «οὗτος ὁ ψαλμὸς ἰδιόγραφος τοῦ Δαυὶδ ἐστι, καὶ ἔξωθεν τῶν ἑκατὸν πεντήκοντα ψαλμῶν ὅτε ἐμονομάχησε πρὸς τὸν Γολιάθ.»

Φύλλ. 159β—205 τὸν πολυέλεον ψαλλόμενον ἐν ταῖς δεσποτικαῖς ἑορταῖς, μετὰ διαφόρων ἐκλογῶν ἐκ τῆς βίβλου τῶν ψαλμῶν. Ποίημα κυροῦ Νικηφόρου Βλεμμίδου καὶ πρεσβυτέρου.» — Προσευχάς· Ἄννης, μητρὸς Σαμουὴλ τοῦ προφήτου, Ἀββακοὺμ τοῦ προφήτου, Ἡσαΐου τοῦ προφήτου, Ἰωάννου τοῦ προφήτου, τῶν ἁγίων τριῶν παίδων, ὕμνους τῶν ἁγίων τριῶν παίδων, αἴνεσιν Ἄννης μητρὸς Παρθένου Κόρης, προσευχὴν τοῦ προφήτου Ζαχαρίου τοῦ πατρὸς τοῦ τιμίου προδρόμου, καὶ στίχους εἰς τὸν θεῖον Δαυίδ.

Ἐδωρήθη παρὰ τῆς ἐν Σμύρνῃ ἐκκλησίας τῆς ἁγίας Φωτεινῆς.

Β—1.

(41) Εἰς 8ον μέγα, ἐκ φύλλων περγαμηνοῦ 310 καὶ ἐποχῆς τοῦ ιδ' αἰῶνος.

Λόγοι ἐκκλησιαστικοί. Ἰδοὺ ὁ κατάλογος αὐτῶν κατὰ τὸν ἐν ἀρχῇ τοῦ τεύχους πίνακα. «Πίναξ περιέχων τὰς τῶν παθῶν πάντων κατηγορίας δι' ἐνιστόρων παραδειγμάτων τῆς τε παλαιᾶς καὶ νέας Διαθήκης, ἀπὸ Ἀδὰμ καὶ καθεξῆς, συγγράφεντες παρὰ Συμεὼν μοναχοῦ ἀνδρὸς ἁμαρτωλοῦ καὶ παναθλίου, πρὸς τὴν ἐμαυτοῦ ψυχὴν ἑκάστης κατηγορίας τὸν ταλανισμὸν ἀναφέροντος ἐν κεφαλαίοις τριάκοντα καὶ δυσί, καθὼς ὑποτέτακται.»

1) «Περὶ τοῦ δεῖν πάντοτε τῶν οἰκείων ἁμαρτιῶν τὴν ἐξομολόγησιν ποιεῖσθαι καὶ διὰ παντὸς πρὸ ὀφθαλμῶν ἔχειν τὸν τοῦ Θεοῦ φόβον.»

2) «Ἐξομολόγησις πρώτη περὶ παραβάσεως»

3) «Περὶ προσοχῆς, λόγος δεύτερος»

4) «Περι γλώσσης, λόγος δεύτερος.»

5) «Περὶ γλώσσης, λόγος τρίτος.»

6) «Περὶ φθόνου καὶ μισαδελφίας, λόγος δ'.»

7) «Περὶ ἀγάπης καὶ τοῦ μὴ ὀργίζεσθαι, λόγος ἑ.»

8) «Περὶ πορνείας, λόγος ς'.»

9) «Περὶ ἁγνείας καὶ σωφροσύνης, λόγος ζ'.»

10) «Ἔτι περὶ ἁγνείας καὶ σωφροσύνης καὶ τοῦ ἀπέχεσθαι πορνείας καὶ λαγνείας καὶ ἀσωτίας, λόγος ὄγδοος.»

11) «Περὶ γαστριμαργίας, λόγος θ'.»

12) «Περὶ νηστείας καὶ γαστριμαργίας καὶ τοῦ μηδόλως γογγύζειν, λόγος δέκατος.»

13) «Περὶ μέθης, λόγος ιά.»

14) «Περὶ τοῦ μὴ θαρρεῖν ἐν μόνῃ τῇ πίστει ἄνευ ἀγαθῶν ἔργων, λόγος ιβ'.»

15) «Περὶ πλεονεξίας καὶ φιλαργυρίας, λόγος ιγ'.»

16) «Περὶ ἐλεημοσύνης καὶ εὐσπλαγχνίας, λόγος ιδ'.»

17) «Περὶ ἐλεημοσύνης, λόγος ιέ.»

18) «Περὶ ἀκτημοσύνης, λόγος ις'.»

19) «Περὶ ἀσκήσεως καὶ ἀποταγῆς βίου, λόγος ιζ'.»

20) «Περὶ ὑπομονῆς, λόγος ιή»

21) «Ἔτι περὶ ὑπομονῆς, λόγος ιθ'.»

22) «Ἔτι περὶ ὑπομονῆς, λόγος κ'.»

23) «Περὶ ὑπομονῆς καὶ προσευχῆς, λόγος κά.»

24) «Ἔτι περὶ ὑπομονῆς καὶ τῶν ἀχράντων καὶ θείων τοῦ Κυρίου παθῶν· καὶ κατὰ Ἰουδαίων, λόγος κγ'.»

25) «Περὶ τοῦ μὴ μνησικακεῖν μηδὲ ἀποδιδόναι κακὸν ἀντὶ κακοῦ, λόγος κδ'.»

26) «Περὶ ὑπερηφανείας, λόγος κέ.»

27) «Περὶ τῆς θείας ταπεινώσεως, λόγος κς'.»

28) «Περὶ ἐξομολογήσεως καὶ καταγνώσεως τῶν οἰκείων ἁμαρτιῶν, λόγος κζ'.»

29) «Περὶ μνήμης θανάτου καὶ τοῦ ματαίου καὶ βραχυτάτου βίου καὶ περὶ κατανύξεως, λόγος κή»

30) «Περὶ κρίσεως καὶ δευτέρας παρουσίας, λόγος κθ'.»

31) «Περὶ μετανοίας, λόγος λ'.»

32) «Περὶ δακρύων καὶ φιλανθρωπίας τοῦ παναγάθου Θεοῦ, λόγος λά.»

33) «Λόγος θρηνητικός, λβ'.»

Εἰς τὸ τέλος ὑπάρχει ἡ ἑξῆς τοῦ ἀντιγραφέως σημείωσις «Τὴν βίβλον ὅστις τὴν παροῦσαν παρίδει, παρεῖδε κέρδος ἄξιον σωτηρίας» 1)

Ἐδωρήθη παρὰ τῆς ἐν Σμύρνῃ Ἐκκλ. τῆς Ἁγ. Φωτεινῆς.

B—2.

(42) Εἰς 4ον μικρόν, ἐκ σελίδων 635 καὶ ἐποχῆς τοῦ ιή αἰῶνος.

«Ἔκθεσις συνοπτικὴ τῆς ὅλης συλλογιστικῆς πραγματείας ἐκδοθεῖσα παρὰ τοῦ λογιωτάτου καὶ σοφωτάτου Κορυδαλέως κυρίου Θεοφίλου μητροπολίτου Ἀθηνῶν» μετὰ πολλῶν ἐν τοῖς περιθωρίοις σημειώσεων. 2)

Εἰς τὸ τέλος ἀναγινώσκεται «Ἡ παροῦσα δέλτος εἴληφεν ὧδε τέλος, ἔτους αψκς' δ.κ.β.ου (δεκεμβρίου) ιβ'.»

B—3.

(43) Εἰς 4ον μικρόν, ἐκ φύλλων 448 καὶ ἐποχῆς τοῦ ιή αἰῶνος.

«Τοῦ σοφωτάτου κυρίου Θεοφίλου τοῦ

---

1) Ἐν Π. Φωκαίᾳ σώζεται ἀντίγραφον τῶν αὐτῶν λόγων ἀνερχόμενον εἰς τὸν ις' αἰῶνα. Βλ. τὴν ἐμὴν ἔκθεσιν περὶ τῶν ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ τῆς Π. Φωκαίας χειρογράφων σ. 4—5 ἀρθ. δ'.

2) Πρβλ. ἀνωτέρω σ. 12 χειρ. Α—11.

Κορυδαλέως εἰς φιλοσοφίαν προδιοίκησις.»1) Ἀντεγράφη τῷ «αψλ' μαΐου ά»

Ἐδωρήθη δὲ παρὰ τῆς ἐν Σμύρνῃ Ἐκκλησίας τῆς ἁγ. Φωτεινῆς.

Β—4.

(44) Εἰς 4ον μικρὸν, ἐκ φύλλων 200 καὶ ἐποχῆς τοῦ ιη' αἰῶνος.

Φύλλ. 1—100. Ἀνωνύμου τέχνη ῥητορική. Ἀρχ. «Τὴν ἔμφυτον ἐπιθυμίαν καὶ ἔφεσιν.» Τελ. «τοῖς ἐπιμόνως ἐνδιατρίβουσι τούτοις τοῖς ἀτελέσι τῆς κατὰ ῥητορικὴν τελειότητος ἐγκρατεῖς γενέσθαι.»

Φύλλ. 101—200. «Ἀλεξάνδρου τοῦ ἐξ ἀπορρήτων, Σύνοψις τέχνης ῥητορικῆς κατὰ πεῦσιν καὶ ἀπόκρισιν.» 2)

Ἐδωρήθη παρὰ τῆς ἐν Σμύρνῃ Ἐκκλησίας τῆς ἁγ. Φωτεινῆς.

Β—5.

(45) Εἰς 4ον μικρὸν, ἐκ φύλλων 121 καὶ ἐποχῆς τοῦ ιή αἰῶνος.

Φύλλ. 1—98α. Ἀνωνύμου γεωμετρία

Φύλλ. 98β—116α. Ἀνωνύμου ἀριθμητική.

Φύλλ. 116β—121. Ἀνωνύμου περὶ τῆς ἐπιπέδου τριγωνομετρίας.

Β—6.

(46) Εἰς 4ον μικρὸν, ἐποχῆς τοῦ ιή αἰῶνος.

Α' «Χριστιανὸς κατηγορούμενος.» Ἀρχ. «Πυθόμενος τί ποτ' ἂν εἴη ὦ φίλε μύστα χριστιανός.» Τελ. «ὅταν ἡ πρὸς τὸν πλησίον ἀγάπη ψυγήσηται· ὃ μὴ γένοιτο.»

Β'. «Χρηστοήθεια συντεθεῖσα παρὰ τοῦ ἐντιμωτάτου καὶ λογιωτάτου ἀρίστου τε ἔν τε γραμματικῇ καὶ φιλοσοφίᾳ καὶ πάσῃ ἄλλῃ παιδείᾳ διδασκάλου τῆς πατριαρχικῆς σχολῆς κυρίου Ἀντωνίου Βυζαντίου.» 1) Ἐν τῷ περιθωρίῳ ὑπάρχει ἡ ἑξῆς σημείωσις «Τὸ παρὸν χρηστοήθεια ὀνομάζεται σύγγραμμα χρηστότητα ἠθῶν καὶ κοσμιότητα τρόπου ὑποτιθέμενον. Μετενήνεκται δὲ ἀπό τινος ἐκ τῆς λατινίδος φωνῆς εἰς ἁπλῆν. Μετοχετεύσατο δὲ αὖθις εἰς τὴν ἑλληνίδα ὁ ἐλλόγιμος καὶ ἐν σπουδαίοις ἄριστος Ἀντώνιος ὁ Βυζάντιος ὁ τῆς ἐν Κωνσταντίνου πόλει σχολῆς τῶν γραμματικῶν μαθημάτων καθηγητής, ἃ μὲν προσθείς, ἃ δὲ ὑφελόμενος, τοῦ ἁπλοῦ ἀτελοῦς καὶ ἀκοσμήτου τυγχάνοντος, καταγλαΐσας ἐκεῖνος τῷ κάλλει τοῦ ἑλληνικοῦ χαρακτῆρος, ναὶ μὴν καὶ κοσμήσας ποικίλως τῇ προσθήκῃ τῶν νοημάτων, εἰς φῶς ἤγαγεν καὶ τοῖς φιλολόγοις καὶ ἀναγινώσκουσιν αὐτὸ, ἔχουσιν ἐντεῦθεν ῥυθμίζειν καὶ τὰ ἤθη κοσμεῖν πολλὰς ὑποθήκας ἐνέθηκεν, ᾧ τινι καὶ οἱ ἐντυχάνοντες τὸν ἄνδρα θαυμαζόντων τῷ ὕψει τῆς φράσεως καὶ τῇ τοῦ λόγου ἰδέᾳ καὶ δι' εὐφήμου γλώττης ἀγόντων.» Εἰς τὸ τέλος τῆς χρηστοηθείας ἡ ὑπογραφὴ τῶν ἀντιγραφέων «Παχώμιος (;) ἱεροδιάκονος σὺν ἀδελφῷ Καλλινίκῳ χαίροι.»

Γ'. «Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Γρηγορίου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως τοῦ Θεολόγου λόγος εἰς τὴν βραδυτῆτα.»

Δ'. «Γρηγορίου Ναζιανζηνοῦ τοῦ Θεολόγου περὶ φιλοπτωχίας.» Πρὸ τοῦ τίτλου τούτου ἀναγινώσκεται «αψοή, ἐν μηνὶ Ἰουνίῳ, ἠρξάμην τῶν τοῦ Γρηγορίου λογογραφικῶν.»

Ε'. «Τοῦ αὐτοῦ συντακτήριος εἰς τὴν τῶν ρν' ἐπισκόπων παρουσίαν.»

ΣΤ'. Τοῦ αὐτοῦ «εἰς τοὺς ἀπ' Αἰγύπτου ἐπιδημήσαντας.» ἀτελής.

Ζ'. «Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Βασιλείου ἀρχιεπισκόπου Καισαρίας Καππαδοκίας, περὶ κρίματος θεοῦ.»

Η'. «Τοῦ αὐτοῦ περὶ πίστεως.»

Θ'. «Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Βασι-

1) Βλ. ἀνωτ. σ. 11 χειρ. Α—7.

2) Ταύτης ποιεῖται μνείαν Ζαβίρας (Νέα Ἑλλὰς σ. 168) καὶ Σάθας (Νεοελλ. Φιλ. σ. 389.)

1) Ἐξεδόθη τὸ πρῶτον τῷ 1788 Βλ. Π. Λάμπρου, κατάλογος Β' σπανίων βιβλίων. Ἀθήνησι, 1864. σ. 30.

οἷόν τε οἱ νέοι εὐμαρέστερον εἰσέλθωσι· πάσης γὰρ ἐπιστήμης ἢ τέχνης καὶ παντὸς πράγματος ἡ ὀντότης καὶ ἀξιότης διὰ τοῦ ὁρισμοῦ κατάδηλος γίνεται. Ἔστι τοίνυν ἡ ποιητικὴ τέχνη, ὡς ἐκ τοῦ ά καὶ β' κεφ. ἐν τῷ περὶ ποιητικῆς τοῦ Ἀριστοτέλους συνάγεται μίμησις πράξεως σπουδαίας ἢ φαύλης ἢ ὁμοίας πράγμασι διαφόροις, τέλος ἔχουσα τὴν προτροπὴν διαφόρως ἐπὶ τὸ βέλτιον. Ἐν ταύτῃ τῇ προτεθείσῃ τῆς ποιητικῆς τέχνης περιγραφῇ, γένους μὲν χώραν ἐπέχει ἡ μίμησις, οὐ γὰρ ἡ ποιητικὴ μόνη μίμησίς ἐστιν, ἀλλὰ καὶ ἄλλαι, οἷον ἡ αὐλητικὴ, ἡ κιθαριστικὴ, ἡ ὀρχηστικὴ, κατὰ τὸν Ἀριστοτέλην ἐν κεφ. ά περὶ ποιητικῆς, διαφορᾶς δὲ τόπον ἐπέχει τὰ λοιπά. Καὶ διὰ μὲν τῆς σπουδαίας πράξεως δηλοῦνται πάντα τὰ ἡρωϊκὰ ποιήματα, διὰ δὲ τῆς φαύλης, αἱ κωμῳδίαι, αὗται γὰρ ἀεὶ περὶ φαύλας ὑποθέσεις καταγίνονται, εἰς ἔλεγχον τῶν ταύτας μετερχομένων· διὰ δὲ τῆς ὁμοίας, αἱ τραγῳδίαι, αὗται γὰρ περί τε τὰς σπουδαίας καὶ φαύλας πράξεις καταγινόμεναι, τὰς συμφορὰς τῶν ἀνθρώπων παριστῶσιν ἐν πράγμασι διαφόροις· πασῶν δὲ τέλος τὸ σκοπιμώτατον τοὺς ἀκούοντας ἐπὶ τὸ βέλτιον προτρέπειν, διὸ καὶ τὸ διαφόρως ἐν τῇ περιγραφῇ προστεθείσεται ὅτι ὁ μὲν ῥαψῳδῶν δι' ἐπαίνων μετέρχεται, ὁ δὲ κωμῳδῶν διὰ ψόγων, ὁ δὲ τραγῳδῶν διὰ τῶν συμφορῶν, οἱ πάντες δὲ κοινῶς κατὰ μίμησιν τῶν πραχθέντων· ὅθεν καὶ κατὰ τὸν Ἀριστοτέλην ἐν κεφαλαίῳ γ' περὶ ποιητικῆς, καὶ δράματα καλεῖσθαί τινες αὐτὰ φασὶν ὅτι μιμοῦνται δρῶντας.

«Αὕτη ἡ ποιητικὴ τέχνη τοῖς πάλαι τῶν ἑλλήνων σοφοῖς φιλοσοφία τις πρώτη ἐδόκει, εἰσάγουσα εἰς τὸν βίον τὸν ἄνθρωπον, διδάσκουσα πᾶν πάθος καὶ ἦθος, καὶ πᾶσαν πρᾶξιν μεθ' ἡδονῆς· ὅθεν καὶ τοὺς παῖδας διὰ ταύτης ἐπαίδευον πρῶτον, σωφρονιστὰς τοὺς ποιητὰς τεκμαιρόμενοι, οἷα δὴ τῇ ποιητικῇ πᾶσαν πρᾶξιν, μάθησίν τε καὶ τέχνην ἅπασαν ἐκπεριεχομένην παριστῶσι πρὸς τοὺς ἀνθρώπους ἅπαντα μείλιχα, εὐπαράδεκτα, ἡδέα, καὶ τὸ ἄπιστον πολλάκις ἐκ φύσεως πιστὸν εἶναι τεχνευομένη καὶ τὸ ψευδὲς ὥσπερ ἀληθὲς μετερχομένη· ὃ δὴ καὶ Ἡσίοδος ἀποφαινόμενος λέγει ἐν Θεογονίᾳ

Ἴδμεν ψεύδεα πολλὰ λέγειν ἐτύμοισιν ὁμοῖα
Ἴδμεν δ' εὖτ' ἐθέλωμεν, ἀληθέα μυθήσασθαι.

Ὅθεν καὶ ὁ Θεολόγος Γρηγόριος ταυτησὶ τῆς ποιητικῆς τέχνης τὸ συμφέρον καὶ τὴν λυσιτέλειαν ἣν παρέχει τοῖς ταύτην μετερχομένοις νέοις ἐμφαίνων ἐν τοῖς ἐμμέτροις δι' ἰαμβικῶν οὕτω φησὶ στίχων

Τί οὖν πέπονθα; τοῦτ' ἴσως θαυμάζετε
πρῶτον μὲν ἠθέλησα τοῖς ἄλλοις καμὼν
οὕτω παιδεῦσαι τὴν ἐμὴν ἀμαρτίαν
ὡς ἂν γράφων γε ἀλλὰ μὴ πολλὰ γράφω
καμὼν τὸ μέτρον· δεύτερον δὲ τοῖς νέοις,
καὶ τῶν ὅσοι μάλλιστα χαίρουσι λόγοις
ὥσπερ τι τερπνὸν τοῦτο δοῦναι φάρμακον
πειθοῦς ἀγωγὸν εἰς τὰ χρησιμώτερα
τέχνῃ γλυκάζων τὸ πικρὸν τῶν ἐντολῶν.
Καὶ παρακατιὼν
Τίς οὖν βλάβη σοι τοὺς νέους δι' ἡδονῆς
σεμνῆς ἄγεσθαι πρὸς θεοῦ κοινωνίαν;
οὐ γὰρ φέρουσιν ἀθρόαν μετάστασιν.
Νῦν μέν τις ἔστω μίξις εὐγενεστέρα
πῆξιν δ' ὅταν τὸ καλὸν ἐν χρόνῳ λάβῃ,
ὑποσπάσαντες ὡς ἐρείσματ' ἀψίδων
τὸ κομψὸν, αὐτὸ τ' ἀγαθὸν φυλάξωμεν.
Τουτὶ τί ἂν γένοιτο χρησιμώτερον;
σὺ δ' οὐ τὰ ὄψα τῷ γλυκεῖ παραρτύεις;
ὦ σεμνὲ καὶ σύναφρυ καὶ συνηγμένε
τί οὖν κακίζεις τὴν ἐμὴν εὐμετρίαν,
τοῖς σοῖς μέτροις σταθμώμενος τὰ τῶν πέλας;

«Τὸ εἶναι ταύτης τῆς ποιητικῆς τέχνης συνέστηκεν ἐκ τριῶν τουτωνὶ, ἱστορίας, διαθέσεως καὶ ἡδονῆς· ἐξ ἱστορίας μὲν ὅτ' ἐστὶν ἡ ἀλήθεια, οἷον ὁ περὶ τῶν νέων κατάλογος τοῦ Ὁμήρου, ἤτοι τὰ βιωτικά· ἐκ διαθέσεως δὲ, ὅτ' ἡ ἐνέργεια καὶ ἡ πρᾶξις, ὡς ὅτε μαχομένους παρεισάγει τοὺς ἥρωας, Ἕλληνάς τε δηλαδὴ καὶ Τρῶας· ἐξ ἡδονῆς δὲ, ἡνίκα εἰσὶν οἱ μῦθοι, ὡς ὅταν εἰσάγει

τοὺς περὶ θεῶν μύθους, δι' αὐτῶν καθηδύνων τὴν ποίησιν. Ἰδέας δὲ λόγων ταύτης τῆς ποιητικῆς τρεῖς ἔφηναν οἱ παλαιοί, τὴν μιμητικήν, ἣν καὶ δραματικὴν φασί, τὴν ἀμίμητον καὶ μικτήν· καὶ κατὰ μὲν τὴν μιμητικὴν ὁ Ὅμηρος πρῶτος συνεγράψατο, εὐδοκιμῶν συνεχῶς τῶν εἰς μίμησιν ὑποκειμένων προσώπων· κατὰ δὲ τὴν ἀμίμητον Θέογνις καὶ Φωκυλίδης, ἀμφότεροι γὰρ ἠθικῶς μετερχόμενοι πράξεις, ἤθη ἢ τρόπους, μηδενὸς κατὰ μίμησιν ὑπέφηνον· κατὰ τὴν μικτὴν δὲ Ἡσίοδος, εἴς τε τὸν Πέρσην ἠθικῶς ἔργα καὶ ἡμέρας συνεγράψατο, καὶ τὴν ἀσπίδα Ἡρακλέους κατὰ μίμησιν.

«Ταύτην δὲ τὴν ποιητικὴν τέχνην εἰς τρία εἴδη τὰ γενικώτατα διαιροῦσιν, εἰς ῥαψῳδίαν, κωμῳδίαν καὶ τραγῳδίαν· καὶ τῇ μὲν ῥαψῳδίᾳ ἐμπεριλαμβάνουσι πάντα τὰ ἡρωϊκὰ ποιήματα, οἷον τὰ τοῦ Ὁμήρου, Ἀππιανοῦ, Ἀπολλωνίου, καὶ ἄλλων τοιαῦτα καὶ τοὺς τῶν τοιούτων ποιητὰς ῥαψῳδοὺς ἔλεγον· ἐκλήθη δὲ ῥαψῳδία, ὡς δοκεῖ τοῖς δοκιμοτέροις, διὰ τὸ κατὰ συνθήκην τεχνικὴν ῥάπτεσθαι τὴν ᾠδήν, περὶ ἧς εὐνοίας εἰσάγεται Ἡσιόδου ῥῆσις τοιαύτη ἐν μέτρῳ ἡρωϊκῷ

Ἐν Δήλῳ τότε πρῶτον ἐγὼ καὶ Ὅμηρος ἀοιδοὶ
μέλπομεν ἐν νεαροῖς ὕμνοις ῥάψαντες ἀοιδήν.

ἐν ταῖς παρεκβολαῖς Εὐσταθ. Ἰλ. α, καὶ ἐν τοῖς σχολίοις Πινδάρου Νεμ. εἴδει β', ἔνθα ὁ αὐτός τε Πίνδαρος ἐκ τοῦ ῥάπτειν τὴν ᾠδὴν κληθῆναι τὴν ῥαψῳδίαν ἀποφαίνεται οὕτω γράφων

ὅθεν περ καὶ Ὁμηρίδαι
ῥαπτῶν ἐπέων τὰ πολλ' ἀοιδοί.

«Τινὲς ἔμπης καὶ παρὰ τὴν ῥάβδον ἐθέλουσι ῥαψῳδίαν κληθῆναι, ὥσπερ τις ῥαβδῳδία οὖσα, ἀκολουθοῦντες Καλλιμάχῳ οὕτως εἰπόντι «καὶ τὸν ἐπὶ ῥάβδῳ μῦθον ὑφαινώμενον, διηνεκὲς ἀείδω δεδαημένος» εἰς τὰς Παρεκβολὰς Εὐσταθ. Ἰλ. α, καὶ ἐν τοῖς σχολίοις Πινδάρου Νεμ. εἴδει β'. Καταγίνεται δὲ αὕτη ἡ ῥαψῳδία περὶ τὰς ἡρωϊκὰς πράξεις καὶ ἱστορίας, καὶ μύθους τῶν ἑλλήνων θεῶν, εἰς πᾶσαν ἄλλην ἀρετὴν καὶ ἀξιότητα ἐναρέτων ἀνδρῶν, καὶ τοῦ παντὸς κόσμου· τῇ δὲ κωμῳδίᾳ ἐμπεριλαμβάνονται ἅπασαι αἱ κωμῳδίαι, οἷον τοῦ Ἀριστοφάνους καὶ Μενάνδρου, καὶ ὃν φασὶν Ὁμήρου Μαργίτην· ἐκλήθη δὲ οὕτως, ἢ ὅτι κατὰ τὸν καιρὸν τοῦ κώματος ἤτοι τοῦ ὕπνου, ἢ ὅτι ἐν τοῖς κώμοις τοῦ Διονύσου πρῶτον εὑρέθη, ἢ ὡς φαίνεται ἐν τοῖς ὑπομνήμασι τοῦ Ἀριστοφάνους «τὴν κωμῳδίαν ηὑρῆσθαί φασι ὑπὸ Σουσαρίωνος· τὴν δὲ ὀνομασίαν ἔχει ὁ μὲν ὅτι ἐπὶ τὰς κώμας περιιόντες ᾖδον καὶ ἐπεδείκνυντο μήπω πόλεων οὐσῶν, ἀλλ' ἐν κώμαις οἰκούντων τῶν ἀνθρώπων, οἱ δὲ ἀντιλέγοντές φασι μὴ κώμας καλεῖσθαι παρ' Ἀθηναίοις ἀλλὰ δήμους, καὶ κωμῳδίαν αὐτὴν καλοῦσιν, ἐπεὶ ἐν τοῖς ὁδοῖς ἐκώμαζον.» Ταύτην ὁ Ἀριστοφάνης Ἀχαρν. καὶ τρυγῳδίαν καλεῖ οὕτω γράφων «μέλλω περὶ τῆς πόλεως τρυγῳδίαν ποιῶν.» Καλεῖ ταύτην τραγῳδίαν, κατὰ τὸν αὐτοῦ ὑπομνηματιστὴν εἰς τὸ αὐτό, διὰ τὸ τοῖς νικῶσι κωμικοῖς τρύγα δίδοσθαι, τουτέστι νέον οἶνον· καταγίνεται δὲ αὕτη ἡ κωμῳδία περὶ γέλωτας καὶ σκώμματα. Τῇ δὲ τραγῳδίᾳ ἐμπεριλαμβάνονται πᾶσαι αἱ τραγικαὶ πράξεις, οἷον αἱ τοῦ Αἰσχύλου, Σοφοκλέους, Εὐριπίδους καὶ ἄλλων· ἐκλήθη δὲ οὕτω ἀπὸ τοῦ τράγου ἢ τρύγα, τουτέστι νέον οἶνον λαμβάνειν, ἢ ἀπὸ τοῦ τρυγὶ χρίεσθαι τὰ πρόσωπα κατ' ἀρχὰς τοὺς ὑποκριτάς, ἢ ἀπὸ τοῦ τετραγώνως ἵστασθαι, τετραγῳδία, ἢ ἀπὸ τοῦ τραχείας ᾠδὰς ἔχειν τοὺς θρήνους τραχῳδία, τραγῳδία, ἢ ἀπὸ τοῦ τραγῷν, ὃ δηλοῖ τὸ βαρέως βοᾷν, ἐπὶ τοὺς θρήνους. Τὸν ἀγῶνα δ' αὕτη ποιεῖται περὶ τὰς μεγίστας συμφοράς. Τούτων δὲ καὶ τῶν τριῶν εἰδῶν τῆς ποιητικῆς τέχνης πρῶτος ὑφηγητὴς Ὅμηρος ἐφάνη κατὰ τὸν Ἀριστοτέλη κεφ. γ' τῆς ποιητικῆς οὕτω λέγοντα «Τῶν μὲν οὖν πρὸ Ὁμήρου οὐδενὸς εἴχομεν εἰπεῖν τοιοῦτον ποίημα, εἰκὸς εἶναι πολλούς· ἀπὸ

δὲ Ὁμήρου ἀρξαμένοις ἐστὶ καὶ μετὰ τοῦτα· ὥς περ δὲ καὶ τὰ σπουδαῖα μάλιστα ποιητὴς Ὅμηρος ἦν (μόνος γὰρ οὐχ ὅτι ἦ, ἀλλ' ὅτι καὶ μιμήσεις δραματικὰς ἐποίησεν) οὕτω καὶ τὰ τῆς κωμῳδίας σχήματα πρῶτος ὑπέδειξεν, οὐ ψόγον ἀλλὰ τὸ γελοῖον δράματι ποιήσας· ὁ γὰρ μαργίτης ἀνάλογον ἔχει, ὥς περ Ἰλιὰς καὶ Ὀδυσσεία πρὸς τὰς τραγῳδίας, οὕτω καὶ οὗτος πρὸς τὰς κωμῳδίας.»

«Οἱ νεώτεροι τὴν ποιητικὴν τέχνην διαιροῦσι καὶ εἰς ἕτερα πλείω εἴδη παρὰ τὰ τρία ταῦτα, εἰς τὴν λυρικὴν, διθυραμβικὴν, ἰαμβογραφικὴν, ὑμνογραφικὴν, ἐπιθαλαμογραφικὴν, ἐπιγραμματογραφικὴν, ἐλεγειογραφικὴν, μονῳδίαν, καὶ εἰς ἄλλα πλείω εἴδη, ἅττα περιττά ἐςι καὶ γράφειν,ἐπεί περ εἰς ὅσα ἂν εἴδη τὴν διαίρεσιν ταύτην πάντα ἐπὶ τὰ ἀνωτέρω τρία εἴδη ὑπάγονται. Ὑπὸ μὲν τὴν ῥαψῳδίαν ὑπάγεται ἡ μονῳδία, ἥτις μονοπροσώπως τὰ γεγονότα ἢ τὰ γενησόμενα διεξέρχεται. Ἡ ἐπιθαλαμογραφία, ἥτις ἐγκώμια γράφει εἰς τοὺς νυμφίους, ἅπερ ἐπιθαλάμια λέγεται, ὧν τινὰ μὲν ᾄδεται ἑσπέρας, ἅττα λέγεται κατακοιμητικὰ, ᾄδεται δὲ ἐφ' ἑσπέρας ἕως μέσης νυκτὸς, τινὰ δὲ ὄρθρια, ἃ καὶ διεγερτικὰ προσαγορεύεται· ταῦτα δὲ τὰ ἐπιθαλάμια πρὸ τοῦ θαλάμου αἱ παρθένοι ᾖδον, ἵνα τῆς παρθένου ὑπὸ τοῦ ἀνδρὸς βιαζομένης, ἡ φωνὴ μὴ ἐξακούηται, λανθάνῃ δὲ διακρυπτομένη διὰ τῆς τῶν παρθένων φωνῆς· ἡ ὑμνογραφία, ἥτις ὕμνους εἰς θεοὺς γράφει· ἡ ἐπιγραμματογραφία, ἥτις καὶ ἀναθηματικὴ λέγεται, γράφει εἰς ἀνδριάντας, εἰκούς, ἀξίους τε ἄνδρας, βίβλους, καὶ εἰς τὰ ἐν ναοῖς ἀναθήματα, καὶ εἰς ἕτερα τοιαῦτα, ἐπιγράμματα· ἡ λυρικὴ, ἥτις περιέχει πάντα τὰ διὰ λύρας ᾀδόμενα ποιήματα· ὑπὸ δὲ τὴν κωμῳδίαν ὑπάγεται ἡ διθυραμβικὴ, ἥτις πολυστρόφως πλέκει εἰς Διόνυσον ᾄσματα, ὀρχήσεις μετὰ μέθης ἀσελγῆ ᾄσματα, καὶ πορνικὰ ᾄδουσα· διθυραμβικὴ δὲ ἐκλήθη ἀπὸ τοῦ Διονύσου τοῦ διὰ δύο θυρῶν ἐκβάντος, τῆς τε γαστρὸς τῆς Σεμέλης καὶ τοῦ μηροῦ τοῦ Διὸς, ἢ ἐν διθύρῳ ἄντρῳ τῆς Νύσσης τραφέντος· ἡ ἰαμβογραφικὴ, ἥτις περὶ τὰς λοιδορίας καταγίνεται δι' ἰάμβων (ἰαμβίζειν γὰρ ἐστὶ τὸ ὑβρίζειν, καὶ ἴαμβος ἔμμετρός ἐστι λοιδορία) καταχρηστικῶς δὲ καὶ δι' ἑτέρου οἱουδή τινος μέτρου· ὑπὸ δὲ τὴν τραγῳδίαν ὑπάγεται ἡ σατυρικὴ, ἥτις περὶ τὰς συμφορὰς τῶν ἀνθρώπων καταγίνεται· διαφέρει ἔμπης τῆς τραγῳδίας ὅτι ἡ μὲν τραγῳδία θρήνους μόνον καὶ οἰμωγὰς περιέχει· ἡ δὲ σατυρικὴ συγκιρνᾶται ταῖς ὀλοφύρσεσι καὶ ἱλαρότητι καὶ ἀπὸ δακρύων εἰς χαρὰν τελειοῖ· σατυρικὴ δὲ ἐκλήθη ἀπὸ τῶν Σατύρων, τῶν εὑρόντων αὐτὴν γεωργῶν καὶ εὐτελῶν ἀνθρώπων ἢ διὰ τὸ τοὺς ᾄδοντας ταύτην ἀρχομένους μιμεῖσθαι τοὺς Σατύρους. Τὰς ἀρχὰς δὲ αὕτη ἡ σατυρικὴ κατὰ τὸν Εὐστάθ. Ὀδυσ. Σ ἔλαβεν ἐκ τῆς τοῦ Ὁμήρου Ὀδυσσείας «λογιστέον δὲ φησὶ καὶ ὡς ἐκ τῆς ὀδυσσειακῆς εὐμεθόδου συλλογραφίας ὅπερ παρήκοι παραμιγνείσης ἀστεῖα σπουδαίοις, εἰκὸς ἐπινοηθῆναι τοῖς ὕστερον τὴν σατυρικὴν ποίησιν, ἧς τὴν μέθοδον δηλοῖ ὁ μέχρι νῦν εὑρισκόμενος Εὐριπίδειος, κύκλωψ· ἔστι δὲ κατὰ τοὺς παλαιοὺς σατυρικοῦ ἴδιον τὸ μέσον εἶναι τραγικοῦ καὶ κωμικοῦ, ὃ δὴ κατάρξας ὑπέδειξεν Ὅμηρος ἡρωϊκῇ σεμνότητι καὶ ἐμβριθείᾳ παραμιγνὺς εὐτράπελον γαληνότητα.» Ἡ ἐλεγειογραφία, ἥτις ὀλοφύρους καὶ οἴκτους ἐν ἐλεγείῳ τῷ μέτρῳ γράφει κυρίως, καταχρηστικῶς δὲ καὶ ἐν ἑτέρῳ.

«Ταύτης δὲ τῆς ποιητικῆς τέχνης ὑποκείμενον περὶ ὃ καταγίνεται πάντα τὰ γεγονότα καὶ πράγματα καὶ τὰ δυνάμενα γενέσθαι. Τρόποι δὲ δι' ὧν ἡ ποιητικὴ συντελεῖται τρεῖς εἰσί· πρῶτος ἡ τῶν συλλαβῶν ποσότης, β' τὰ μέτρα, καὶ γ' τὸ ποίημα, τουτέστιν ὁ ἡδυσμένος λόγος, ὁ ἔχων ῥυθμὸν, ἁρμονίαν, καὶ μέλος, καὶ ὅ,τι ἄλλο παρόμοιον, περὶ ὧν ἅπασα ἡμῖν ἡ ἑξῆς πραγματεία τολιπεύεται, εἰς τρία διαιρεθεῖσα κατὰ τὸν ἀριθμὸν τῆς ποιητικῆς τέχνης τῶν ῥηθέντων τρόπων, παρὰ διαφόρων συγγραφέων μεθ' ὅσης τῆς ἐπιμελείας συλλεχθεῖσα, ἑνὶ ἑκάστῳ κανόνι τε καὶ λέξει παράδειγμα ὑπὸ ποιητῶν ἔχουσα, οὐχ ὡς ἐ-

κείνου μόνου τοῦ ποιητοῦ (οὗτινος ὁ στίχος εἰς παράδειγμα εἰσάγεται) οὕτω χρησαμένου, ἀλλ' εἰς ἐμπέδωσιν τοῦ λόγου ἑνὸς μόνου στίχου παριστάνουσα, οὗ περ ἡμεῖς τὰ ἐκείνων ποιήματα ἀναγινώσκοντες, ἔνδειξιν καὶ ἀσφάλειαν τῶν ἐν τῇ παρούσῃ πραγματείᾳ ἐρανισθέντων ζητοῦντες εὑρίσκομεν. Δεῖ δὲ τὸν βουλόμενον ἐντελῶς κατὰ ποιητὰς γράφειν, τέτταρα ταῦτα ἐν πᾶσι τῆς ποιητικῆς εἴδεσιν ἐπιμελέστατα φυλάττειν· ά παλαιὰν ἱστορίαν, β' μῦθον ἀλληγορικόν, γ' λέξιν ποιὰν καὶ ἀξιωματικήν, δ' καὶ τελευταῖον τὸ προσῆκον μέτρον. Ἡμῖν πάντας τοὺς ἀναγινώσκοντας ταύτην τὴν πραγματείαν συγγνώμην παρέχειν ἡμαρτηκόσι τύπον ἐγνωκότας, τὸ ἡμέτερον ἐλλειπὲς διὰ τῆς ἑαυτῶν ἐπιεικείας ἀναπληροῦντες· ἔστι γὰρ μεγάλη, καὶ ὡς εἰπεῖν, ἄπειρος σχεδὸν ἡ τῶν ποιητῶν ἀπολελυμένη ἄδεια, ὅθεν καὶ δηλίου δεῖται κολυμβητοῦ κατὰ τὴν παροιμίαν.»

Α—25.

(25) Εἰς 2ον ἐκ φύλλων 209 καὶ ἐποχῆς τοῦ ιζ' αἰῶνος· περιέχει δὲ ἀνωνύμως τὰς ἑξῆς εἰς τὸν Ἀριστοτέλη πραγματείας Θεοφίλου Κορυδαλέως, φιλοκάλως γεγραμμένας καὶ μετὰ πολλῶν ἐν τοῖς περιθωρίοις σχολίων

Φύλλ. 1—48. Ἔκθεσις εἰς τὴν λογικὴν πραγματείαν

Φύλλ. 49—98. Ὑπόμνημα εἰς τὰς ί κατηγορίας τοῦ Ἀριστοτέλους.

Φύλλ. 99—119. «Εἰς τὸ περὶ ἑρμηνείας τοῦ Ἀριστοτέλους ὑπόμνημα.»

Φύλλ. 120—142α. «Εἰς τὰ πρότερα ἀναλυτικά.»

Φύλλ. 142β—161. «Εἰς τὰ ὕστερον ἀναλυτικά.»

Φύλλ. 162—209 περιέχουσιν ἁπάσας τὰς ἀνωτέρω πραγματείας συνοπτικώτερον ἐν ἐρωτήσεσι καὶ ἀποκρίσεσι· προηγεῖται δὲ αὐτῶν τὸ ἑξῆς προοίμιον «Οὐδὲν οὕτω τοῖς ἀνθρώποις τίμιον ἐν τῷ μετὰ σώματος βίῳ, ἀλλ' οὐδ' ἐπωφελές, μᾶλλον δ' ἀναγκαῖον εἰς εὐζωΐαν, ὡς ἡ φιλοσοφία, τοῖς τε καὶ μικρὸν νοῦ μετεσχηκόσι καὶ ὁπωσοῦν εἰς ἔννοιαν ἐλθοῦσι καλοῦ, ὡμολόγηται. Εἰς δὲ φιλοσοφίαν ἐπίβασιν εἴσοδός ἐστι μία ἡ διὰ τῆς λογικῆς μεθόδου φέρουσα, οὕτως ἀναγκαία, ὡς τῷ αὐτῷ μέτρῳ τὴν φιλοσοφίαν τοῖς μαθητιῶσι μετρεῖσθαι ὅσῳ καὶ τῆς μεθόδου ταύτης ἔτυχεν ἕκαστος εὐμοιρήσας· ὅτου χάριν καὶ ὑμῖν γλιχομένοις ἐπὶ τὰ ἀνακτόρια προχωρῆσαι τῆς φιλοσοφίας τῆς τοιαύτης μεθόδου δεῖ, ἣν τό γε νῦν ἔχον εἰσαγωγικότερον ὑμῖν ἐκθησόμεθα, ἐφ' ὅσον τό γε ἀγύμναστον τῆς ὑμετέρας καταλήψεως καὶ τὸ κατεπεῖγον τῆς ὥρας ἀπαιτεῖ· ἵνα δὲ τὸ συνοπτικὸν ὑμῖν μὴ καὶ συνεπτυγμένον εἰς τὸ παντελὲς γένηται καὶ ἐκτὸς σαφηνείας δεῖν ἔγνων παραδοτέα εἶναι τὰ δοκοῦντα κατ' ἐρώτησιν καὶ ἀπόκρισιν.»

Ἐν ἀρχῇ τοῦ τεύχους ἄνω μὲν ἐν τῷ περιθωρίῳ ὑπάρχουσιν αἱ ἑξῆς σημειώσεις τοῦ ἀντιγραφέως «Τριάς, παράσχοις τέρμα τῷ δε τῷ πόνῳ. Ἶσον θεῷ προτίθημι τὸν στέργοντά με, τὴν γνῶσιν αὐτῷ τῶν ὅλων δωρουμένη.» Κάτω δὲ τὸ ἑξῆς σημείωμα ἑνὸς τῶν πρώτων τοῦ τεύχους κατόχων. «Καὶ τόδε πρὸς τοῖς ἄλλοις Ἀθανασίου Λινδίου καὶ τῶν φίλων· ἠγοράσθη δὲ παρὰ τῆς μονῆς τοῦ Ξηροποτάμου παρὰ τοῦ προηγουμένου κὺρ Μακαρίου.» Εἰς δὲ τὸ τέλος τοῦ ὕστερον ἀναλυτικὰ ὑπομνήματος ὑπάρχει τὸ ἑξῆς ἰαμβικόν

Ἐνυπόστατε Πατρὸς τοῦ Θεοῦ Λόγε,
ὁ πᾶσι διδοὺς, σὴν χάριν αἰτουμένοις,
νέμω δόξαν σοι, καταξιώσαντί με,
ἰδεῖν πρῶτον νῦν, τοῦ πονήματος τούτου,
καὶ τοῦ ἑξῆς τυχεῖν με, εἴθε ὡσαύτως.

Ἐδωρήθη παρὰ τοῦ κ. Ἠλία Χανιώτου.

Α—26.

(26) Εἰς 2ον μικρόν, ἐκ φύλλων 395 καὶ ἐποχῆς τοῦ ιη' αἰῶνος· περιέχει δὲ ἄνευ τίτλου καὶ ἀνωνύμως τὸ ἐν Βουκορεστίῳ ἐκ-

δοθὲν τῷ 1768 ὑπόμνημα Νεοφύτου πελοποννησίου τοῦ Καυσοκαλυβίτου εἰς τὸ τέταρτον βιβλίον τῆς τοῦ Θεοδώρου τοῦ Γαζῆ γραμματικῆς· τὸ περιεχομένον εἶναι ἀτελὲς κατὰ τὸ τέλος.

Α—27.

(27) Εἰς δεύτερον μικρόν, ἐκ φύλλων 68, καὶ ἐποχῆς τοῦ παρόντος αἰῶνος Ἀνωνύμου *Journal de voyages en Barbarie et au Levant* 1817—1821.

Ἐδωρήθη παρὰ τοῦ κ. *Et A. de Andria.*

Α—28.

(28) Εἰς δεύτερον μικρόν, ἐκ φύλλων 10 καὶ ἐποχῆς τοῦ ιζ' καὶ ιή αἰῶνος.

Α' «Ἐπιστολὴ τοῦ παναγιωτάτου κὺρ Γενναδίου, πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως τοῦ Σχολαρίου, πρὸς τὸν τιμιώτατον ἐν μοναχοῖς κὺρ Μάξιμον, καὶ πρὸς τοὺς ἐν Σινᾷ Ὄρει ἱερομονάχους καὶ μοναχούς.» 1)

Β' Αὐτοβιογραφικὴ σημείωσις Μελετίου τοῦ Τενεδίου πατριάρχου καθιστάντος τῷ 1768 *), μεθ' ἣν ἕπονται αἱ ἑξῆς τοῦ αὐτοῦ χρονολογικαὶ σημειώσεις. «Τῷ αψοδ', ἰουλίου ιέ Θεοῦ συναιρουμένου ἐγένετο εἰρήνη τῶν πολέμων ὁποῦ εἶχον αἱ δύω βασιλεῖαι τῶν τε ὀθωμανῶν καὶ τῶν ῥώσσων, γενομένης τῆς συμφωνίας ἐν Σούμλᾳ. Ἐκράτησαν δὲ οἱ τοιοῦτοι φοβεροὶ πόλεμοι ἀπὸ τὸ αψξή ἔτος σεπτεμβρίου κέ ἐξ ὅτου ἐκηρύχθησαν μέχρι τοῦ αψοδ' ἰουλίου ιέ ἤτοι εἰς χρόνους πέντε, μῆνας ἐννέα καὶ ἡμέρας εἴκοσι καὶ μιᾶς. Ὅσα δὲ δεινὰ καὶ χαλεπὰ ἐδοκίμασαν οἱ δυστυχεῖς καὶ ἐλεεινοὶ χριστιανοὶ ἐν αὐτοῖς τοῖς πολέμοις, αἰχμαλωσίας φημί, σφαγάς, παντελεῖς γυμνώσεις, ὑστέρησιν πατρίδος, καὶ ἐξομώσεις, καὶ ἄλλα μυρία δεινά, καὶ πέρα δεινῶν, ἐῶμεν λέγειν διὰ τὸ μὴ ἐπιδέχεσθαι γραφεῖν. Κατὰ δὲ τὸ αψοέ ἔτος, ἰουλίου ή ἐγένετο ἡ ἐλευθερία μας διὰ βασιλικοῦ προσκυνητοῦ ὁρισμοῦ, καὶ μετοικίσθημεν ἀπὸ τῆς Μιτυλήνης εἰς τὴν πατρίδα μας Τένεδον. Ἐλθόντες κατὰ τὴν εἰκοστὴν τετάρτην τοῦ αὐτοῦ, δὲν ἐλλείψαμεν τὸ νὰ γράφωμεν συνεχῶς καὶ ἀδιαλείπτως τῷ τε πατριάρχῃ κὺρ Σωφρονίῳ, τῇ ἱερᾷ Συνόδῳ, τοῖς ἐπιτρόποις τοῦ κοινοῦ, καὶ ἄλλοις πολλοῖς ἰδίως ἀρχιερεῦσί τε καὶ ἄρχουσι, δεόμενοι θερμῶς νὰ μᾶς ἐλευθερώσουν ἀπὸ ἐντεῦθεν, καὶ νὰ ἀπέλθωμεν εἰς Βασιλεύουσαν διά τινας κατεπειγούσας ἀναγκαίας μας χρείας, μόλις μετὰ παρέλευσιν ἔτους ἑνός, μηνῶν ἐννέα καὶ ἡμερῶν δύω, ἤτοι τῷ αψοζ' ἀπριλλίου κς', ἡμέρᾳ δ' οἴκτῳ καμφθέντες, ἐλάβομεν τὸν τῆς ἐλευθερίας μας βασιλικὸν ὑψηλὸν προσκυνητὸν ὁρισμόν, διαλαμβάνων ὅτι νὰ ἀπέλθωμεν εἰς τὴν νῆσον τῆς Ἀντιγόνου εἰς τὴν μονὴν τοῦ ἁγίου Γεωργίου, μετὰ διορίας ἡμερῶν ἑξήκοντα καὶ μιᾶς, καὶ πάλιν νὰ ἐπιστρέψωμεν εἰς τὴν ἰδίαν μας πατρίδα, ἢ λάβωσι πέρας αἱ ὑποθέσεις μας ἢ οὔ· καὶ εἴθε νὰ λάβωσιν ἀγαθὸν πέρας ἐντὸς ὀλίγου, καὶ νὰ ἐπανακάμψωμεν πάλιν εἰς τὰ ἴδια, ὄντες κατὰ πάντα εὐχαριστημένοι εἰς τοῦτο.»

1) Ἐξεδόθη ὑπὸ Νεκταρίου ἐν τῇ ἐπιτομῇ τῆς ἱεροκοσμικῆς ἱστορίας. Ἐνετίῃσιν, 1729 σ. 225—232.

*) Ἐξεδόθη τῷ 1861 ὑπὸ Γ. Ἀριστείδου ἐν Πανδώρᾳ τομ. ΙΑ'. σ. 572 κ. ἑ.

Α—29.

(29) Εἰς δεύτερον μικρόν, ἐκ φύλλων 75 καὶ ἐποχῆς τοῦ ιζ' αἰῶνος.

«Τοῦ σοφωτάτου καὶ λογιωτάτου κυρίου Θεοφίλου τοῦ Κορυδαλέως, ἔκθεσις τῆς λογικῆς πραγματείας» κατ' ἐρώτησιν καὶ ἀπόκρισιν. Πρβλ. τὸ τέλος τοῦ 25 χειρογράφου.

Α—30.

(30) Εἰς δεύτερον μικρόν, ἐποχῆς δὲ τοῦ ιή αἰῶνος.

«Στοιχεῖα τῆς μεταφυσικῆς τοῦ ἀββᾶ

'Αντωνίου τοῦ Γενουηνσίου, ἐκ τῆς 'Ιταλίδος μεταφρασθέντα εἰς τὴν ἑλληνίδα, παρὰ τοῦ κυρίου 'Αθανασίου τοῦ Παρίου.» 1) Προηγοῦνται «τοῦ μεταφραστοῦ προλεγόμενα τῆς μεταφυσικῆς, τὰ κατ' αὐτὴν εἰς πλάτος διεξιόντα καὶ προδιαλευκαίνοντα.»

Εἰς τὸ τέλος ὑπάρχει ἡ ὑπογραφὴ τοῦ ἀντιγραφέως «'Αντωνίου τοῦ ἐξ 'Ιθάκης Κασσιανοῦ.»

Α—31.

(31) Εἰς 4^{ον}, ἐκ φύλλων 146 καὶ ἐποχῆς τοῦ ιέ αἰῶνος.

Φύλλ. 1—118 περιέχουσιν ἀνεπιγράφως, (διότι ἐκ τῆς ἀρχῆς ἐλλείπουσί τινα φύλλα) σειρὰν εἰς τὸν μακάριον 'Ιὼβ παρὰ Νικήτα τοῦ Σερρῶν· ἄρχεται δὲ ἀπὸ τοῦ ά ἐδαφίου τοῦ β' κεφαλαίου· εἰς τὸ τέλος αὐτῆς ὑπάρχει τὸ ἑξῆς σημείωμα τοῦ ἀντιγραφέως «Θεοῦ τὸ δῶρον, ὁ δὲ πόνος ταπεινοῦ Κωνσταντίνου ἱερέως·»

Φύλλ. 119—121 τὸ προοίμιον τῆς σειρᾶς ταύτης μετὰ τοῦ ἑξῆς τίτλου τοῦ ὅλου συγγράμματος «Συλλογὴ ἐξηγήσεων διαφόρων ἁγίων εἰς τὸν μακαριώτατον καὶ καρτερικώτατον 'Ιὼβ, συντεθεῖσα παρὰ τοῦ ἱερωτάτου μητροπολίτου 'Ηρακλείας κυρίου Νικήτα τοῦ Σερρῶν.» 2)

Φύλλ. 122—146 «Σχόλια εἰς τὴν Πορφυρίου εἰσαγωγὴν ἀπὸ φωνῆς 'Αμμωνίου τοῦ 'Ερμείου· προλεγόμενα εἰς τὴν φιλοσοφίαν πᾶσαν.» 3)

1) 'Εξεδόθησαν ἐν Βιέννῃ τῷ 1802. 'Ορα Μάμουκα παρὰ Κ. Σάθα, Νεοελλ. Φιλολ. σ. 639. 'Αντίγραφον δὲ τούτων σώζεται ἐν Φωκαίᾳ. 'Ορα 'Εκθ. περὶ τῶν ἐν τῇ Βιβλιοθήκῃ τῆς Π. Φωκαίας ἑλλ. χειρογράφων. σ. 7 ἀριθ. ιγ'.

2) 'Εξεδόθη τὸ πρῶτον ἐν Λονδίνῳ τῷ 1637 παρὰ Πατρικίου τοῦ 'Ιουνίου. Βλ. *Fabr. Bibl. gr. VII*, σ. 738. Τῷ δὲ 1792 μετετυπώθη ἐν Βενετίᾳ παρὰ τοῦ ἡμετέρου 'Ιωάννου Μαρμαροτούρη ἐπιμελείᾳ Γεωργίου Χρυσοφοῦ.

3) 'Εξεδόθη πλειστάκις. Βλ. *Fab. Bibl. Gr. IV*, σ. 163. 'Αντίγραφα δὲ τῶν σχολίων τούτων σώζονται καὶ ἐν τῇ κατὰ Μαδρίτην Βιβλιοθήκῃ τῆς 'Εσκουριάλης. Βλ *Miller, Catalogue* σ. 171, 490.

Α—32.

(32) Εἰς δεύτερον μικρὸν, ἐκ σελίδων 302 καὶ ἐποχῆς τοῦ ις' αἰῶνος· περιέχει δὲ 52 λόγους τοῦ κατὰ τὴν δωδεκάτην εκατονταετηρίδα ἀκμάσαντος ἐπισκόπου τῆς Ταυρομενίας, Θεοφάνους τοῦ Κεραμέως· 1) μεθ' οὓς ἕπονται τρεῖς «ὁμιλίαι τοῦ Χαλκηδόνος» ὧν ὁ μὲν ά ἐξεφωνήθη τῇ κυριακῇ μετὰ τὴν Χριστοῦ γέννησιν, ὁ β' τῇ κυριακῇ πρὸ τῶν Φώτων, καὶ ὁ γ', ἀτελὴς ὢν, τῇ κυριακῇ δ' μετὰ τὰ Φῶτα.

Α—33.

(33) Εἰς δεύτερον μικρὸν, ἐκ φύλλων 138, καὶ ἐποχῆς τοῦ ις' αἰῶνος· περιέχει δὲ Κυρίλλου 'Αλεξανδρείας τὴν εἰς τὸ 'Ιωάννου Εὐαγγέλιον ἑρμηνείαν. 2)

Α—34.

(34) Εἰς 4^{ον}, ἐκ φύλλων 230 περγαμηνοῦ καὶ ἐποχῆς τοῦ ιβ' αἰῶνος. 'Ελλειπές· περιέχει δὲ τοὺς ἑπομένους λόγους Γρηγορίου τοῦ Ναζιανζηνοῦ.

1) Λόγος ς' τοῦ αὐτοῦ εἰς Κυπριανὸν τὸν μάρτυρα ἐξ ἀγροῦ ἐπανήκοντα μετὰ μίαν τῆς μνείας ἡμέραν.

1) *Fabr. B. G. X*, σ. 231. — *C. Matthaei, de Theophane Cerameo. Dresdae*, 1782 'Η πρώτη τῶν ἁπάντων αὐτοῦ ἔκδοσις ἐγένετο τῷ 1644 ἐν Παρισίοις παρὰ Φραγγίσκου Σχόρσου. Βλ. *Hoffmann, Lexicon Bibliogr. III* σ. 709 Χειρόγραφον δὲ ἀντίτυπον τῶν λόγων αὐτοῦ σώζεται ἐν τῇ ἐν Κ[πολει Βιβλιοθήκῃ τοῦ Π. Τάφου καὶ ἐν τῇ κατὰ Μαδρίτην Βιβλιοθήκῃ. Βλ. *Miller, Catalogue des Manuscrits*, σ. 496·—Κ. Σάθα, Μεσ. Βιβλιοθήκη. Α' σ. 296.

2) Βλ. *Fabr. B. G. VIII*, σ. 564. Τὸ ἀντίγραφον τοῦτο λίαν διαφέρει τῶν ἐκδόσεων· φαίνεται δὲ ὅτι εἶναι ἐπιτομή τις τοῦ ὅλου ἔργου τοῦ Κυρίλλου.

2) [Τοῦ αὐτοῦ εἰς τοὺς λόγους] καὶ εἰς ἐξισωτὴν Ἰουλιανόν.

3) Λόγος θ' τοῦ αὐτοῦ εἰς τὴν πάνσεπτον καὶ πανσεβάσμιον γέννησιν τοῦ κυρίου καὶ θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

4) Λόγος ί τοῦ αὐτοῦ ἐπιτάφιος εἰς τὸν μέγαν Βασίλειον.

5) Λόγος ιά τοῦ αὐτοῦ εἰς τὰ ἅγια Φῶτα.

6) Λόγος ιβ' τοῦ αὐτοῦ εἰς Γρηγόριον, τὸν ἀδελφὸν Βασιλείου, ἐπιστάντα μετὰ τὴν χειροτονίαν.

7) Λόγος ιδ' τοῦ αὐτοῦ εἰς Ἀθανάσιον ἀρχιεπίσκοπον Ἀλεξανδρείας.

8) Λόγος ιέ τοῦ αὐτοῦ συντευκτήριος εἰς τὴν τῶν ρν' ἐπισκόπων παρουσίαν.

9) Λόγος ις' τοῦ αὐτοῦ περὶ φιλοπτωχίας.

10) Λόγος ιζ' τοῦ αὐτοῦ ἀπολογητικὸς τῆς εἰς Πόντον φυγῆς ἕνεκεν καὶ αὖθις ἐπανόδου ἐκεῖθεν διὰ τὴν τοῦ πρεσβυτέρου χειροτονίαν, ἐν ᾧ τὸ τῆς ἱερωσύνης ἐπάγγελμα καὶ ποῖον εἶναι δεῖ τὸν ἐπίσκοπον.

11) Φύλλα εἴκοσι καὶ ἓν ἐν τῷ τέλει ἀνήκοντα εἰς διαφόρους τοῦ Γρηγορίου λόγους.

Α—35.

(35) Εἰς 4ον, ἐκ φύλλων 97 καὶ ἐποχῆς τοῦ ις' αἰῶνος. Ἐκ τῆς ἀρχῆς καὶ τοῦ τέλους ἐλλείπουσί τινα φύλλα.

Θεοδώρου τοῦ Γαζῆ γραμματική.

Α—36.

(36) Εἰς 4ον, ἐκ φύλλων 9 καὶ ἐποχῆς τοῦ παρόντος αἰῶνος.

«*Instruction sur le commerce des huiles de la Cannée*» μεθ' ἣν ἕπεται ἐπιστολή τις ἐκ Σμύρνης γαλλιστὶ περὶ τοῦ ἐν Κυδωνίαις τῆς Μικρᾶς Ἀσίας ἐμπορίου τοῦ ἐλαίου. Ἡ πρώτη πραγματεία ἐγράφη «*à la Cannée 5 mars* 1818.» Ἡ δὲ ἐπιστολὴ τὴν 19 Μαρτίου 1818.

Ἐδωρήθη παρὰ τοῦ κ. Ε. Α. *de Andria.*

Α—37.

(37) Εἰς δεύτερον μικρὸν, ἐκ φύλλων 112 καὶ ἐποχῆς τοῦ ιή αἰῶνος.

Τέχνη ῥητορικὴ «τοῦ σοφωτάτου καὶ θεολογικωτάτου καὶ ἐν ἰατροῖς ἀρίστου καὶ καθηγεμόνος ἐν τῇ Μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ Γεωργίου Κορέσση.»

Ἐπί τινος ἐν ἀρχῇ φύλλου ἀναγινώσκεται τὸ ἑπόμενον ἐπίγραμμα

Τῆς κατὰ Σμύρνην Σχολῆς ἔστι καὶ τόδε
ἧς ὁ σχολαρχῶν Ἱερόθεος πέλει
τρόφιμος Μουσῶν πασῶν, ὡς οὐδεὶς ἄλλος,
ἐξωρμημένος πατρίδος Ὀδησῆος,
Ἰθάκης νήσου, κλεινῆς, εὐναιομένης,
φύτλην, γενεὴν, καὶ φρόνησιν οὐχ ἥσσων
Λαερτιάδου, δὸς δ' εἰπεῖν καὶ κρείσσων.

Α—38.

(38) Εἰς 4ον, ἐκ φύλλων 245 καὶ ἐποχῆς τοῦ ιέ αἰῶνος Λόγοι διάφοροι «Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως Ἰωάννου τοῦ Καλέκα.» 1)

Εἰς τὸ τέλος τοῦ γ' λόγου ἐν νεωτέρᾳ γραφῇ ὑπάρχει ἡ ἑξῆς σημείωσις «Τοῦ ταπεινοῦ καὶ ἱερομονάχου Μαυρομάτη, ὅπερ ἔλαβεν ἐκ τῆς μονῆς τοῦ προφήτου Ἠλιοῦ εἰς ἀνάγνωσιν αψθ' δεκεμ. κέ.»

Ἐδωρήθη παρὰ τοῦ ἐν Σμύρνῃ Ἑλληνικοῦ Νοσοκομείου.

Α—39.

(39) Εἰς δεύτερον μικρὸν, ἐκ φύλλων 87 καὶ ἐποχῆς τοῦ ιή αἰῶνος· περιέχει δὲ

Α' «Ἴσον ἀπαράλλακτον τῆς διαθήκης τῆς θεολογικῆς ὁμολογίας τοῦ σοφωτάτου καὶ ἀοιδίμου φωστῆρος καὶ μεγάλου πατρὸς διδασκάλου κυρίου Ἀναστασίου Γορδίου, τοῦ ἐκ κώμης μεγάλων Βρανιανῶν, ὅστις ἐξέλειπε τῆς παρούσης ζωῆς ἑβδόμῃ τοῦ ἰουνίου μηνὸς, ἐν ἡμέρᾳ σαββάτῳ, ὥρα έ καὶ

1) Βλ. *Fabricii, Bibl. Gr. X.* σ. 495.

ἐτάφη ἐν τῇ γῇ τὸ ἱερὸν καὶ καθαρώτατον αὐτοῦ σῶμα τῇ θ′ ὥρᾳ τῆς κυριακῆς ἐν τῇ μονῇ τῆς ἁγίας ὁσιομάρτυρος Παρασκευῆς, τῇ καὶ σχολῇ αὐτοῦ τῇ κειμένῃ εἰς τὴν τοποθεσίαν τῆς ῥηθείσης κώμης, ἐν τῷ νάρθηκι, ἐν τῷ μνημείῳ τοῦ μακαριωτάτου καὶ γέροντος αὐτοῦ κυρίου Εὐγενίου, πολλῶν πατέρων καὶ ἱερέων πλῆθος χριστιανῶν ἀναδραμόντων, καὶ πάντων ὀδυρομένων τὴν ἀποδημίαν καὶ στέρησιν τοῦ καλοῦ πατρὸς καὶ φωστῆρος, ὅτι πάντων προΐστατο εὐεργετῶν καὶ πάντας νουθετῶν ὁ ἀείμνηστος ὡς ἄλλος οὐδεὶς τοῦ νῦν καιροῦ· ἦν δὲ ὡς ἐτῶν ἑβδομήκοντα πέντε.» 1)

Πρὸ τοῦ συγγράμματος τούτου ἐν ἰδιαιτέρῳ φύλλῳ ὑπάρχει ἡ ἑξῆς ἐπιγραφὴ «Βιβλίον κυρίου Ἀναστασίου Γορδίου τὸ ὁποῖον ἀντιγράφεται εἰς τοὺς 1756, αψνς′ ἐν Νήσῳ Κυθήρων εἰς χώραν Μυλοποτάμου.» Ἕπεται ἐπίγραμμα κατ' ἀλφάβητον. 2)

Β′ «Τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου τοῦ καὶ ἐπιστηθίου, ἐξήγησις εἰς τὸ δέκατον τρίτον κεφάλαιον τῆς ἀποκαλύψεως παρὰ τοῦ σοφωτάτου διδασκάλου Πανταζῆ τοῦ Λαρισσαίου, 3) κατὰ τὸ χιλιοστὸν ἑπτακοσιοστὸν ὀγδοηκοστὸν ἔννατον ἔτος. Ἀντιγράφεται δὲ νῦν κατὰ τὸ χιλιοστὸν ὀκτακοσιοστὸν δέκατον ἔτος, ἐν τῇ νήσῳ Κυθήρων 1810, αωι.»

Γ′ «Χρησμὸς τοῦ ἁγίου Ταρασίου πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως·» μετὰ τῆς ἀναπτύξεως τοῦ αὐτοῦ Πανταζῆ.

Δ′ «Ἕτερος χρησμὸς Στεφάνου Ἀλεξανδρέως τοῦ καὶ οἰκουμενικοῦ διδασκάλου, ἐν ἔτει ἑπτακοσιοστῷ πεντηκοστῷ ἐπὶ βασιλείας Ἡρακλείου» μετὰ τῆς ἀναπτύξεως τοῦ αὐτοῦ.

Ε′ «Ἕτερος χρησμὸς τοῦ σοφωτάτου βασιλέως Λέοντος» σὺν τῇ ἐξηγήσει τοῦ αὐτοῦ διδασκάλου.

1) Πλείονα περὶ τοῦ χειρογράφου καὶ συγγράμματος τούτου τοῦ Γορδίου ὅρα εἰς τὸ ἐν «Ὁμήρῳ» 1877 σ. 76—78 ἐκδοθὲν ὑπ' ἐμοῦ ἄρθρον ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν «Ἀναστάσιος Γόρδιος,» ἐν ᾧ κατέλεξα καὶ πάντα τὰ γνωστά μοι τούτου ἀντίγραφα.

2) Ἐξεδόθη ἐνθ. ἀνωτέρω σ. 77.

3) Βλ. Σάθα, Νεοελλ. Φιλολ. σ. 604.

Α—40.

(40) Εἰς 4ον, ἐκ φύλλων 215 καὶ ἐποχῆς τοῦ ιζ′ αἰῶνος.

Φύλλ. 1—188 περιέχουσι «Δαβὶδ προφήτου καὶ βασιλέως» ψαλμοὺς ρν′.

Φύλλ. 159α ψαλμὸν ἐπιγραφόμενον «οὗτος ὁ ψαλμὸς ἰδιόγραφος τοῦ Δαυὶδ ἐστι, καὶ ἔξωθεν τῶν ἑκατὸν πεντήκοντα ψαλμῶν ὅτε ἐμονομάχησε πρὸς τὸν Γολιάθ.»

Φύλλ. 159β—205 τὸν πολυέλεον ψαλλόμενον ἐν ταῖς δεσποτικαῖς ἑορταῖς, μετὰ διαφόρων ἐκλογῶν ἐκ τῆς βίβλου τῶν ψαλμῶν. Ποίημα κυροῦ Νικηφόρου Βλεμμίδου καὶ πρεσβυτέρου.» — Προσευχάς· Ἄννης, μητρὸς Σαμουὴλ τοῦ προφήτου, Ἀββακοὺμ τοῦ προφήτου, Ἡσαΐου τοῦ προφήτου, Ἰωάννου τοῦ προφήτου, τῶν ἁγίων τριῶν παίδων, ὕμνους τῶν ἁγίων τριῶν παίδων, αἴνεσιν Ἄννης μητρὸς Παρθένου Κόρης, προσευχὴν τοῦ προφήτου Ζαχαρίου τοῦ πατρὸς τοῦ τιμίου προδρόμου, καὶ στίχους εἰς τὸν θεῖον Δαυίδ.

Ἐδωρήθη παρὰ τῆς ἐν Σμύρνῃ ἐκκλησίας τῆς ἁγίας Φωτεινῆς.

Β—1.

(41) Εἰς 8ον μέγα, ἐκ φύλλων περγαμηνοῦ 310 καὶ ἐποχῆς τοῦ ιδ′ αἰῶνος.

Λόγοι ἐκκλησιαστικοί. Ἰδοὺ ὁ κατάλογος αὐτῶν κατὰ τὸν ἐν ἀρχῇ τοῦ τεύχους πίνακα. «Πίναξ περιέχων τὰς τῶν παθῶν πάντων κατηγορίας δι' ἐνιστόρων παραδειγμάτων τῆς τε παλαιᾶς καὶ νέας Διαθήκης, ἀπὸ Ἀδὰμ καὶ καθεξῆς, συγγραφέντες παρὰ Συμεὼν μοναχοῦ ἀνδρὸς ἁμαρτωλοῦ καὶ παναθλίου, πρὸς τὴν ἐμαυτοῦ ψυχὴν ἑκάστης κατηγορίας τὸν ταλανισμὸν ἀναφέροντος ἐν κεφαλαίοις τριάκοντα καὶ δυσί, καθὼς ὑποτέτακται.»

1) «Περὶ τοῦ δεῖν πάντοτε τῶν οἰκείων ἁμαρτιῶν τὴν ἐξομολόγησιν ποιεῖσθαι καὶ διὰ παντὸς πρὸ ὀφθαλμῶν ἔχειν τὸν τοῦ Θεοῦ φόβον.»

2) «Ἐξομολόγησις πρώτη περὶ παραβάσεως»

3) «Περὶ προσοχῆς, λόγος δεύτερος.»

4) «Περὶ γλώσσης, λόγος δεύτερος.»

5) «Περὶ γλώσσης, λόγος τρίτος.»

6) «Περὶ φθόνου καὶ μισαδελφίας, λόγος δ'.»

7) «Περὶ ἀγάπης καὶ τοῦ μὴ ὀργίζεσθαι, λόγος έ.»

8) «Περὶ πορνείας, λόγος ς'.»

9) «Περὶ ἁγνείας καὶ σωφροσύνης, λόγος ζ'.»

10) «Ἔτι περὶ ἁγνείας καὶ σωφροσύνης καὶ τοῦ ἀπέχεσθαι πορνείας καὶ λαγνείας καὶ ἀσωτίας, λόγος ὄγδοος.»

11) «Περὶ γαστριμαργίας, λόγος θ'.»

12) «Περὶ νηστείας καὶ γαστριμαργίας καὶ τοῦ μηδόλως γογγύζειν, λόγος δέκατος.»

13) «Περὶ μέθης, λόγος ιά.»

14) «Περὶ τοῦ μὴ θαρρεῖν ἐν μόνῃ τῇ πίστει ἄνευ ἀγαθῶν ἔργων, λόγος ιβ'.»

15) «Περὶ πλεονεξίας καὶ φιλαργυρίας, λόγος ιγ'.»

16) «Περὶ ἐλεημοσύνης καὶ εὐσπλαγχνίας, λόγος ιδ'.»

17) «Περὶ ἐλεημοσύνης, λόγος ιέ.»

18) «Περὶ ἀκτημοσύνης, λόγος ις'.»

19) «Περὶ ἀσκήσεως καὶ ἀποταγῆς βίου, λόγος ιζ'.»

20) «Περὶ ὑπομονῆς, λόγος ιή»

21) «Ἔτι περὶ ὑπομονῆς, λόγος ιθ'.»

22) «Ἔτι περὶ ὑπομονῆς, λόγος κ'.»

23) «Περὶ ὑπομονῆς καὶ προσευχῆς, λόγος κά.»

24) «Ἔτι περὶ ὑπομονῆς καὶ τῶν ἀχράντων καὶ θείων τοῦ Κυρίου παθῶν καὶ κατὰ Ἰουδαίων, λόγος κγ'.»

25) «Περὶ τοῦ μὴ μνησικακεῖν μηδὲ ἀποδιδόναι κακὸν ἀντὶ κακοῦ, λόγος κδ'.»

26) «Περὶ ὑπερηφανείας, λόγος κέ.»

27) «Περὶ τῆς θείας ταπεινώσεως, λόγος κς'.»

28) «Περὶ ἐξομολογήσεως καὶ καταγνώσεως τῶν οἰκείων ἁμαρτιῶν, λόγος κζ'.»

29) «Περὶ μνήμης θανάτου καὶ τοῦ ματαίου καὶ βραχυτάτου βίου καὶ περὶ κατανύξεως, λόγος κή»

30) «Περὶ κρίσεως καὶ δευτέρας παρουσίας, λόγος κθ'.»

31) «Περὶ μετανοίας, λόγος λ'.»

32) «Περὶ δακρύων καὶ φιλανθρωπίας τοῦ παναγάθου Θεοῦ, λόγος λά.»

33) «Λόγος θρηνητικός, λβ'.»

Εἰς τὸ τέλος ὑπάρχει ἡ ἑξῆς τοῦ ἀντιγραφέως σημείωσις «Τὴν βίβλον ὅστις τὴν παροῦσαν παρίδει, παρεῖδε κέρδος ἄξιον σωτηρίας.» 1)

Ἐδωρήθη παρὰ τῆς ἐν Σμύρνῃ Ἐκκλ. τῆς Ἁγ. Φωτεινῆς.

B—2.

(42) Εἰς 4ον μικρὸν, ἐκ σελίδων 635 καὶ ἐποχῆς τοῦ ιή αἰῶνος.

«Ἔκθεσις συνοπτικὴ τῆς ὅλης συλλογιστικῆς πραγματείας ἐκδοθεῖσα παρὰ τοῦ λογιωτάτου καὶ σοφωτάτου Κορυδαλέως κυρίου Θεοφίλου μητροπολίτου Ἀθηνῶν» μετὰ πολλῶν ἐν τοῖς περιθωρίοις σημειώσεων. 2)

Εἰς τὸ τέλος ἀναγινώσκεται «Ἡ παροῦσα δέλτος εἴληφεν ὧδε τέλος, ἔτους αψκς' δ.κ.β.ου (δεκεμβρίου) ιβ'.»

B—3.

(43) Εἰς 4ον μικρὸν, ἐκ φύλλων 448 καὶ ἐποχῆς τοῦ ιή αἰῶνος.

«Τοῦ σοφωτάτου κυρίου Θεοφίλου τοῦ

---

1) Ἐν Π. Φωκαίᾳ σώζεται ἀντίγραφον τῶν αὐτῶν λόγων ἀνερχόμενον εἰς τὸν ις' αἰῶνα. Βλ. τὴν ἐμὴν ἔκθεσιν περὶ τῶν ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ τῆς Π. Φωκαίας χειρογράφων σ. 4—5 ἀρθ. δ'.

2) Πρβλ. ἀνωτέρω σ. 12 χειρ. Α—11.

Κορυδαλέως εἰς φιλοσοφίαν προδιοίκησις.» 1) Ἀντεγράφη τῷ «αψλ' μαΐου ά»

Ἐδωρήθη δὲ παρὰ τῆς ἐν Σμύρνῃ Ἐκκλησίας τῆς ἁγ. Φωτεινῆς.

Β—4.

(44) Εἰς 4ον μικρόν, ἐκ φύλλων 200 καὶ ἐποχῆς τοῦ ιη' αἰῶνος.

Φύλλ. 1—100. Ἀνωνύμου τέχνη ῥητορική. Ἀρχ. «Τὴν ἔμφυτον ἐπιθυμίαν καὶ ἔφεσιν.» Τελ. «τοῖς ἐπιμόνως ἐνδιατρίβουσι τούτοις τοῖς ἀτελέσι τῆς κατὰ ῥητορικὴν τελειότητος ἐγκρατεῖς γενέσθαι.»

Φύλλ. 101—200. «Ἀλεξάνδρου τοῦ ἐξ ἀπορρήτων, Σύνοψις τέχνης ῥητορικῆς κατὰ πεῦσιν καὶ ἀπόκρισιν.» 2)

Ἐδωρήθη παρὰ τῆς ἐν Σμύρνῃ Ἐκκλησίας τῆς ἁγ. Φωτεινῆς.

Β—5.

(45) Εἰς 4ον μικρόν, ἐκ φύλλων 121 καὶ ἐποχῆς τοῦ ιή αἰῶνος.

Φύλλ. 1—98α. Ἀνωνύμου γεωμετρία

Φύλλ. 98β—116α. Ἀνωνύμου ἀριθμητική.

Φύλλ. 116β—121. Ἀνωνύμου περὶ τῆς ἐπιπέδου τριγωνομετρίας.

Β—6.

(46) Εἰς 4ον μικρόν, ἐποχῆς τοῦ ιή αἰῶνος.

Α' «Χριστιανὸς κατηγορούμενος.» Ἀρχ. «Πυθόμενος τί ποτ' ἂν εἴη ὦ φίλε μύστα χριστιανός.» Τελ. «ὅταν ἡ πρὸς τὸν πλησίον ἀγάπη ψυγήσηται· ὃ μὴ γένοιτο.»

Β'. «Χρηστοήθεια συντεθεῖσα παρὰ τοῦ ἐντιμωτάτου καὶ λογιωτάτου ἀρίστου τε ἔν τε γραμματικῇ καὶ φιλοσοφίᾳ καὶ πάσῃ ἄλλῃ παιδείᾳ διδασκάλου τῆς πατριαρχικῆς σχολῆς κυρίου Ἀντωνίου Βυζαντίου.» 1) Ἐν τῷ περιθωρίῳ ὑπάρχει ἡ ἑξῆς σημείωσις «Τὸ παρὸν χρηστοήθεια ὀνομάζεται σύγγραμμα χρηστότητα ἠθῶν καὶ κοσμιότητα τρόπου ὑποτιθέμενον. Μετενήνεκται δὲ ἀπό τινος ἐκ τῆς λατινίδος φωνῆς εἰς ἁπλῆν. Μετοχετεύσατο δὲ αὖθις εἰς τὴν ἑλληνίδα ὁ ἐλλόγιμος καὶ ἐν σπουδαίοις ἄριστος Ἀντώνιος ὁ Βυζάντιος ὁ τῆς ἐν Κωνσταντίνου πόλει σχολῆς τῶν γραμματικῶν μαθημάτων καθηγητής, ἃ μὲν προσθείς, ἃ δὲ ὑφελόμενος, τοῦ ἁπλοῦ ἀτελοῦς καὶ ἀκοσμήτου τυγχάνοντος, καταγλαΐσας ἐκεῖνος τῷ κάλλει τοῦ ἑλληνικοῦ χαρακτῆρος, ναὶ μὴν καὶ κοσμήσας ποικίλως τῇ προσθήκῃ τῶν νοημάτων, εἰς φῶς ἤγαγεν καὶ τοῖς φιλολόγοις καὶ ἀναγινώσκουσιν αὐτό, ἔχουσιν ἐντεῦθεν ῥυθμίζειν καὶ τὰ ἤθη κοσμεῖν πολλὰς ὑποθήκας ἐνέθηκεν, ᾧ τινι καὶ οἱ ἐντυχάνοντες τὸν ἄνδρα θαυμαζόντων τῷ ὕψει τῆς φράσεως καὶ τῇ τοῦ λόγου ἰδέᾳ καὶ δι' εὐφήμου γλώττης ἀγόντων.» Εἰς τὸ τέλος τῆς χρηστοηθείας ἡ ὑπογραφὴ τῶν ἀντιγραφέων «Παχώμιος (;) ἱεροδιάκονος σὺν ἀδελφῷ Καλλινίκῳ χαίροι.»

Γ'. «Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Γρηγορίου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως τοῦ Θεολόγου λόγος εἰς τὴν βραδυτῆτα.»

Δ'. «Γρηγορίου Ναζιανζηνοῦ τοῦ Θεολόγου περὶ φιλοπτωχίας.» Πρὸ τοῦ τίτλου τούτου ἀναγινώσκεται «αψοή, ἐν μηνὶ ἰουνίῳ, ἠρξάμην τῶν τοῦ Γρηγορίου λογογραφικῶν.»

Ε'. «Τοῦ αὐτοῦ συντακτήριος εἰς τὴν τῶν ρν' ἐπισκόπων παρουσίαν.»

ΣΤ'. Τοῦ αὐτοῦ «εἰς τοὺς ἀπ' Αἰγύπτου ἐπιδημήσαντας.» ἀτελής.

Ζ'. «Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Βασιλείου ἀρχιεπισκόπου Καισαρίας Καππαδοκίας, περὶ κρίματος θεοῦ.»

Η'. «Τοῦ αὐτοῦ περὶ πίστεως.»

Θ'. «Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Βασι-

1) Βλ. ἀνωτ. σ. 11 χειρ. Α—7.

2) Ταύτης ποιεῖται μνείαν Ζαβίρας (Νέα Ἑλλὰς σ. 168) καὶ Σάθας (Νεοελλ. Φιλ. σ. 389.)

1) Ἐξεδόθη τὸ πρῶτον τῷ 1788 Βλ. Π. Λάμπρου, κατάλογος Β' σπανίων βιβλίων. Ἀθήνησι, 1864. σ. 30.

λείου ἀρχιεπισκόπου Καισαρίας Καππαδοκίας τοῦ Μεγάλου, περὶ τῆς ἐν παρθενίᾳ ἀληθοῦς ἀφθορίας, πρὸς Λητόϊον ἐπίσκοπον Μελίτης»

Ι'. «Λόγος.» Ἀρχ. «Εἷς ἐνυπάρχει ὁ θεῖος νόμος.»

Ἐν ἀρχῇ τοῦ τεύχους ὑπάρχει ἐν τῷ περιθορίῳ ἡ ἑξῆς χρονολογία, ἐρυθρᾷ μελάνῃ «αψξή αὐγούστου ζ'.» Ἕκαστον δὲ περιεχόμενον, ἐκτὸς τοῦ τελευταίου, συνοδεύεται ὑπὸ διαφόρων σημειώσεων καὶ σχολικῶν ἐπεξηγήσεων τεθειμένων μεταξὺ δύο γραμμῶν.

Ἐδωρήθη παρὰ τοῦ κ. Μ. Π. Κοσσονῆ.

Β—7.

(47) Εἰς 4ον μικρόν, ἐκ φύλλων 401 καὶ ἐποχῆς τοῦ ιή αἰῶνος.

Φύλλ. 1—156. «Ξενοφῶντος Κύρου παιδεία,» μετὰ σχολικῶν σημειώσεων ὑφ' ἕκαστον στίχον.

Φύλλ. 157—243. «Συνεσίου ἐπισκόπου Κυρήνης ἐπιστολαί,» μετὰ σημειώσεων ὑφ' ἕκαστον στίχον καὶ διαφόρων ἄλλων ἐπεξηγητικῶν σημειώσεων ἐν τοῖς περιθορίοις.

Φύλλ. 244—327. Θουκυδίδου δημηγορίαι μετὰ σχολικῶν σημειώσεων. Εἰς τὸ τέλος αὐτῶν ἀναγινώσκεται ἡ σημείωσις «Τέλος λαβοῦσαι γε αἱ κατὰ τὸν Θουκυδίδην δημηγορίαι ἔχουσι, γραφῇ δὲ παρεδόθησαν παρὰ τοῦ Παναγιώτου Πελοποννησίου τοῦ κατὰ τὴν Πάτμον ἐν τῷ Μουσείῳ μαθητευομένου παρὰ Δανιὴλ Πατμίου. οὗτος γὰρ ἤκμαζε τότε, μαθητεύων ἐν τῇ Πάτμῳ.»

Φύλλ. 328—375. «Ἐξηγήσεις τῶν δημηγοριῶν τοῦ Θουκυδίδου.»

Φύλλ. 376—401. «Συνεσίου τοῦ σοφωτάτου λόγου ἐξήγησις περὶ βασιλείας πρὸς τὸν αὐτοκράτορα Ἀρκάδιον.»

Ἐδωρήθη παρὰ τοῦ ἐν Σμύρνῃ Ἑλληνικοῦ Νοσοκομείου.

Β—8.

(48) Εἰς 8ον μέγα, ἐκ φύλλων περγαμηνοῦ 96 καὶ ἐποχῆς τοῦ ιά αἰῶνος.

«Ἐπιφανίου ἀρχιεπισκόπου Κύπρου περὶ τοῦ Φυσιολόγου, ὃς ἐλάλησε περὶ φύσεως ἑκάστου γένους, θηρίων τε καὶ πετεινῶν·» μετὰ πολλῶν ὡραίων κεχρωματισμένων εἰκόνων.

Ἐδωρήθη παρὰ τοῦ ἐν Π. Φωκαίᾳ κ. Ἀν. Χαραλάμπους. 1)

Β—9.

(49) Εἰς 4ον μικρόν, ἐποχῆς τοῦ ιή αἰῶνος.

1) «Ἰατρικὸν τῶν ὀδόντων ὠφελιμώτατον.»

2) Σημείωσις περὶ τοῦ ὀνόματος *Ἕλλην*.

3) Πέντε ἐπιστολαὶ Δανιὴλ Κεραμέως.

4) «Εἰς βασίλειον ἐπίσκοπον Καισαρείας Καππαδοκίας ἐπιτάφιος» ὑπὸ Γρηγορίου Ναζιανζηνοῦ μετὰ σχολικῶν σημειώσεων ἐν τῷ περιθορίῳ καὶ ὑφ' ἑκάστην γραμμήν.

5) «Ὕμνος εἰς τὴν χρυσορροάτιδα ὑπεραγίαν Θεοτόκον, αωκϛ' ἰανουαρίου ά. Αἴτησις μὲν Ἀγαθαγγέλου σύνθεσις δὲ Φιλοθέου, τόνισμα δὲ Μελετίου τοῦ καὶ συγγέλλου.»

6) «Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Γρηγορίου Ναζιανζηνοῦ, τοῦ Θεολόγου ἀπολογητικὸς τῆς εἰς τὸν Πόντον φυγῆς ἕνεκεν καὶ αὖθις ἐπανόδου ἐκεῖθεν μετὰ τὴν τοῦ πρεσβυτέρου χειροτονίαν, ἐν ᾧ καὶ τὸ τῆς ἱερωσύνης ἐπάγγελμα, καὶ ὁποῖον εἶναι δεῖ τὸν ἐπίσκοπον.» Μετὰ σχολικῶν σημειώσεων

7) «Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Βασιλείου τοῦ μεγάλου ἀρχιεπισκόπου Καισαρείας Καππαδοκίας, ὁμιλία δεκάτη τετάρτη κατὰ μεθυόντων.»

8) «Ὁμιλία ῥηθεῖσα ἐν Λακίζοις.»

---

1) Ὅρα τὴν ἐμὴν ἔκθεσιν περὶ τῶν τῆς Π. Φωκαίας χειρογράφων σ. 3. Προσεχῶς ἐκδοθήσεται εἰδικὴ πραγματεία περὶ τοῦ συγγράμματος τούτου τοῦ Ἐπιφανίου.

9) «Περὶ ταπεινοφροσύνης.»

10) «Περὶ τοῦ μὴ προσηλοῦσθαι τοῖς βιωτικοῖς, καὶ περὶ τοῦ γενομένου ἐμπυρισμοῦ ἔξωθεν τῆς ἐκκλησίας.

11) «Τοῦ αὐτοῦ περὶ τῆς ἐν παρθενίᾳ ἀληθοῦς ἀφθορίας πρὸς Αντόϊον ἐπίσκοπον Μελίτης.»

12) «Γρηγορίου Ναζιανζηνοῦ τοῦ Θεολόγου κατὰ Ἰουλιανοῦ βασιλέως στηλιτευτικὸς πρῶτος.»

13) «Γυμνάσματα εἰς τὸν ἐγκωμιαστικὸν χαρακτῆρα, Φιλοθέου.»

14) «Φήμη τοῦ δεσπότου λεγομένη εἰς τὴν Χριστοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν γέννησιν συντεθεῖσα παρὰ Φιλοθέου ἱεροδιακόνου Κυπρίου.»

15) «Ἑτέρα φήμη λεγομένη τῇ μεγάλῃ παρασκευῇ εἰς τὰ φρικτὰ καὶ σωτήρια τοῦ Κυρίου ἡμῶν πάθη.» Εἰς τὸ τέλος αὐτῆς «Φιλόθεος ὁ ἱεροδιάκονος. αωιζ′ μαρτίου ιγ′.»

16) «Ἑτέρα εἰς τὰ ἅγια Θεοφάνια.» Εἰς τὸ τέλος «αωις′ δεκεμβρίου ζ′.»

17) Σημειώσεις περὶ τῆς εἰς τὸ σύμβολον τῆς πίστεως προσθήκης τῶν δυτικῶν, περὶ τῶν ἑπτὰ ἐξαισίων ἔργων τοῦ προφήτου Ἠλιοῦ καὶ περὶ τῶν τοῦ μαθητοῦ αὐτοῦ Ἐλισσαίου.

18) «Θέματα τοῦ πρώτου εἴδους μικρὰ διὰ τοὺς ἀρχαρίους· Φιλοθέου.»

19) «Κανὼν εἰς τὴν ὕψωσιν τοῦ τιμίου καὶ ζωοποιοῦ σταυροῦ· ποίημα τοῦ κυρίου Κοσμᾶ.» μετὰ σημειώσεων Φιλοθέου τοῦ Κυπρίου.

20) «Εἰς τὴν ὑπαπαντὴν ἤτοι εἰς τὴν ἐν τῷ ναῷ τεσσαρακονθήμερον προσαγωγὴν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ· ποίημα τοῦ κυρίου Κοσμᾶ» μετὰ σημειώσεων τοῦ αὐτοῦ.

21) «Ἕτερος κανὼν εἰς τὰ ἅγια Θεοφάνια τοῦ κυρίου Κοσμᾶ ἐπισκόπου.»

22) «Ἕτερος κανὼν εἰς τὴν ἑορτὴν τὴν αὐτὴν Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ.»

23) «Τριῴδιον καλούμενον τῇ ἁγίᾳ καὶ μεγάλῃ δευτέρᾳ, οὗ ἡ ἀκροστιχὶς *τῇ δευτέρᾳ*· ποίημα τοῦ κυρίου Κοσμᾶ.».

24) «Τριῴδιον τῆς ἁγίας καὶ μεγάλης τρίτης.»

25) Τριῴδιον «τῆς ἁγίας καὶ μεγάλης τετράδος.»

26) «Κανὼν τῆς ἁγίας καὶ μεγάλης πέμπτης.»

27) «Τριῴδιον τῆς ἁγίας καὶ μεγάλης παρασκευῆς.»

28) «Κανὼν τοῦ ἁγίου καὶ μεγάλου Σαββάτου· ἔστι δὲ ποίημα ἀπὸ πρώτης ᾠδῆς ἕως ἕκτης, Μάρκου μοναχοῦ ἐπισκόπου Ἰδροῦντος. Οἱ εἱρμοὶ ποίημα γυναικός τινος Κασσίας ὀνομαζομένης· ἀπὸ δὲ τῆς ἕκτης ᾠδῆς καὶ ἐφ' ἑξῆς ποίημα τοῦ κυρίου Κοσμᾶ.»

29) «Ὁ κανὼν εἰς τὴν ἁγίαν Πεντηκοστὴν καὶ εἰς τὴν τοῦ ἁγίου Πνεύματος ἐπιδημίαν, οὗ ἡ ἀκροστιχίς, *πεντηκοστὴν ἑορτάζομεν*· ποίημα Κοσμᾶ μοναχοῦ.»

30) Σημειώσεις περὶ τῆς κατασκευῆς διαφόρων γλυκυσμάτων.

31) Ἀνωνύμου προσφώνημα.

32) Θέματα σχολικά·

33) Ἓξ ἐπιστολαὶ Δανιὴλ Κεραμέως.

34) Ἐπιστολὴ Χρυσάνθου διδασκάλου Σμύρνης πρὸς Δανιὴλ Κεραμέα.

35) «Θεματογραφία εἰς τὴν γραμματικήν.»

36) «Γυμνάσματα εἰς τοὺς ἐπιστολικοὺς τύπους·» μεθ' ἃ ἕπονται ἓξ ἐπιστολαὶ ἀνωνύμως πρὸς διαφόρους.

37) «Ἐγκώμιον πρὸς τὴν μεγαλοπρεπεστάτην θεοσεβεστάτην καὶ γαληνοτάτην αὐτοκρατόρισσαν κυρίαν κυρίαν Αἰκατερίναν Β′ παρὰ τοῦ εὐτελοῦς Δανιὴλ μοναχοῦ Πατμίου.»

38) Πέντε ἐπιστολαὶ τοῦ αὐτοῦ.

39) Ἐπιστολαὶ τοῦ μεγάλου Γρηγορίου.

40) Ἐξήγησις τοῦ προοιμίου τῆς τοῦ Ἡρωδιανοῦ ἱστορίας.

41) «Συνεσίου τοῦ σοφωτάτου, φαλάκρας ἐγκώμιον» μετὰ σχολίων καὶ σημειώσεων.

42) Δύο ἐπιστολαὶ Δανιὴλ Κεραμέως.

43) Λιβανίου μελέτη, ἧς ὑπόθεσις. «Ἐζήτησεν ὁ Φίλιππος τὸν Δημοσθένην, καὶ κατέφυγεν ἐπὶ τὸν τοῦ ἐλέους βωμόν· ὁ Δη-

μοσθένης ἀποσπασθεὶς ἐξεδόθη καὶ ἀφεθεὶς ὑπὸ τοῦ Φιλίππου γράφει παρ' Ἀθηναίοις ἀνελεῖν τὸν βωμόν.»

44) Τοῦ αὐτοῦ μελέτη τρίτη, ἧς ὑπόθεσις· «Τύραννος ᾔτησεν ἐξ ἀστυγείτονος πόλεως μειράκιον ὡραῖον ἀπειλῶν πόλεμον εἰ μὴ λάβοι· ἐδέξατο τὸν πόλεμον ἡ πόλις· ἐπῆλθεν ὁ τύραννος· πολιορκουμένης τῆς πόλεως, ὁ πατὴρ ἀποκτείνει τὸ μειράκιον, ἔρριψεν ἀπὸ τοῦ τείχους· ἀπελθόντος τοῦ τυράννου κρίνεται φόνου.»

45) Τοῦ αὐτοῦ μελέτη, ἧς ὑπόθεσις. «Νόμος τὸν εὑρόντα θησαυρὸν, χιλίας τῇ πόλει διδόναι δραχμάς· φιλάργυρος εὑρὼν θησαυρὸν πεντακοσίας, καὶ ἀπαιτηθεὶς χιλίας, ἀποθανεῖν ἀξιοῖ.»

46) Τοῦ αὐτοῦ μελέτη, ἧς ὑπόθεσις «Ἀλκίππη θυγάτηρ Ἄρεως ἦν· ἐτύγχανε δὲ Ποσειδῶνος υἱὸς Ἁλιρρόθιος, ἐρῶν αὐτῆς· ὃ μαθὼν Ἄρης, τοῦτον ἀπέκτεινε καὶ δικάζεται Ποσειδῶν Ἄρει ὑπὲρ Ἁλιρροθίου.»

47) Τοῦ αὐτοῦ «ἑτέρα μελέτη, ἐκ τοῦ ἐναντίου ὁ Ἄρης.»

48) Τοῦ αὐτοῦ μελέτη· ἧς ὑπόθεσις «πλούσιος ἀριστεύσας, ᾔτησεν εἰς τὴν δωρεὰν, τοὺς φυγάδας ἐπανελθεῖν· αὖθις ἀριστεύσας, ᾔτησε τοὺς ἀτίμους ἐντίμους γενέσθαι· τρίτον ἀριστεύσας, καὶ δεσμωτῶν αἰτησάμενον λύσιν, τυραννίδος ἐπιθέσεως ὑπὸ ῥήτορος κρίνεται.»

49) Τοῦ αὐτοῦ μελέτη, ἧς ὑπόθεσις· «δύω τις ἔχων παῖδας, τὸν ἕτερον ἀπεκήρυξεν· ὁ ἐπὶ τῆς οἰκείας ἀριστεύσας, ᾔτησεν εἰς τὸ γέρας τὸν ἀδελφὸν ἀναληφθῆναι· ἀντειπόντος τοῦ πατρὸς, οὐκ ἔπεισεν· ἀξιοῖ καὶ αὐτὸς ἀποκηρύττεσθαι.»

50) Τοῦ αὐτοῦ μελέτη, ἧς ὑπόθεσις «ἔχων τις δύω παῖδας, πρὸς τὸν ἕτερον ἐχθρῶς διέκειτο· ἀρρωστῶν ἐκέλευσε τῷ παιδὶ ἐν ταῖς διαθήκαις, αὐτὸν μόνον ἐγγράφειν κληρονόμον· ὁ δὲ, καὶ τὸν ἀδελφὸν ἔγραψεν· ὑγιάνας ὁ πατὴρ καὶ εὑρὼν καὶ τὸν ἕτερον ἐγγραμμένον, ἀποκηρύττει τὸν ἐγγράψαντα.»

51) Τοῦ αὐτοῦ μελέτη, ἧς ὑπόθεσις «τὰς πλείους ψήφους κρατεῖν νόμος ἐκέλευεν ἑπτὰ δικαστῶν, δύω κατέγνωσαν θάνατον, δύω ἀτιμίαν, τρεῖς φυγήν· ἀξιοῖ φεύγειν ὁ κατεγνωσμένος. Μελέτη Λιβανίου.»

52) Τοῦ αὐτοῦ μελέτη· ὑπόθεσις «φιλαργύρου παῖς, τοῦ πατρὸς αὐτῷ κάμνοντος, ηὔξατο τῷ Ἀσκληπιῷ τάλαντον δώσειν, εἰ ὁ πατὴρ τὴν νόσον φύγοι· ὑγιάνας ὁ πατὴρ ἀποκηρύττει τὸν παῖδα· ἀντίστασις.»

53) Δέκα ἐπιστολαὶ Δανιὴλ Κεραμέως. Ἐδωρήθη παρὰ τοῦ ἐπισκόπου Ἡλιουπόλεως κ. Ταρασίου.

B—10.

(50) Εἰς 4ον μικρὸν, ἐποχῆς τοῦ ιή αἰῶνος.

1) «Ἐκ τῶν τοῦ Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου ἐπιστολῶν ἐξηγήσεις παρὰ Δανιὴλ Πατμίου μοναχοῦ Κεραμέως.»

2) «Τοῦ ἁγίου Γρηγορίου Ναζιανζηνοῦ τοῦ Θεολόγου ἀπολογητικὸς τῆς εἰς τὸν Πόντον φυγῆς ἕνεκεν, καὶ αὖθις ἐπανόδου ἐκεῖθεν μετὰ τὴν τοῦ πρεσβυτέρου χειροτονίαν, ἐν ᾧ τὸ τῆς ἱερωσύνης ἐπάγγελμα καὶ ὁποῖον εἶναι δεῖ τὸν ἐπίσκοπον·» παραφρασθεὶς παρὰ Δανιὴλ Κεραμέως.

3) Δανιὴλ Κεραμέως παράφρασις τοῦ κατὰ Ἰουλιανοῦ λόγου Γρηγορίου τοῦ Ναζιανζηνοῦ.

4) Τοῦ αὐτοῦ παράφρασις τῶν ὀλυνθιακῶν τοῦ Δημοσθένους

5) Τοῦ αὐτοῦ «ἐξήγησις τοῦ Ἰσοκράτους πρὸς Φίλιππον.

6) Τοῦ αὐτοῦ παράφρασις τοῦ περὶ παίδων ἀγωγῆς τοῦ Πλουτάρχου.

7) Τοῦ αὐτοῦ παράφρασις τοῦ περὶ τοῦ ἀκούειν λόγου τοῦ Πλουτάρχου.

8) Τοῦ αὐτοῦ παράφρασις τοῦ περὶ πολυπραγμοσύνης λόγου τοῦ Πλουτάρχου.

9) «Βιβλίον κατὰ Μωάμεθ καὶ κατὰ Λατίνων συντεθὲν, ὡς βεβαιοῦσι οἱ εἰδότες, παρὰ τοῦ σοφωτάτου ἱεροδιδασκάλου Ἀναστασίου Γορδίου τοῦ ἐξ Ἀγράφων. Καὶ ἦν μέχρι τῆς ἐκείνου μακαρίας τελευτῆς πεφυλαγμένον ἐν ἀπορρήτοις, δι' αἰτίαν, ἣν

ἡ μακαρία ἐκείνη οἶδε ψυχή· ἐφανερώθη δὲ, καὶ ἐδόθη τοῖς αἱρουμένοις μεταγράψαι παρὰ τῶν προσηκόντων ἐκείνῳ μετὰ τὴν εἰς Θεὸν ἐκδημίαν αὐτοῦ· περιέχει δὲ θαυμαστά τινα, καὶ ἀξιομνημόνευτα φρικώδη τε καὶ δέος οὐ τὸ τυχὸν ἐμποιοῦντα, τοῖς ἐσκεμμένως ἐντυγχάνουσιν αὐτὰ τὰ τῆς καθ' ἡμᾶς ἐλεεινῆς γεννεᾶς θρηνώδη τορῶς διηγούμενον παριστῶν σαφέστατα ταύτης εἶναι τὰς τῆς ἀποστασίας ἡμέρας· Ἴσον ἀπαράλλακτον τῆς διαθήκης καὶ θεολογικῆς ὁμολογίας κτλ. 1)»

Εἰς τὸ τέλος «Παναγιώτης Πελοποννήσιος ἀντεγράψατο.»

Ἐδωρήθη παρὰ τοῦ ἐν Σμύρνῃ Ἑλλην. Νοσοκομείου.

Β—11.

(51) Εἰς 4^{ον} μικρὸν, εἰς δύο τόμους καὶ ἐποχῆς ἀρχῶν τοῦ παρόντος αἰῶνος.

Ἐκκλη. Μουσική. «Ἀρχὴ σὺν θεῷ ἁγίῳ τῆς θείας ἱερᾶς λειτουργίας. Τὸ παρὸν Πέτρου Λαμπαδαρίου τοῦ πελοποννησίου.»

Ἐδωρήθη παρὰ τοῦ κ. Ἰω. Οἰκονομίδου.

Β—12.

(52) Εἰς 4^{ον} μικρὸν, ἐποχῆς ἀρχῶν τοῦ παρόντος αἰῶνος.

Ἐκκλ. Μουσική. «Ἀνοιξαντάρια ἅτινα ἐξηγήθησαν ἐκ τοῦ παλαιοῦ παρὰ Πέτρου Λαμπαδαρίου τοῦ Πελοποννησίου.»

Ἐδωρήθη παρὰ τοῦ κ. Ἰ. Οἰκονομίδου.

Β—13.

(53) Εἰς 4^{ον} μικρὸν, ἐποχῆς τοῦ ιη' αἰῶνος.

Α'. «Τοῦ κυρίου Θεοδώρου τοῦ Προδρόμου ἐξήγησις εἰς τοὺς ἐν ταῖς ἱεραῖς δεσποτικαῖς ἑορταῖς ἐκτεθέντας κανόνας παρὰ τῶν ἁγίων μελωδῶν Κοσμᾶ καὶ Ἰωάννου. 2)»

Β'. «Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου ἐπισκόπου Ναζιανζοῦ, περὶ τῶν καθ' ἑαυτὸν ἔπη, δι' ὧν παροξύνει λεληθότως ἡμᾶς πρὸς τὸν ἐν Χριστῷ βίον.»

Γ'. Τοῦ αὐτοῦ «λόγος εἰς τὸν πατέρα σιωπῶντα διὰ τὴν πληγὴν τῆς χαλάζης» μετὰ ἑρμηνείας ἐν τῷ περιθωρίῳ καὶ ἐπεξηγηματικῶν σχολίων ὑφ' ἕκαστον στίχον.

Δ'. «Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Γρηγορίου Ναζιανζηνοῦ τοῦ Θεολόγου λόγος περὶ φιλοπτωχίας.» Ἐν τῷ περιθωρίῳ ἡ ἑρμηνεία αὐτοῦ, ὑφ' ἕκαστον δὲ στίχον ἐπεξηγηματικαὶ σημειώσεις. 1)

Εἰς τὸ τέλος τοῦ χειρογράφου ἀναγινώσκεται ἡ χρονολογικὴ αὕτη σημείωσις «αψοθ', σεπτεμβρίου κ'.»

Ἐδωρήθη παρὰ τοῦ κ. Κοσσονῆ.

Β—14.

(54) Εἰς 4^{ον} μικρὸν, ἐκ τόμων δύο καὶ ἐποχῆς τοῦ ιη' αἰῶνος.

«Καθρέπτης γυναικῶν, ἐν ᾧ φαίνονται γραφικῶς αἱ ἐν τῇ Παλαιᾷ Γραφῇ περιεχόμεναι σποράδην ἱστορίαι κακῶν τε καὶ καλῶν γυναικῶν, συντεθεῖσαι μὲν καὶ στιχουργηθεῖσαι παρὰ Κωνσταντίνου Δαπόντε, τοῦ μετονομασθέντος Καισαρίου τοῦ ἐκ νήσου Σκοπέλων, προσφωνηθεῖσαι δὲ τῇ ἐκλαμπροτάτῃ, καὶ εὐσεβεστάτῃ Δόμνῃ πάσης Μολδοβλαχίας, κυρίᾳ κυρίᾳ Ἑλένῃ Μαυροκορδάτῃ. 2)»

Ὁ πρῶτος τόμος περιέχει 14,858 στίχους· ὁ δεύτερος 15,856. Εἰς τὸ τέλος ἑκάστου τόμου ἐσημείωσεν ὁ συγγραφεὺς τὰ ἀκόλουθα. «Τὸν ὁποῖον (τόμον) ὅστις ἀγα-

---

1) Πρβλ. ἀνωτ. σ. 28 χειρ. Α—39.

2) Πρβλ. ἀνωτ. σ. 18 χειρ Α—11. Τὰ αὐτὰ περιέχονται καὶ ἐν ἑτέρῳ χειρογράφῳ ἀνακοινωθέντι ὑπὸ Χ. Φιλητᾶ ἐν Πανδώρᾳ τομ. Η'. 1858. σ. 558.

1) Ἡ εἰς ἀμφοτέρους τοὺς λόγους τούτους ἑρμηνεία ἀνήκει εἰς Νικήταν μητροπ. Σερρῶν. Πρβλ. ἀνωτ. σ. 11 χειρ. Α—6

2) Κατὰ Ζαβίραν (Ν. Ἑλλ. σ. 392) καὶ Α. Βρετὸν (Νεοελ. Φιλ. Ι, σ. 85) ἐξεδόθη τῷ 1766 ἐν Λειψίᾳ, κατὰ δὲ τὸν κ. Σάθαν (Νεοελ. Φιλ. σ. 503) ἐν Βενετίᾳ.

πήσει καὶ ἀντιγράψει, ἂς τὸν ξαναδιαδάση μαζὺ μὲ ἕναν ἄλλον ἄνθρωπον ὅλον μὲ τοῦτο τὸ πρωτότυπον· καὶ ἂς μετρήση τοὺς στίχους ἕνα πρὸς ἕνα ἐπιμελῶς· καὶ ἂς διορθώση τὰ λάθη, κἄν τε συλλαβὴ, κἄν τε λέξις, κἄν τε ὁλόκληρος στίχος εἶναι, ὅτι ὡς ἄνθρωπος ἀνάγκη νὰ λανθασθῇ, ὅτι ἀλάθητος εἷς μόνος ὁ Θεός· ἀλλέως μὴ κάμη, διὰ νὰ μὴ φθαρθοῦν οἱ παρόντες ἱεροὶ λόγοι, καθὼς διεφθάρησαν πολλὰ βιβλία ἀπὸ τοὺς ἀχρείους ἀντιγραφεῖς, καὶ αὐτὸς κριματισθῇ, πέρνωντας ὀργὴν ἀντὶς εὐχὴν, καὶ κατάραν ἀντὶς εὐλογίαν παρὰ τοῦ ἁγίου Θεοῦ, εἰς τοῦ ὁποίου τὸ φοβερὸν ὄνομα τὸν ὁρκίζω· καὶ ἂς ἀντιγράφῃ καὶ τὸ παρὸν ἐπιτίμιον εἰς τὸ τέλος, καὶ ἐδώ. Ἡ δὲ χάρις, καὶ τὸ ἔλεος τοῦ πολυελέου Θεοῦ εἴη καὶ μετὰ τῶν ἀντιγραφόντων, καὶ μετὰ τῶν ἀναγινωσκόντων, καὶ ἀκουόντων, καὶ μετὰ πάντων πάντοτε τῶν πιστῶν ἀδελφῶν ἡμῶν ἀμήν.»

Ἐδωρήθη παρὰ τοῦ ἐν Βενετίᾳ κ. Κ. Τριανταφύλλη.

Β—15.

(55) Εἰς 8ον, ἐποχῆς ἀρχῶν τοῦ παρόντος αἰῶνος.

«Δοξαστικὰ τοῦ ἑσπερινοῦ ἀποστίχου τε καὶ αἴνων τοῦ ὅλου ἐνιαυτοῦ τῶν τε δεσποτικῶν καὶ θεομητορικῶν ἑορτῶν καὶ ἑορταζομένων ἁγίων, ἅτινα συνετέθησαν ἐκκλησιαστικῶς παρὰ τοῦ μουσικολογιωτάτου διδασκάλου, Λαμπαδαρίου, τῆς ἁγίας τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας, κὺρ Πέτρου τοῦ Πελοποννησίου, δι' ἰδίαν καὶ κοινὴν ὠφέλειαν.»

Β—16.

(56) Εἰς 4ον μικρὸν, ἐποχῆς τοῦ ιη' αἰῶνος.

Φύλλ. 1α—4α. «Ἑρμηνεία πῶς γίνεται ἡ περίληψις» μετά τινων ἑτέρων σημειώσεων, εἰς τὸ τέλος τῶν ὁποίων ἀναγινώσκονται τὰ ἀκόλουθα «1792 δεκεμβρίου 23. Ἰωακεὶμ μοναχὸς Κρὴς, παίζων ταῦτα γέγραφε· καὶ εἰ μὲν οὐκ ἀληθῆ λέγει, ἔξεστι παίζειν τὰ παίγνια.»

Ἕπονται τρία φύλλα κενά.

Φύλλ. 8—88. Ἀνωνύμου γεωμετρία διῃρημένη εἰς ιβ' βιβλία καὶ συνοδευόμενα ὑπὸ τεσσάρων πινάκων εἰς φύλλον. Εἰς τὸ τέλος αὐτῆς ἀναγινώσκεται ἡ ἑξῆς σημείωσις τοῦ ἀντιγραφέως. «Διὰ χειρὸς Γρηγορίου ἐν ἱερομονάχοις τοῦ ἐκ τῆς Ρεθέμνου τῆς Κρήτης, τοῦ καὶ Περδικάρη, καὶ Ἀργυρουπόλεως εἶτα χειροτονηθέντος, ὅστις καὶ ἐδιδάχθη, καὶ ἐδίδαξεν· ὁ δὲ ἀναγινώσκων μνείαν αὐτοῦ ἐμοῦ ποιείτο πρὸς τὸν Κύριον.»

Φύλλ. 89—116. «Θεωρήματα ἐκ τοῦ Ἀρχιμήδους. Ἐκ τῆς λατινίδος φωνῆς μεταφρασθέντα ὑπὸ Δωροθέου Πρώτου Χίου.»

Φύλλ. 117—123. Ἐπίπεδος τριγωνομετρία» ἀνωνύμου.

Φύλλ. 124—179. «Κωνικῶν τόμων σύνοψις» ἀνωνύμου, μετὰ ἓξ πινάκων ἐν τῷ τέλει.

Φύλλ. 180—186 περιέχουσι τὰς ἑξῆς διατριβάς.

α) «Τοῦ ὑπερτίμου ἐν φιλοσόφοις Κὺρ Μιχαὴλ τοῦ Ψελλοῦ λύσις περὶ τοῦ τίς ὁ παράδεισος καὶ τί τὸ τῆς ζωῆς ξύλον, καὶ τί τὸ τῆς γνώσεως.»

β) «Τοῦ αὐτοῦ ἐξήγησις περὶ τῶν προθέσεων εἰς τὴν ἐξ οὗ, καὶ δι' οὗ, καὶ ἐν ᾧ.»

γ) «Τοῦ αὐτοῦ λύσις εἰς τὸ ῥητὸν τοῦ μεγάλου Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου τὸ λέγον *ὁ τοῦ πατρὸς ὅρος, καὶ Λόγος*· τί ἄρα σημαίνει ὅρος, καὶ τί λόγος;»

δ) «Τοῦ αὐτοῦ ὁμιλία διασαφητικὴ εἰς τὸ ῥητὸν τοῦ ἐπιταφίου οὗ περ ὁ μέγας ἐν θεολογίᾳ Γρηγόριος λέγει *ἐπ' οὐδενὸς οὖν τῶν ἀπάντων οὐκ ἔστιν*· ἐφ' ὅτῳ τὸ οὐχὶ τῶν ἁπάντων.»

Β—17.

(57) Εἰς 4ον, μικρὸν, ἐποχῆς τοῦ ιη' αἰῶνος.

Εὐγενίου τοῦ Βουλγάρεως «Στοιχεῖα τῆς

μεταφυσικῆς ἐν τέσσαρσι βιβλίοις, ἐπιτετμημένα καὶ εὐμεθόδως ἐκτιθεμένα. 1)»

Ἐδωρήθη παρὰ τῆς ἐν Σμύρνῃ Ἐκκλ. τῆς ἁγ. Φωτεινῆς.

Β—18.

(58) Εἰς 8ον ἐκ φύλλων 10 καὶ ἐποχῆς τοῦ ιϛ' αἰῶνος.

«Παράκλησις πρὸς τὸν ἅγιον ἱερομάρτυρα Χαραλάμπη»

Ἐδωρήθη παρὰ τοῦ κ. Γεωργίου Ἐαρινοῦ.

Β—19.

(59) Εἰς 4ον μικρόν, ἐποχῆς τοῦ ιή αἰῶνος.

«Μεταφυσικὴ Ἀντωνίου Γενουανσίου τοῦ ἐκλεκτικοῦ φιλοσόφου, μεταφρασθεῖσα εἰς τὴν ἑλληνίδα διάλεκτον ἀπὸ τῆς λατινίδος παρὰ Εὐγενείου διακόνου Βούλγαρι 1754. *)»

Ἐδωρήθη παρὰ τοῦ κ. Μ Π. Κοσονῆ· ἀνῆκε δὲ πρότερον τῷ πρώτῳ τῆς Εὐαγγελικῆς Σχολῆς διδασκάλῳ Ἱεροθέῳ τῷ Δενδρινῷ.

Β—20.

(60) Εἰς 8ον, ἐκ φύλλων 320 καὶ ἐποχῆς τοῦ ιή πιθανῶς αἰῶνος.

«[Συλλογὴ ἐξηγήσε]ων διαφόρων ἁγίων εἰς τὸν μακαριώτατον [καὶ καρτερικώτατον] Ἰώβ, συντεθεῖσα παρὰ τοῦ ἱερωτάτου [μητροπολίτου Ἡρακλείας κυρίου] Νικήτα τοῦ Σερρῶν. 3)»

Ἐπὶ τοῦ πρώτου τῶν φύλλων, ἅτινα προσέθηκεν ὁ βιβλιοδέτης, τοῦ τεύχους ὑπάρχουσιν αἱ ἑξῆς σημειώσεις ἐν γραφῇ τοῦ ιή αἰῶνος.

«Τοῦ κατὰ τὴν μεγαλόπολιν Σμύρνην περικλύτου κοινοῦ Φροντιστηρίου. 1) Σειρὰ τῶν ἁγίων Πατέρων εἰς τὴν βίβλον τοῦ πολύτλα Ἰώβ, συλλεχθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἁγιωτάτου ἐπισκόπου Νικήτα τοῦ Σερρῶν· βιβλίον τῳόντι ἐπωφελέστατον καὶ ἀναγκαιότατον.» Ἐν δὲ τῷ ἑπομένῳ ἀναγινώσκεται τὸ ἑξῆς εἰς τὴν βίβλον ἐπίγραμμα.

Ὦ βίβλος χρυσῆ, ἣν χρόνος πανδαμάτωρ
κατηνάλωσεν, τρόφος ὥς περ τι μάτην.
Εἴπερ Κυρίου τὰ ῥήματ' ἔστι μέλι,
ὡς ψάλλει Δαυΐδ, καὶ μᾶλλον ὑπὲρ μέλι,
ἔμοι γε ταῦτα πῶς οὐκ ἂν ὑπὲρ μέλι;
Εἰ δὲ κηρίον τὰ κρίματα Κυρίου
Δαυΐδης φησί, μᾶλλον δ' ὑπὲρ κηρίον,
καὶ τίνα πλέον ἂν εὕροιμι κριμάτων
τῶν ἐν τῇ βίβλῳ τῇ χρυσῇ τῇ δε πάντων
γλυκίω θ' ὑπὲρ μέλι σὺν καὶ κηρίον;
ἵνα δ' εἴπω τὸ μεῖζον, καὶ παναγίων.

Β—21.

(61) Εἰς 4ον μικρόν, ἐποχῆς τοῦ ιή αἰῶνος.

Α'. «*Morborum internornum, nec non externorum curationes, utrique morborum generi remedia in suas quaeque classes digesta, eruditionibus guam plurimis, et authorum instructionibus condita*» ὑπὸ *Paulus Andreas Larenti.*»

Β'. «*Delli straordinari effetti del Muschio nelle malattie convulsive dal Dr. Wall.*» Ἀντεγράφη «*dalle Transazioni Filosofiche no 474. an. 1744. arbic. 18. no 1.*»

Γ'. «*De frigidorum in febribus usu. v. Mantissa Nicolai Cyrilli Neapolitani ad societate Londinensem scripta.*»

Δ'. «*Jndex remediorum et rerum notabilium*»

1) Ἐξεδόθησαν ἐν Βενετίᾳ τῷ 1805.

*) Ἐξεδόθη ἐν Βιέννῃ τῷ 1806. Βλ. Α. Βρετοῦ, Νεοελλ. Φιλ. II, σ. 138 ἀριθ. 393.—Κ. Σάθα, Νεολλ. Φιλ. σ. 571.—Τῆς μεταφράσεως ταύτης ἀντίγραφον ἐσώζετο καὶ παρὰ τῷ Γ. Ζαβίρᾳ, Νέα Ἑλλ. σ. 295. Ὑπάρχει δὲ νῦν τοιοῦτον καὶ ἐν Π. Φωκαίᾳ. Ὅρα ἐκθέσεως σ. 5 χειρ 9.

2) Πρβλ. ἀνωτ. σ. 27. χειρ. Α—31.

1) Ἐννοεῖται ἡ Εὐαγγελικὴ Σχολή.

Ε'. «*In peccantibus humorum qualitatibus humanorum corporum perscrutationes cum suis indicationibus, et signis.*»

Έπονται διάφοροι ἰατρικαὶ συνταγαί.

B—22.

(62) Εἰς 4ον μικρόν, ἐποχῆς τοῦ ιή αἰῶνος.

«Τοῦ σοφωτάτου, καὶ λογιωτάτου κυρίου Θεοφίλου τοῦ Κορυδαλλέως, σχολαστικαὶ παρασημειώσεις» εἰς τὰ μεταφυσικὰ τοῦ Ἀριστοτέλους 1)

B—23.

(63) Εἰς 4ον μικρόν, ἐποχῆς τοῦ ιή αἰῶνος.

Α'. «Νικηφόρου τοῦ Βλεμμύδου, ἐπιτομὴ λογικῆς. 2)» Εἰς τὸ τέλος αὐτῆς ἀναγινώσκεται ἡ ἑξῆς τοῦ ἀντιγραφέως σημείωσις· «Τέλος τῆς λογικῆς Βλεμμύδου φιλοσόφου. Ἐγράφη ἐξ ἐμοῦ Ματθαίου ἀμονάχου τάχα καὶ ἱεροδιακόνου ἀναξίου κατὰ τὸ αψμ' ἔτος σωτήριον. Ἐν Πάτμῳ τῇ νήσῳ. Κατὰ μῆνα ἰαννουάριον.»

Β'. «Γεωργίου τοῦ Σουγδουρῆ, τοῦ ἐξ Ἰωαννίνων, εἰς ἅπασαν τὴν λογικὴν τοῦ Ἀριστοτέλους μέθοδον προδιοίκησις, ἤτοι εἰσαγωγή. 3)» Εἰς τὸ τέλος αὐτῆς ἡ σημείωσις «Πέρας εἴληφεν δεκεμβρίου ή'» μεθ' ἣν ἕπεται ἡ ὑπογραφὴ τοῦ ἀντιγραφέως. «Καὶ τόδε πρὸς τοῖς ἄλλοις Κωνσταντίνου παπᾶ Χρήστου τοῦ ἐξ Ἰωαννίνων.»

---

1) Πρβλ. ἀνωτ. σ. 20 χειρ. Α—18

2) Ἐξεδόθη τὸ πρῶτον τῷ 1605. Ἀντίγραφον αὐτῆς σώζεται καὶ ἐν τῇ Φωκαϊκῇ Βιβλιοθήκῃ Ὅρα Ἐκθέσεως σ 7. χειρ. ιέ

3) Ἐξεδόθη τῷ 1792 ἐν Βιέννῃ. Ἀντίγραφον αὐτῆς ἐσώζετο καὶ παρὰ Γ. Ζαβίρα, Ν. Ελ. σ. 213. Σώζεται δὲ τοιοῦτον καὶ ἐν τῇ ἐν Κ(πόλει. Βιβλ. τοῦ Π. Τάφου καὶ ἐν τῇ τῆς Π. Φωκαίας. Βλ. Σάθα, Μεσ. Βιβλ. Α'. σ. 308. — Παπαδοπούλου, Ἔκθεσις ἑλληνικῶν χειρογράφων. σ. 8.

B—24.

(64) Εἰς 4ον μικρόν, ἐκ σελίδων 320 καὶ ἐποχῆς τοῦ ιή αἰῶνος.

Θεοφίλου Κορυδαλέως «Ὑπόμνημα συνοπτικὸν καὶ ζητήματα εἰς τὴν περὶ οὐρανοῦ πραγματείαν. 1)»

Εἰς τὸ τέλος ἀναγινώσκονται τὰ ἑπόμενα.

«Αψξς'. ἰουνίου ιδ'. Ἐν Σμύρνῃ· Ἄρξας, τελέσας, ἀρχῇ καὶ τέλει τὴν δόξαν ἀπονέμω.

Τέρμα ποθεινόν· σοῦ γὰρ πάντες ἐρῶσι.
Καὶ πληρωτικόν· σὺ γὰρ ἀρχὴν σφραγίζεις.
Τέρμα κράτιστον· σὺ γὰρ συνέχεις κτίσιν.
Ἐπὶ σὲ γὰρ φέρεται ἅπας ὁ κόσμος.
Ὄντως ἐφετὸν ἀξιάγαστον πέλεις.
Τοὺς ἀποτυγχάνοντας πληροῖς δακρύων
Καὶ τοῖς ἐπιτεύχουσιν ἐπάγεις εὐφροσύνην.»

Ἐδωρήθη παρὰ τοῦ κ. Θεμιστοκλέους Βατίδη.

B—25.

(65) Εἰς 4ον μικρόν, ἐποχῆς τοῦ ιή αἰῶνος.

Νομοκάνων.

Ἐδωρήθη παρὰ τῆς ἐν Σμύρνῃ Ἐκκλ. τῆς ἁγ. Φωτεινῆς.

B—26.

(66) Εἰς 4ον μικρόν, ἐκ φύλλων 298 καὶ ἐποχῆς τοῦ ιή αἰῶνος.

«Ἔκθεσις συνοπτικὴ τῆς ὅλης συλλογιστικῆς πραγματείας ἐκδοθεῖσα παρὰ τοῦ

---

1) Ἀνέκδοτον. Ἀντίγραφα αὐτοῦ ὑπάρχουσι καὶ ἐν τῇ ἐν Κ(πόλει Βιβλ. τοῦ Π. Τ. Βλ. Σάθα, Μεσ. Βιβλ. Α'. σ. 299, Σώζεται δὲ τοιοῦτον καὶ ἐν τῇ τῆς Π. Φωκαίας. Ὅρα ἐκθέσεως σ. 5· χειρ. ή. Πρβλ. καὶ ἀνωτ. σ. 19 χειρ. Α—17.

λογιωτάτου καὶ σοφωτάτου Κορυδαλέως κυρίου Θεοφίλου μητροπολίτου Ἀθηνῶν. 1)»

Ἐδωρήθη παρὰ τῆς ἐν Σμύρνῃ Ἐκκλ τῆς ἁγ. Φωτεινῆς.

Β—27.

(67) Εἰς 4ον μικρόν, ἐκ φύλλων 63 καὶ ἐποχῆς τοῦ ιή αἰῶνος.

Περιέχει δὲ πρῶτον Πρόκλου τοῦ Κωνσταντινουπόλεως λόγους ιθ′ 2), δεύτερον «λόγον κατὰ τοῦ λατινόφρονος Νεοφύτου τοῦ Ροδινοῦ Νικηφόρου τοῦ Πριγγιλέως 3)» καὶ τελευταῖον τοῦ αὐτοῦ ἴσως «εἰς τὸν μεγαλομάρτυρα τοῦ Χριστοῦ Γεώργιον μικρὸν ἐγκώμιον.»

Ἐδωρήθη παρὰ τοῦ ἐν Σμύρνῃ Ἑλλ. Νοσοκομείου.

Β—28.

(68) Εἰς 4ον μικρόν, ἐποχῆς τοῦ ιή. αἰῶνος.

«Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου ἐπισκόπου Ναζιανζοῦ περὶ τῶν καθ' ἑαυτὸν ἔπη, δι' ὧν παροξύνει λεληθότα ἡμᾶς πρὸς τὸν ἐν Χριστῷ βίον'» μετὰ σχολικῶν τινων σημειώσεων.

Ἐδωρήθη παρὰ τοῦ κ. Θεμιστ. Βατίδου.

Β—29.

(69) Εἰς 4ον μικρόν, ἐποχῆς τοῦ ιή αἰῶνος.

1 «Τέχνη ῥητορική» Εἰς τὸ τέλος αὐτῆς «Ἀπεγράφθη ἡ παροῦσα ῥητορικὴ παρ' ἐμοῦ Μακαρίου Σκορδίλη τοῦ Κρητός, 1) ἐν ἔτει σωτηρίῳ ͵αψνδ′ ἐν μηνὶ φευρουαρίου ιέ κατὰ τὴν ά τρίτην τῆς τεσσαρακοστῆς.»

2) «Εὐχὴ τοῦ χρυσορρήμονος Ἰωάννου, ἐν τῷ μέλλειν ἀναγινώσκειν, ἢ ἀναγινώσκοντος ἑτέρου ἀκροᾶσθαι.»

3) «Εὐχὴ β′. τοῦ Χρυσοστόμου.»

Ἐν ἀρχῇ τοῦ τεύχους, ἐν ὀκτὼ φύλλοις ὑπάρχουσιν ἀνώνυμοί τινες σημειώσεις «εἰς τὰ βιβλία τῶν τοπικῶν τῆς λογικῆς διῃρημέναι εἰς κεφάλαια τέσσαρα.»

Ἐδωρήθη παρὰ τοῦ κ. Θωμᾶ Τιμαγένους.

Β—30.

(70) Εἰς 4ον μικρόν, ἐποχῆς τῶν πρώτων ἐτῶν τοῦ παρόντος αἰῶνος.

Βιβλίον ἐκκλησιαστικῆς μουσικῆς Πέτρου Λαμπαδαρίου τοῦ Πελοποννησίου. Ἐν τέλει αὐτοῦ ἀναγινώσκεται ἡ σημείωσις. «Τοῦτο τὸ εἱρμολόγιον ἐξηγήθη μὲν παρὰ Γρηγορίου πρωτοψάλτου, ἀντεγράφθη δὲ παρ' ἐμοῦ τοῦ Χατζῆ Καισαρέως τῷ ͵αωκέ ἔτει ἐν μηνὶ μαΐῳ.»

Ἐδωρήθη παρὰ τοῦ ἐν Σμύρνῃ Ἑλλ. Νοσοκομείου.

Β—31.

(71) Εἰς 4ον μικρόν, ἐποχῆς τοῦ ιή αἰῶνος.

Θεματογραφία.

Ἐδωρήθη παρὰ τοῦ Ἑλλ. Νοσοκομείου.

---

1) Πρβλ. ἀνωτ. σ. 12. χειρ. Α—11. σ. 30 χειρ. Β—2.

2) Βλ. *Fabr. Bibl. Gr. VIII*, σ. 601—604.

3) Ὁ ἀνὴρ οὗτος δὲν εἶναι γνωστὸς ὡς συγγραφεύς. Ὁ ἐν Ἀθήναις κ. Σοφοκλῆς Κ. Οἰκονόμου πάνυ φιλαγάθως εὐηρεστήθη νὰ μοὶ κοινοποιήσῃ τὴν ἑπομένην σημείωσιν γεγραμμένην μὲν ἐπί τινος χειρογράφου τῆς ἐν Μόσχᾳ Βιβλιοθήκης, ἐκδεδομένην δὲ ὑπὸ *Matthaei* ἐν τοῖς ποικίλοις αὐτοῦ ἑλληνικοῖς σ. 260. «Ἦλθεν ἐξ Ἰωαννίνων Νικηφόρος τις Πριγκιλεὺς τὸ ἐπίκλην, ἀθηναῖος καὶ αὐτός, ὃς ἤρξατο πειράζειν ἡμᾶς προβλήμασί τισιν ἐκ τῶν τοῦ Κουροσίλου, τοῦ Κερκυραίου, μαθητῶν, προβληθεῖσιν εἰς Ἰωάννινα πρὸς ἃ ἐγέγραπτο ἡ ἐπιστολὴ καὶ τὸν προβαλλόμενον εἰς σιγὴν ἐλάσασα. Διὰ ταύτας ἀπήντησεν ὁ Νεκτάριος τῷ Πριγγελεῖ Νικηφόρῳ ἐν Ἀθήναις.»

1) Βλ Σάθα, Νεολλ. Φιλολ. σ. 613.

2) Πρβλ. ἀνωτ. σ. 12 χειρ. Α—12.

B—32.

(72) Εἰς 4ον μικρὸν, ἐποχῆς τοῦ ιή αἰῶνος.

Θεοφίλου Κορυδαλέως ἑρμηνεία τῆς περὶ ψυχῆς πραγματείας τοῦ Ἀριστοτέλους.

Ἐδωρήθη παρὰ τοῦ κ. Κ. Τριανταφύλλη.

B—33.

(73) Εἰς 4ον μικρὸν, ἐποχῆς τοῦ ιή αἰῶνος.

Θεοφίλου Κορυδαλέως, ἔκθεσις συνοπτικὴ τῆς ὅλης συλλογιστικῆς πραγματείας τοῦ Ἀριστοτέλους. 1)

Ἐδωρήθη παρὰ τοῦ κ. Εὐαγ. Γερογιαννοπούλου.

B—34.

(74) Εἰς 4ον μικρὸν, ἐποχῆς τοῦ ιή αἰῶνος.

Περιέχει διαφόρους εὐχὰς καὶ ἐξορκισμούς· καλεῖται δὲ κοινῶς *Σολομονική*. Εἰς τὸ τέλος αὐτῆς ἀναγ. «αψοδ' ἀπριλίου ιή, χὴρ εὐτελοὺς Θεωδῶρου ἱερέως.»

Ἐδωρήθη παρὰ τοῦ κ. Χ. Δ. Χαμουδοπούλου.

B—35.

(75) Εἰς 8ον, ἐποχῆς τοῦ ιζ' αἰῶνος.

Ὡρολόγιον τὸ μέγα ? Ἐλλειπές.

Ἐδωρήθη παρὰ τοῦ ἐν Σμύρνῃ Ἑλλ. Νοσοκομείου.

B—36.

(67) Εἰς 4ον μικρὸν, ἐποχῆς τοῦ ιή αἰῶνος.

«Θεοτοκάριον ὡραιότατον καὶ χαρμόσυνον εἰς ψυχικὴν εὐφροσύνην τῶν μελῳδούντων.»

Ἐδωρήθη παρὰ τοῦ κ. Α. Σταματιάδου.

B—37.

(77) Εἰς 4ον μικρὸν, ἐποχῆς τοῦ ιή αἰῶνος.

«Ἀπόκρισις μικρά τις τοῦ μεγάλου σκευοφύλακος τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας κὺρ Μπαλασίου, πρὸς τοὺς ἐρωτήσαντας ποῦ δεῖ τίθεσθαι τὴν μερίδα τῆς Παναγίας ἐν τῇ ἱερᾷ προσκομιδῇ.»

Ἕπονται πολλαὶ καὶ διάφοροι θεολογικαὶ σημειώσεις.

Ἐδωρήθη παρὰ τῆς ἐν Σμύρνῃ Ἐκκλησίας τῆς ἁγ. Φωτεινῆς.

B—38.

(78) Εἰς 4ον μικρὸν, ἐποχῆς ἀρχῶν τοῦ ιή αἰῶνος.

Ἑλληνικὴ μετάφρασις τῶν εἰσηγήσεων τοῦ Ἰουστινιανοῦ (*Institutiones Justiniani*). Ἐλλείπει ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ τέλος αὐτῶν.

Ἐδωρήθη παρὰ τῆς ἐν Σμύρνῃ Ἐκκλ. τῆς ἁγ. Φωτεινῆς.

B—39.

(79) Εἰς 4ον μικρὸν, ἐποχῆς τοῦ ιή αἰῶνος.

«Γραμματικὴ Θεοδώρου τοῦ Γαζῆ τῶν εἰς δ' τὸ τέταρτον καὶ εἰς τοῦτο ἐξήγησις κατ' ἐκλογὴν τῆς τοῦ Νεοφύτου διὰ χειρὸς Μαξίμου ἐν ἔτει αψπβ' ἐν τῇ ἁγίᾳ πόλει Ἱερουσαλήμ.»

Ἐδωρήθη παρὰ τοῦ κ. Θωμᾶ Τιμαγένους.

B—40.

(80) Εἰς 4ον μικρὸν ἐποχῆς τοῦ ιζ' αἰῶνος.

1) Παύλου τοῦ Ξηροποταμηνοῦ 1) κανό-

---

1) Πρβλ. ἀνωτ. σ. 38 χ. B—26.

1) Τούτου ποιεῖται μνείαν ὁ *Villoison* ἐν τῷ εἰς Ἄθω ὁδοιπορικῷ αὐτοῦ δημοσιευθέν-

νες εἰς τὴν ἀκολουθίαν τῆς παγκοσμίου ὑψώσεως τοῦ τιμίου καὶ ζωοποιοῦ σταυροῦ.

2) «Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Παύλου τοῦ Ξηροποταμινοῦ, κανόνες ὀκτώηχοι, εἰς τοὺς ἁγίους ἐνδόξους μεγαλομάρτυρας τοῦ Χριστοῦ τεσσαράκοντα, ψαλλόμενοι ἐν τοῖς σάββασι, κατὰ τὴν σεβασμίαν βασιλικήν τε καὶ πατριαρχικὴν μονὴν τοῦ Ξηροποτάμου, τὴν οὖσαν ἐν τῷ ἁγίῳ ὄρει τοῦ Ἄθωνος.»

3) «Μεγαλυνάριον εἰς τοὺς ἁγίους μεγαλομάρτυρας τεσσαράκοντα, ψαλλόμενον ἐν τῇ σεβασμίᾳ μονῇ τοῦ Ξηροποτάμου πρὸ τὸ «*τὴν* τιμιωτέραν.»

4) «Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Παύλου τοῦ Ξηροποταμινοῦ, λόγος πανηγυρικὸς ἐξυμνῶν τὰ τῆς Θεοτόκου, ἐν ναῷ τῷ Νομικῷ, ἅγια εἰσόδια.»

Εἰς τὸ τέλος αὐτοῦ ἀναγινώσκεται ἡ ἑπομένη ἐπίκλισις.

«Τὴν ἔμψυχον βίβλον σὲ τοῦ ζῶντος λόγου,
τὴν τῶν ἀΰλων ἀτεχνῶς ἀνωτέραν,
τὴν τῶν φυσικῶν αἰτιῶν ὑπερτέραν,
καὶ συλλογισμῶν τεχνικῶν ἀλλοτρίαν,
καὶ γραμματιστοῦ δεξιᾶς ἐλευθέραν,
ἣν αὐτὸς ἐσφράγισεν ὁ κλείσας πάλαι
τὸ πυξίον, τὴν πλάκα, τὸν θεῖον τόμον,
ἐν ᾧ θεοβράβευτος ἐγράφη τόκος,
τῆς κτίσεως τὸ θαῦμα τῆς νοουμένης
τῆς φύσεως τὸ σφίγμα τῆς παρειμένης,
τὴν ἐκ βρέφους ἄμεμπτον ὡς ὑπὲρ φύσιν,
τὴν εἰς φάσιν ἄληπτον ὡς ὑπὲρ λόγον,
τὴν Μαριὰμ τὸ χάρμα τῆς σωτηρίας,
παροῦσαν εὑρὼν μυστικῶς τῷ βιβλίῳ,
σκιρτῶ καθαρῶς καὶ πλατύνω τὸ στόμα
πανηγυρικῶς εὐτρεπίζων τὸν λόγον,
ἀλλ' ὡς τεκοῦσα τὸν Θεάνθρωπον Λόγον
καὶ παρθένος μείνασα τοῦ γένους χάριν,
ἄνοιξον ἡμῖν τῆς ψυχῆς τὸ βιβλίον,
καὶ τὴν χάριν ἔγγραψον αὐτῷ τοῦ Λόγου,
σὺ δ' ἐξαναστὰς καὶ πλατύνας τὸ στόμα,
καὶ τὴν λαλοῦσαν εὐτρεπίσας ὁλκάδα,
τῆς σῆς λαλιᾶς, ἀντὶ λαίφους ἠρμένης, 1)
τὴν τοῦ λόγου θάλατταν εὐλόγει θῦτα.»

5) «Ἀκολουθία τοῦ ἁγιασμοῦ» ἀντιγραφεῖσα κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ παρόντος αἰῶνος.

Ἐδωρήθη παρὰ τοῦ ἐν Σμύρνῃ Ἑλλ. Νοσοκομείου.

Β—41.

(81) Εἰς 4ον μικρὸν, ἐποχῆς τοῦ ιή αἰῶνος.

Ἀνωνύμου τέχνη ῥητορική.

Β—42.

(82) Εἰς 4ον μικρὸν, ἐκ φύλλων 180 καὶ ἐποχῆς τοῦ ιζ' αἰῶνος.

Προηγοῦνται φιλολογικαί τινες σημειώσεις.

Φύλλ. 8—75. «Γραμματικὴ ἐπιστήμη ἤτοι, θέσεις γραμματικαὶ πληρέσταται με-

τι ἐν τῇ τοῦ *Miller* καὶ *Aubenas*, *Revue de bibliographie analytique*. Τομ. *V*, *Paris*, 1844. σ. 936. «*A Xeropotami, ainsi nommé, disent-ils, parce que leur saint Paule avait été fait eunuque, les moins furent trés négligens à me recevoir.*»

1) Ἰδοὺ τί λέγει ὁ Ἰησουΐτης *Bracconnier*, (ἐν τῇ περιγραφῇ τῶν μοναστηρίων τοῦ Ἄθω, δημοσιευθείσῃ ἐκ χειρογράφου τῷ 1843 ἐν τῇ *Revue de Bibliographie*. τομ. *IV*. σ. 953), περὶ τῆς ἐν τῇ μονῇ τοῦ Ξηροποτάμου ἐκκλησίας πρὸς τιμὴν τῶν τεσσαράκοντα μαρτύρων. «*J' ai cru devoir donner à ce monastère le nom des Quarante Martyrs, parce que c' est sous ce titre que l' église est consacrée, au lieu que le nom de Xéropotami qu' on lui donne dans le pays, signifiant un torrent, ne sert autre chose qu' à donner à entendre que le gros ruisseau qui coule là près, tarit en été, surtout quand la sécheresse est grande. Le monastère l' emporte sur les médiocres. L' église est belle et d' un goût moderne, elle est comparable à celle des Archanges.*»

θόδῳ διαλεκτικῇ ὑποστρωθεῖσαι, καὶ εἰς διάλεξιν προτιθεῖσαι, ἐκ τῆς τέχνης θεωρητικῆς τε καὶ πρακτικῆς Ἱλαρίωνος Κυγάλα τοῦ Κυπρίου, ἱεροδιδασκάλου καὶ ἱεροκήρυκος. 1)»

Φύλλ. 76—78. «Αἱ ἐμπακταὶ τῶν ιβ' μηνῶν» μετά τινος ὁδηγίας περὶ τῆς εὑρέσεως τοῦ κύκλου τοῦ ἡλίου καὶ τῆς σελήνης· μεθ' ἣν ἕπεται τὸ ἑξῆς σημείωμα, δηλοῦν καὶ τὴν χρονολογίαν (1674) τοῦ χειρογράφου «Ἐὰν δὲν θυμᾶσαι πόσον ἔτος περιπατοῦμεν νέον εὔγαλε τὸ παλαιὸν ,εφὴ καὶ ὅσα μένουν τόσον περιπατοῦμεν· πρόσθες εἰς τὸ νέον ὅπου ἔχει ,εφὴ καὶ ὅσα γίνουν αὐτοῦ περιπατοῦμεν· θετέον λέγομεν τὸν ἐνεστῶτα χρόνον ἔχομεν νέον ᾳχοδ' καὶ θέλομεν νὰ ἰδοῦμεν πόσον παλαιὸν ἔτος ἔχομεν καὶ προσθένομεν εἰς τὸ νέον ἔτος, ἤγουν εἰς τὸ ᾳχοδ' ταῖς ,εφὴ καὶ γίνονται ,ζρπβ' καὶ τόσον τρέχομεν παλαιόν. Ὁμοίως πάλιν θέλομεν νὰ εὕρομεν τὸ νέον καὶ εὐγάζομεν ἀπὸ ταῖς ,ζρπβ' ταῖς ,εφὴ καὶ μένουν ᾳχοδ' καὶ τόσον ἔχομεν νέον.»

Φύλλ. 79—81. Γραμματικαὶ τινὲς σημειώσεις, μεθ' ἃς ἕπονται πέντε φύλλα κενά.

Φύλλ. 87—151. «Τοῦ σοφωτάτου καὶ λογιωτάτου καὶ πασῶν τῶν ἐπιστημῶν διδασκάλου καὶ μεγάλου ῥήτορος τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας, ἰατροῦ τε ἀρίστου, κυρίου Ἀλεξάνδρου, τοῦ ἐκ Κωνσταντινουπόλεως, περὶ γραμματικῆς συντάξεως κατὰ τὰ ὀκτὼ μέρη τοῦ λόγου. 2)»

Φύλλ. 152—162ᵃ. «Κυροῦ Γεωργίου τοῦ Ζηγαβηνοῦ, περὶ τῶν ἑπτὰ φωνηέντων, ποῦ δασύνονται, καὶ ποῦ ψιλοῦνται, καὶ περὶ ἀντιστίχων· τινὲς δὲ λέγουσιν ὅτι τοῦ Πτωχοπροδρόμου κὺρ Θεοδώρου ὑπάρχουσιν, εἰ καὶ μᾶλλον, ὡς οἶμαι, ἀληθεύουσι. 1)»

Φύλλ. 162ᵃ—163 β. «Κανὼν περὶ ἀντιστοίχων Θεοδερίτου (*sic*) Πτωχοπροδρόμου κατὰ ἀλφάβητον 2)»

Φύλλ. 163β—168ᵃ Κανόνες δύο «περὶ ἀντιστίχων κατὰ ἀλφάβητον· ποίημα Μαξίμου μοναχοῦ τοῦ Μέζαρι. 3)»

Φύλλ. 168γ—170ᵃ. «Περὶ συντάξεως Δαμασκηνοῦ πρεσβυτέρου.» Εἰς τὸ τέλος τοῦ ποιηματίου τούτου ὑπάρχει τὸ ἑξῆς ἐπίγραμμα.

«Ὁρῶσε τάφε, καὶ δειλιῶ τὴν θέαν
καὶ καρδιοστάλακτον, δάκρυον χέω.
Χρέος τὸ κοινόφλητον, εἰς νοῦν λαμβάνων
πῶς οὖν μέλλω διελθεῖν, πέρας βαβαὶ τοιοῦτον;
Αἴ, αἴ θάνατε, τίς δύναται φυγεῖν σε,
πολυμέριμνε, μοναστῶν, καὶ μεγάδων,
νέων ὁ πλάνος, καὶ γηραιῶν ἐμπαίκτα.
Ὢ πόσους ἐξηπάτησεν ὁ μάταιος βίος,

1) Τῆς γραμματικῆς ταύτης ἀντίγραφα σώζονται ἐν μὲν ἐν τῇ πατριαρχικῇ Βιβλιοθήκῃ τῶν Ἱεροσολύμων (Βλ. Δημητρ. προσθ. σ. 46), ἕτερον δὲ παρὰ τῷ ἐν Ἀθήναις Π. Λάμπρῳ περιγραφὲν ὑπὸ Χ. Φιλητᾶ ἐν τῇ «Πανδώρᾳ» τοῦ 1858 (τομ. Η'. σ. 550) ὡς καὶ ἕτερον ἐν Κ/πολει Βλ. Σάθα, Μεσ. Βιβλ. ά. σ. 307.) Μέμνηνται δὲ ταύτης ὅ,τε Μελέτιος ὁ Ἀθηνῶν (ἐκκλ. ἱστορ Γ'. σ. 473)· καὶ Προκόπιος (*Fab. B.G.* τομ. 9. σ. 780)· καὶ Ζαβίρας (Νέα Ἑλλ. σ. 312).

2) Ἐδημοσιεύθη τῷ 1745 ἐν Βενετίᾳ. Περὶ ἑτέρων αὐτῆς ἀντιγράφων ὅρα ἐκθ. τῶν ἐν Φωκαίᾳ χειρογράφων. σ. 6.

1) Ἐξ ἐλλιποῦς χειρογράφου ἀνευρεθέντος ἐν Ἀθῴ ἐδημοσιεύθη ὡς ἀνώνυμον τῷ 1874 ὑπὸ τοῦ κ. *Em. Miller* ἐν τῷ *Annuaire de l'association* κτλ. Τῷ ἑπομένῳ δ' ἔτει ἀνακοίνωσα τὰς διαφορὰς τοῦ ἐντελοῦς τούτου ἀντιγράφου, τῷ ἐκδότῃ, ὅστις ἔσχε τὴν καλωσύνην νὰ δημοσιεύσῃ τὸ ἔργον μου μετά τινων παρατηρήσεων ἐν τῷ τοῦ 1876 *Annuaire* ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν «*Notice et collation d' un manuscrit de la bibliothéque de Smyrne contenant des lexiques grecs par A. Pappadopoulos avec les obrervatios de m. Miller.*» Ἐν τῇ σημειώσει μου ταύτῃ πραγματεύομαι καὶ περὶ τοῦ συγγραφέως τοῦ συγγράμματός τούτου. Σημειούσθω δὲ ὅτι ἀντίγραφον αὐτοῦ σώζεται καὶ ἐν τῇ ἐν Κ/πόλει Βιβλιοθ τοῦ Π. Τάφου (Βλ. Σάθα Μεσ. Βιβλ. ά. σ. 307) ὡς καὶ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ, ὅπερ ἐξεδόθη ἐν τῷ ἐκεῖ ἐκδιδομένῳ περιοδικῷ «Κέκρωψ.»

2) Ἐδημοσιεύθη ἐν τῷ *Annuaire* τοῦ 1876. σ. 131—4

3) Βλ. *Fabr. Bibl. Gr. X*, σ. 538.

τοὺς πολλὰ κοπιάσαντας καὶ μηδέν τι κερδήσαντας εἰ μὴ λάρνακα, καὶ πλάκα βαρυτάτην.»

Φύλλ. 170β. Ἐπίγραμμα ἐπιγραφόμενον «οὗτοι οἱ στίχοι εἰσὶ ποίημα Νεκταρίου πατριάρχου πρώην Ἱεροσολύμων εἰς τὸν τῆς ἁγίας Βηθλεὲμ ἀνακαινισμόν. 1)»

Φύλλ. 172β—173. Στιχούργημα ἐπιγραφόμενον «οὗτοι οἱ στίχοι εἰσὶ ποίημα κυρίου Χριστοδούλου ἀρχιεπισκόπου Γάζης. 2)»

Β—43.

(83) Εἰς 4ον μικρόν, ἐποχῆς τοῦ ιη' αἰῶνος.

«Τοῦ σοφωτάτου καὶ λογιωτάτου κυρίου Θεοφίλου τοῦ Κορυδαλέως ἔκθεσις τῆς λογικῆς πραγματείας. 3)»

Ἐδωρήθη παρὰ τῆς ἐν Σμύρνῃ Ἐκκλ. τῆς ἁγ. Φωτεινῆς.

Β—44.

(84) Εἰς 4ον μικρόν, ἐποχῆς τοῦ ιη' αἰῶνος.

«Εἰς τὰ περὶ γενέσεως καὶ φθορᾶς Ἀριστοτέλους βιβλία Ἀλεξάνδρου Μαυροκορδάτου Βυζαντίου ὑπόμνημα. 4)»

Β—45.

(85) Εἰς 4ον μικρόν, ἐποχῆς τοῦ ιη' αἰῶνος.

Θεοφίλου Κορυδαλέως «Ὑπόμνημα συνοπτικὸν καὶ ζήτημα εἰς τὴν περὶ οὐρανοῦ πραγματείαν. 5)»

1) Ἐδημοσιεύθη ἐν «Μουσείῳ καὶ Βιβλιοθήκῃ.» Περιόδ. Β'. ἔτ. ά. σ. 84.
2) Ἐδημοσιεύθη αὐτόθι. σ. 85.
3) Πρβλ. ἀνωτ. σ 40. Χ. Β—33.
4) Πρβλ. ἀνωτ. σ. 11. Χ. Α—9
5) Πρβλ. ἀνωτ. σ. 38. Χ. Β—24.

Β—46.

(86) Εἰς 4ον μικρόν, ἐποχῆς τοῦ ιη' αἰῶνος.

Ἀνωνύμου. «Εἰς τὰ τοῦ Φιλοσόφου (Ἀριστοτέλους) περὶ γενέσεως καὶ φθορᾶς διαλέξεις»

Ἐδωρήθη παρὰ τοῦ ἐν Σμύρνῃ Ἑλλ. Νοσοκομείου.

Β—47.

(87) Εἰς 4ον μικρόν, ἐποχῆς τοῦ ιζ' αἰῶνος.

«Βίοι καὶ πολιτεῖαι ἁγίων Πατέρων κατ' ἐκλογὴν ἐκ διαφόρων βιβλίων.»

Ἐδωρήθη παρὰ τοῦ ἐν Σμύρνῃ Ἑλλ. Νοσοκομείου.

Β—48.

(88) Εἰς 4ον μικρόν, ἐποχῆς τοῦ ιη' αἰῶνος.

1) Γαβρίου διάφοροι τετράστιχοι μῦθοι μετὰ σχολικῶν σημειώσεων ὑφ' ἕκαστον στίχον.

2) «Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου περὶ τῶν τοῦ βίου ὁδῶν» μετὰ σχολίων καὶ ἐπεξηγηματικῶν σημειώσεων.

3) «Τοῦ αὐτοῦ γνωμικὰ δίστιχα.»

4) «Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως λόγος περὶ προσευχῆς» μετὰ ἐπεξηγηματικῆς παραφράσεως ὑφ' ἕκαστον στίχον.

5) Τοῦ αὐτοῦ λόγος εἰς Εὐτρόπιον.

6) Χρυσοστόμου, λόγος. Ἀρχ. «Τίποτε ἐστιν ἄνθρωπος, καὶ ὅση τῆς φύσεως τῆς ἡμετέρας ἡ εὐγένεια.»

7) Τοῦ αὐτοῦ λόγος. Ἀρχ. «Ἐξ οὗ τὴν ἱερὰν πανήγυριν τῆς Πεντηκοστῆς ἐπετελέσαμεν οὕτω παρῆλθεν ἡμερῶν ἑπτὰ ἀριθμός.»

8) «Ἰσοκράτους πρὸς Δημόνικον παραίνεσις» μετὰ σημειώσεων.

9) «Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Βασιλείου τοῦ Μεγάλου, ἀρχιεπισκόπου Καισαρίας Καππαδοκίας, πρὸς τοὺς νέους ὅπως ἂν ἐκ τῶν ἑλληνικῶν ὠφελοῖντο λόγος παραίνεσις·» μετὰ διαφόρων σημειώσεων.

10) «Τοῦ αὐτοῦ ὁμιλία δεκάτη τετάρτη· κατὰ τῶν μεθυόντων.»

11) «Τοῦ αὐτοῦ ὁμιλία εἰς τὸ, καθελῶ μου τὰς ἀποθήκας, καὶ μείζονας οἰκοδομήσω.»

12) «Τοῦ αὐτοῦ ὁμιλία εἰς τὸ, πρόσεχε σεαυτῷ.»

13) Τοῦ αὐτοῦ λόγος· ἡ ἀρχὴ αὐτοῦ ἐλλείπει.

14) Ἰσοκράτους «πρὸς Νικοκλέα, περὶ βασιλείας,» μετὰ σχολικῶν σημειώσεων.

15) «Τοῦ αὐτοῦ εἰς Εὐαγόραν ἐγκώμιον.»

16) «Τοῦ αὐτοῦ λόγος Πλαταϊκός »

17) Τοῦ αὐτοῦ «Νικοκλῆς ἢ Συμμαχικός.»

18) «Ἰσοκράτους, Βούσιρις.»

19) Τοῦ αὐτοῦ «κατὰ τῶν σοφιστῶν.»

20) «Λόγος Ἰσοκράτους πρὸς Φίλιππον.»

21) «Ἐπιστολαὶ παρὰ Δανιὴλ Πατμίου μοναχοῦ.»

22) Χρυσάνθου ἐπιστολὴ πρὸς Δανιήλ.

23) «Θέματα παρὰ Δανιὴλ Πατμίου μοναχοῦ.»

B—49.

(89) Εἰς 4ον μικρόν, ἐποχῆς ἀρχῶν τοῦ παρόντος αἰῶνος.

1) «Διήγησις πάνυ ὡραία καὶ ψυχωφελὴς περὶ τῆς ἀποκαλύψεως τῆς ὑπεραγίας ἡμῶν Θεοτόκου, ὅταν ἐπῆγεν εἰς τὸν ᾅδην καὶ εἶδε τὰς κολάσεις, καθὼς ὁ ἱερὸς Διονύσιος ὁ Ἀρεοπαγίτης μαρτυρεῖ καὶ Κοσμᾶς ὁ ποιητής.»

2) Εὐχὴ εἰς τὴν Παναγίαν. Προηγοῦνται τὰ ἑξῆς. «Αὕτη ἡ εὐχὴ εὑρέθη εἰς τὴν Γεθσημανῆ ἀπάνω εἰς τὸν τάφον τῆς Παναγίας· ὅποιος τὴν διαβάζει μὲ εὐλάβειαν ταχυνὸν καὶ βράδυν ποτὲ κακὸν δὲν παθαίνει οὔτε καμμίαν βλάβην ἢ ζημίαν εἰς τὸ ὁσπήτιον του· ἀκόμα ἔχει καὶ ἄλλην χάριν ἐκεῖνος ὁποῦ τὴν διαβάζει κάθε ἡμέραν θέλει ἰδεῖ τὴν Παναγίαν πρὸ τριῶν ἡμερῶν πρὶν τοῦ θανάτου του· ἔχει καὶ ἄλλην χάριν, εἰς ὅποιον ἀσθενῆ καὶ ἄρρωστον ἀπὸ παροξυσμὸν ἰατρεύεται. Λοιπὸν ὅποιος πιστεύει χωρὶς δισταγμῶν ὅ,τι καλὸν ἤθελεν ζητήσει ἀπὸ τὴν Παναγίαν καὶ ἔχει εὐλάβειαν πρὸς αὐτὴν τὸ λαμβάνει ἀναμφιβόλως.»

3) «Εὐχὴ εἰς ὅλων τῶν ἁγίων λίαν ὠφέλιμος εἰς πᾶσαν νόσον καὶ ἀσθένειαν καὶ ἐπήρειαν σατανικήν.»

4) Ἐπιστολή, ἧς προηγεῖται ἡ σημείωσις «αὕτη ἡ ἐπιστολὴ ἔπεσεν ἀπὸ τοὺς οὐρανοὺς γεγραμμένη ἀπάνω εἰς ἕνα λίθον εἰς τὸ μέσον τῆς πόλεως Ἱερουσαλήμ.»

5) «Ἀφορισμὸς τοῦ μακαριωτάτου Πάπα κατὰ τῶν ὅσοι δὲν κινοῦνται κατὰ τῶν ἐχθρῶν τῆς ἀμωμήτου πίστεως.»

6) «Ἑτέρα διήγησις τοῦ μεγάλου Ἀντωνίου ὅταν ἐπῆγεν ὁ δαίμων πρὸς αὐτὸν πάνυ ὡραία καὶ ὠφέλιμος.»

7) «Ἐγκώμιον λεγόμενον εἰς τὴν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ γέννησιν.»

8) «Ἕτερον ἐγκώμιον εἰς τὰ ἅγια Θεοφάνια »

9) Ἕτερον εἰς τὴν σταύρωσιν τοῦ Χριστοῦ.

10) «Διήγησις πάνυ ὡραία καὶ ψυχωφελὴς εἰς ἐκείνους ὁποῦ διέλθουν καὶ φοβοῦνται τὰς παγίδας τοῦ διαβόλου.»

11) «Ἐπιτάφιος λόγος εἰς τὸν ἀείμνηστον Πατριάρχην Κωνσταντινουπόλεως κὺρ Γρηγόριον· ἐξεφωνηθὲν εἰς τὴν Ὀδεσσὸν παρὰ τοῦ Οἰκονόμου τοῦ ποτὲ χρηματίσαντος ἐν τῇ Σχολῇ τῆς Σμύρνης.»

12) «Ἱστορία καὶ διήγησις πάνυ ὡραία καὶ θαυμαστὴ τοῦ σοφωτάτου βασιλέως Σολομῶντος διὰ τὸν ἅγιον ναὸν ὁποῦ ἔκτισεν εἰς τὴν Ἱερουσαλὴμ μὲ τοὺς δαίμονας καὶ τίνι τρόπῳ ὑπόταξεν ὅλους τοὺς διαβόλους.»

13) «Διήγησις πάνυ ὡραία καὶ ψυχωφελὴς ἐκ τῶν ἁγίων Πατέρων καὶ ἀσκητῶν τῆς ἐρήμου.»

14) «Ἑτέρα διήγησις πάνυ ὡραία καὶ ψυχωφελὴς ἐκ τῶν ἁγίων Πατέρων τῆς Αἰγύπτου.»

15) «Ἑτέρα διήγησις ὡραία τε καὶ ψυχωφελεστάτη ἐκ τῶν ἁγίων Πατέρων.»

16) «Ἑτέρα διήγησις διατί γίνονται τὰ μνημόσυνα καὶ ἡ λειτουργίες διὰ τοὺς τεθνεῶτας.»

17) «Ἐρώτησις πρὸς τὸν ἅγιον Διονύσιον τὸν Ἀρεοπαγίτην περὶ ποῖα ἁμαρτήματα συγχωροῦνται μετὰ τὸν θάνατον διὰ τῶν λειτουργιῶν καὶ μνημοσύνων καὶ ἐλεημοσυνῶν.»

18) Κατάλογος τῶν ἑπτὰ θανασίμων ἁμαρτημάτων.

19) «Ἐρώτησις διατὶ ἀποθαίνουν μερικῶν ἀνθρώπων τὰ παιδία.»

20) «Ἑτέρα διήγησις τοῦ Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου περὶ παίδων ἀγωγῆς.»

21) Στίχοι διδακτικοί.

22) «Περὶ τῶν ἑπτὰ θυγατέρων τοῦ διαβόλου.»

23) «Ἑτέρα διήγησις διὰ τὴν δύναμιν τοῦ τιμίου σταυροῦ ὁποῦ ἐνεργεῖ εἰς κάθε πιστὸν χριστιανόν.»

24) «Ἑτέρα διήγησις τῆς ἁγίας Ἰουστιανῆς πάνυ ὡραία καὶ ψυχωφελής.»

Ἐδωρήθη παρὰ τοῦ κ. Διονυσίου Μαρκοπούλου.

Β—50.

(90) Εἰς 8ον, ἐποχῆς τοῦ ιή αἰῶνος.

Ἐκκλησιαστικὴ Μουσική. «Τριῴδιον ψυχωφελέστατον σὺν Θεῷ ἁγίῳ, περιέχον δὲ ἅπαντα τὰ στιχηρὰ ἰδιόμελα, ἔτι δὲ καὶ μερικά τε προσόμοια σὺν τοῖς κανόσι αὐτῶν.» Εἰς τὸ τέλος αὐτοῦ ἀναγινώσκονται τὰ ἑξῆς: «Ἐτελειώθη τὸ παρὸν ψυχωφελὲς τριῴδιον κατ' ἔτος σωτήριον αψέ ἐν μηνὶ ἀπριλλίου κέ τῇ ἁγίᾳ καὶ μεγάλῃ πέμπτῃ· ἐγράφθη δὲ διὰ χειρὸς κἀμοῦ τοῦ ἁμαρτωλοῦ ὑπὲρ ἅπαντας καὶ ἀναξίου Παύλου ἢ καὶ ἱερέως, ἀναλώματι καὶ κτῆμα τοῦ χρησιμωτάτου κυρίου Χουρμουζάκη Γουνάρεως τοῦ Καρακῶστα· καὶ ὅστις τῶν εὐσεβῶν (πνευ)ματικῶν ᾀσματομελῳδεῖ ἐνταῦθα εἰς τὸ παρὸν πόνημα παρακαλῶντας εὔχομαι μεμνῆσθαι κἀμοῦ τοῦ ἀμαθοῦς συγγραφέως διὰ τὸν Κύριον, καὶ ἕξοι μὲν τὸν μισθὸν ἅμα ὑπὲρ τῆς ὑπὲρ ἀλλήλων συντάξεως καὶ ἀξιωθείη μὲν τῆς ἀνεκλαλήτου χαρᾶς ἀεί· τιμήση ὁ Θεὸς τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτόν.»

Ἐδωρήθη παρὰ τοῦ ἐν Σμύρνῃ Ἑλλ. Νοσοκομείου.

Β—51.

(91) Εἰς 8ον, ἐποχῆς τοῦ ις́ αἰῶνος.

Νομοκάνων.

Ἰδοὺ τὸ προοίμιον αὐτοῦ: «Τοῖς ἁπανταχοῦ εὑρισκομένοις χριστωνύμοις λαοῖς ἱερωμένοις τε καὶ λαϊκοῖς, ἐν Κυρίῳ χαίρειν ἀεί. Θησαυρὸς κεκρυμμένος καὶ πηγὴ ἐσφραγισμένη τὶς ὠφέλειαν ἐν ἀμφοτέροις, ὡς φησὶ ἡ θεία Γραφή. Τοῦτο εἰδὼς ἐγὼ ὁ εὐτελὴς ἠβουλήθην διὰ τὸ βαλεῖν πᾶσαν τὴν ἐλπίδα μου εἰς τὴν τοῦ Υἱοῦ καὶ Θεοῦ Λόγου μητέρα τὴν πανένδοξον κυρίαν ἡμῶν τὴν ἁγίαν Θεοτόκον, διὰ τῆς ἱκεσίας τοῦ ἁγίου ἐνδόξου μεγαλομάρτυρος Γεωργίου, ὅπως μὴ ἐᾶσαι τὸν θησαυρὸν κεκρυμμένον, οὐδὲ τὴν πηγὴν ἐσφραγισμένην, δηλονότι τὰ τῶν θείων νόμων κεφάλαια, μετενεγκεῖν εἰς λέξιν ἁπλῆν διὰ τοὺς ἀγραμμάτους καὶ ἀμαθεῖς τῶν θείων μαθημάτων· καὶ ποιήσας ἐκλογὴν εἰς πάντας τοὺς ἐγκρίτους καὶ ἀναγκαίους τῶν θείων καὶ ἱερῶν ἀποστόλων κανόνας καὶ τῶν ἁγίων Συνόδων τῶν θεοφόρων πατέρων καὶ ἑτέρων ἁγιωτάτων ἀρχιερέων καί τινας νεαρὰς βασιλέων καὶ τῶν ἄλλων ὅσοι μετ' ἐπιμελείας συνέγραψαν καὶ ἐντυπῶσαι αὐτοὺς κεφαλαιωδῶς ὑμῖν τοῖς φιλομαθέσιν, οὐ κατὰ γλῶτταν Ἑλλάδος, ἀλλὰ φράσιν κοινήν. Διὸ μηδεὶς ὑμῶν ἀξιῶ, ὅσοι τουτὶ τὸ βιβλίον προθύμως ἀνὰ χεῖρας κατέχειν βούλεσθαι εἰς κατηγορίαν ἐμοὶ τῷ ἐλαχίστῳ καὶ ἀμαθῇ βάλλητε τῷ τὰ καλῶς ἔχοντα καὶ ἐν φράσει ἀκριβῆ εὑρισκόμενα διὰ τὴν τῶν πολλῶν ἀμάθειαν, εἰς ἁπλῆν λέξιν βαλεῖν βουληθέντι· οἶδα γὰρ ἀκριβῶς ὥς τινες τῶν πρὸ ἡμῶν καὶ τῶν

νῦν εὑρισκομένων τοῦτο πεποιήκασι διὰ τὴν προρρηθεῖσαν αἰτίαν, ὃ καὶ ἡμᾶς εἰς τοῦτο κινηθῆναι ἠνάγκασεν· ἀλλ' οἱ ἀναγινώσκοντες τοῦτο τὴν τῶν εὐχῶν χορηγίαν μὴ ὑστερήσητε. Δέομαι τοῖς πλεῖστα κοπιάσαι περὶ τούτων καὶ ἱδρῶσι πολλοῖς εἰς λέξιν ἁπλῆν ταῦτα πάντα μεταβαλεῖν· ὃς δὲ βούλεται εὑρεῖν τὰ τοῦ λεχθέντος βιβλίου κεφάλαια τῶν ἐπ' αὐτῷ γινόμενον πίνακα μετ' ἐπιμελείας ἀναγινωσκέτω, καὶ οὕτω ῥᾳδίως γενήσεται ὑμῖν τὸ ἀμφισβητούμενον. Ἔρρωσθε. Ἤνισται αὕτη ἡ βίβλος μετὰ πολλοῦ μόχθου ἐνταῦθα ἐν τῇ εὐαγεστάτῃ μονῇ τοῦ ἁγίου ἐνδόξου μεγαλομάρτυρος Γεωργίου τοῦ τροπαιοφόρου, φέρων δὲ τὴν ἐπωνυμίαν Μελινίτζες 1)»

Ἐδωρήθη παρὰ τῆς ἐν Σμύρνῃ Ἐκκλ. τῆς ἁγ. Φωτεινῆς.

Β—52.

(92) Εἰς 4ον μικρόν, ἐποχῆς τοῦ ιή αἰῶνος.

«Τοῦ σοφωτάτου κυρίου Θεοφίλου τοῦ Κορυδαλέως ὑπομνήματα συνοπτικὰ εἰς τὴν περὶ οὐρανοῦ πραγματείαν. 2)»

Ἀντιγραφεὺς «Δανιὴλ ἱερομόναχος ὁ ἐκ νήσου Πάτμου.»

Ἐδωρήθη παρὰ τῆς ἐν Σμύρνῃ Ἐκκλ. τῆς ἁγ. Φωτεινῆς.

Β—53.

(93) Εἰς 4ον μικρόν, ἐποχῆς τοῦ ιή αἰῶνος.

«Θωμᾶ φιλοσόφου κατὰ ἐθνικῶν τῶν εἰς τέσσαρα τὸ τέταρτον»

Ἐδωρήθη παρὰ τῆς ἐν Σμύρνῃ Ἐκκλ. τῆς ἁγ. Φωτεινῆς.

Β—54.

(94) Εἰς 4ον μικρόν.

1) Βίος καὶ πολιτεία Πέτρου ἱερομάρτυρος Ἀλεξανδρείας, γραφῆς τοῦ ιζ' αἰῶνος. Ἐλλείπει ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ τέλος αὐτοῦ.

2) Προοίμιον καὶ ἑρμηνεία περὶ τοῦ πῶς δεῖ ὑπάρχειν πνευματικὸν καὶ ἑρμηνεύειν ἀκωλύτως τοὺς εἰς ἑαυτὸν προσερχομένους.» γραφῆς τοῦ ιή αἰῶνος.

Ἕπονται διάφοροι ἐκκλησιαστικοὶ κανόνες, γραφῆς τοῦ ιζ' αἰῶνος, καὶ πολλαὶ θεολογικαὶ σημειώσεις, γραφῆς τοῦ ιή αἰῶνος.

Ἐδωρήθη παρὰ τοῦ κ. Κ. Τριανταφύλλη.

Β—55.

(95) Εἰς 4ον μικρόν, ἐποχῆς τοῦ ιζ' αἰῶνος.

«Περὶ τῆς ὀγδόης συνόδου ὁποῦ ἔκαμαν οἱ Φράγκοι.»

Εἰς τὸ τέλος «Ἐγράφη τὸ παρὸν ἔτους χιλιοστῷ ἑξακοσιοστῷ πεντηκοστῷ πέμπτῳ τῆς τοῦ κυρίου καὶ Θεοῦ ἡμῶν σαρκώσεως, εἰς τὴν Σμύρνην, ἐν μηνὶ σεμπτευρίῳ αχνέ 1655.»

Ἐδωρήθη παρὰ τοῦ κ. Κ. Τριανταφύλλη.

Β—56.

(96) Εἰς 8ον, ἐποχῆς τοῦ ιή αἰῶνος.

Ἐκκλ. Μουσική. «Στιχηράριον τοῦ πανιερωτάτου μητροπολίτου Νέων Πατρῶν κυρίου κὺρ Γερμανοῦ»

Εἰς τὸ τέλος «το παρὸν στιχηράριον ἐγράφη ἐν Καλλιουπόλει, κατὰ τὸ αψλγ' ἔτος φευρουαρίου ιδ' διὰ χειρὸς Μελετίου ἱερομονάχου, τοῦ ἐκ τῆς Λευκόφρυος νήσου τῆς Τροίας» Καὶ ἐν τῷ περιθωρίῳ τῆς ἀρχῆς τοῦ τεύχους ἐσημείωσε μεταγενέστερον ὁ ἀντιγραφεὺς τὰ ἑξῆς «τοῦ ταπεινοῦ μητροπολίτου Λαρίσσης Μελετίου, τοῦ Λευκοφρύου, τοῦ κατὰ τὸ αψξή ἔτος νοεμβρίου έ

1) Ἐν τῷ τέλει τοῦ χειρ. τούτου ἀναγινώσκονται χρονολογικαί τινὲς σημειώσεις, ἃς ἐξέδωκα ἐν τῇ «Ἀμαλθείᾳ» τοῦ 1874. Ἐν δὲ τῷ πρώτῳ τεύχει τῆς Β' περιόδου τοῦ «Μουσείου καὶ τῆς Βιβλιοθήκης» 1876. σ. 57—82 ἐξέδωκα ἐκ τοῦ αὐτοῦ καί τινας ἐπισκοπικοὺς καταλόγους ἀναγινωσκομένους ἐν τῷ χειρ. ὑπὸ κεφ 142—148.

2) Πρβλ. ἀνωτ. σ. 13. Χ. Β.—45

χρηματίσαντος Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως, τοῦ καὶ πολυάθλου. 1)»

B—57.

(97) Εἰς 8ον, ἐποχῆς τοῦ ιή αἰῶνος.

α) «Ἐπίγραμμα εἰς τὸν τάφον τοῦ ἁγίου Ἡρακλείας κὺρ Γερασίμου. 2)»

β) «Ἕτερον ἡρωελεγεῖον Κωνσταντίνου Ἰουλιανοῦ τοῦ χρηματίσαντος ποστελνίκου ἐν Μολδαβίᾳ. 3)»

γ) «Ἐπιγράμματα ἡρωελεγεῖα Γιάνκου Καμαράση Βυζαντίου, εἰς τὸν οἶκον τοῦ Ἀλεξάνδρου αὐθέντου τῆς Βλαχίας. 4)»

δ) «Τοῦ αὐτοῦ ἐπιτύμβιον εἰς τὸν οἰκουμενικὸν πατριάρχην κὺρ Σωφρόνιον. 5)»

ε) «Ἕτερα ἡρωελεγεῖα τοῦ κὺρ Μανασσῆ εἰς τὸν ἐν τῇ Νέᾳ Κούρτῃ κτισθέντα τῆς ἁγίας Αἰκατερίνης ναόν, ὡς ἐκ προσώπου τῆς Δόμνης πρὸς τὸν Αὐθέντην. 6)»

ζ) «Ἐκ τῶν τοῦ κὺρ Σεργίου τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει σχολῆς διδασκάλου ποιημάτων ἐπιτύμβια εἰς τὸν κὺρ Σωφρόνιον τὸν οἰκουμενικὸν Πατριάρχην. 7)»

η) «Τοῦ αὐτοῦ ἰαμβικὸν εἰς τὸν εὐγενέστατον ἄρχοντα Παχάρνικον κυρίτζη Γιμάρη Ταφραλῆ ἀδελφὸν τοῦ ἁγίου Ἡρακλείας κὺρ Μεθοδίου. 8)»

θ) «Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν νέον οἶκον τοῦ ὑψηλοτάτου αὐθέντου Ὑψηλάντου Ἀλεξάνδρου ἡρωελεγεῖον. 9)»

Ἐδωρήθη παρὰ τῆς ἐν Σμύρνῃ Ἐκκλ. τῆς Ἁγ. Φωτεινῆς.

1) Πρβλ. ἀνωτ. σ. 26. Χ. Α—28.
2) Ἐξέδωκα αὐτὸ ἐν «Μουσείῳ καὶ Βιβλιοθήκῃ» ἔτει ά. Β' περ. σ. 87.
3) Αὐτόθι σ. 87.
4) Αὐτόθι σ. 88.
5) Αὐτόθι σ. 88.
6) Αὐτόθι σ. 89.
7) Αὐτόθι σ. 89. Ἐδημοσίευσα τὸ πρῶτον μόνον· διότι τὰ ἐπίλοιπα ἐξ ἑτέρου χειρογράφου ἐξεδόθησαν παρὰ Κ. Σάθα ἐν τῷ Γ' τόμῳ τῆς Μεσ. Βιβλιοθήκης σ. 322—4.
8) Βλ. Μουσ. καὶ Βιβλ. σ. 90.
9) Αὐτόθι σ. 90—91.

B—58.

(98) Εἰς 4ον μικρόν, ἐποχῆς τοῦ ιή αἰῶνος.

«Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Μαξίμου κεφαλαίων περὶ ἀγάπης ἑκατοντάδες τέσσαρες 1)» μετὰ ἐπεξηγήσεων καὶ σημειώσεων ὑφ' ἕκαστον στίχον.

B—59.

(99) Εἰς 8ον, ἐποχῆς τοῦ ιή αἰῶνος.

Μάρκου τοῦ Κυπρίου «Μετάφρασις τῶν ἀφορισμῶν τοῦ Ἱπποκράτους εἰς τὴν κοινὴν διάλεκτον μετὰ καί τινος ἐπιστασίας καὶ ἑρμηνείας ἐκ τῆς τοῦ Γαληνοῦ διδασκαλίας συλλεγείσης σμικρᾶς τινος ἕνεκα καταλήψεως καὶ ὁδηγίας τῶν τῆς ἰατρικῆς ἐπιστήμης ὀργίων τῆς δαιμονίως λυσιτελεστάτης τῷ ἀνθρωπίνῳ βίῳ. 2)»

Ἐδωρήθη παρὰ τοῦ ἐν Σμύρνῃ Ἑλλ. Νοσοκομίου.

B—60.

(100) Εἰς 8ον, ἐποχῆς τοῦ ιή αἰῶνος.

Θεοφίλου Κορυδαλέως, «Ἔκθεσις τῆς ὅλης συλλογιστικῆς πραγματείας. 3)»

Ἐδωρήθη παρὰ τῆς ἐν Σμύρνῃ Ἐκκλ. τῆς ἁγ. Φωτεινῆς.

B—61.

(101) Εἰς 8ον, ἐποχῆς τοῦ ιή αἰῶνος.

«Τοῦ σοφωτάτου κυρίου Θεοφίλου τοῦ Κορυδαλέως εἰς φιλοσοφίαν προδιοίκησις. 4)»

B—62.

(102) Εἰς 8ον, ἐποχῆς τοῦ ιή αἰῶνος.

1) Νεοφύτου Ροδινοῦ «Ἐξήγησις εἰς τὸν

1) Βλ. *Fabr. VIII*, σ. 731.
2) Σ. Οἰκονόμου, περὶ Μάρκου τοῦ Κυπρίου. Ἐν Ἀθήναις, 1843.
3) Πρβλ. ἀνωτ. σ. 40. Χ. Β—33.
4) Πρβλ. ἀνωτ. σ. 11. Χ. Α—7.

παρθενικὸν ὕμνον, ἤγουν εἰς ὅλον τὸ μεγαλύνει ἡ ψυχή μου τὸν Κύριον, μοιρασμένη εἰς δώδεκα ὁμιλίας πολλὰ ὠφέλιμαις. 1)»

2) «Τοῦ αὐτοῦ ὁμιλία εἰς τὴν κοίμησιν τῆς Παναγίας εἰς τὴν ὁποίαν ἐξηγεῖται τὸ Εὐαγγέλιον ὁποῦ περιέχει τὴν ἱστορίαν τῆς Μάρθας καὶ τῆς Μαρίας τῶν δύο ἀδελφῶν.»

Εἰς τὸ τέλος τοῦ λόγου τούτου ἀναγινώσκεται ἡ σημείωσις: «Τὸ παρὸν ἐγράφη παρ' ἐμοῦ τοῦ ἁμαρτωλοῦ Σεραφεὶμ ἱερομονάχου ἐκ τόπου πλησίον Λαρίσσης ἐκ τῆς χώρας . . ετζάνης καὶ ἐδόθη αὐτῷ τὸ νῦν καὶ ἐτελειώθη εἰς τοῦ Γάνου' μηνὶ ὀκτωμβρίου 21: 1679.»

3) «Εἰς τὰ Θεοφάνια εἴτ' οὖν γενέθλια τοῦ Σωτῆρος.»

4) «Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Γρηγορίου ἐπισκόπου Νεοκαισαρίας τοῦ θαυματουργοῦ λόγος εἰς τὰ ἅγια Θεοφάνια.»

5) «Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἀθανασίου, ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας λόγος εἰς τὴν ἀνάληψιν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.»

6) «Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἀθανασίου ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας ῥήσεις καὶ ἑρμηνεῖαι τῆς πάλαι Γραφῆς.»

7) «Ἐκ τοῦ γερο(ν)τικοῦ, λόγος πρῶτος ὡραῖος.»

8) «Τῇ Κυριακῇ ϛ' τῶν Βαΐων» λόγος. Ἀρχ. «Ὁ μακάριος ἀπόστολος καὶ εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης ὁ ἐπιστήθιος φίλος κτλ.»

9) «Τῇ ἁγίᾳ καὶ μεγάλῃ 6'. Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως τοῦ Χρυσοστόμου λόγος εἰς τὴν ξηρανθεῖσαν συκήν»

10) «Τῇ ἁγίᾳ καὶ μεγάλῃ δ'. Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἀμφιλοχίου ἐπισκόπου Ἰκονίου 2) λόγος εἰς τὴν γυναῖκα τὴν ἁμαρτωλὴν τὴν ἀλείψασαν τὸν Κύριον μύρῳ καὶ εἰς Σίμωνα τὸν Φαρισαῖον.»

1) Ἐδημοσιεύθησαν μετὰ τῆς ἑπομένης τοῦ αὐτοῦ ὁμιλίας ἐν Ρώμῃ τῷ 1636.

1) Βλ. *Fabr. Bibl. Gr. VII*, σ. 500—506.

11) «Κυριακῇ ζ'. τοῦ Ἰωάννου Εὐαγγελιστοῦ: πάτερ δόξασόν σου τὸν υἱόν»

12) «Εἰς τὴν ἑορτὴν τοῦ προφήτου Ἡλιοῦ τῇ κ' τοῦ ἰουλίου.»

13) «Λόγος εἰς τὴν ἀποτομὴν τῆς τιμίας κεφαλῆς τοῦ Προδρόμου τῇ κθ' τοῦ αὐγούστου.»

14) «Λόγος εἰς τὸ σάββατον τοῦ τετραημέρου Λαζάρου.»

15) «Λόγος εἰς τὸ νῦν κρίσις τοῦ κόσμου τούτου ἐστίν.»

16) «Λόγος τῇ κυριακῇ τοῦ τελώνου καὶ τοῦ φαρισσαίου.»

17) «Λόγος εἰς τὴν ἑορτὴν τῶν ἁγίων καὶ πανευφήμων ἀποστόλων Πέτρου καὶ Παύλου, τῇ κθ' τοῦ ἰουνίου.»

18) «Λόγος εἰς τὸ ἄνθρωπός τις ἐποίησε δεῖπνον μέγαν καὶ ἐκάλεσε πολλούς.»

19) «Λόγος εἰς τὴν γ' κυριακὴν τῆς ἁγίας τεσσαρακοστῆς»

20) «Εἰς τὴν καινὴν κυριακὴν καὶ εἰς τὸ ἔαρ καὶ εἰς τὸν μάρτυρα Μάμαντα λόγος.»

21) «Γρηγορίου τοῦ Ναζιανζηνοῦ εἰς τὴν ἁγίαν Πεντηκοστήν.

22) «Αἰσώπου μῦθοι τινὲς μετὰ σημειώσεων ὑφ' ἕκαστον στίχον.»

Ἐδωρήθη παρὰ τῆς ἐν Σμύρνῃ Ἐκκλ. τῆς ἁγ. Φωτεινῆς.

Β—63.

(103) Εἰς 8ον, ἐποχῆς τοῦ ιζ' αἰῶνος.

Φύλλ. 1—132. «Βίος καὶ πολιτεία τοῦ ὁσίου καὶ θεοφόρου πατρὸς ἡμῶν Ἀντωνίου τοῦ μεγάλου, τὸν ὁποῖον τὸν ἔγραψεν ὁ ἅγιος Ἀθανάσιος, καὶ ἐβάλθη εἰς ἁπλῆν φράσιν παρὰ τοῦ σοφωτάτου κυροῦ Μαξίμου ἱερομονάχου τοῦ Πελοποννησίου.»

Φύλλ. 133—147. «Λόγοι ὠφέλιμοι καὶ ψυχωφελεῖς εἰς πάντα χριστιανὸν εὐσεβῆ καὶ ὀρθόδοξον, οὓς ἔδωκεν ὁ Θεὸς τῷ θεράποντι αὐτοῦ καὶ προφήτῃ Μωϋσῇ, τοὺς ὁποίους πρέπει κάθε χριστιανὸς νὰ τοὺς ἀναγινώσκῃ καθ' ἑκάστην ἡμέραν διὰ ψυχικὴν ὠφέλειαν καὶ σωτηρίαν του.»

Φύλλ. 148—161. «Βίος καὶ πολιτεία τῆς ὁσίας μητρὸς ἡμῶν Εὐφροσύνης ἡ ὁποία μετωνομάσθη Σμάραγδος.»
Ἐδωρήθη παρὰ τοῦ κ. Κ. Τριανταφύλλη.

Β—64.

(104) Εἰς 8ον, ἐποχῆς τοῦ ιζ' αἰῶνος.
Εὐχολόγιον σλαβονιστί.

Β—65.

(105) Εἰς 8ον, ἐποχῆς τοῦ ιη' αἰῶνος.
Ἀνωνύμου, «στοιχεῖα ἠθικῆς.» Ἀρχ. «Ἡ μεταφυσικὴ ὡς ἴδομεν ἔχει διὰ ὑποκείμενον τὸν ἐγκέφαλον τοῦ ἀνθρώπου.»

Β—66.

(106) Εἰς 8ον, ἐποχῆς τοῦ ιη' αἰῶνος.
«Σύνοψις τῆς τοῦ ἱεροδιδασκάλου Σκούφου ῥητορικῆς τέχνης, συλλεχθεῖσα παρὰ Ἰωάννου Ἄγα.»

Β—67.

(107) Εἰς 8ον, ἐκ σελίδων 602 καὶ ἐποχῆς τοῦ ιη' αἰῶνος.
Ἀνωνύμου ἠθικαὶ παραινέσεις

Β—68.

(108) Εἰς 8ον, ἐποχῆς τοῦ ις' αἰῶνος.
«Τόμος συνοδικὸς κατὰ τῆς Βαρλαὰμ καὶ Ἀκινδύνου ἀθεωτάτης αἱρέσεως, ἐκτεθεὶς κατὰ μῆνα Ἰούλιον τῆς τετάρτης ἰνδικτιῶνος τοῦ ἑξακισχιλιοστοῦ ὀκτακοσιοστοῦ ἐνάτου ἔτους, προκαθημένου τοῦ εὐσεβεστάτου βασιλέως καὶ αὐτοκράτορος Ῥωμαίων, τοῦ Κατακουζηνοῦ, συνεδριάζοντος τοῦ ἁγιωτάτου καὶ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου κὺρ Καλλίστου, προκαθημένης τῆς ἱερᾶς συνόδου καὶ τῶν λαμπροτάτων συγκλητικῶν.»
Ἕπονται πολλὰ θεολογικὰ κεφάλαια ἐκλελεγμένα ἐκ διαφόρων τῆς ἐκκλησίας Πατέρων.

Β—69.

(109) Εἰς 8ον, ἐποχῆς τοῦ ιη' αἰῶνος.
1) «Σχολιακαὶ ὑποσημειώσεις εἰς ἅπασαν τὴν Ἑρμογένους ῥητορικήν, ἐκ διαφόρων παλαιῶν τεχνογράφων.» Ἀντεγράφησαν τῷ 1799.
2) Ἀνωνύμου «Σχόλια εἰς τὰ τοῦ Ἀφθονίου προγυμνάσματα τῆς ῥητορικῆς.» Ἀρχ. «προγύμνασμά ἐστιν ἄσκησις μετρίων πραγμάτων.»
3) Ἐκ τῆς τοῦ Θουκυδίδου συγγραφῆς μαθήματα μετὰ σχολικῶν παραφράσεων ὑφ' ἕκαστον στίχον.
4) Διάλογος «περὶ τῆς παιδείας καὶ τῶν μερῶν αὐτῆς.»
Ἐδωρήθη παρὰ τοῦ κ. Ἀριστοτέλους Λιμπεροπούλου.

Β—70.

(110) Εἰς 8ον, ἐποχῆς τοῦ ιη' αἰῶνος.
Περιέχει διαφόρους ἰατρικὰς σημειώσεις ἰταλιστὶ ὑπὸ Γεωργίου Μινώτου τοῦ Κρητός· 1)

Β—71.

(111) Εἰς 8ον, ἐποχῆς τοῦ ιη' αἰῶνος.
«*Catalogus plantarum indigenarum quarum usus est in officinio*» ὑπὸ Γεωργίου Μινώτου τοῦ Κρητός.
Ἕπονται δύο ἰατρικαὶ πραγματεῖαι ἰταλιστί.

Β—72.

(112) Εἰς 8ον, ἐποχῆς τοῦ ιη' αἰῶνος.
Γεωργίου Μινώτου τοῦ Κρητός, ἰατρικὰ παρατηρήσεις ἰταλιστί.

---

1) Πρβλ. ἀνωτ. σ. 12 στήλην δ' σημ. 2.

Β—73.

(113) Εἰς 8ον, ἐποχῆς τοῦ ιή αἰῶνος.

Γεωργίου Μινώτου τοῦ Κρητὸς, ἐπιστολαὶ πρὸς διαφόρους, ἰταλιστὶ, λατινιστὶ καὶ γαλλιστί.

Β—74.

(114) Εἰς 12ον, ἐποχῆς τοῦ ις' αἰῶνος.

1) Θεοφάνους Κεραμέως, 1) λόγοι διάφοροι (42).

2) «Ἐξήγησις σύντομος παραφραστικὴ εἰς τοὺς λόγους τοῦ ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου τοὺς ἀναγινωσκομένους, συντεθεῖσα παρὰ Νικήτα ἱερωτάτου μητροπολίτου Ἡρακλείας, τοῦ Σερῶν.»

3) «Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Βασιλείου ἀρχιεπισκόπου Καισαρείας τῆς Καππαδοκίας τοῦ οὐρανοφάντορος, λόγος περὶ εὐχαριστίας.»

4) «Τοῦ αὐτοῦ λόγος περὶ πίστεως.»

5) «Ἀρχὴ σὺν Θεῷ ἁγίῳ ἀπὸ τοῦ παλαιοῦ λόγος ἐκ πάντων τῶν ὑποθέσεων, πρὸ πάντων καὶ ἐν πᾶσι καὶ διὰ παντός.»

6) «Τοῦ αὐτοῦ περὶ τῶν συνεισάκτων.»

7) «Τοῦ αὐτοῦ ὁμιλία ὅτι οὐκ ἔστι τῶν κακῶν αἴτιος ὁ Θεός.»

Ἐδωρήθη παρὰ τῆς ἐν Σμύρνῃ Ἐκκλ. τῆς ἁγ. Φωτεινῆς.

Β—75.

(115) Εἰς 8ον, ἐποχῆς τοῦ ιή αἰῶνος.

«Νικηφόρου τοῦ Βλεμμίδου ἐπιτομὴ λογικῆς. 1)»

Ἀντεγράφη «παρὰ χειρὸς Παρθενίου ἱεροδιακόνου τοῦ Πασχάλι ἐκ κώμης Ναυπλοίας, κατὰ τὸ ᾳψιϐ'.»

1) Πρβλ. ἀνωτ. σ. 27 χ. Α—82.
2) Πρβλ. ἀνωτ. σ. 38 χ. Β—23.

Γ—1.

(116) Εἰς 8ον, ἐκ φύλλων περγαμηνῆς 251 καὶ ἐποχῆς τοῦ ιά αἰῶνος.

Φύλλ. 1—88. «Εὐαγγέλιον κατὰ Ματθαῖον·» ἐν τῷ περιθωρίῳ, ἐρυθροῖς γράμμασι, σχόλια καὶ σημειώσεις.

Φύλλ. 89—136. «Εὐαγγέλιον κατὰ Μάρκον» μέχρι κεφ. ις', 16.

Φύλλ. 137—208. Τὸ κατὰ Λουκᾶν εὐαγγέλιον ἀπὸ κεφ. *II*, 46. Ἐν τῷ περιθωρίῳ, ἐρυθροῖς γράμμασι, σχόλια καὶ σημειώσεις. Τελευτᾷ δὲ μετὰ τῆς ἑπομένης σημειώσεως. «Ἰστέον ὅτι τὸ κατὰ Ἰωάννην Εὐαγγέλιον ἐν τοῖς χρόνοις Τραϊανοῦ ὑπηγορεύθη ὑπὸ Ἰωάννου ἐν Πάτμῳ τῇ νήσῳ· διηγεῖται δὲ τὴν ἀπὸ τοῦ Πατρὸς ἡγεμονικὴν καὶ πρακτικὴν καὶ ἔνδοξον τοῦ Χριστοῦ γενεάν.»

Φύλλ. 209—251. «Εὐαγγέλιον κατὰ Ἰωάννην, μετὰ σχολίων ἐν τῷ περιθωρίῳ. Ἀτελές.

Γ—2.

(117) Εἰς 8ον, ἐκ φύλλων περγαμηνοῦ 209, καὶ ἐποχῆς τοῦ ιγ' αἰῶνος.

Φύλλ. 1—60 «τὸ κατὰ Ματθαῖον ἅγιον Εὐαγγέλιον.» Ἐν τῷ τέλει αὐτοῦ, ἐρυθροῖς γράμμασιν, ἡ σημείωσις. «Τέλος τοῦ ἁγίου ἀποστόλου καὶ εὐαγγελιστοῦ Ματθαίου· ἐξεδόθη ὑπ' αὐτοῦ τοῦτο φωνῇ τῇ ἑβραΐδι μετὰ χρόνους ὀκτὼ τῆς Χριστοῦ ἀναλήψεως· στίχοι μχ'.» Μετὰ ταύτην ἑτέρα σημείωσις: «Ἰστέον ὅτι τὸ κατὰ Μάρκον εὐαγγέλιον, ὑπηγορεύθη ὑπὸ Πέτρου ἐν Ῥώμῃ· ἐποιήσατο δὲ τὴν ἀρχὴν, ἀπὸ τοῦ προφητικοῦ λόγου τοῦ ἐξ ὕψους ἐπιόντος τοῦ Ἡσαΐου τὴν πτερωτικὴν εἰκόνα τοῦ εὐαγγελίου δεικνύς.» Εἶτα

«Ἐπίγραμμα εἰς τὸν ἅγιον Μάρκον.»

Ὅσα περὶ Χριστοῦ ὁ θεηγόρος ἔθνεα Πέτρος
Κηρύσσων ἐδίδασκεν ἀπὸ στομάτ' ἐριτίμων,

Ἐνθάδε Μάρκος ἔγειρε καὶ ἐν σελίδεσσιν ἔθηκε·
Τοὔνεκα καὶ μερόπων, εὐάγγελος ἄλλος ἐδείχθη.

Ἄλλο.

Υἱὸν Πέτρου τὸν Μάρκον ἡ θεία χάρις
Τίθησιν ἄλλην ἀρραγεστάτην πέτραν
Κριπῖδα καὶ σφραγῖδα τῆς ἐκκλησίας
Εὐαγγελιστὴν δεύτερον θεηγόρον.
Ἐξ οὗ μυηθεὶς τῶν θεοπρε(πε)στάτων
Ἔργων Ἰησοῦ, σκέπτεται τὸ βιβλίον
Υἱὸν Θεοῦ τὸν Χριστὸν ἐκ προοιμίων
Λαμπρῶς διδάσκων καὶ σοφῶς ἀναγράφων.

Φύλλ. 61—64. «Ἡ ὑπόθεσις τοῦ κατὰ Μάρκον ἁγίου Εὐαγγελίου :» — «Πρόλογος εἰς τὸν ἅγιον ἀπόστολον καὶ Εὐαγγελιστὴν Μάρκον.» — «Τοῦ κατὰ Μάρκον Εὐαγγελίου τὰ κεφάλαια.» Ἡ ὑπόθεσις ἔχει οὕτω. «Κατὰ Μάρκον τὸ Εὐαγγέλιον ἐπιγέγραπται, ἐπειδὴ αὐτὸς Μάρκος ὁ μαθητὴς Πέτρου καὶ συνέκδημος Παύλου, συνεγράψατο τὸ Εὐαγγέλιον τοῦτο· διηγεῖται δὲ ἐξ ἀρχῆς λέγων ἀρχὴν εἶναι τοῦ Εὐαγγελίου, τὸ τοῦ Ἰωάννου κήρυγμα καὶ βάπτισμα λαβὼν τὸ μαρτύριον, παρὰ Ἡσαΐου τοῦ προφήτου· σημαίνει δὲ καὶ αὐτὸς ὅτι ἐπειράσθη ἐν τῷ ὄρει· οὐ καταλέγει δὲ τοὺς πειρασμούς· ἀπαγγέλλει δὲ τὴν ἐκλογὴν τῶν μαθητῶν, καὶ σημεῖα καὶ τέρατα γενόμενα, τήν τε τοῦ μυστηρίου παράδοσιν καὶ τέλος ὅτι παρεδόθη Πιλάτῳ, καὶ ἐσταυρώθη τῷ σώματι· καὶ οἱ μὲν στρατιῶται διεμερίσαντο τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, τὸ δὲ σῶμα τεθὲν ἐν μνημείῳ, ἠγέρθη ἐν τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ· καὶ τοῦτο ταῖς γυναιξὶν ὁ καταβὰς ἄγγελος ἀπήγγειλεν ἵνα καὶ αὐταὶ ἀπαγγείλωσι τοῖς μαθηταῖς, καὶ ὅτι ἐφάνη τρίτον Μαρίᾳ τῇ Μαγδαληνῇ καὶ ἀνελήφθη εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἐκάθισεν ἐκ δεξιῶν τοῦ Θεοῦ.»

Ὁ δὲ πρόλογος ὡς ἑξῆς : «Οὗτος ὁ δεύτερος Πέτρος ἐν Ῥώμῃ ἐντειλάμενος αὐτῷ ὁ Μάρκος συγγραψάμενος Εὐαγγέλιον, ἥτοι 1) τῆς εὐαγγελικῆς πολιτείας τὸ βάπτισμα συγγραψάμενος, ὃ τύπος ἦν, τῆς ἐκ νεκρῶν ἀναστάσεως, δι' ἧς εἰς θάνατον καὶ ἄτρεπτον ζωὴν ἀναγεννώμεθα· εἶτα καὶ αὐτὸς πειρασμοὺς εἰρηκώς, καὶ τὴν νίκην ὁμοίως καὶ τὴν ἐπιβουλὴν καὶ τὸν θάνατον καὶ τὴν ἀνάστασιν ἐτέλεσε τὴν ἑαυτοῦ γραφήν· μέμνηται δὲ καὶ αὐτὸς Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ κηρύττοντος ἠγγικέναι τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν· ἅπερ 1) πάντα καὶ αὐτὸς σύμφωνα τῷ μακαρίῳ Ματθαίῳ ἐφθέγξατο· εἷς γὰρ σκοπός ἐστι πᾶσι τῆς θείας γραφῆς.

Ἐπίγραμμα.

«Καὶ οὗτος τῆς Νέας Διαθήκης κῆρυξ ὑπάρχων τὰ αὐτὰ πρὸ αὐτοῦ ἡμῖν ἔγραψεν ἐκ τῆς κατὰ τὸ βάπτισμα ἱστορίας ἀρξάμενος, ἥτις καὶ τύπος ἐστὶ τῆς ἐκ νεκρῶν ἀναστάσεως, λέγω δὴ τῆς καινῆς καὶ οὐρανίου πομπείας, ὅπως 2) τε ἐβαπτίσθη καὶ ἐπολιτεύθη, καὶ ἀπεκτάνθη καὶ ἀνέστη, καὶ εἰς οὐρανοὺς ἀνελήλυθεν, ἔνθα ἐστὶ τῆς δευτέρας καταστάσεως ὁ τύπος καὶ ἡ πολιτεία· δόξα τῷ 3) ἐξ ἀρχῆς ἡτοιμάσαντι καὶ προμηνύσαντι Θεῷ καὶ πληρώσαντι· ἀμήν.»

Ἐπίγραμμα ἕτερον.

«Ἰστέον ὅτι τὸ κατὰ Μάρκον ἅγιον Εὐαγγέλιον ἐξεδόθη μετὰ χρόνους δέκα τῆς Χριστοῦ ἀναλήψεως.»

Φύλλ. 64—100α. «Τὸ κατὰ Μάρκον ἅγιον Εὐαγγέλιον.» Ἐν τῷ τέλει αὐτοῦ, ἐρυθροῖς γράμμασιν, ἡ σημείωσις. «Τέλος τοῦ κατὰ Μάρκον εὐαγγελίου· στίχοι αχ'. Τὸ κατὰ Μάρκον Εὐαγγέλιον ἐξεδόθη μετὰ χρόνους δέκα τῆς τοῦ Χριστοῦ ἀναλήψεως.»

Φύλλ. 100β. «Ὑπόθεσις τοῦ κατὰ Λουκᾶν ἅγιον Εὐαγγέλιον.» — «Κατὰ Λουκᾶν ἅγιον Εὐαγγέλιον ἐπιγέγραπται, ἐπειδὴ Λουκᾶς ὁ μαθητὴς Πέτρου ὁ καὶ χειρο-

1) Χ. ἤτοι.

1) Χ. ἅπερ.
2) Χ. ἅπος.
3) Χ. τό.

τονηθεὶς συνέκδημος Παύλου καὶ μαρτυρηθεὶς παρ' αὐτοῦ, αὐτὸς συνεγράψατο τὸ εὐαγγέλιον τοῦτο· ἄρχεται δὲ ἀπὸ τῆς Ἰωάννου γεννήσεως καὶ ἑξῆς διηγεῖται τὴν κατὰ σάρκα γέννησιν τοῦ Σωτῆρος, γενεαλογῶν καὶ ἀναβαίνων ἀπὸ τοῦ Ἰωσὴφ ἐπὶ τὸν Δαυΐδ· ἐξηγεῖται δὲ πάλιν καὶ αὐτὸς τὸ βάπτισμα Ἰωάννου καὶ τοὺς ἐν τῷ ὄρει γενομένους παρὰ τοῦ διαβόλου πειρασμοὺς, τήν τε ἐκλογὴν τῶν μαθητῶν καὶ ἄλλων ἑβδομήκοντα ἀνάδειξιν, σημεῖά τε καὶ τέρατα πολλὰ γενόμενα, καὶ τὴν τοῦ μυστηρίου παράδοσιν· καὶ τέλος, ὅτι Ποντίῳ Πιλάτῳ παρεδόθη καὶ ἐσταυρώθη σαρκὶ, καὶ οἱ μὲν στρατιῶται διαμερίζονται τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, τῶν δὲ σταυρωθέντων δύο λῃστῶν ὁ εἷς αὐτῶν μετανοήσας, ὡμολόγησε, καὶ ὅτι τὸ σῶμα τεθὲν ἐν τῷ μνημείῳ ἠγέρθη τριήμερον, καὶ μετὰ ταῦτα ἀνελήφθη βλεπόντων τῶν μαθητῶν.»

Φύλλ. 101—103. «Τοῦ κατὰ Λουκᾶ Εὐαγγελίου τὰ κεφάλαια·» πίναξ τελευτῶν οὑτωσὶ «τέλος τοῦ κατὰ Λουκᾶν εὐαγγελίου τὰ κεφάλαια.» Ἕπονται αἱ ἑξῆς σημειώσεις, ἐπιγράμματα κτλ.

«Ἰστέον ὅτι τὸ κατὰ Λουκᾶν εὐαγγέλιον ὑπηγορεύθη ὑπὸ Παύλου ἐν Ῥώμῃ· ἅτε δὲ ἱερατικοῦ χαρακτῆρος ὑπάρχον, ἀπὸ Ζαχαρίου τοῦ ἱερέως θυμιῶντος ἤρξατο.»

Ἐπίγραμμα εἰς τὸν ἅγιον Λουκᾶν.

Τρίτος δὲ Λουκᾶς ῥητορεύει μειζόνως
Τοῦ μέχρις ἡμῶν μετριωθέντος λόγου,
Τὴν παιδικὴν αὔξησιν, εἶτα καὶ μέσην
Καὶ τὴν τελείαν τῆς θεώσεως χάριν·
Παῦλον γὰρ ἔσχε, τεχνικὸν παιδοτρίβην.

[Πρόλογος.]

«Οὗτος ὁ Λουκᾶς ὁ τρίτος τῶν εὐαγγελιστῶν, ὃς θεωρήσας πολλοὺς ἐπικεχειρηκότας ἀναγράψασθαι 1) εὐαγγέλια καὶ ἐκ καρδίας πολλὰ πλαττομένους, αὐτὸς τάχιστα πρὸς τὸν ἴδιον μαθητὴν Θεόφιλον συγγράφει λέγων, ἀσφαλιζόμενος μὴ παρασυρῆναι τοῖς ἐκείνων πλάσμασι μηδὲ παρατραπῆναι ὧν πρώην μεμάθηκεν, ἵνα γνῷς φησὶ ἀκριβῶς περὶ ὧν κατηχήθης λόγων τὴν ἀσφάλειαν· διηγεῖται τοίνυν αὐτῷ, ἀρξάμενος ἀπὸ τῆς γενέσεως Ἰωάννου τοῦτο διδάσκων, ὅτι καὶ τοῦ Προδρόμου ἡ γένεσις παράδοξος ἦν. Εἶτα τὴν αὐτὴν τοῦ δεσπότου Χριστοῦ κατὰ σάρκα· καὶ αὐτὴν παραδόξως διηγησάμενος γεγενῆσθαι κατὰ τοῦ προλαβόντος Ματθαίου σκοπὸν εἰρηκὼς 1) κατὰ ἀναποδισμὸν αὐτοῦ προγόνους ὡς ἐκ τοῦ Δαυΐδ καὶ τοῦ Ἀβραὰμ εἴτε παρατείνας ὡς ἐκ τοῦ Ἀδὰμ ὑπάρχει· μὴ εὑρηκὼς 2) ὕστερον, ἐπὶ τὸν Θεὸν ἀνέδραμε λέγων «τοῦ Θεοῦ,» τουτέστι τοῦ ἀρξαμένου τῆς κτίσεως, κατὰ τὸν ἱεροφάντην Μωυσέα, καὶ ποιήσαντος τὸν πρωτόπλαστον Ἀδάμ· εἶτα πάλιν καὶ αὐτὸς ὅμοια τοῖς ἄλλοις εἰρηκὼς περὶ τοῦ βαπτίσματος καὶ τῶν πειρασμῶν ἔτι τε καὶ τοῦ θανάτου καὶ τῆς ἀναστάσεως· μετὰ ταῦτα καὶ ἐν αὐτῷ τῷ εὐαγγελίῳ καὶ ἐν ταῖς πράξεσι τὴν ἄνοδον αὐτοῦ τὴν εἰς τὸν οὐρανὸν ἐπαγγέλει «καὶ οὗτος πάλιν ἐλεύσεται·» καὶ τελειοῖ καὶ αὐτὸς τὴν ἑαυτοῦ συγγραφὴν εἰς ἕνα σκοπὸν ἀφορῶν, ὃν πάντες προσδοκοῦσι· τοῦτο διδάσκων καὶ τὸν ἑαυτοῦ μαθητὴν τὸν θεοφιλῆ Θεόφιλον. — Καὶ οὗτος ὁ κήρυξ τῆς νέας Διαθήκης· μετὰ ταῦτα τοῖς ἄλλοις ἐξεῖπεν, ἀρξάμενος, ἀπὸ τῆς γενέσεως τοῦ Προδρόμου· ἐλθὼν καὶ ἐπὶ τὴν αὐτοῦ πολιτείαν ὁμοίως δὲ καὶ τὴν εὐαγγελικὴν, λέγω δὴ βάπτισμα, θάνατον καὶ ἀνάστασιν, εἰς ὕστερον καὶ αὐτὸς τὴν ἄνοδον τὴν εἰς τὸν οὐρανὸν κατήγγειλεν, ἔνθα ἐστὶ τὸ τῆς δευτέρας ἡμῶν καταστάσεως κατοικητήριον. Δόξα τῷ ἐξ ἀρχῆς ἑτοιμάσαντι καὶ προμηνύσαντι περὶ τούτων Θεῷ καὶ νῦν πληρώσαντι καὶ πληροῦντι ἀμήν.»

1) Χ. ἀναγράψασθε.

1) Χ. εἰρηκῶς.
2) Χ. εὑρηκῶς.

Στίχοι εἰς τὸν ἅγιον Λουκᾶν τὸν Εὐαγγελιστήν.

Λουκᾶ πάρελθε καὶ ξένην φέρον τρίβον
Τοῖς ἀσκόπως τρέχουσιν εἰς τρίβον πλάνην,
Λαοῖς δὲ δεῖξον ἐν σκότει καθημένοις
Οἷον βλέπειν ἔδειξε φῶς Θεοφάνης.

Φύλλ. 104—163α «Τὸ κατὰ Λουκᾶν ἅγιον Εὐαγγέλιον.» Εἰς τὸ τέλος αὐτοῦ, ἐρυθροῖς γράμμασιν, ἡ σημείωσις ἥδε· «Τέλος.τὸ κατὰ Λουκᾶν Εὐαγγέλιον. στίχοι βώ. ἐξεδόθη δὲ τοῦτο μετὰ χρόνους ιέ. τῆς Χριστοῦ ἀναλήψεως».

Φύλλ. 163β—164α «Ὑπόθεσις τοῦ κατὰ Ἰωάννην Εὐαγγελίου.—«Κατὰ Ἰωάννην τὸ Εὐαγγέλιον ἐπιγέγραπται, ἐπειδὴ Ἰωάννης ὁ ἀδελφὸς Ἰακώβου τοῦ Ζεβεδαίου, ὁ ἐπὶ τὸ στῆθος ἀναπεσὼν τοῦ Κυρίου, αὐτὸς συνεγράψατο τὸ εὐαγγέλιον τοῦτο· ἄρχεται δὲ ἀπὸ τῆς θεότητος τοῦ Λόγου καὶ τῆς κατὰ σάρκα γεννήσεως μνημονεύει λέγων «καὶ ὁ λόγος σὰρξ ἐγένετο·» καὶ μνημονεύσας τοῦ Ἰωάννου βαπτίσματος, διηγεῖται καὶ αὐτὸς περὶ τῆς ἐκλογῆς τῶν μαθητῶν, καὶ σημεῖα καὶ τέρατα γενόμενα, καὶ τέλος ὅτι παρεδόθη Ποντίῳ Πιλάτῳ καὶ ἐσταυρώθη· καὶ οἱ μὲν στρατιῶται διεμερίσαντο τὰ ἱμάτια ἑαυτοῦ καὶ ἐπὶ τὸν χιτῶνα ἔβαλον κλῆρον, τὸ δὲ σῶμα ἐτέθη ἐν τῷ μνημείῳ καὶ ἠγέρθη τριήμερον καὶ ὤφθη τοῖς μαθηταῖς· σιωπᾷ δε αὐτὸς μόνος αὐταῖς λέξεσι τὴν περὶ τοῦ μυστηρίου παράδοσιν 1) καὶ τοὺς ἐν τῷ ὄρει πειρασμούς. Ἐξηγεῖται μέν τοι οὐρανίους λόγους καὶ οὐκ ἀπαρασήμαντον ἀφῆκε τὸν περὶ τοῦ μυστηρίου λόγον, ἀλλὰ διηγηματικὸν αὐτὸν λέγει εἰρῆσθαι παρὰ τοῦ Σωτῆρος· «ἐγώ εἰμι ὁ ἄρτος τῆς ζωῆς»· καὶ πάλιν «ἐάν τις φάγῃ ἐκ τούτου τοῦ ἄρτου, ζήσεται εἰς τὸν αἰῶνα·» καὶ πάλιν, «ὁ δὲ ἄρτος, ὃν ἐγὼ δώσω, ἡ σάρξ μου ἐστίν, ἣν ἐγὼ δώσω ὑπὲρ τῆς τοῦ κόσμου ζωῆς·» καὶ πάλιν «ἡ γὰρ σάρξ μου ἀληθής ἐστι βρῶσις, καὶ τὸ αἷμά μου ἀληθής ἐστι πόσις.»

2) Χ. παράδωσιν.

Δύο δὲ πάσχα λέγει συγκεχρονικέναι τὸν Κύριον τοῖς μαθηταῖς· τὸ μὲν ἕν, ὅτε ἤρξατο κηρύττειν τὸ Εὐαγγέλιον· τὸ δὲ ἕτερον, ἐν ᾧ καὶ πέπονθεν».

«Ἱστέον ὅτι τὸ κατὰ Ἰωάννην εὐαγγέλιον ἐν τοῖς χρόνοις Τραϊανοῦ ὑπηγορεύθη ὑπο Ἰωάννου ἐν Πάτμῳ τῇ νήσῳ. Διηγεῖται δὲ τὴν ἐπὶ τοῦ Πατρὸς ἡγεμονικὴν καὶ πρακτικὴν καὶ ἔνδοξον τοῦ Χριστοῦ γενεάν.» Ἕπεται

Ἐπίγραμμά εἰς τὸν ἅγιον Ἰωάννην.

Βροντῆς 1) τὸν υἱόν, τίς βροτῶν μὴ θαυμάσει;
Ἀεὶ γὰρ οὗτος ὡς ἐν ἀρχῇ τὸν Λόγον
Τῷ Πατρὶ δεικνὺς καὶ πρὶν οὐσιωμένον
Πάλιν τὸν αὐτὸν 2) γηγενῆ πεφυκότα
Τρανοῖ θεουργόν, καὶ παθητὸν σάρκίῳ.

Ἄλλο

Ὁ παρθένος τί τὸν τεκόντα τὸν κάτω
Λιπὼν τεκόντα τὸν Θεὸν κτᾶται μόνον
Ὡς παρθένος γὰρ πρὸς τὸν ἐκ τῆς παρθένου
Καλοῦντα Χριστόν, οἷα συγγενὴς τρέχει
Ἐντεῦθεν εἰς τὸ στῆθος αὐτοῦ γνησίως
Πεσὼν ἐκεῖθεν τὴν ἄβυσσον λαμβάνει
Τῆς γνώσεως καὶ πάντα πλουτεῖ τὸν κόσμον
Μυστηρίων ἄγνωστα καὶ τοῖς ἀγγέλοις
Θεηγόρος τέταρτος οὖν Ἰωάννης
Εὐαγγελιστὴς ἀλλ' ἐν ὕψει δογμάτων
Πρῶτος, μέγιστος, ἄκρος, ἀρχὴ καὶ τέλος.

Φύλ. 164 β. Πίναξ τῶν κεφαλαίων τοῦ κατὰ Ἰωάννην Εὐαγγελίου, καὶ τὸ ἑξῆς·

Ἐπίγραμμα εἰς τὸν ἅγιον Ἰωάννην.

Βροντὴ εἷς θεόφωνος Ἰωάννη πανάριστος,
Πρωτοτόκου σοφίη, ὑπεράρχιον εὕρατο ἀρχὴν
Πρωτοφανῆ γενετῆρα Θεοῦ, Θεὸν αὐτογένεθλον.

Φύλλ. 165—209α «Τὸ κατὰ Ἰωάννην ἅγιον Εὐαγγέλιον». Εἰς τὸ τέλος αὐτοῦ, ἐρυθροῖς γράμμασιν, ἡ σημείωσις «Τέλος τοῦ

1) Χ. βροντῆς.
2) Χ. δὶς.

κατὰ Ἰωάννην εὐαγγελίου. Τὸ κατὰ Ἰωάννην Εὐαγγέλιον ἐξεδόθη μετὰ χρόνους λβ'. τῆς Χριστοῦ ἀναλήψεως· στίχων βτ'.
Τῷ συντελεστῇ τῶν καλῶν Θεῷ χάρις.»

Γ—3.

(118) Εἰς 8ον, ἐποχῆς ἀρχῶν τοῦ παρόντος αἰῶνος.

Σελ. 1—70. «Λόγοι τοῦ κὺρ Γρηγορίου, τοῦ προεστῶτος καὶ ἀρχιμανδρίτου ὄντος ἐν τῇ κατὰ Πετογλου ἱερᾷ ἐκκλησίᾳ.»

Σελ. 71—157. «Ἐπιστολαὶ παρὰ τοῦ κὺρ Γρηγορίου ἀρχιμανδρίτου πρὸς ἑτέρους, καὶ ἑτέρων πρὸς αὐτόν. 1)»

Γ—4.

(119) Εἰς 8ον, ἐποχῆς τοῦ ιή αἰῶνος.

1) Ἀλεξίου Σπανοῦ τοῦ ἐξ Ἰωαννίνων «περὶ τῆς ποιητικῆς ἤτουν στιχουργίας. 2)»

2) Τοῦ αὐτοῦ, «περὶ μέτρων ἐποποιΐας.»

3) Τοῦ αὐτοῦ «πραγματεία περὶ τῶν ποδῶν, καὶ εἴδους τῶν ἐπῶν.»

Ἐδωρήθη παρὰ τοῦ κ. Μ. Κοσονῆ.

Γ—5.

(120) Εἰς 8ον, ἐκ φύλλων περγαμηνῆς 290 καὶ ἐποχῆς τοῦ ιά αἰῶνος.

Προηγοῦνται ἕξ φύλλα ἐκ χάρτου, ἐξ ὧν τὸ τέταρτον μόνον τὸ ἑξῆς ἀνορθόγραφον σημείωμα περιέχει: «1763, δικεβρίου 7 ετούτο το παρὸ βηβλήο το αφηέροσε ὁ μακαρίτης διακομανόλης τοῦ αγίου Δημιτρίου καὶ όπηος τοπαρη ναέχη τὴν κατάρα του.»

Φύλλ. 1—6. Ἐπιστολὴ Εὐσεβίου πρὸς Καρπιανόν, γεγραμμένη χρυσοῖς γράμμασι· ἕπονται οἱ ἐν τῇ ἐπιστολῇ μνημονευόμενοι κανόνες. 1)

Φύλλ. 7—269. Τὰ τέσσαρα τῶν εὐαγγελιστῶν εὐαγγέλια προηγουμένων τῆς εἰς αὐτὰ ὑποθέσεως καὶ τοῦ πίνακος τῶν κεφαλαίων.

Φύλλ. 270—287. Δήλωσις διαλαμβάνουσα τὴν τοῦ χρόνου τῶν εὐαγγελίων ἀνάγνωσιν, 2) γραφεῖσα κατὰ τὸν ιέ πιθανῶς αἰῶνα.

Γ—6.

(121) Εἰς 8ον, ἐποχῆς τοῦ ιή αἰῶνος.

Προηγεῖται ἡ εὐχὴ τοῦ Χρυσοστόμου ἥτις ἀναγινώσκεται, «ἡνίκα τινὰς μέλλει νὰ ἀναγνώσῃ.»

«Γραμματικὴ περιέχουσα τὴν τεχνολογίαν, τὰ ὀκτὼ μέρη τοῦ λόγου καὶ ἄλλα σημαινόμενα (αψπή, αὐγούστου κγ'). σχεδιασθεῖσα παρὰ Ἀγαπίῳ τῷ διδασκάλῳ Δημητζαναίῳ μετὰ πλείστης ἐπιμελείας καὶ διορθώσεως. Βενιαμὶν ἱεροδιάκονος ἔγραψα. Ἐγγέγραπται δὲ παρὰ Βενιαμὶν τοῦ ἱεροδιακόνου, τοῦ ἐκ τῆς μονῆς τῆς Κοιμήσεως τῆς ἐπονομαζομένης Ζερμπίτζα, τῆς Πελοποννήσου.

Ἐδωρήθη παρὰ τῶν κκ. Χ. καὶ Μ. Δ. Χαμουδοπούλου.

Γ—7.

(122) Εἰς 8ον, ἐποχῆς τοῦ ιή αἰῶνος.

1) Σημείωσις περὶ τῆς ἐν Πελοποννήσῳ εἰσβολῆς τῶν Ῥώσσων τῷ 1770. 3)

Ἕπονται βιογραφικαί τινες σημειώσεις τοῦ ἀντιγραφέως.

2) «Σημείωσις τινῶν ἰαματικῶν βοτάνων εἰς διαφόρους ἀσθενείας» ἤτοι «εἰς τὸ πά-

---

1) Ἀμφότερα ἐδημοσιεύθησαν ἐν Κ(πόλει, τῷ 1852 ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν «Ἰνδικὴ ἀλληλογραφία, ἤτοι Γρηγορίου ἱερομονάχου . . . ἐπιστολαὶ πρός τινας ἐν Ἰνδίᾳ μετὰ τινων ἀπαντήσεων καὶ τινων αὐτοῦ ἐκκλησιαστικῶν λόγων. Ἐκδοθεῖσα ὑπὸ Η. Ταντταλίδου.»

2) Πρβλ. ἀνωτ. σ. 21, Χ. Α — 24.

1) Βλ. *Fabr. VI*, σ. 97. — Γλυζωνίου Εὐαγγελιστάριον. Ἐνετίῃσι, 1773. σ. 29

2) Βλ. Γλυζωνίου, Εὐαγγελιστάριον σ. 3.

3) Ἐξεδόθη ἐν «Φιλίστορι» τόμ. Δ'. σ. 537 καὶ ἐν «Ἰωνίᾳ» ἀριθ. 82.

θος ὀνομαζόμενον ὀκταπόδι.—Εἰς ψώραν.—Εἰς ὀδόντας.»

3) «Ἔνια ὑπομνήματα περὶ τῶν κεκοιμημένων εὐσεβῶς.»

Ἕπονται βιογραφικαὶ σημειώσεις τοῦ ἀντιγραφέως.

4) «Στίχοι ψυχωφελεῖς τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Νείλου μοναχοῦ.»

Ἕπεται ἡ ἑξῆς χρονολογικὴ σημείωσις: «Τῇ κ' τοῦ ὀκτωβρίου τοῦ αψπ' σωτηρίου ἔτους τελευτήσαντος τοῦ Κωνσταντινουπόλεως κὺρ Σωφρονίου ἐπὶ τῷ θρόνῳ, τοῦτον ἀντ' αὐτοῦ διεδέχθη ὁ Παλαιῶν Πατρῶν κὺρ Γαβριὴλ, μεταπεμφθεὶς ἐκεῖθεν εἰς Κωνσταντινούπολιν· κατὰ δὲ τὴν ιβ' δεκεμβρίου τὴν Βασιλεύουσαν καταλαβόντος, καὶ παρὰ τοῦ Ὑπάτου τὸ λεγόμενον καβάδι φορέσαντος, καὶ τῇ συνήθει προπομπῇ εἰς τὸ πατριαρχεῖον παραγενομένου, οἱ εὑρεθέντες ἀρχιερεῖς τὴν μετάθεσιν ἐπ' αὐτῷ πεποιήκασι, καὶ Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην τὴν αὐτοῦ παναγιότητα ἀναδείξαντες, τὸ, *εἰς πολλὰ ἔτη δέσποτα* μιᾷ φωνῇ πάντες ἐξεῖπον.»

5) «Κυροῦ Θεοδώρου Προδρόμου, ἐπὶ ἀποδήμῳ τῇ φιλίᾳ.»

Ἕπονται βιογραφικαὶ σημειώσεις τοῦ ἀντιγραφέως.

6) «Ἐξήγησις τῶν τοῦ Ἰγνατίου σκευοφύλακος τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας πρὸς τοὺς νέους παραινετικῶν στίχων.»

Ἕπονται διάφοροι σημειώσεις.

7) Περὶ τῶν ἐπακτῶν τῶν δώδεκα μηνῶν.

Ἐδωρήθη παρὰ τοῦ κ. Σοφοκλέους Σαντιμούρη.

Γ—8.

(123). Εἰς 8ον, ἐποχῆς τοῦ ιη' αἰῶνος.

«Τοῦ πανιερωτάτου μητροπολίτου Ἡρακλείας κυροῦ Νικήτα τοῦ Σερρῶν ἐξήγησις εἰς λόγους τινὰς τοῦ ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου.»

Ἐδωρήθη παρὰ τοῦ ἐν Σμύρνῃ Ἑλλ. Νοσοκομείου.

Γ—9.

(124) Εἰς 8ον, ἐποχῆς τοῦ ιη' αἰῶνος.

«Χρηστοήθεια περιέχουσα καὶ διδάσκουσα τοὺς τρόπους δι' ὧν ἀποκτῶνται τὰ καλὰ καὶ εὔτακτα ἤθη τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ σώματος, μετὰ προσθήκης λόγων τινῶν, ἱστοριῶν καὶ διαλόγων ὠφελίμων. Μεταφρασθεῖσα καὶ στιχουργηθεῖσα παρὰ Κωνσταντίνου Δαπόντε, μεγάλου Καμινάρη τῆς ἐκλαμπροτάτης αὐθεντείας Μολδοβίας, τοῦ ἐκ νήσου Σκοπέλων.»

Ἐδωρήθη παρὰ τοῦ κ. Κ. Τριανταφύλλη.

Γ—10.

(125) Εἰς 12ον, ἐποχῆς τοῦ ιη' αἰῶνος.

Ἐκκλησ. Μουσική.

1) «Ἀρχὴ σὺν Θεῷ ἁγίῳ τῶν σημαδίων τῆς ψαλτικῆς τέχνης τῶν τε ἀνιόντων καὶ κατιόντων, σωμάτων τε καὶ πνευμάτων, καὶ πάσης χειρονομίας καὶ ἀκολουθίας συντεθειμένης ἐν αὐτῇ παρὰ τῶν κατὰ καιροὺς ἀναδειχθέντων ποιητῶν παλαιῶν τε καὶ νέων.»

2) «Ἀρχὴ σὺν Θεῷ ἁγίῳ τῶν στιχηρῶν, καλλωπισθέντων παρὰ κὺρ Γερμανοῦ ἀρχιερέως.»

Εἰς τὸ τέλος τοῦ πίνακος: «Ἡ βίβλος αὕτη ἐγράφη διὰ χειρὸς κἀμοῦ Μελχισεδὲκ ἱεροδιακόνου τοῦ ἐκ τῆς ἱερᾶς μονῆς τοῦ Παντοκράτορος, αψλγ' ἰανουαρίου ιδ'. Ἐγράφη εἰς τὸ ἡσυχαστήριον τοῦ ἁγίου Ὀνουφρίου πλησίον κείμενον τῆς εἰρημένης ἱερᾶς μονῆς τοῦ Παντοκράτορος ἐν τῷ Ἁγίῳ Ὄρει.»

Ἐδωρήθη παρὰ τοῦ κ. Κωνστ. Παπαδοπούλου.

Γ—11.

(126) Εἰς 8ον, ἐποχῆς τοῦ ιζ' αἰῶνος.

«Νομικὸν κανονικόν.»

Γ—12.

(127) Εἰς 8ον, ἐποχῆς τοῦ ιη' αἰῶνος.

1) «Ῥητορικὴ Μελετίου τοῦ Ἀθηνῶν, διαλαμβάνουσα περὶ τοῦ πῶς δεῖ ὁμιλίαν συγγράφειν. 1)»

2) «Ἔκθεσις ῥητορικῶν τινων κανόνων ἱεροκήρυξι μάλιστα συμβαλλομένων, οὓς ἐκ τῆς λατινίδος φωνῆς ὁ ἐν ἱεροδιδασκάλοις Μακάριος εἰς τὴν Ἑλλάδα φωνὴν ἀπανθισάμενος τοῖς φιλολόγοις προὔθηκε 2)»

3) «Κεφάλαια τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Νείλου μοναχοῦ.»

4) «Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἀββᾶ Θαλασσίου, ἐκ τῶν κεφαλαίων, περὶ ἀγάπης καὶ ἐγκρατείας καὶ τῆς κατὰ νοῦν πολιτείας.»

5) «Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου γνῶμαι μονόστιχοι κατὰ ἀλφάβητον.»

6) «Στίχοι Σιβύλλης τῆς Ἐρυθραίας, περὶ τοῦ Κυρίου ἡμῶν ἔχοντες ἀκροστιχίδα τὴν δε *Ἰησοῦς Χριστὸς, Θεοῦ υἱὸς, σωτὴρ, σταυρός*.»

7) «Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Γρηγορίου Ναζιανζηνοῦ τοῦ Θεολόγου, διαφόρων βίων μακαρισμοί.»

Ἐδωρήθη παρὰ τοῦ κ. Ἀριστ. Μ. Φοντριέρ.

Γ—13.

(128) Εἰς 8ον, ἐποχῆς τοῦ ιη' αἰῶνος. Ἐκκλ. Μουσική.

1) «Ἀρχὴ σὺν Θεῷ ἁγίῳ τῶν σημαδίων τῆς μουσικῆς τέχνης, τῶν τε ἀνιόντων καὶ κατιόντων, σωμάτων τε καὶ πνευμάτων, καὶ πάσης χειρονομίας καὶ ἀκολουθίας συντεθειμένης εἰς αὐτὴν παρὰ τῶν κατὰ καιροὺς ἀναδειχθέντων ποιητῶν παλαιῶν τε καὶ νέων.»

2) «Ἀρχὴ σὺν Θεῷ ἁγίῳ τῶν κεκραγαρίων μετὰ τῶν ἀναστασίμων στιχηρῶν, ποιηθέντων ὑπὸ παλαιῶν καὶ διαφόρων διδασκάλων, συντεθὲν δὲ εἰς νέον καλλωπισμὸν παρὰ τοῦ ἐντιμωτάτου καὶ μουσικωτάτου κυρίου κὺρ Χρυσάνθου τοῦ Νέου, καὶ πρωτοψάλτου τῆς τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας.» Εἰς τὸ τέλος τοῦ χειρογράφου ἀναγινώσκεται ἡ ἑπομένη σημείωσις: «Εἴληφε τέλος ἡ παροῦσα ᾀσματομελιρρητόφθογγος βίβλος διὰ χειρὸς κἀμοῦ τοῦ εὐτελοῦς Δημητρίου Λότου, ἐκ τῆς νήσου Χίου· οἱ γὰρ ἐν αὐτῷ ᾄδοντες, ὑπὲρ ἐμοῦ πρὸς Κύριον δεήθητε ὅπως λυτρωθείημεν τῆς αἰωνίου κολάσεως, καὶ ἀξιώσοι ἡμᾶς ἅπαντας τῆς οὐρανίου καὶ αἰωνίου αὐτοῦ βασιλείας· ἀμήν. Ἐν ἔτει αψξγ' ἀπριλίου ιέ, ἡμέρᾳ τρίτῃ παραμονῇ τῆς Μεσοπεντηκοστῆς.»

Ἐδωρήθη παρὰ τοῦ Σεβ. Ἡλιουπόλεως κ. Ταρασίου.

Γ—14.

(129) Εἰς 8ον, ἐποχῆς τοῦ ιη' αἰῶνος.

1) Διάφορα λατινικὰ μαθήματα.

2) Θεοφράστου χαρακτῆρες.

3) «Κυρίου Θεοδώρου τοῦ Προδρόμου τετράστιχα ἰαμβεῖα καὶ ἡρῷα εἰς τὰ κεφαλαιωδῶς ῥηθέντα ἐν τῇ παλαιᾷ πάσῃ Γραφῇ. 1)»

Γ—15.

(130) Εἰς 4ον μικρὸν, ἐποχῆς τοῦ ιη' αἰῶνος.

1) «Ἀρχὴ τῶν ῥητῶν τοῦ ἁγίου εὐαγγελίου.»

2) «Ἡ μετανάστασις τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου ὁπού ὑπῆγεν ἡ Παναγία εἰς τὸν Ἅδην καὶ εἶδε τὰς ψυχὰς τῶν ἁμαρτωλῶν πῶς κολάζονται.

3) «Περὶ τοῦ ἁγίου Ἀντωνίου.»

4) Διάλογος ἁμαρτωλοῦ καὶ διαβόλου ἐλθόντος ἀνασπάσασθαι τὴν ψυχὴν τοῦ ἁμαρτωλοῦ.

---

1) Ἐν Ἰωνίᾳ ἀρθ. 41 — 48, ἐδημοσίευσα τὸ α, β' καὶ γ' αὐτῆς κεφάλαιον.

2) Ἐδημοσιεύθη ἐν Βενετίᾳ τῷ 1755. Βλ. Σάθα, Νεοελλ. Φιλ. σ. 441.

1) Ἐδημοσιεύθησαν τῷ 1632. Βλ. *Fabr. VI*, σ. 816.

5) Θεολογικαὶ σημειώσεις.

6) «Περὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἀκολουθίας.»

7) «Ἐγκώμιον χαρμόσυνον λεγόμενον εἰς τὴν γέννησιν τοῦ Χριστοῦ »

8) «Ἐπιστολάριον ὠφέλιμον». Ἀτελές.

Γ—16.

(131) Εἰς 8ον, ἐποχῆς τοῦ ιη' αἰῶνος.

«Γνωμικὰ φιλοσόφων τινων, ἐκ τῆς ἰταλικῆς γλώσσης εἰς τὴν ἡμετέραν ἁπλῆν διάλεκτον μεταφρασθέντα.»

Γ—17.

(132) Εἰς 8ον, ἐποχῆς τοῦ ιη' αἰῶνος.

1) «Εὐχαὶ θεωρητικαὶ καὶ ἐρωτικαί, αἱ καλούμεναι μονόλογοι τοῦ μακαρίου Αὐγουστίνου ἐπισκόπου Ἱππῶνος, ἑρμηνευθεῖσαι δὲ πρὸς τὴν Ἑλλάδα γλῶσσαν παρὰ Δημητρίου Κηδώνη. 1)»

2) «Ἀνωνύμου περίληψις τῆς ὑποθέσεως τῆς διδασκαλίας τοῦ παρόντος περὶ βασιλείας λόγου τοῦ σοφωτάτου Συνεσίου κεφαλαιώδης.»

3) «Συνεσίου εἰς τὸν αὐτοκράτορα Ἀρκάδιον περὶ βασιλείας λόγος κατὰ μετάφρασιν εἰς κοινὴν διάλεκτον.»

4) Ἀνωνύμου «περὶ ἐγκλιτικῶν καὶ ἐγκλινομένων.»

5) Ἀνωνύμου «περὶ προσῳδιῶν.»

6) «Ἑρμηνεία τοῦ Ζωναρᾶ εἰς τὰ τοῦ Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου τετράστιχα. 2)»

Γ—18.

(133) Εἰς 8ον, ἐποχῆς τοῦ ιη' αἰῶνος.

1) Δανιὴλ Κεραμέως, ἐπιστολιμαία γραμματικὴ διατριβή.

2) Τοῦ αὐτοῦ «περὶ συμφωνιῶν καὶ πτώσεων.»

3) «Ἔκθεσις κατὰ πεῦσιν καὶ ἀπόκρισιν γραμματικῆς φιλοπονηθεῖσα χάριν τῶν φιλομαθῶν παρὰ Δανιὴλ μοναχοῦ Πατμίου. 1)»

Ἐν ἀρχῇ τοῦ τεύχους ἀναγινώσκεται ἡ ἑπομένη σημείωσις : « Σωτήριον ἔτος ψϙό ἐγενόμην κατὰ τὴν ἐν Πάτμῳ σχολὴν προστατεύοντος τοῦ κὺρ Δανιὴλ, ὃς ἦρξα ἀκούειν τὰ παρ' αὐτοῦ εἰσηγηθέντα ἀκριβῶς, τὰ παραδιδόμενα κατὰ Θεόδωρον Γαζῆν. — Ὤνιον ἐκτησάμην ταυτηνὶ παρὰ τοῦ τὰ ἄνωθεν γεγραφότος ἐν Πάτμῳ κατὰ τὸ αψό ὀκτωβρίου κ'. Ἔγωγε.»

Ἐδωρήθη παρὰ τοῦ κ. Γ. Ἐαρινοῦ.

Γ—19.

(134) Εἰς 8ον, ἐποχῆς τοῦ ιη' αἰῶνος.

1) «Διάλεξις τοῦ ἐνδοξοτάτου, σοφωτάτου καὶ περιφανοῦς ἑρμηνέως Παναγιώτου χριστιανοῦ μετά τινος διδασκάλου Βανῆ μουσουλμάνου, μεταφρασθεῖσα ἀπὸ τῆς τῶν τουρκῶν διαλέκτου. 2)» Ἀτελής.

2) Βροντολόγιον ὑπὸ Ζορζῆ Βέργου, γραφὲν τῷ 1736.

Ἕπονται διάφοροι σημειώσεις.

Ἐδωρήθη παρὰ τῆς ἐν Σμύρνῃ Ἐκκλ. τῆς Ἁγ. Φωτεινῆς.

Γ—20.

(135) Εἰς 12ον, ἐποχῆς τοῦ ιζ' αἰῶνος.

«Νομοκάνονον πάνυ πλούσιον.»

Ἐδωρήθη παρὰ τοῦ κ. Μ. Κοσσανῆ.

Γ—21.

(136) Εἰς 8ον, ἐποχῆς τοῦ ιζ' αἰῶνος.

1) «Νομοκάνονον πάνυ πλουσιώτατον.»

2) «Συμεὼν ἐλαχίστου ἀρχιεπισκόπου Θεσσαλονίκης, εὐχὴ συγχωρητικὴ μετὰ θάνατον, ὑπ' ἀφορισμὸν εὑρεθέντων τινῶν ἀδελφῶν.»

---

1) Βλ. *Fabr. X*, σ. 385.
2) Βλ. *Fabr. X*, σ. 243.

1) Ἐδημοσιεύθη πολλάκις ἐν Βενετίᾳ.
2) Ἐδημοσιεύθη ὑπὸ τοῦ κ. Ι. Σακκελίωνος ἐν Πανδώρᾳ τομ. σ. μετὰ προλεγομένων.

3) «Εὐχὴ συγχωρητικὴ εἰς τοὺς μέλλοντας μεταλαβεῖν τῶν θείων μυστηρίων.»
4) Ἰατρικὰ «εἰς πόνον στόματος καὶ ὀδόντων.»
Ἕπονται διάφοροι σημειώσεις.

Γ—22.

(137) Εἰς 12ον, ἐποχῆς τοῦ ιή αἰῶνος.
Νομοκάνων.
Εἰς τὸ τέλος ἀναγινώσκεται ἡ σημείωσις: «Τὸ παρὸν νόμιμον ἐγράφθη διὰ χειρὸς ἐμοῦ τοῦ ἀγαθοῦ καὶ ἐλαχίστου τῶν ἱερομονάχων Ἀνανίου τοῦ ἐξ Ἄνδρου ἐκ τῆς μονῆς τῆς Παναχράντου, διὰ δαπάνης τοῦ πανοσιωτάτου ἐν ἱερομονάχοις κυρίου Διονυσίου τοῦ ἐκ τῆς αὐτῆς νήσου καὶ μονῆς. Ἔτει ͵αψϛ´, κατὰ μῆνα ὀκτώμβριον.»
Ἐδωρήθη παρὰ τοῦ ἐν Σμύρνῃ Ἑλλ. Νοσοκομείου.

Γ—23.

(138) Εἰς 12ον, ἐποχῆς τοῦ ιέ αἰῶνος.
Εὐχολόγιον; Ἐλλείπει ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ τέλος.
Ἐδωρήθη παρὰ τοῦ κ. Μ. Κοσσονῆ.

Γ—24.

(139) Ἐποχῆς τοῦ ιή αἰῶνος. Περιέχει δὲ συλλογὴν δημοτικῶν ᾀσμάτων.
Ἐδωρήθη παρὰ τοῦ κ. Π. Μάγνητος.

Γ—25.

(140) Ἐποχῆς ἀρχῶν τοῦ παρόντος αἰῶνος.
Συλλογὴ ᾀσμάτων ὑπὸ διαφόρων.
Ἐδωρήθη παρὰ τοῦ κ. Ἰωάννου Μισθοῦ.

Γ—26.

(141) Εἰς 8ον, ἐποχῆς ἀρχῶν τοῦ παρόντος αἰῶνος.
Ἐκκλ. Μουσική.
1) «Ἀρχὴ σὺν Θεῷ ἁγίῳ τῶν σημαδίων τῆς μουσικῆς τέχνης, τῶν τε ἀνιόντων καὶ κατιόντων σωμάτων τε καὶ πνευμάτων καὶ πάσης χειρονομίας καὶ ἀκολουθίας, συντεθειμένης εἰς αὐτὴν παρὰ τῶν κατὰ καιροὺς ἀναδειχθέντων ποιητῶν παλαιῶν τε καὶ νέων.»
2) «Ἀνθολογία σύντομος, περιέχουσα πᾶσαν τὴν ἡμερονύκτιον ἀκολουθίαν, ποιηθεῖσα παρὰ τῶν κατὰ καιροὺς ἀναδειχθέντων ποιητῶν παλαιῶν τε καὶ νέων.»
3) «Κοινωνικὰ τοῦ ὅλου ἐνιαυτοῦ, ποιηθέντα ὑπὸ τοῦ κὺρ Δανιὴλ πρωτοψάλτου τῆς Μεγάλης ἐκκλησίας.»
Εἰς τὸ τέλος ἡ σημείωσις: «Εἴληφε τέρμα χειρὶ Βαρθολομαίου, οὗ πατρὶς Ἴμβρος νῆσος εὐτελεστάτη κατὰ τὸ ͵αωά σωτήριον ἔτος, ἐν μηνὶ ἰουνίῳ.»

Γ—27.

(142) Εἰς 12ον, ἐποχῆς ἀρχῶν τοῦ παρόντος αἰῶνος.
Ἐκκλ. Μουσική. «Χερουβικὰ κὺρ Πέτρου Λαμπαδαρίου τῆς Μεγάλης ἐκκλησίας.»

Γ—28.

(143) Τεῦχος εἰς σχῆμα μικρότατον, περιέχον τὰ τέσσαρα εὐαγγέλια· ἐλλειπὲς εἰς τὴν ἀρχὴν καὶ τὸ τέλος· συνίσταται δὲ ἐκ φύλλων μεμβράνης γεγραμμένων κατὰ τὸν ιγ´ πιθανῶς αἰῶνα, λεπτοῖς γράμμασι καὶ ἐκ φύλλων χάρτου γεγραμμένων κατὰ τὸν ιϛ´ αἰῶνα.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ.

Α

Κατάλογος χειρογράφων εὑρισκομένων παρὰ τῷ ἐν Σμύρνῃ Βιβλιοπώλῃ

Κυρίῳ ΑΘΑΝΑΣΙΩ ΖΑΧΑΡΙΑ.

Ὁ συμπολίτης ἡμῶν Ἀθανάσιος Ζαχαρίου συλλέγων τὰ ἑκάστοτε παρὰ διαφόρων παρουσιαζόμενα αὐτῷ χειρόγραφα, ἀπετέλεσε καλήν τινα συλλογὴν ἐξ ὧν ἐκθέτομεν ἐνταῦθα τὰ ἀξιολογώτερα.

Χερι. ά. Εἰς φύλλον, ἐποχῆς τοῦ ιζ' αἰῶνος· περιέχει δὲ τεσσαράκοντα καὶ δύο λόγους Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου. Τὸ ἀρχικὸν κεφαλαῖον γράμμα ἑκάστου λόγου εἶναι εἰς σχῆμα μέγα καὶ κεκοσμημένον διαφόροις χρώμασιν. Φαίνεται δὲ ὅτι τοῦ αὐτοῦ ἀντιγραφέως εἶναι καὶ τὸ ὑπ' ἀριθ. 40 χειρόγραφον τῆς Βιβλιοθήκης τῆς Ε. Σ. Εἰς τὸ τέλος τοῦ 40 λόγου ὁ ἀντιγραφεὺς ἐσημείωσε τὰ ἑξῆς· « Τὸ παρὸν βιβλίον τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου πατριάρχου Κωνσταντιουπόλεως τοῦ Χρυσοστόμου ἐγράφη ὑπὸ χειρὸς ἐμοῦ Λεοντίου ἱερομονάχου κατὰ τὸ ἔτος τὸ σωτήριον ᾳχοβ'. 1672 καὶ οἱ ἀναγινώσκοντες εὔχεσθαί μου διὰ τὸν Κύριον ὅπως διὰ πρεσβειῶν τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου, τοῦ παρηγορητοῦ τῶν ἁμαρτωλῶν τύχω ἀφέσεως τῶν πολλῶν μου καὶ ἀναριθμήτων ἁμαρτιῶν καὶ τύχω τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν· ἀμήν.» Εἰς τὸ μέσον δὲ τοῦ τελευταίου φύλλου ἐσημείωσε τὰ ἑξῆς : «Τὸ παρὸν μετὰ τὸν θάνατόν μου τὸ ἀφιερώνω εἰς τὸν ἅγιον Μηνᾶ, εἰς τὴν Χίω.»

Χειρ. β'. Εἰς 4ον μικρὸν, ἐκ φύλλων 184 καὶ ἐποχῆς τοῦ ιή. αἰῶνος.

« Θεματογραφία Δωροθέου Λεσβίου 1) τοῦ χρηματίσαντος διδασκάλου τῆς ἐν Βασιλευούσῃ Ἑλληνικῆς Σχολῆς τῶν γραμματικῶν μαθημάτων.» Εἰς τὸ τέλος ἀναγινώσκεται ἡ ἑπομένη σημείωσις. «Τέλος τῆς θεματογραφίας τοῦ Δωροθέου Λεσβίου τοῦ χρηματίσαντος διδασκάλου τῆς ἐν Βασιλευούσῃ Σχολῆς· γέγραπται δὲ παρὰ Σταυράκη Θεοδωρίδου τοῦ Βυζαντίου ἐν ἔτει ᾳψπή μηνὶ μαΐου κς'. »

Χερ. γ'. Εἰς 8ον, ἐποχῆς τοῦ ιή. αἰῶνος

Φύλλ. 1—86. Γραμματικὴ ἀνωνύμου.

Φύλλ. 87—101α « Τεχνολογία συντομωτάτη κατ' ἐρώτησιν καὶ ἀπόκρισιν τῶν ὀκτὼ τοῦ λόγου μερῶν κατὰ τὰ παρεπόμενα. »

Φύλλ. 101β—115. «Γραμματικὴ κατὰ πεῦσιν καὶ ἀπόκρισιν. » Ἕπονται τρία φύλλα κενά.

Φύλλ. 119—169α « Τοῦ σοφωτάτου καὶ λογιωτάτου, καὶ πασῶν τῶν ἐπιστημῶν διδασκάλου, καὶ μεγάλου ῥήτορος τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας, ἰατροῦ τε ἀρίστου, του κυρίου κυρίου Ἀλεξάνδρου τοῦ ἐκ Κωνσταντινουπόλεως» περὶ γραμματικῆς συντάξεως κατὰ τὰ ὀκτὼ μέρη τοῦ λόγου. 2) Εἰς τὸ τέλος αὐτῆς ἡ σημείωσις : « ᾳψκή ὦ-

1) Βλ Ζαβίρα, Ν. Ἑλλὰς σ. 273. Ἀντίγραφον τῆς Θεματογραφίας ταύτης ὑπάρχει καὶ ἐν Κ)πόλει. Κ. Σάθα, Μεσ. Βιβλ. Δ'. σ. 293.

2) Βλ. [illegible]ωτ. σ. 12.

κτοβρίου εἰς τὴν ιγ′ ἐν Μαχαλᾶ τῆς Ἀκαρνανίας. Πόνος καὶ κτῆμα Δαμασκηνοῦ ἱερομονάχου ἐκ Λεπαινοῦ.»

Φύλλ. 169β—199. «Ἀναστασίου ἱερομονάχου τοῦ Γορδίου περὶ τῆς κατὰ λόγου ποσότητος τῶν συλλαβῶν. 1)» Εἰς τὸ τέλος: «αψκή δεκεμβρίου κή ἐτελειώθη εἰς Μαχαλᾶν. Πόνος Δαμασκηνοῦ ἱερομονάχου.»

Φύλλ. 200—201α Ἀνωνύμου σημείωσις περὶ τῶν εἰς *ηνος*, *ιον*, *εος* καὶ *ιος* ὀνομάτων.

Φύλλ. 201β—211. «Ἑτέρου τινὸς ἀνωνύμου περὶ συντάξεως τῶν τοῦ λόγου μερῶν.» Ἀρχ. «Περὶ μὲν οὖν τοῦ τεχνολογικοῦ μέρους τῆς γραμματικῆς τέχνης κτλ.

Φύλλ. 212—231α. «Ἐγχειρίδιον τῆς μετρικῆς τέχνης ποιηθὲν παρὰ Γερασίμου ἱερομονάχου τοῦ Κρητός, 2) τοῦ τῶν ἐπιστημῶν κατ' ἀμφοτέρας τὰς διαλέκτους καθηγητοῦ καὶ τοῦ ἱεροῦ Εὐαγγελίου κήρυκος.» Εἰς τὸ τέλος τοῦ ἐγχειριδίου ἀναγινώσκονται τὰ ἑπόμενα: «αψκθ′ σεπτεμβρίου ά εἰς Μαχαλᾶν τῆς Ἀκαρνανίας· πόνος Δαμασκηνοῦ Ρωγᾶ ἐκ Λεπαινοῦ τῆς Ἀκαρνανίας.»

Φύλλ. 231β. «Ἕτερον παράδειγμα περὶ μέτρων.»

Φύλλ. 232—251. «Περὶ συντάξεως κατὰ τὴν κοινὴν προφοράν.»

Ἐπὶ τοῦ πρώτου φύλλου τοῦ τεύχους ὑπάρχουσι διάφορα σημειώματα τῶν κατὰ καιροὺς διαφόρων αὐτοῦ κατόχων.

Χειρ. δ′. Εἰς 4ον μικρόν, ἐποχῆς τοῦ ιή αἰῶνος.

Ἀνωνύμου στοιχεῖα ἀριθμητικῆς, γεωμετρίας, ἀλγέβρας καὶ τριγωνομετρίας.

Χειρ. έ. Εἰς 4ον μικρόν, εἰς δύο τόμους καὶ ἐποχῆς ἀρχῶν τοῦ παρόντος αἰῶνος.

Μετάφρασις τῆς περὶ σοφίας συγγραφῆς τοῦ *Pierre Charron*, ἀκμάσαντος κατὰ τὸν ις′ αἰῶνα.

1) Ὅρα Ζαβίρα, Ν. Ἑλλ. σ. 483.—Πρβλ. Σάθα, Νεοελ. Φιλ. σ. 439.

2) Βλ. Σάθα, Νεοελ. Φιλ. σ. 338.

Χειρ. ς′. Εἰς 4ον μικρόν, ἐποχῆς τοῦ ιή αἰῶνος.

«Ἑρμηνεία κατ' ἐρωταπόκρισιν εἰς τὰ ἱερὰ εὐαγγέλια τῶν Κυριακῶν ὅλου τοῦ χρόνου, καὶ ἄλλων τινῶν ἑορτῶν, κατὰ τὸν θεῖον Θεοφύλακτον ἀρχιεπίσκοπον Βουλγαρίας.»

Χειρ ζ′. Εἰς 8ον, ἐποχῆς ἀρχῶν τοῦ παρόντος αἰῶνος.

Περιέχει δὲ ἑρμηνείαν τῶν ψαλμῶν τοῦ Δαυΐδ' κατ' ἐρώτησιν καὶ ἀπόκρισιν. Εἰς τὸ τέλος αὐτῆς ἀναγινώσκεται τὸ πρὸς τὸν μέθυσον στιχούργημα, ὅπερ ἐξέδωκα πέρυσι ἐκ τοῦ αὐτοῦ χειρογράφου. 1)

Χειρ. ή. Εἰς 8ον, ἐποχῆς τοῦ ιζ′ αἰῶνος.

Συλλογὴ ἀνεκδότων ἐκκλησιαστικῶν λόγων Μελετίου τοῦ Συρίγου. 2)

Χειρ. θ′. Εἰς 4ον μικρόν.

1) Ψαλμοί τινες τοῦ Δαβίδ· προηγεῖται δὲ αὐτῶν πρόλογός τις.

2) «Ἐκ τοῦ Πατερικοῦ. Περὶ μετανοοῦντος, καὶ πρὸς οἶκτον ἐπικαλοῦντος τοὺς Κύριον.»

3) «Εὐχὴ ἐξομολογητικὴ εἰς τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν.»

4) «Εὐχὴ εἰς τὸν τίμιον σταυρὸν ἐπὶ δειλίαν.»

5) «Τοῦ Θηκαρᾶ μοναχοῦ οἱ περὶ πίστεως λόγοι.»

6) «Τοῦ ἁγίου Ἀναστασίου ὅτι ἀπερίγραπτος ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς κατὰ τὴν θεότητα, περιγραπτὸς δὲ κατὰ τὸ ἀνθρώπινον, καὶ πῶς δεῖ νοεῖν τὴν τῶν δύο φύσεων ἀσύγχυτον ἕνωσιν.»

7) «Τοῦ ἐν ἁγίοις Γρηγορίου Νύσσης ἐκ τῶν ἀπόρων περὶ τοῦ τί ἐστι τὸ κατ' εἰκόνα καὶ καθ' ὁμοίωσιν.»

8) «Μαρτυρίαι καὶ ἀποδείξεις τῶν ἁγίων ἀποστόλων, καὶ θεοφόρων πατέρων περὶ τοῦ ἀξιοχρέως αἰνεῖν, δοξολογεῖν καὶ εὐχαριστεῖν τὸν ἕνα ἐν τριάδι ὑπερύμνητον θεὸν ἐπὶ τοῖς θαυμασίοις αὐτοῦ, ἐκλεγεῖσαι κατ' ἐπιτομὴν ἐκ τῆς διηγήσεως τοῦ ἐν μοναχοῖς

1) Βλ. Μουσεῖον καὶ Βιβλιοθ. 1876. σ. 94.

2) Ὅρα τὸν κατάλογον αὐτῶν παρὰ Σάθα, Ν. Φ. σ. 258.

Θεοδούλου, μαθητοῦ τοῦ ἐκλέξαντος καὶ συνταξαμένου τοὺς θείους ὕμνους, τοῦ Θηκαρᾶ ἐπονομασθέντος. »

9) Ἐκλογὴ ἐκ τῶν τοῦ Διονυσίου μοναχοῦ γνωστικῶν κεφαλαίων περὶ διαφορᾶς τῶν θείων ὕμνων. »

10) « Εὐχὴ ἀναγινωσκομένη τῇ παρασκευῇ ἀντὶ τοῦ ἀμώμου. »

11) « Νικηφόρου ἡ εὐχὴ τοῦ Ξανθοπούλου. »

12) « Εὐχὴ ἑτέρα τοῖς αἱρουμένοις. »

13) « Εὐχὴ μετὰ τὴν ἀπόλυσιν τῆς ἀκολουθίας διὰ τὰς ἐν τῷ μεταξὺ τῆς δοξολογίας συμβαινούσας παρατροπάς. »

14) « Ἐπιτομὴ ἐκ τῶν προφητανακτοδαβιτικῶν ψαλμῶν, τῶν εὐχῶν μόνων ἐκλεγεισῶν παρὰ τοῦ παναγιωτάτου καὶ σοφολογιωτάτου Γενναδίου ἀρχιεπισκόπου Κ)πόλεως τοῦ Σχολαρίου, παρεκτὸς τῶν τῆς ἡμερονυκτίου ἀκολουθίας, ἑσπερινοῦ φημί, ἀποδείπνου, μεσονυκτικοῦ ἐξαψάλμου καὶ πασῶν τῶν ὡρῶν. »

15) « Δήλωσις δὲ πόθεν ἀναβαθμοὶ κέκληνται Νικηφόρου Καλλίστου τοῦ Ξανθοπούλου. »

Χειρ. ι. Εἰς 4ον, ἐποχῆς ἀρχῶν τοῦ ιά. αἰῶνος.

1) Παράκλησις εἰς τὸν τίμιον καὶ ζωοποιὸν σταυρόν. Ποίημα Νικηφόρου ἱερομονάχου Ῥοδίου τοῦ Κρητός.

2) Ἀκολουθία τοῦ μικροῦ ἁγιασμοῦ.

3) Εὐχαὶ λεγόμεναι εἰς ἀσθενῆ.

4) Ἑτέρα εἰς ἀσθενῆ καὶ μὴ ὑπνοῦντα.

5) Εὐχὴ ἑτέρα τοῦ ἁγίου Προκοπίου, ἥτις λέγεται εἰς φύλαξιν χριστιανῶν ἀπὸ παντὸς ἀνιαροῦ καὶ ἐναντίου συναντήσεως.

6) Εὐχὴ τοῦ Χρυσοστόμου εἰς πᾶσαν ἀσθένειαν.

7) Εὐχαὶ τοῦ ἁγίου μεγαλομάρτυρος Μίμαντος λεγομένη ὅταν ἐνσκήψῃ λοιμώδης νόσος ἐν τοῖς κτήνεσι.

8) Εὐχὴ λεγομένη εἰς μεταξοσκωλήκια.

9) Εὐχὴ εἰς πᾶσαν ἀσθένειαν.

10) Εὐχὴ εἰς τὸ εὐλογῆσαι πεῖναν.

11) Τάξις γινομένη εἰς χωράφια καὶ εἰς ἀμπελῶνα.

12) Εὐχὴ τοῦ ἁγίου Μοδέστου, λεγομένη ἐν τοῖς κτήνεσιν.

13) Εὐχὴ τῶν ἑπτὰ παίδων εἰς ἀσθενῆ καὶ μὴ ὑπνοῦντα.

14) Ποίαις ἡμέραις εἶναι καλαῖς νὰ φλεβοτομῇ καὶ ποίαις εἶναι ἄτυχες.

15) Εὐχὴ εἰς μελίσσια.

16) Εὐχὴ εἰς βασκανίαν.

17) Εὐχὴ εἰς τὰ κουκούλια.

18) Εὐχὴ ἐπὶ τῆς μετάξης εἴτε θηρικῆς πλοκῆς.

Χειρ. ιά. Εἰς 8ον, ἐποχῆς τοῦ ιή αἰῶνος.

1) «Διάγνωσις τοῦ σοφωτάτου καὶ λογιωτάτου Μεγάλου Λογοθέτου τῆς Μεγάλης ἐκκλησίας Κυρίου Κυρίου Ἰωάννου τοῦ Καρυοφύλλου.» Ἀρχ. «Ἐκθέσεις ἀντικείμεναι δύο ἀλλήλαις ἐστάλησαν παρ' ἐμοί, ἐπὶ διαγνώσει τε τούτων καὶ διακρίσει, ὁποῖος ἄρα καὶ τὸν νοῦν ὑγιέστερον σώζει, καὶ τὸ φρόνημα ἀληθέστερον δείκνυσιν; Ἔγνων μὲν οὖν τὴν ἑτέραν ἀπό τε τοῦ χαρακτῆρος καὶ τῆς φράσεως τοῦ Μητροπολίτου Νύσσης εἶναι κὺρ Γερμανοῦ, ἡ ἑτέρα δὲ οὐκ ἔγνωσταί μοι σαφῶς ὁποίου ἂν ἀνδρὸς ἀπόκυημα εἴη.»

2) «Σεβαστοῦ Τραπεζουντίου τοῦ Κυμινήτου σύντομος θεωρία περὶ διαφορᾶς θείας οὐσίας καὶ ἐνεργείας» Ἀρχ. «Οἱ λατῖνοι φθέγγοντες τὴν ἐπὶ Θεοῦ σύνθεσιν καὶ πολυθεΐαν διὰ τὴν ἐκείνου ἁπλότητα οὐ παραδέχονται οὐδεμίαν διάκρισιν ἐπὶ Θεοῦ οὐσίας καὶ ἐνεργείας.»

3) «Τῷ εὐλαβεστάτῳ, ἱερολογιωτάτῳ, ἀγχινουστάτῳ, καὶ κατὰ πάντα μοι ἐν Χριστῷ σεβασμιωτάτῳ κυρίῳ Χρυσάνθῳ ἀρχιδιακόνῳ τοῦ μακαριωτάτου ἡμῶν αὐθεντὸς καὶ δεσπότου κυρίου κυρίου Δοσιθέου πᾶν ἐν Χριστῷ καταθύμιον. Περὶ τοῦ μυστηρίου τῆς εὐχαριστίας Σεβαστὸς Τραπεζούντιος ὁ Κυμινήτης.» Ἀρχ. «Ὑπὲρ μὲν οὖν ὧν πρὸ σκοποῦ γράφεις ἡμῖν, ἀξίως τῳόντι τῆς σῆς ἀγχινοίας ἐφ' οἷς ῥαθυμίαν ἡμῖν ἐγκαλεῖς.» Εἰς τὸ τέλος. «Ὁ ἐλάχιστος ἐν σπουδαίοις, καὶ σὸς ποτὲ χρηματίσας εἰ καὶ εὐτελής, ὅμως εἴπω καθηγητής, Σεβαστὸς Τραπεζούντιος ὁ Κυμινήτης. ,αχ..

νοεμβ. κέ ἀπὸ Τραπεζοῦντος εἰς Κωνσταντινούπολιν.»

4) «Ἔνστασις τοῦ μακαριωτάτου μου αὐθέντος καὶ δεσπότου κυρίου κυρίου Δοσιθέου, πρὸς δύο τινὰ τῶν ἐμφερομένων ἐν τῷ ἡμετέρῳ σχεδίῳ καὶ ἀπάντησις πρὸς αὐτήν.» Ἄρχεται τεμάχιον τῆς πρὸς αὐτὸν ἐπιστολῆς τοῦ Δοσιθέου, μεθ' ἣν ἕπεται ἡ ἀπάντησις.

5) «Εὐστρατίου μητροπολίου Νικαίας, διάλογος ἐκτεθεὶς ὅτε ἡ ἀμφισβήτησις περὶ τῶν ἁγίων εἰκόνων ἐγένετο, πῶς δεῖ προσκυνεῖσθαι καὶ τιμᾶσθαι αὐτάς, σχετικῶς ἢ λατρευτικῶς. Τοῦ τῆς ἐν Βιθυνίᾳ Χαλκηδόνος μητροπολίτου Λέοντος, καὶ τῶν συνιστημένων αὐτῷ, πρὸς τὸ λοιπὸν ἅπαν πλήρωμα τῆς ἐκκλησίας ἀντιπιπτόντων, καὶ λατρευτικὴν ἀπονέμειν φιλονεικούντων τὴν προσκύνησιν ταῖς γεγραμμέναις εἰκόσι τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ, ἣν μόνῃ τῇ θεότητι ἡ ἐκκλησία ἔλεγεν ὀφείλεσθαι, τῇ δὲ ἁγίᾳ εἰκόνι τὸ σχετικόν τε καὶ ἀναφορικὸν τῆς προσκυνήσεως ἐφαρμόττειν καὶ τῆς τιμῆς.»

Χειρ. ιδ'. Εἰς 4ον, ἐποχῆς τοῦ ιθ' αἰῶνος.

α) Στοιχεῖα μεταφυσικῆς. Ἀρχ. «Ἐκ φύσεως οἱ ἄνθρωποι ἀποφαίνεται Ἀριστοτέλης.» Εἰς τὸ τέλος «νοεμβρίου ἡ ἐν χιλιοστῷ ὀκτακοσιοστῷ ἕκτῳ.»

β) Στοιχεῖα ἠθικῆς. Ἀρχ. «ἡ μεταφυσικὴ ὡς εἴδομεν ἔχει διὰ ὑποκείμενον» Εἰς τὸ τέλος αὐτῆς «σύνθεμα τοῦ κὺρ Βενιαμίν.»

Χειρ. ιέ. Εἰς σχῆμα μικρόν, ἐποχῆς τοῦ ιή αἰῶνος.

1) Προοίμιον «τοῖς ἐντυγχάνουσιν» Δανιὴλ Κεραμέως.

2) Τοῦ αὐτοῦ «τοῖς μαθητιῶσιν Ἑλλήνων παισὶ εἰσαγωγὴ περὶ τοῦ ὅπως δεῖ ἑρμηνεύειν τὸν κατὰ γραμματικὴν λόγον, οἷς καὶ τὸ χαίρειν ἀπονέμω.»

3) Περὶ συμφωνιῶν καὶ πτώσεων.»

4) Ἔκθεσις κατὰ πεῦσιν καὶ ἀπόκρισιν γραμματικῆς, φιλοπονηθεῖσα χάριν τῶν φιλομαθῶν παρὰ Δανιὴλ μοναχοῦ Πατμίου.»

Εἰς τὸ τέλος αὐτοῦ «ὁ γράψας τουτὶ τὸ βιβλίον Κωνσταντῖνος Πελοποννήσιος.»

Χειρ. ιϛ'. Εἰς 8ον, ἐποχῆς τοῦ ιϛ' αἰῶνος.

1) «Ἡ θεία λειτουργία τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως τοῦ Χρυσοστόμου.

2) «Ἡ θεία λειτουργία τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Βασιλείου τοῦ Μεγάλου »

3) «Ἡ θεία λειτουργία τῶν προηγιασμένων.

4) Οἱ χαιρετισμοὶ τῆς Θεοτόκου.

5) «Ἀκολουθία τοῦ μεγάλου ἁγιασμοῦ.»

Ἐγράφη «ἐν ἔτει ͵ϛζ' ἰδικτιῶνος θ.»

Χειρ. ιζ'. Εἰς 8ον μικρόν, ἐποχῆς τοῦ ιὴ αἰῶνος.

1) «Ἀκολουθία τοῦ μικροῦ ἁγιασμοῦ.»

2) «Τάξις γενομένη εἰς χωράφιον ἢ εἰς κῆπον ἢ εἰς ἀμπελῶνα εἰ συμβῇ βλάπτεσθαι ὑπὸ ἑρπετῶν ἢ ἄλλων εἰδῶν.»

Ἕπονται διάφοροι εὐχαὶ λεγόμεναι εἰς διαφόρους περιστάσεις.

Εἰς τὸ τέλος ἀναγινώσκεται ἡ σημείωσις.

«Ἡ μὲν χὴρ ἐγράψασα ταχέως, ἀπέρχεται ἐν τῷ τάφῳ ἡ δὲ βύβλος μένει ἐν τῷ ἐντῶδε τῷ βίῳ· ἐγράπτη ὑπὸ χειρὸς ἐμοῦ τοῦ ἀμαθοῦς ὑπὲρ πάντας Δημη(τρίου) ἱερέως καὶ ἀφιερώθη εἰς τὴν θεῖαν ἱερὰν βασιλικὴν καὶ πατριαρχικὴν μονὴν τοῦ Μεγάλου Σπηλαίου ἐνῷ εὑρίσκεται εἰς τὴν νῆσον τῆς περιφανῆς καὶ περιφ' ἥμον Πέλοπος διὰ συνδρομῆς τοῦ πανοσιωτάτου καὶ ἁγιωτάτου ἐν ἱερομονάχοις καὶ πνευματικῆς . . . κωκω Παφνουτίῳ—ἱερὲς ὑπηρεσίαις τοῦ ἁγίου μοναστηρίου διὰ μίαν μικρὴν πρόσθεσιν αὐτῷ εἰς τὰ ἐναπολυφθέντα διὰ γρόσια πέντε καὶ ὅσοι ἀναγινώσκετε εἰς τὴν παροῦσαν βύβλον δεηθῆτε καὶ παρακαλέσατε τὸν παμκτήρμονα Θεὸν καὶ δεσπότην κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν καὶ τὴν πανάχραντον καὶ ὑπεραγίαν αὐτοῦ μητέρα διὰ τὴν ἁμαρτωλὴν δούλην σας Εὐγενία πρεσβυτέρα.

Ἕπονται διάφοροι σημειώσεις. Ἐγράφη δὲ τῷ 1719 κατὰ σεπτέμβριον.

Χειρ. ιή. εἰς 8ον, ἐποχῆς τοῦ ιή αἰῶνος.

«Μαντινάδαις διάφοραις» γραφεῖσαι ἐν Πάτμῳ κατὰ ἰούλιον τοῦ 1773.

B

Λόγος κατὰ τοῦ λατινόφρονος Νεοφύτου τοῦ Ροδινοῦ παρὰ Νικηφόρου τοῦ Πριγγιλέος. 1)

Δεῦτε ὅσοι πιστοί, καὶ τέκνα πιστὰ τῆς ἀνατολικῆς ἐκκλησίας, δεῦτε . . . . συγκροτήσωμεν πόλεμον ἐπαινετόν, μάχην θείαν καὶ . . . . . . [λιθοβολή]σωμεν τὸν λατινόφρονα Νεόφυτον τὸν Ροδινόν, οὐ λίθοις αἰσθητοῖς, ἀλλὰ λόγοις τοῦ ἁγίου Πνεύματος, οὐ λίθοις αἱμάσσουσι σῶμα, ἀλλὰ λόγοις τοξεύουσι τὴν ψυχὴν τὴν κακόφρονα· οὗτος καὶ γὰρ τὴν τοῦ Χριστοῦ ἐκκλησίαν, τὴν ὄντως καθαρὰν καὶ ἀμόλυντον, ὅτι ἔμεινεν ἀκατάκλυστον τοῦ κατακλυσμοῦ τῶν ὑδάτων, δηλαδὴ τῶν νεωτερικῶν δογμάτων τῶν παπιστῶν, προῆλθε μάτην τοξεύειν τοῖς ματαίοις αὐτοῦ τοξεύμασιν. Ἀλλ' ὄντως οὐ γὰρ ταύτην, ἀλλ' αὐτὸν τοῖς ἰδίοις πτεροῖς κατατιτρώσκει· οἱ γὰρ πρὸς κέντρα λακτίζοντες ἑαυτοὺς οὐ τὰ κέντρα βλάπτουσι. Δεῦτε τοίνυν καὶ τοῖς λίθοις τοῦ λόγου βάλωμεν, ὥσπερ ὁ μακαριώτατος Δαβὶδ τὸν Γολιάθ· καὶ γὰρ ἐκεῖνος μὲν ἐπανέστη κατὰ τοῦ παλαιοῦ Ἰσραήλ, οὗτος δὲ κατὰ τοῦ νέου· ἐθαύμασε μὲν ἐκεῖνος τὴν παράταξιν τῶν ἀλλοφύλων ὡς ἀλλόφυλος, καὶ οὗτος τὴν καινοτομίαν τῶν Λατίνων ὡς λατινόφρων· καὶ διὰ τοῦτο οὐκ ἀπέστη ὀνειδίζων λαὸν περιούσιον, ἔθνος ἅγιον, ἐκκλησίαν πρὸ τῶν αἰώνων προωρισμένην, καὶ ἐκλελεγμένην εἰς δόξαν Θεοῦ. Ἀλλ' οἷον ἔφησθα κ' ἔπος, λέγει τις τῶν θύραθεν ποιητῶν, τοῖον καὶ ἐπακούσεις. Οὐκοῦν οὔτ' ἔξω τοῦ λόγου γενήσεται τὸ παρὸν τοῦ λόγου συγκρότημα, οὔτε πόρρω τῆς ἀληθείας· οὐ γὰρ δίκαιον οὐδ' ὅσιον ἡμᾶς μὲν σιωπὴν ἀσκεῖν, τοὺς τὰ δίκαια ἔχοντας μεθ' ἑαυτῶν, τοὺς δ' ἀδικοῦντας καὶ τὰ ψευδῆ λέγοντας καὶ φλυαροῦντας ἀνεξελέγκτους ἐάσωμεν. Οὔκουν οὐδαμῶς σιωπήσωμεν, ἀλλὰ δὴ ἐν τῷ παρόντι λόγῳ ἀποδείξωμεν ὄντα τοῦτον ψεύστην, εἴρωνα, βλάσφημον, κατήγορον τῆς ἀληθείας, καὶ μάτην μεμφόμενον τοὺς μακαρίους ἄνδρας καὶ προστάτας τῆς ἡμῶν ἱερᾶς ἐκκλησίας, Φώτιον τὸν ἁγιώτατον πατριάρχην, Μάρκον τὸν μακαριώτατον τῆς Ἐφεσίων ἐκκλησίας πρόεδρον, καὶ τὸν αὐτοῦ καθηγεμόνα Ἰωσὴφ τὸν Βρυέννιον, πρὸς δὲ τούτοις Πηγᾶν τὸν μακαριώτατον τῆς Ἀλεξανδρείας πάπαν καὶ πατριάρχην, Μελέτιον, καὶ Μάξιμον τὸν σοφώτατον καὶ μακαριώτατον Μαργούνιον, καὶ ἄλλους γεραροὺς ἄνδρας· οὐ γὰρ μεμφόμεθα τοῦτον, ὅτι διαβάλλει τοὺς φοιτητὰς τοῦ Καλουΐνου, καὶ Λουθήρου (ἐπεὶ καὶ ἡμεῖς αὐτοὺς πολλάκις ἐγγράφως αὐτοὺς κατηγορήσαμεν), ἀλλὰ μεμφόμεθα, ὅτι τοὺς διαλάμψαντας ἐπ' εὐσεβείᾳ καὶ ὀρθῷ βίῳ, καὶ ὑπερμαχήσαντας ὑπὲρ ἀληθείας, κατηγορεῖ ἀθύρῳ γλώττῃ καὶ στόματι. Ἠβουλόμην ποτὲ περιτυχεῖν αὐτοψεὶ αὐτῷ τῷ Νεοφύτῳ καὶ εἶχον ἂν αὐτὸν ὀνειδίσαι οὐκ ἀλόγως· ἀλλ' ἐπειδὴ τούτου μὲν διημάρτομεν, διὰ γράμματος τουτουὶ οὐκ ἀποστησόμεθα καταμυκῶσαι, καὶ κατθάψασθαι τούτου. Ἀλλὰ ταῦτα μὲν ὡς ἐν προοιμίῳ τοῦ λόγου καὶ προδιηγήσει εἰρήσθω· ἀρξώμεθα δὲ καὶ τοῦ λόγου σὺν Θεῷ. Πρῶτον τοίνυν οὗτος ὁ Νεόφυτος ἐπαινεῖ μὲν τοὺς παῖδας τῶν Λατίνων, καὶ τοὺς ὑπὸ τὸν Πάπαν ὡς σοφούς, καὶ ἐπιστήμην ἔχοντας ἀριστοτελικήν, καὶ φιλοσοφοῦντας μετ' ἐπιστήμης λογικῆς, καὶ μεθόδου διαλεκτικῆς, ψέγει δὲ τοὺς καθ' ἡμᾶς μονάζοντας, καὶ τοὺς τὴν φροντίδα τῶν ψυχῶν ἀναδεξαμένους ὡς ἀγραμμάτους, καὶ ἰδιώτας, καὶ μιξομένους ἔχοντας γλῶτταν περὶ τὰ περιττὰ καὶ μάταια τεχνολογήματα πρὸς ὃν ἀποκριτέον. «Τὰ μέσα, κατὰ τοὺς σοφοὺς καὶ ἱεροὺς Θεολόγους, οὔτ' ἐκεῖνα τὸν ἔπαινον ἔχουσιν, οὔτε ταῦτα τὸν ψόγον· ἀλλ' ἄμφω μὲν καλὰ γίνονται, ὀρθῶς διακείμενοι οἱ ταῦτα μετερχόμενοι, κακῶς

1) Ἀντιγραφὴ ἐκ τοῦ χειρ. Β—27. Περὶ τοῦ συγγραφέως δὲ αὐτοῦ ὅρα ἀνωτ. σ. 39 ὑποσ. 3.

δὲ φρονοῦντες οἱ ταῦτα ἔχοντες, ἄμφω τὰ μέρη, βλάπτονται.» Σκόπει ὦ λῷστε τὴν σοφίαν τοῦ Ὠριγένους, τοῦ Ἀρείου, τοῦ Εὐνομίου, τοῦ Ἀετίου. Τί ἀπώναντο οὗτοι ἐκ τῆς περιττῆς σοφίας καὶ τῆς διωλυγίου διαλεκτικῆς; καὶ ἐκ τοῦ ἐναντίου σκέψαι τὸ ἄσοφον τοῦ μεγάλου Ἀντωνίου, καὶ τοὺς κατὰ τοῦτον, οἷοι ἐγένοντο δι' ἀρετῆς καὶ τῆς ἄλλης φιλοσοφίας· οὐχὶ ἰσάγγελοι ἐγένοντο; οὐχὶ διέλαμψαν ἐν τῷ κόσμῳ ὡς φωστῆρες ἀειλαμπεῖς; ὡς λαμπτῆρες παγκόσμιοι; ὡς ἐγκαλλωπίσματα τῆς τοῦ Χριστοῦ ἐκκλησίας; Σοφία γὰρ μετ' ἀρετῆς καὶ πρότερον μετ' εὐσεβείας, ἐπίσκοπον πρᾶγμα· ἄνευ δὲ τούτων ὅσον μᾶλλόν τις σοφὸς, τοσοῦτον καὶ μᾶλλον μάταιος. Ὅθεν ὁ κατ' ἐξοχὴν Θεολόγος ἔφασκεν «ἄφωνον ἔργον κρεῖσσον ἀπράκτου λόγου· βίου μὲν οὐδείς ποθ' ὑψώθη δίχα, λόγου δὲ πολλοὶ τοῦ καλῶς ψοφουμένου· οὐ γὰρ λαλούντων εὖ, βιούντων δ' ἡ χάρις.» Μάτην ἄρα πτερυγίζεις ἄνω καὶ κάτω περιθρυλλῶν καὶ ἐπαίρων τοὺς σοφοὺς τῆς Ῥώμης. Ἀλλ' αὐτὸς μὲν ἐπαινεῖς αὐτοὺς ὡς σοφοὺς τοῖς λόγοις; ἐγὼ δὲ μᾶλλον αὐτοὺς δι' ὑποψίας ἔχω, ὅτι τὸν Ἑρμῆν ἔχοντες ἐπὶ στόματος, ὡς λέγετε, περιφρονεῖτε τὴν ἀλήθειαν, καὶ κενῆς δόξης ὀρεγόμενοι, καινῆς δόξης γεγόνατε ἐρασταί. Ἦν γὰρ καιρὸς ὅτε τὸ ἁπλοῦν τοῦ λόγου πάροδον εἶχεν εἰς τὴν ἐκκλησίαν. Ἀφοῦ δὲ Σέκτοι καὶ Πύρωνες καὶ ἡ ἀντίθετος γλῶσσα εἰσεκώμασε, πολὺς μὲν ὁ θόρυβος ἐγένετο, πολλὴ δὲ ἡ σύγχυσις. Ὅθεν καὶ ὁ θεόσοφος Παῦλος πρὸς Κορινθίους «ἦλθον πρὸς ὑμᾶς οὐ καθ' ὑπεροχὴν λόγου ἢ σοφίας, ἀλλ' ἀγγέλλων ὑμῖν τὸ μαρτύριον τοῦ Θεοῦ· οὐ γὰρ ἔκρινα τοῦ εἰδέναι τι ἐν ὑμῖν, εἰ μὴ Ἰησοῦν Χριστὸν, καὶ τοῦτον ἐσταυρωμένον.» Τί οὖν ἐπαίρεις τοσοῦτον τὴν σοφίαν, ἥτις πολλάκις γίνεται ὄργανον πονηρίας τοῖς πονηροῖς, ὡς εἴρηται; «σοφία γὰρ βίος ἐπαινετὸς, καὶ Θεῷ κεκαθαρμένος ἢ καθαιρόμενος· σοφία τὸ ὑπερορᾶν τῆς ἐν λόγῳ σοφίας,» ὡς ἔφη ὁ Θεολόγος καὶ μάτην μέμφῃ τοῖς ἐν τῷ ἁγίῳ ὄρει μονάζουσιν, ὅτι παρεῖδον τὴν σοφίαν. Καὶ γὰρ παρεβλέψαντο εὐφυῶς καὶ φρονίμως· οὐ γὰρ τῆς καθ' ἡμᾶς ἐκκλησίας ὑπάρχεις ὄργανον ἀλλὰ τοῖς τοῦ Ῥώμης ὑπερασπίζων δόγμασιν, ὃν καὶ ἐπαίρεις ὡς ἀρχιποίμενα καὶ διάδοχον τοῦ κορυφαίου τῶν ἀποστόλων τοῦ Χριστοῦ καὶ Θεοῦ ἡμῶν. Ἀλλὰ σὺ μὲν καὶ οἱ κατὰ σὲ οὕτω περιττῶς ἐπαίρετε τὴν ἐξουσίαν τοῦ Ῥώμης Πάπα· ὁ θεσπέσιος δὲ Νεῖλος, ἕτεροι καὶ ἄλλοι τὴν τοιαύτην ἐξουσίαν σοφῶς καὶ συνετῶς καὶ θείως ἀνεσκεύασαν μὴ εἶναι ἐκ τοῦ μακαρίου Πέτρου, ὡς νομίζουσι Λατῖνοι, ἀλλ' ἐκ τῆς ἱερᾶς συνόδου. Καὶ μάτην ἐπαίρουσι Λατίνων παῖδες τὸ τοῦ Ῥώμης προνόμιον, ὡς καὐτὸς, καὶ φρονίμως ἀπεσκοράκισαν τὴν σοφίαν σου ἵνα μὴ λάθωσιν ἀντὶ τεχνολογίας ὀνομάτων καὶ ῥημάτων, καὶ τῆς ἄλλης σου μεμωραμένης σοφίας, ἀπολέσωσι τὸν θησαυρὸν τῆς ζωῆς, τὴν ὀρθοδοξίαν. Μὴ οὖν ὕβριζε αὐτοὺς, ὡς τὴν μὲν σοφίαν παραβλέψαντας, τὴν δὲ φροντίδα περὶ τὰ ἀναγκαῖα τῆς ζωῆς ἔχοντας. Καὶ γὰρ ὁ φιλόσοφος ἐν τῇ διαλεκτικῇ προτιμᾷ τὴν τοιαύτην φροντίδα τῆς σοφίας· ἀλλ' αὐτὸς ὑπὸ φθόνου πολλοῦ ἀπολλέσας τὸ εὖ φρονεῖν, ὡς ἄδικον κρίνεις τὸ δίκαιον, καὶ τὸ χρήσιμον τοῦ ἀναγκαίου προτιμᾷς καὶ τοὺς μὲν ὑπὸ τὸν πάπαν πολυχρύσους καὶ πολυταλάντους ἐπαινεῖς ὡς ἀναργύρους καὶ ἀφιλοχρημάτους, τοὺς δὲ μὴ ἔχοντας ὑπὲρ τὴν χρείαν ὀνειδίζεις ὡς ἐραστὰς χρημάτων. Καὶ γέγονας αὐτοφυὴς κόλαξ· τῶν γὰρ κολάκων ἐπαινεῖν καὶ ψέγειν χωρὶς λόγου, καὶ εἴρωνος, καὶ τοῦ ὑποκριτοῦ καὶ τοῦ ματαιολόγου. Καὶ ταῦτα μὲν εἰς τόσοῦτον, αὐτὸς δὲ ὑπὸ τῆς μέθης τοῦ φθόνου τὰς φρένας σκοτισθεὶς, καὶ μήτε ἃ λέγεις ἐννοῶν, μήτε ἃ ἐπαινεῖς ἐν νῷ βάλλων, ἀντιφάσει περιπίπτων προσπταίεις καὶ χωλαίνεις κατὰ σαυτοῦ· πρότερον γὰρ τὴν μὲν σοφίαν ἐπῇρες ὡς μέγα τι χρῆμα, παρελθὼν δὲ μικρὸν πάλιν ταύτην σκότος ὠνόμαζες· οὔτε μὲν γὰρ ὡς ἀρετὴν ἀσκοῦντας ἐθαύμαζες τοὺς περὶ τὸν Πάπαν, οὔτε ὡς ἀσκήσει χρωμένους καὶ βίῳ ἀγγελικῷ, ἀλλὰ μόνον ὡς σοφίᾳ κεκοσμημένους. Τοιοῦτος δὲ καὶ ὁ ἱερὸς Φώτιος, ὃς

ὑπὲρ ἐκείνους μὲν πάντας σοφίᾳ ἐκεκόσμητο, ἀρετῇ δὲ καὶ γνώσει, καὶ βίῳ πρακτικῷ, καὶ θεωρητικῷ οὐδενὸς τῶν πάλαι Ἱερῶν ἥττων. Ἀλλ' αὐτὸς γοῦν μικρὸν φροντίσας τοῦ γέλωτος τὸν τοιοῦτον καὶ τηλικοῦτον ἄνδρα, ἁγιωσύνῃ καὶ ἱερωσύνῃ κεκοσμημένον ἀγγελοπρεπῆ, ἔφθης κατηγορῶν. Καὶ πῶς οὐκ ἔφριξε τὸ σὸν στόμα ἀνοιγόμενον κατὰ τοῦ τοιούτου ἀνδρός; καὶ πῶς οὐκ ἐξεπλάγης κατηγορῶν ἄνδρα τοιοῦτον θαυμαστὸν κατὰ πάντα; καὶ πῶς οὐκ εὐλάβης ὑβρίζων ἄνθρωπον θεοῦ ταῖς ἀρεταῖς, καὶ τῇ εὐσεβείᾳ κεκοσμημένον; Ἴσως νομίζεις εἶναι ὅμοιον τῷ Πάπᾳ, ὃν νῦν σὺ κολακεύεις καὶ ἐπαίρεις εἶναι διάδοχον τοῦ Πέτρου. Ἀλλ' ἀκούσεις τι παρ' ἡμῶν ὦ δείλαιε, ὅτι οὔτ' αὐτός, οὔθ' ὃν νῦν σὺ ὑψοῖς Πάπαν πολλοστὸς γενήσεται πρὸς τὸν τοιοῦτον ἄνδρα συγκρίνεσθαι. «Τί γὰρ ὠφελήσει ἄνθρωπον, φησὶν ὁ Κύριος, ἐὰν ὅλον τὸν κόσμον κερδίσῃ, καὶ ζημιωθῇ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ;» Οὕτω καὶ ὁ Πάπας, ὃν αὐτὸς ὑψοῖς τοῖς ἐπαίνοις οὐδὲν ὠφεληθήσεται ὑπερβαίνων τὰ ὅρια τῶν ἁγίων Πατέρων. Ἔχω εἰπεῖν καὶ οὐκ ἔξω τοῦ προσήκοντος, ὅτι ἐὰν πλούτῳ καὶ δόξῃ κοσμικῇ οὐκ ἐδοξάζετο, οὐδεὶς προσέσχεν αὐτῷ τῶν σοφῶν, οὓς αὐτὸς ἐπαίρεις ὡς μέγα χρῆμα. Διὰ τῆς κοσμικῆς ἄρα καὶ οὐ διὰ τῆς πνευματικῆς χάριτος ἕλκει ὁ Πάπας τοὺς πολλούς. Μετάμελος ἄρα γίνου, Ῥοδινέ, καὶ μὴ ὕβριζε Φώτιον, τὸ φῶς τοῦ κόσμου· οὐ γὰρ ἀσκόπως, ὡς αὐτὸς νομίζεις, ἐστέρησε τὸν Πάπαν τῆς ἐκφωνήσεως τῶν ὀρθοδόξων Πατριαρχῶν, ἀλλὰ δι' αἰτίαν καὶ ταύτην οὐ σμικράν, ἀλλὰ ἣν αἱ ἑπτὰ ἅγιαι σύνοδοι δι' ἀναθέματος ἐκύρωσαν. Οὐκ ἔστιν ἄρα ὁ ἱερὸς Φώτιος σκότος, ὡς αὐτὸς ὑπολαμβάνεις ψευδῶς· ἀλλ' ἔστι φῶς, ὡς φωτὸς υἱὸς καὶ ἡμέρας. Καὶ ὑπερμαχῶν μὲν ὑπὲρ τῆς ἀληθείας τῶν θείων δογμάτων τῆς ἀληθείας, ἐλέγχων δὲ μετὰ παρρησίας τοὺς ἀποστάτας τῶν ὅρων τῶν ἱερῶν συνόδων. Ἢ τάχα καὶ τυφλῷ οὐκ ἔστι δῆλον, ὅτι ὁ Πάπας ὑπερφρονεῖ τῶν ἀποφάσεων τῶν ἱερῶν συνόδων; Διατί οὖν, ὦ βέλτιστε Νεόφυτε, τὴν μὲν ἀλήθειαν ἀποφεύγεις, τῷ δὲ ψεύδει προστρέχεις; Ἢ τάχα οὐκ ἀΐεις λέγοντος τοῦ προφητάνακτος τό, «ὁ Θεὸς διεσκόρπισεν ὀστᾶ ἀνθρωπαρέσκων;» Καὶ Παύλου «ἐὰν ἀνθρώποις ἤρεσκον, Χριστοῦ δοῦλος οὐκ ἂν ἤμην;» Ἀλλ' ἴσως καὶ αὐτὸς ἠπατήθης, ὥσπερ καὶ πρότερον Καρύφυλλος, καὶ Ἀρκούδης, οἳ διὰ μικρὰν δόξαν προὔδωκαν τὴν ἀλήθειαν. Εἰ μὲν γὰρ ἦν ὁ Πάπας τοῦ καθ' ἡμᾶς χρόνου κατ' ἀρετὴν ὅμοιος τῷ μακαρίῳ Γρηγορίῳ τοῦ Διαλόγου, καὶ Ἰουλίῳ, καὶ Ἀγάθωνι, καὶ Λέοντι, πάντες πάντως ἂν ὑπέκυπτον χωρὶς πάσης ἀντιλογίας αὐτῷ· εἰ δὲ τῆς ἐκείνων ἀρετῆς καὶ αὐτῶν δογμάτων μακρῷ τῷ ὄντι ἀπολείπεται, πῶς οὐχὶ ματαίως περιποιεῖται καὶ περιβάλλεται τὴν ἐκείνων δόξαν; οὐ γὰρ οἱ τῆς ἁγίας Γ'. καὶ Δ'. συνόδου ἅγιοι πατέρες ὑπερφυῶς ἤρουν τῆς ἀποφάσεως τοῦ Πάπα τῆς Ῥώμης διὰ τὸ ἀξίωμα, ἀλλὰ διὰ τὴν ἀρετὴν καὶ ἁγιότητα· ἐπεὶ καὶ ὁ Ὀνώριος, πάπας ἦν τῆς Ῥώμης, ἀλλ' ἀναθέματι καθυπεβλήθη σὺν πᾶσι τοῖς ἄλλης αἱρετικοῖς. Μὴ οὖν ὕψου τὸ ἀξίωμα τοῦ Πάπα τοσοῦτον διὰ τὴν διαδοχὴν τοῦ μακαρίου Πέτρου· ἐπειδὴ ὅσον ἐπαίρεις, τοσοῦτον ταπεινοῖς, «μία γὰρ μόνη ὕψωσις ἡ ταπείνωσις,» ὡς ἔφη Χριστὸς ὁ Θεὸς ἡμῶν· «ὁ θέλων πρῶτος εἶναι ἔστω πάντων ἔσχατος· ὁ δὲ ὑψῶν ἑαυτὸν ταπεινωθήσεται». Καὶ γὰρ καὶ αὐτὸς ὁ Πέτρος, διότι ὑψώθη, ἐταπεινώθη καὶ ἔκλαυσε πικρῶς· καὶ διότι ἐταπεινώθη ὑψώθη ὑπερφυῶς. Μέγιστον μὲν οὖν τὸ ἀξίωμα τῆς ἱερωσύνης, καὶ τοσοῦτον μέγιστον, ὅτι καὶ συγκρινόμενον τοῖς νοεροῖς ἀγγέλοις ὑπέρτερον εὑρίσκεται κατὰ τὸν τὴν γλῶτταν χρυσοῦν, βαθμὸς δὲ ἱερωσύνης βαθμὸν ὑπερέχει, καὶ ἔσχατος βαθμὸς καὶ πρῶτος κατὰ τὸ ἀξίωμα. Κατὰ τὴν ἀποψήφισιν τῆς Β'. ἱερᾶς συνόδου ἐστὶ τὸ τοῦ Ῥώμης· ἀλλ' οὐκ ἔστερξεν, ὅπερ ἡ ἱερὰ σύνοδος ἐκύρωσεν, ὁ Ῥώμης δεσπότης, ἀλλὰ τὰ ὅρια τῶν θείων πατέρων ὑπερβάς, πάντων μὲν ἀρχιερέων, καὶ πατριαρχῶν, κατὰ δόξαν πρῶτον ἑαυτὸν προσηγόρευσε. Χάριν δὲ τῆς τοιαύτης ὑπεροχῆς ὡς προκάλυμμα τὸ ἀξίωμα τοῦ κο-

ρυφαίου τῶν ἀποστόλων Πέτρου προβάλλεται. Ἀλλ' οὐκ ἔστι τοῦτο, οὐκ ἔστι. Ἀνάγνωθι Νεῖλον τὸν θεσπέσιον, καὶ εὑρήσεις πολλὴν ὠφέλειαν. Ἀλλ' ὡς ἔοικε κατὰ πέτραν πρὸς ῥύμην, καὶ αἰθίοπα ὕδατι καθαίρομεν, καὶ εἰς ὦτα νεκροῦ ἠχοῦμεν· εἴρηται γὰρ ταῦτα παροιμιακῶς μὲν, ὁρῶμεν δὲ ταῦτα τελειούμενα, ἐπὶ ἄλλῳ μὲν μηδενὶ τοσοῦτον, ὅσον ἐπὶ τῷ Ροδινῷ Νεοφύτῳ. Ἐστομώθη γὰρ ὡς σίδηρος τῶν παπιστῶν ταῖς νεωτερικαῖς δόξαις καὶ τούτοις κορεσθεὶς, οὐ φέρει τὸν κόρον, ἀλλ' ὡς παρὰ πληγὰς προσήχθη κατηγορεῖν τὸν ἁγιώτατον Φώτιον, καὶ τοὺς λοιποὺς προστάτας τῆς ἱερᾶς Ἐκκλησίας. Σὺ τίς εἶ ὁ ἀπόβλητος καὶ ἀγύρτης ὑβρίζων ἐκκλησίαν θεοῦ, δόγμασιν ἱεροῖς κεκοσμημένην, καὶ ἤθεσιν ἱεροῖς ἐντεθραμμένην; σὺ Φώτιον τὸ φῶς τῆς ὀρθοδοξίας γλώττῃ βδελυρᾷ διασύρεις; σὺ τὸν φωστῆρα τῆς ἱερᾶς ἐκκλησίας, καὶ τὸ ταύτης ἐγκαλλώπισμα ἀναιδεῖ στωμυλίᾳ, καὶ φαύλῃ θρασυστομίᾳ κατηγορεῖς; Οὕτως οὐδὲν θαυμαστὸν, εἰ αὐτὸς τοιοῦτος ὢν τοιαῦτα θρασυστομεῖς· οἱ γὰρ πολλοὶ οὐ δι' ἀρετῆς βούλονται γνώριμοι γενέσθαι, ἀλλὰ διὰ θρασυστομίας, καὶ εἰρωνείας, καὶ κολακείας, ὧν καὶ αὐτὸς τὸν βίον ἀφαρπάστως ζηλώσας, γέγονας κατάλαλος ἀρετῆς καὶ ὑβριστὴς θείων ἀνδρῶν. Ἀλλ' ὄντως οὐδένα βλάπτεις τοσαῦτα γράφων καὶ λέγων κατὰ τῶν θείων ἀνδρῶν, ἀλλὰ μόνον σεαυτόν, ὥσπερ ὁ χαλκεὺς Ἀλέξανδρος πολεμῶν τῷ μακαριωτάτῳ Παύλῳ ἑαυτὸν ἠδίκει, ἀλλ' οὐκ αὐτὸς ἐκεῖνον· ὁ γὰρ λιθολευστῶν τὸν οὐρανὸν, κατὰ τῆς ἑαυτοῦ κεφαλῆς βάλλει τοὺς λίθους καὶ αὐτὸν τούτοις τιτρώσκει, οὐκ ἐκεῖνον.

Τέλος τοῦ πρὸς Νεόφυτον τὸν Ροδινὸν λόγου.

Γ

Βυζαντινὰ ἔγγραφα περὶ τῆς ἐν Θεσσαλίᾳ ἐπισκοπῆς Σταγῶν, νῦν πρῶτον ἐκδιδόμενα.

Περὶ τῆς ἐπισκοπῆς ταύτης, ἥτις ἀναγράφεται ἐν τοῖς βυζαντινοῖς καταλόγοις 1) ὡς ὑπαγομένη τῇ μητροπόλει τῆς Λαρίσης, οὐδὲν ἔγγραφον ἐδημοσιεύθη μέχρι τοῦδε· 2) οὐδ' αὐτὴ ἡ συλλογὴ τῶν αὐτοκρατορικῶν καὶ πατριαρχικῶν ἐγγράφων τῶν κ. *Miklosich* καὶ *Mueller* περιέχει τι περὶ αὐτῆς.

Ἐν τῇ Βιβλιοθήκῃ τῆς Εὐαγγελικῆς Σχολῆς διατηρεῖται ἀντίγραφον τοῦ ιη' αἰῶνος δύο ἀνεκδότων βυζαντινῶν ἐγγράφων τοῦ ιδ', ἅτινα δημοσιεύομεν ἐνταῦθα ἕνεκα τῆς μεγάλης αὐτῶν ἱστορικῆς καὶ γεωγραφικῆς σημασίας.

1

Χρυσόβουλλον τοῦ αὐτοκράτορος Ἀνδρονίκου τοῦ Παλαιολόγου, ἐκδοθὲν τῷ 1332.

Ἐπειδὴ ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος, καὶ οἱ κληρικοὶ τῆς ἁγιωτάτης ἐπισκοπῆς Σταγῶν, ἀνέφερον ὅτι κέκτηνται δύο χρυσόβουλλα τοῦ ἀειδήμου καὶ μακαρίου ἁγίου αὐθέντου καὶ βασιλέως κὺρ Νικηφόρου τοῦ Βοτανειάτου, καὶ ἕτερον χρυσόβουλλον τοῦ ἀειδήμου βασιλέως κὺρ Ἀλεξίου Κομνηνοῦ δωρούμενα τῇ αὐτῇ ἐπισκοπῇ παροίκους ἐνυποστάτους μετὰ τῆς αὐτῶν ζευγάρια ιθ' καὶ ἐπέκεινα τῆς γῆς τῶν τοιούτων ζευγαρίων, ἑτέραν γῆν μοδίων χιλίων, ἥτις εὑρίσκεται ἐν τῷ χωρίῳ λεγομένῳ Κουβέλτζι-

1) *Parthey*, σ. 121 ἀρθ. 502. σ. 260 ἀρθ. 159.

2) Ὁ κ. *Heuzey* ἐδημοσίευσεν ἐν τῷ *Annuaire de l' Association. Paris* 1875. σ. 232—251, ἓν ἔγγραφον περὶ τῆς μονῆς τῶν Μετεώρων τῆς ὑπαγομένης τῇ ἐπισκοπῇ ταύτῃ.

ον· εὑρίσκονται δὲ ἐν αὐτῇ τῇ γῇ κατεχόμενα παρὰ τοῦ θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου καὶ τῶν κληρικῶν τῆς αὐτῆς ἐπισκοπῆς· ὡσαύτως ἐνεφάνησε τῇ ἐμῇ βασιλείᾳ ὁ αὐτὸς ἀρχιερεὺς μετὰ τῶν ἐκεῖσε κληρικῶν προσταγματικὸν βασιλικὸν καὶ αὐθεντικὸν ἡμῶν διάφορον, ἐπικυρωτικῶν ἄν τις φαίη εἶναι τῶν ἀναγεγραμμένων ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων ἐγγράφως τῇ βασιλείᾳ μου, ἐδήλου εἶναι τὸν θεοφιλέστατον ἐπίσκοπον Σταγῶν, μετὰ τῶν αὐτοῦ κληρικῶν, δεσπότας καὶ κατόχους τῶν ἀναγεγραμμένων ἐνυποστάτων παροίκων μετὰ τῆς γῆς αὐτῶν χωροῦσα ζευγάρια ιθ΄ καὶ ἐπέκεινα τούτων ὅσα ἐν τῷ πρακτικῷ γεγραμμένα τυγχάνουσιν. Ἀκολούθως δὲ τούτοις ἐνεφανήσθησαν ὑπ' αὐτῶν καὶ πρακτικὰ οὐκ ὀλίγα σιγγίλια πάντων τῶν προσόντων τῇ ἁγιωτάτῃ ἐπισκοπῇ Σαγῶν ἐπικυρωτικὰ μετὰ χρυσοβούλλων τῶν πρὸ ἡμῶν βασιλέων καὶ ἑτέρων ἀναγραφέων πάσης καὶ παντοίας δημοσιακῆς ζητήσεως τε καὶ δόσεως καὶ ὀχλήσεως καὶ ἐπηρείας καὶ ζημίας ἀνωτέρας, διατηρεῖσθαι διαλαμβάνοντα πάντα τὰ ὑπὸ τὴν ἁγιωτάτην ἐπισκοπήν, τοὺς κληρικοὺς δηλαδή, τοὺς ἐνοίκους τῆς χώρας, τὰ μοναστήρια καὶ τοὺς ὑπὸ τὴν ἐνορίαν αὐτῆς ὄντας ἱερωμένους, Βλάχους τε καὶ Βουλγάρους καὶ Ἀλβανίτας, ταῦτα δὲ πάντα γεγενημένα κατὰ τὴν περίληψιν τῶν ἀναπεφωνημένων βασιλικῶν χρυσοβούλλων,´ καθὼς καὶ τὸ πρακτικὸν ἴδωμεν καὶ ἐπέγνωμεν τοῦ Μανσελῆ, τοῦ χρηματίσαντος πράκτορος καὶ ἀναγραφέως, φέρον ἐπιβεβαίωσιν ὄπισθεν τοῦ πρωτοπανσεβάστου ὑπερτάτου πράκτορος· περιεῖχε δὲ τὸ τοιοῦτον πρακτικὸν διακεῖσθαι τὴν ἐπισκοπὴν εἰς τὸ Παλαιόκαστρον, διακρατοῦσαν αὐτό, καὶ περὶ τοὺς πρόποδας τούτου ἔχουσα περιβόλιον καὶ λουτρὸν σύνεγγυς τοῦ ἁγίου ναοῦ τοῦ Προδρόμου ἔνθα καὶ ἡ βρύσις ἐστιν· ἔστι δὲ καὶ εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ αὐτοῦ Παλαιοκάστρου τὸ ἐμπόριον ἐν ᾧ ἐδήλου τὸ αὐτὸ πρακτικόν, ὡς εἶχεν ἡ αὐτὴ ἁγιωτάτη ἐπισκοπὴ κληρικοὺς ἐνυποστάτους λδ΄ καὶ ἐνοίκους ἐνυποστάτους ξέ καὶ μύλωνας ὁλοκαιρινοὺς δύω, καὶ μυλοθέσιον 1) ἕν· ἔτι δὲ εὕρομεν ἐν τῷ αὐτῷ πρακτικῷ καὶ τὰ ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ αὐτοῦ μονύδρια καὶ μετόχια ὄντα τῆς αὐτῆς ἁγιωτάτης ἐπισκοπῆς, ἥ τε μονὴ τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου ἡ Δουπιανή, 2) καὶ ἡ μονὴ τῆς Θεοτόκου εἰς τὸ Αἰπόχοβον, καὶ ἡ μονὴ τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου εἰς τὸ Ἀσπροπόταμον (ἦσαν οὕτω εἰς μετόχια ταύτης) τούτων πάντων δεσπόζουσαν τὴν ἁγιωτάτην ἐπισκοπὴν Σταγῶν, διώρισται ἐν ἐκείνῳ τῷ πρακτικῷ· εὕρομεν δὲ ἐν τῷ αὐτῷ πρακτικῷ καὶ τὴν περιοχὴν τῆς τοιαύτης ἐπαρχίας ἀρχομένην ἐκ χωρίου λεγομένου Τζηρνιτζόβου, καὶ ἀναβαίνει εἰς τὴν Ῥάχην καὶ καταβαίνει εἰς τὸ Ξηρὸ Ῥεῦμα, πλησίον τῆς Σθλάτινας, καὶ ἀναβαίνει εἰς τὸ βουνὸ τὸ λεγόμενον Βλέμπι καὶ καταβαίνει τὰ διάρραγα 3) τοῦ βουνοῦ τοῦ λεγομένου Μπεκοβίκου, καὶ καταντᾷ εἰς τὸ Μέλλοβον καὶ εἰς τὴν Καρύτζαν καὶ ἀνέρχεται πλησίον τοῦ λουτροῦ· καὶ ἀναβαίνει εἰς τὸ βουνὸν τῆς Μπινάσιας καὶ καταβαίνει ἕως ξηροποτάμου τοῦ λεγομένου Βρυσίτζα, καὶ ἀνέρχεται εἰς τὸ χεῖλος τοῦ ποταμοῦ ἕως εἰς τὸ τῶν Κλάπτων σύνορον, καὶ ἀνέρχεται πρὸς δυσμὰς εἰς τὴν Μηλέαν καὶ εἰς τὸν Ζυγὸν καὶ καταβαίνει πρὸς νότον εἰς χωρίον τὸ λεγόμενον Καλῆκι, καὶ ἀναβαίνει εἰς τὰ Λευκὰ Ὄρη καὶ εἰς τὸ βουνὸν τῆς Μουτζάρας, καὶ καταντᾷ εἰς τὸ Γρεβενοσέλλη καὶ πέρα τοῦ Ἀχελώου ποταμοῦ, καὶ καταντᾷ εἰς χωρίον τὸ λεγόμενον Μουσίντα, καὶ ἀνέρχεται εἰς Μηρόκοβον καὶ εἰς τὰ Κορνήσια, καὶ ἀναβαίνει εἰς τὸ βουνὸν καὶ καταβαίνει εἰς χωρίον λεγό-

1) Ἡ λέξις αὕτη δὲν ἀναφέρεται ἐν τῷ Θησαυρῷ τοῦ Στεφάνου.

2) Ἅπασα ἡ ἱστορία τῆς μονῆς ταύτης ἀναφέρεται ἐν τῷ ἐγγράφῳ τῷ ἐκδοθέντι ὑπὸ τοῦ κ. *Heuzey*. Ἐπιγράφεται δὲ αὐτὸ οὕτω. «Σύγγραμμα ἱστορικόν, ὡς ἐν συνόψει συντεθὲν, δηλοῦν περὶ τῆς Σκήτεως ὅτι τί ἐστι τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου τῆς Δοπιανοῦ καὶ Σταγῶν, καὶ πῶς σήμερον λέγεται τοῦ Μετεώρου.» Βλ. *Annuaire* ἔνθ. ἀνωτ. σ. 234.

3) Ἐν τῷ Θησαυρῷ ἀναφέρεται μόνον τὸ ῥῆμα διαρραγίζω.

μενον Βαρδάνι καὶ ἀναβαίνει τὰ Δήραχα καὶ καταβαίνει εἰς τὴν Πηγὴν τοῦ Κόρμπου, καὶ ἀναβαίνει ἕως τοῦ βουνοῦ τοῦ λεγομένου Κεζιακοῦ, καὶ καταβαίνει κατὰ ἀνατολὰς εἰς χωρίον Ξυλικοὺς καὶ κατέρχεται ἕως Βρύσεως τοῦ Μαύρου Νεροῦ, καὶ ἀπέρχεται πρὸς μεσημβρίαν μέχρι τοῦ λεγομένου Ἡμέρου Κλήματος, διαιροῦσα τὰ δίκαια τοῦ χωρίου Μερτζίου καὶ σχίζουσα τὸν δρυμῶνα καὶ ἀνέρχεται πρὸς ἄρκτον καὶ καταντᾷ μέχρι τῶν ἀμπέλων χωρίου Τραμπουχονίσας.ὅθεν καὶ ἤρξατο τὸ πρῶτον. Οἱ δὲ προειρημένοι, ὅτε θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Σταγῶν καὶ οἱ κληρικοὶ αὐτοῦ ἦθον καὶ παρεκάλεσαν ἵνα τύχωσιν ἐπὶ τούτοις τοῖς βασιλικοῖς χρυσοβούλλοις καὶ πρακτικοῖς τῶν παλαιῶν ἀναγραφέων καὶ ἡμετέρων χρυσοβούλλων βεβαιωτικῶν πάντων τῶν προσόντων τῆς ἁγιωτάτης ἐπισκοπῆς, ἵνα μὴ ὑπὸ τῆς πολυετείας εἰς λήθην τὰ τοιαῦτα ἔλθωσιν· ἡ δὲ βασιλεία μου τὴν παράκλησιν καὶ αἴτησιν αὐτῶν εὐμενῶς προσδεξαμένη, τὸν παρόντα χρυσόβουλλον ἐπιχορηγεῖ καὶ ἐπιβραβεύει αὐτοῖς δι' οὗ προστάττει καὶ διορίζεται ἵνα κατέχῃ αὐτὰ καὶ νέμεται μέχρι τοῦ νῦν, καθὼς ἔχει ἀνέκαθεν καὶ ἐξ ἀρχῆς εἰς ταῦτα δίκαιον· καὶ ἔχει ἄδειαν ποιεῖν εἰς σύστασιν καὶ βελτίωσιν αὐτῶν καθὼς ἔχει βουλήσεως καὶ δυνάμεως ἐκδουλεύσωσί τε καὶ οἱ τοιοῦτοι κληρικοὶ καθὼς εἰσὶ τεταγμένοι εἰς τὴν τοιαύτην ἐπισκοπὴν, ἀποδώσωσι δὲ πρὸς αὐτὴν τὸ ἀνῆκον τέλος, ὅσοι ἔχουσιν ὑποτελῆ κτήματα αὐτῆς, καὶ μηδόλως ἀντιτείνοντες εἰς τοῦτο. Ὅθεν τῇ ἰσχύϊ καὶ δυνάμει τοῦ παρόντος χρυσοβούλλου τῆς βασιλείας μου κατέχει μὲν καὶ νέμεται τὰ εἰρημένα ἅπαντα ὡς ἐκράτει καὶ ἐνέμετο, καθὼς καὶ ἀνωτέρω διήλειπται, διατηρῶνται δὲ ταῦτα ἀνώτερα καὶ ἀκαταζήτητα ἀπὸ πάσης ἐπερχομένης δόσεως τε καὶ ζητήσεως, καὶ οὐδεὶς οὐ μήποτε τῶν ἁπάντων τολμήσαι χεῖρας ἐπιβαλεῖν ἐπ' αὐτοῖς πλεονεκτικάς τε καὶ ἀδίκους· βούλεται γὰρ ἡ βασιλεία μου ἀνενόχλητα καὶ ἀδιάσειστα παντάπασι διατηρεῖσθαι ἀπὸ πασῶν τῶν ἐπερχομένων δημοσιακῶν δόσεων τε καὶ ζητήσεων· ἐπὶ τούτῳ γὰρ ἐπεχορηγήθη καὶ ἐπεβραβεύθη τῇ διαλειφθείσῃ ἁγιωτάτῃ ἐπισκοπῇ Σταγῶν ὁ παρὼν χρυσόβουλλος τῆς βασιλείας μου, ἀπολυθεὶς κατὰ μῆνα μάρτιον τῆς τρεχούσης τετάρτης ἰνδικτιῶνος τοῦ ϛ (ἑξακισχιλιοστοῦ) ὀκτακοσιοστοῦ τεσσαρακοστοῦ ἔτους, ἐν ᾧ καὶ τὸ ἡμέτερον εὐσεβὲς καὶ θεοπρόβλητον ἐπεσημήνατο κράτος· εἶχε δὲ καὶ δι' ἐρυθρῶν γραμμάτων τό

Ἀνδρόνικος ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ πιστὸς
Βασιλεὺς καὶ αὐτοκράτωρ Ῥωμαίων
ὁ Παλαιολόγος.

2

Σιγγίλιον τοῦ πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως Ἀντωνίου ἐκδοθὲν τῷ 1393.

Ἐπειδὴ ὁ Θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Σταγῶν ἐνεφάνισε τῇ ἡμῶν μετριότητι γράμμα τοῦ πανσεβάστου οἰκείου τοῦ κραταιοῦ καὶ ἁγίου ἡμῶν αὐθέντου βασιλέως ἐπάρχου κυρίου Μηχαὴλ μοναχοῦ, τοῦ εἰς κεφαλὴν εὑρισκομένου τῆς χώρας Βλαχίας, ὃς παρδέωκε μὲ τοῖς ἄλλοις, καὶ πρὸς τὸ μέρος τῆς ἁγιωτάτης ἐπισκοπῆς Σταγῶν τὸ ἐκ γῆς σκότι (sic) καὶ περιελθὸν αὐτῇ χωρίον τὸ καλούμενον Κουβέλτζιον, ἔτι δὲ καὶ τὸ τόπιον αὐτῆς τὸ καλούμενον Χιλιόμοδον παραδέδωκεν ὁ αὐτὸς, ὁ τοιοῦτος ἔπαρχος δι' ἑτέρας αὐτοῦ γραφῆς τῷ μέρει τῆς τοιαύτης ἁγιωτάτης ἐπισκοπῆς Σταγῶν καὶ τὰ περὶ τὴν ἐνορίαν αὐτῆς εὑρισκόμενα μονίδρια εἰς μετόχια τῆς αὐτῆς ἐπισκοπῆς, τό τε λεγόμενον Δουπιανὴ καὶ τὸ Λιπόχοβον καὶ ἕτερον εἰς ὄνομα τιμώμενον τοῦ ἐν ἁγίοις παμμάκαρος Νικολάου καὶ ἐπικεκλημένον Κνεῖτον καὶ ἕτερον τι εἰς τὸ αὐτὸ ὄνομα τιμώμενον καὶ ἐπικεκλημένον Πέτρα· ὁμοίως ἐνέθηκε τῇ αὐτῇ ἁγιωτάτῃ ἐπισκοπῇ Σταγῶν καὶ τὸ τῆς Παναγίας μονίδριον τὸ εὑρισκόμενον ἐν τῷ Ἀσπροποτάμῳ· ἐζήτησε δὲ ὁ τῆς τοιαύτης ἁγιωτάτης ἐπισκοπῆς θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος ἵνα γένηται αὐτῷ καὶ

ἡμέτερον γράμμα συγγιλιῶδες πλείονος ἕνεκα ἀσφαλείας καὶ ἀνενοχλήσεως· ἡ δὲ ἐμὴ μετριότης ἰδοῦσα ἀκριβῶς ἅπερ ὁ πανσέβαστος κῦρ Μιχαὴλ ὁ Ἔπαρχος καὶ μοναχὸς οἰκειοθελήτως ἀφιέρωσε τῇ ἁγιωτάτῃ ἐπισκοπῇ ταύτῃ, σύγγιλιῶδες ἐποιήσατο τῷ θεοφιλεστάτῳ ἐπισκόπῳ ἵνα μηδεὶς ἐπιχειρήσας ἐνοχλῆσαι αὐτῶν ἢ ἐπηρεάξαι τὸ σύνολον· ὁμοίως ἰδοῦσα καὶ ὁρισμῶν ἐπέχουσα τάξιν χρυσόβουλλα τοῦ πορφυρογεννήτου βασιλέως κῦρ Μανουὴλ τοῦ Κομνηνοῦ καὶ κτήτορος τῆς ἁγιωτάτης ἐπισκοπῆς Σταγῶν, διαλαμβάνοντα ἵνα κατέχῃ καὶ διέπῃ τὴν ἐνορίαν της ἅπασαν ἀνενόχλητος καὶ ἀσκανδάλιστος καὶ τὰ ἐν αὐτῇ μετόχια, καθὼς ἐδήλωσαν ἡμῖν τὰ βασιλικὰ προστάγματα καὶ χρυσόβουλλα· καὶ τοῦτο ἡ ἐμὴ μετριότης ἐν τῷ παρόντι συγγιλιώδει γράμματι οὐκ ᾤετο δεῖν ἀριμείωτον 1) εἶναι ἀλλὰ δὴ καὶ περὶ τῶν ὁρίων αὐτῆς τῆς ἐπισκοπῆς Σταγῶν ἠθέλησε δοῦναι συγγιλιῶδες γράμμα τῷ θεοφιλεστάτῳ ἐπισκόπῳ, ἵνα μήτ ς τῶν μετέπειτα γειτνιάζων τὸν ἐπίσκοπον τολμήσῃ παραβαίνειν τῆς τοιαύτης ἁγιωτάτης ἐπισκοπῆς τοιαῦτα ὅρια. Ἄρχεται δὲ τὰ ὑποκείμενα ὅρια ταύτῃ τῇ ἐπισκοπῇ Σταγῶν ἐκ χωρίου λεγομένου Βοεβόδα ἐπονομαζομένου Παλαιοβλάχους· καὶ ἀναβαίνουσιν αὖθις εἰς τὴν Ράχην καὶ καταβαίνουσιν ἕως χωρίου τοῦ λεγομένου Τραμπουχουνίστας καὶ εἰς τὸ ξηρὸ ρεῦμα τῆς Σθλάτηνας· καὶ ἀναβαίνει αὖθις κατὰ ἀνατολὰς κατὰ τὴν κορυφὴν τοῦ ὄρους τοῦ λεγομένου Κούρσεβον καὶ εἰς τὰ προπόδια τῆς Ράχεως τῆς λεγομένης Βλέμπης, καὶ ἕως τῆς χώρας Σμόλιας· καὶ ἀνέρχεται εἰς τὴν Κορυφὴν τοῦ ὄρους τοῦ λεγομένου Μποκοβίκου καὶ καταντῶσιν εἰς τὸ Μέλλοβον καὶ καταβαίνουσιν εἰς Καρύτζαν καὶ ἀναβαίνουσιν πλησίον τοῦ Λοστροῦ καὶ ἀναβαίνουσιν ἕως τοῦ βουνοῦ τῆς Μπονάσιας καὶ καταβαίνουσιν ἕως τοῦ ξηροποτάμου τοῦ λεγομένου Σουν[illegible] καὶ ἀνέρχεται κατὰ δύσιν καὶ ἀναβαίνουσιν εἰς τὴν Μηλλέαν καὶ εἰς τὸ βουνὶ τὸ λεγόμενον Ζυγὸς καὶ καταβαίνουσιν εἰς χωρίον τὸ λεγόμενον Χαλῆκι καὶ ἀναβαίνουσιν εἰς τὰ Λευκὰ Ὄρη καὶ καταβαίνουσιν εἰς τὴν Μοτζάραν καὶ κατανῶσιν εἰς τὸ Γρεβενὸ καὶ ἀπαντῶσι τὸ Ἀσπροπόταμον καὶ καταντῶσιν εἰς χώραν λεγομένην Μουσίντα καὶ ἀνέρχεται ἕως τοῦ Κοθώνι καὶ ἕως τοῦ χωρίου τοῦ λεγομένου Σαρδάνι καὶ ἀναβαίνουσιν εἰς τὰ Διάρραχα καὶ καταβαίνουσιν εἰς τὴν πηγὴν τοῦ Κόρμπου καὶ ἀναβαίνουσιν ἕως τοῦ βουνοῦ τοῦ λεγομένου Κοζιαννοῦ καὶ καταβαίνουσιν ἕως τοῦ χωρίου τοῦ λεγομένου Ξυλικοῦ καὶ κατέρχονται ἕως Βρύσεως τοῦ Μαύρου Νεροῦ καὶ ἀπέρχονται πρὸς μεσημβρίαν μέχρι τοῦ λεγομένου Ἡμέρου Κλήματος· κἀκεῖθεν ἀπέρχονται μέχρι τοῦ Γαβροβίκου καὶ διαιροῦσι τὰ δίκαια τοῦ χωρίου Μπρτζίου καὶ σχίζουσι τὸν δρυμῶνα καὶ ἀνέρχονται πρὸς ἄρκτον καὶ καταντῶσι μέχρι τῶν ἀμπέλων χωρίου Τραμπουχωνίστας. Καὶ ταῦτα μὲν οὕτως ἔχει κατὰ τὰ βασιλικὰ προστάγματα καὶ χρυσόβουλλα, ἅτινα ἡ ἐμὴ μετριότης ἀναγνοῦσα καλῶς καὶ τὰς αἰτήσεσιν (sic) ἀξας τοῦ θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου Σταγῶν, ἔδωκεν αὐτῷ τὸ παρὸν συγγιλιῶδες γράμμα, δι' οὗ συγγιλιώδους γράμματος ἐν ἁγίῳ παρακελευόμεθα Πνεύματι ὡσὰν ἡ εἰρημένη ἁγιωτάτη ἐπισκοπὴ Σταγῶν καὶ τὰ ὑπ' αὐτὴν τελοῦντα, ὡς δεδήλωται, μετόχια καὶ διάφορα κτήματα καὶ κανονικὰ δίκαια, διατηρῶνται παρὰ πάντων ἀνενόχλητα καὶ ἀδιάσειστα καὶ μήτε τινὰ τῶν πλησιοχωρούντων ἀρχιερέων, μήτε τὸν κατὰ καιροὺς μητροπολίτην Λαρίσης, μήτε ἄλλων ἀρχόντων ἢ λαϊκῶν ἔχειν ἄδειαν χεῖρα κινεῖν ἅρπαγα κατ' αὐτῶν καὶ πάντων τῶν ὑποκειμένων καὶ προσόντων κτημάτων τε καὶ πραγμάτων τῇ τοιαύτῃ ἁγιωτάτῃ ἐπισκοπῇ· ὡσαύτως δὲ ἐκ τῶν ἀρχόντων εἴτις καὶ τῶν ἐν ἰδιωτῶν μοίρᾳ τεταγμένων ἅρπαγα χεῖρα καὶ πλεονέκτην τοῖς προσοῦσι τῇ τοιαύτῃ ἐπισκοπῇ βουληθῇ ἐπιβαλεῖν ταῖς τῶν ἱεροσύλων ὑποπέσηται καταδίκαις καὶ τιμωρίαις καὶ τῷ ὑπὸ θεοῦ κατακρίματι· εἰ γὰρ τὰ

1) Ἡ λέξις αὕτη δὲν ἀναφέρεται ἐν τῷ Θησαυρῷ

τῶν ἐπικήρων καὶ φθαρτῶν βασιλέων κτήματά τε καὶ πράγματα, λησταῖς καὶ κλέπταις καὶ τοῖς ἁρπάζειν ἐθέλουσι κατὰ μόνας τὰς θέας εἰσὶ φοβερὰ καὶ αὐτοῖς ἐπιβάλλειν χεῖρα εἴτι τούτων ἀφαιρεῖν εἴτε δεῖν καὶ ἀναφύλακτα ὦσι καὶ ἐρριμένα (κἂν οὐδεὶς οὐ κωλύων τυγχάνει γαιῶν) καὶ ἅπαντες τούτων ἀφίστανται ὥςπερ ἀπὸ πυρὸς τὴν τοῦ φθαρτοῦ βασιλέως δεδηκότες καὶ τρέμοντες τιμωρίαν· εἶτα τῷ ἀφθάρτῳ βασιλεῖ καὶ αἰωνίῳ ἀφιερωθέντα ἢ λάθρα ἢ φανερῶς ἁρπάσαντες (ᾧ λέληθε τῶν πάντων οὐδὲν, οὐ πρᾶξις, οὐ διανόημα) τοῖς οὐ προσκαίροις κολάσεσί τε καὶ τιμωρίαις, ἀλλ' αἰωνίοις καὶ ἀτελευτήτοις ὑποβάλλει δικαίως τοὺς παρανόμους καὶ ἀδίκους καὶ ἅρπαγας καὶ ἱεροσύλους, ἤγουν τὰ τῷ θεῷ ἀφιερωθέντα ἐκ τῶν αὐτοῦ χειρῶν ἁρπάζειν προειρημένοι ποίαν ἐκφεύξονται καταδίκην καὶ τιμωρίαν ἢ ποίᾳ κολάσει οὐκ ἔσονται ὑπόδικοι; Ἀλλὰ καὶ ἡμεῖς τὸν τοιοῦτον ὅστις ἂν εἴη ὁ τολμήσας ἐπήρειαν ἐπαγαγεῖν τῇ εἰρημένῃ ἁγιωτάτῃ ἐπισκόπῇ καὶ τοῖς προσοῦσιν ἄλλοις κτήμασί τε καὶ πράγμασιν εἴτι ἀπ' αὐτῶν ἀποσπᾶσαι εἴτι παρασαλεῦσαι τῶν ὁρισμένων, ἀφορισμῷ φρικώδει καθυποβάλλομεν μέχρις ἂν μεταμεληθεὶς ἐπανασώσῃ τῇ ἁγιωτάτῃ ταύτῃ ἐπισκοπῇ καὶ ἐπιδώσῃ εἴτι ἔλαβε καὶ ἀπέσπασεν. Ἔστω τοίνυν εἰς τὸ ἑξῆς ἡ δηλωθεῖσα ἁγιωτάτη ἐπισκοπὴ ἐλευθέρα καὶ ἀνενόχλητος καὶ ἀζήμιος ὑπὸ πάντων· ὡσαύτως καὶ τὰ ἐν αὐτῇ μετόχια καὶ τὰ ἄλλα ὅσα ἐρρήθησαν ἄνωθεν κατὰ τὴν παροῦσαν συγγιλιώδη παρακέλευσιν τῆς ἡμῶν μετριότητος, ἀπολυθεῖσαν αὐτοῖς εἰς μόνιμον καὶ διηνεκῆ τὴν ἀσφάλειαν, κατὰ μῆνα μάρτιον τῆς ά ἰνδικτιῶνος ς (ἑξακισχιλιοστοῦ) ἐνενακοστοῦ πρώτου ἔτους.

† Ἀντώνιος ἐλέου Θεοῦ ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως νέας Ῥώμης καὶ οἰκουμενικὸς Πατριάρχης.

ΠΙΝΑΞ ΤΩΝ ΣΥΓΓΡΑΦΕΩΝ.

ΕΡΓΑ ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ.

Τὰ ἀρχαῖα σμυρναϊκὰ σταθμὰ τοῦ Μουσείου τῆς Εὐαγγελικῆς Σχολῆς (μετὰ πέντε πινάκων)—Σμύρνη, 1875. εἰς 8ον.

Ἡ λιθίνη ἐποχὴ ἐν τῇ Μικρᾷ Ἀσίᾳ (μεθ' ἑνὸς πίνακος)—Σμύρνη, 1875. εἰς 8ον.

Ἔκθεσις περὶ τῶν ἐν τῇ Βιβλιοθήκῃ τῆς Παλαιᾶς Φωκαίας ἑλληνικῶν χειρογράφων.—Σμύρνη, 1876. εἰς 4ον.

Beitraege zur inschriftlichen Topographie von Klein-Asien.—Berlin, 1876. εἰς 8ον (Auszug aus dem Monatsbericht der Akademie der Wissensch.)

Κατάλογοι ἐπισκοπῶν, μετά τινων ἀνεκδότων ἐπιγραμμάτων καὶ στιχουργημάτων τοῦ ιζ' καὶ ιη' αἰῶνος. Ἐκ χειρογράφων τῆς Βιβλιοθήκης τῆς Εὐαγγελικῆς Σχολῆς. (Μουσ. καὶ Βιβλ.)—Σμύρνη, 1876. εἰς 8ον.

Περὶ τῆς ὁλκῆς τῶν ἀρχαίων σμυρναϊκῶν σταθμῶν τοῦ Μουσείου τῆς Εὐαγγελικῆς Σχολῆς (μεθ' ἑνὸς πίνακος.)—Σμύρνη, 1877. εἰς 4ον.

Περί τινος μήτρας σταθμῶν ἀνακαλυφθείσης μὲν ἐν Ὑπαίποις εὑρισκομένης δὲ ἐν τῷ Μουσείῳ τῆς Εὐαγγ. Σχολῆς (μεθ' ἑνὸς πίνακος.)—Σμύρνη, 1877. εἰς 4ον.

Κατάλογος τῶν χειρογράφων τῆς ἐν Σμύρνῃ Βιβλιοθήκης τῆς Εὐαγγελικῆς Σχολῆς. Μετὰ παραρτήματος περιέχοντος καί τινα ἀνέκδοτα.—Σμύρνη, 1877. εἰς 4ον.